3

3

Statuta

1624
N.° 3

Mostra d'Antica Arte
Umbra
N.° 521

STATUTO
DEL COMU=
NE DI
GUBBIO
Del 1624
(stampa)
N. 3

7

Horatius Billius Can.cus Eugney Horatius Billius Can.cus

STATVTA
CIVITATIS
EVGVBII.

AVCTORITATE SERENISSIMI

FRANCISCI MARIAE II.

DVCIS NOSTRI

CONFIRMATA, ET EDITA.

EVGVBII,
Apud Marcum Antonium Triangulum. M. DC. XXIV.

SERENISSIMO PRINCIPI DOMINO

FRANCISCO MARIAE II.

FELTRIO DE RVERE

VRBINI DVCI VI.

Iacobus Benius.

CIVITAS Eugubii perantiqua Militiæ, & Literarum gloria præclara cupiens Sereniſsime, ac Sapientiſsime Princeps ſua Statuta, multipliceſq. ſuperiorum ætatum Reformationes in certam formam, & conſonantiam redigere, illaq. ad præſentium temporum mores, & negocia accõmodare; Onus ſanè non ſatis leue mihi demandauit, ut quod nonnullis coniunctim perdifficile uiſum fuit; à me ſolo efficeretur: Illud tamen libenti animo ſuſcepi Maiorum meorum ueſtigia ſectando, qui in rebus publicis ſemper adeo uerſati ſunt, ut ampliſsimo, & quidem perpetuo Immunitatis Priuilegio annis iam ſupra ducentis fuerint decorati, prout Celſitudo Tua illud nobis inuiolabiliter ſeruari ſæpè beniguiſſime mandauit: Opuſq. ſuperuacaneis ex antiquo Codice amputatis, nec non inuicem pugnantibus, & iis, quæ in deſuetudinem abierunt, omni ſtudio, ac diligentia, non longo temporis ſpatio, Diuina fauente gratia, ad publicam Ciuium utilitatem in ſex Libros certo, diſtinctoque ordine redegi, poſtremamq. manum adhibui, ut facile ſit Iudicibus, cæteriſq. omnibus materias ſuo loco collocatas reperire, litium anfractus tollere, certa pœna delinquentes punire, ac demum Ius ſuum unicuique tribuere. Tu uero Sereniſsime Princeps hoſce labores meos, Patria imperante ſuſceptos, hilari fronte, ſolitaq. benignitate excipias humillime rogo: Vtq. Illuſtriſſimis Conſiliariis tuis mandare digneris, quod illos excutiant, ac diligenter examinent, & quæ eis uideantur, ſuppleant, deleant, ac emendent, ut ad maiorem ſubditorum utilitatem in lucem prodire, ad cauſarum deciſionem, & negociorum expeditionem allegari, atque ab omnibus inuiolabiliter obſeruari poſsint, & ualeant. Interim Deum Optimum Maximum præcabimur omnes, ut Te Ducem Integerrimum, & Religioſiſsimum, FEDERICVMQVE Principem Sereniſsimũ Ciuitatis noſtræ, ac Subditorum omnium felicitati diutiſsime incolumes ſeruet. Vale Eugubii III. Cal. Aprilis M. DC. XVI.

VI

AVCTOR LECTORI.

MIRABARIS quòd Statutorũ Reformatio multis ab hinc annis mihi à Ciuitate demandata tam diu quieſceret, nec in lucem aliquando prodiret: Sed quæſo me benigne audias, ac tui admirationem in mei excuſationem uertes: Onus ſanè laborioſum fuit; quandoquidem Vetus illud Statutum Ciuitatis noſtræ ob temporis antiquitatem adeo deprauatum, & à præſenti uſu diſsimile reperitur, ut potius ſucceſsiuas Reformationes in Libris Palatii deſcriptas, Decretaq. nouum modum, & formam in omnibus inducentia perquirere, & perſcrutari opus fuerit, eaq. omnia ita connectere, & ad præſentium, temporum mores, & negocia redigere, & accõmodare, ut ſatius nouum ferè Opus confeciſse, quam antiquum reformaſse facile dici poſsit: In quibus peragendis ingenue fateor me uſum eſse opera, ac diligentia D. Michelangeli Marini Cauſidici Eugubini, in rebus publicis apprime uerſati, & eo tempore Cancellarii à Magiſtratu ad hoc deputati in reperiendis, extrahendis, & examinãdis iis, quæ ex dictis libris Reformationũ, Decretis, & antiquo Volumine Statutorum inſinuanda eſsent: Ac deinde, uiſis etiam, & collatis à me aliorum locorum Statutis, ea omnia in præſens Volumen non ſine diuturno labore in Sex Libros breuiter, ac diſtincte redegi, & compilaui: Accedit etiam, quod per aliquot Annos aliis negociis inſeruiui, quibus deinde ceſsantibus, & in Patriam reuerſo, taliq. munere reaſsumpto, ac Dei gratia expleto eius Reuiſio à Sereniſs. Duce Noſtro quibuſdam Iudicibus pro collatione cum ueteri Statuto, & Relatione habenda commiſsa fuit, qui tamen huiuſmodi onus ſatis graue per aliquot etiam annos ſubire diſtulerunt: Noua demum Reuiſio pro illorum Confirmatione demandata fuit Illuſtriſsimis, & Excellentiſsimis Conſiliariis uariis, & grauiſsimis deuinctis occupationibus, qui tandem Opus ipſum examinauerunt, approbauerunt, & confirmauerunt. Adeo quòd uarias dilationis cauſas LECTOR aliunde audis, quibus me omnino excuſatum habeas. Vale.

CAROLVS GABRIELIVS I.C. EVGVBINVS PATRITIVS ROMANVS

Iacobo Benio.

DVM uariis Patriam obſequiis prudenter honoras
  Maiorum exemplo, qui meruere diu,
Ecce tibi iniungit quod priſca Statuta reformes,
  Et doceas melius uiuere Iure nouo:
Nec labor immenſus, neque rerum copia terret,
  Sed graue tollis onus, DVXQ. probauit Opus.
Curia iam plaudit tenebris erepta, ſtupetq.
  Pangere tot Benium tam potuiſse bene.
Anxia nunc Patria eſt meritos quos reddat honores,
  Fama tibi meritos reddere ſola poteſt.

INDEX
RVBRICARVM
PRIMI LIBRI.

DE Feſtis diebus colendis. Rub. 1
De Reliquiis, & Veneratione Sanctorum. Rub. 2
De Honore faciendo B. Vbaldo Protectori. Rub. 3
De Proceſsionibus, Luminariis, & Oblationibus faciendis. Rub. 4
Quod Magiſtratus, Officiales, & Conſiliarii accædant ad Diuina diebus ſolemnibus. Rub. 5
De Electione DD. Confalonerii, & Conſulum. Rub. 6
De Ingreſsu, & Iuramento DD. Confalonerii, & Conſ. Rub. 7
De Officio, & Auctoritate DD. Confalonerii, & Conſulum. Rub. 8
De Immunitate DD. Conf. & Conſulum. Rub. 9
De Officio Capellani, DD. Conf. & Conſ. Rub. 10
De Officio, & Auctoritate D. Locumtenentis. Rub. 11
De Ingreſsu, & Iuramento D. Poteſtatis. Rub. 12
De Officio D. Poteſtatis. Rub. 13
De Officio Notarii Maleficiorum. Rub. 14
De Officio Barigelli, & Executionibus per eum, & alios Officiales faciendis. Rub. 15
De Officio Cuſtodis Carcerum. Rub. 16
De Viſitatoribus Carcerum. Rub. 17
De Electione, & Extractione Syndicatorum. Rub. 18
De Officio Syndicatorum, Iudicum, & aliorum Officialium. Rub. 19
De Officio Cancellarii Communis. Rub. 20
De Conſilio Generali. Rub. 21
De Conſilio ſpeciali DD. Deputatorum. Rub. 22
De Electione Conſiliariorum, & aliorum Officialium, & Iuramento ab eis præſtando. Rub. 23
De Officio Aduocati, & Procuratoris Communis, & Pauperũ. Rub. 24
De Officio Syndicorum Communis. Rub. 25

De

De Officio Depoſitarii introituum Communis. Rub. 26
De Officio Reuiſorum Rationum. Rub. 27
De Officio Reuiſoris Ducalis. Rub. 28
De Officio Prioris, & aliorum Officialium Hoſpitalis maioris. Rub. 29
De Officio Præfectorum Annonæ. Rub. 30
De Officialibus Montis Pietatis. Rub. 31
De Ambaſciatoribus mittendis. Rub. 32
De Electione, & Officio Medicorum Communis. Rub. 33
De Electione, & Officio Chyrurgi. Rub. 34
De Electione, & Officio Magiſtri Grammaticæ, & Superſtitum Scholæ. Rub. 35
De Officio Præſidentis, & Notariorum Regiſtri. Rub. 36
De Officio Capitaneorum Collegii Notariorum. Rub. 37
De Officio Paceriorum. Rub. 38
De Officio facientium Aeſtimum. Rub. 39
De Officio Moderatorum Impoſitionum. Rub. 40
De Officio Graſciariorum. Rub. 41
De Officio Præfectorum Olei, & eius Venditoribus. Rub. 42
De Officio Appaltatorum, & Bullatorum Carnium. Rub. 43
De Officio Taxatorum. Rub. 44
De Officio Superſtitum Platearum. Rub. 45
De Superſtite, ſeu Prouiſore Salis. Rub. 46
De Officio Superſtitum Damni Dati. Rub. 47
De Officio Superſtitum Aquæductuum. Rub. 48
Quod Aqua Publicorum Aquæductuum non deriuetur. Rub. 49
De Officio Præconum. Rub. 50
De Officio Depoſitarii Pignorum. Rub. 51
De Officio Aſsiſtentis Penſæ Grani, & Farinæ. Rub. 52
De Officio Bullatoris Communis. Rub. 53
De Officio Magiſtrorum Viarum. Rub. 54
De Iure Congrui. Rub. 55
De Viis publicis, ac Fontibus reaptandis. Rub. 56
De Muris Ciuitatis, & Caſtrorum inſtaurandis. Rub. 57
De Officio Cuſtodum Portarum. Rub. 58
De Officio Plazzariorum. Rub. 59
De Officio Extraordinarii. Rub. 60
Quod Officia Communis, & Caſtrorum Exteris non commit-tantur. Rub. 61
De Poena recuſantium Officia Communis. Rub. 62

De

I N D E X.

De Immunitate ob Numerum duodecim Liberorum. Rub. 63
De Electis ad Plura Officia. Rub. 64
De Clericis ad Officia Communis non eligendis. Rub. 65
De Nundinis. Rub. 66
De Brauio ponendo. Rub. 67
De Nouis Ciuibus recipiendis. Rub. 68
De Capitaneis Caſtrorum, & eorum Officio. Rub. 69
Caſtra, & Villæ Ciuitatis Eugubii, & Caſtrorum diſtantia. Rub. 70

LIBRI SECVNDI.

DE Citationibus, & Relationibus. Rub. 1
De Citatione Procuratoris. Rub. 2
De modo procædendi in Cauſis Ciuilibus. Rub. 3
De Excæptionibus impedientibus Litis ingreſsum, & de lite à Reo criminaliter mota. Rub. 4
De Incompetentia, ſiue Suſpicione Iudicis temerarie deducta. Rub. 5
De Poſitionibus, & earum Reſponſionibus. Rub. 6
De Negantibus Filiationem, & reliqua Notoria. Rub. 7
De Teſtibus recipiendis, uel recuſandis Rub. 8
De Interrogatoriis dandis, Rub. 9
De Iuramento Calumniæ. Rub. 10
De Iuramento in Litem. Rub. 11
De Iuramento litis Deciſiuo. Rub. 12
De Iuramento Suppletiuo. Rub. 13
De Satisdatione danda per Forenſes, & de Iure eis reddendo. Rub. 14
De Reconuentione. Rub. 15
De Debitis confeſsis. Rub. 16
De Pœna petentium plus debito, Siue negantium debitum iam ſolutum. Rub. 17
De Producentibus Iura in ultima dilatione, & de Inſtrumentis de nouo repertis. Rub. 18
De Contumace, & Tenutis dandis. Rub. 19
De Inſtantiis, & Fatalibus. Rub. 20
De Refectione Expenſarum. Rub. 21
De Actuariis, & eorum Officio. Rub. 22
De Copiis extrahendis, & de Actis gratis oſtendendis. Rub. 23
De Mercede Iudicum, & Actuariorum. Rub. 24

I N D E X.

De Sportulis. Rub. 25
De Aduocatis, & Procuratoribus, & eorum Salariis. Rub. 26
De Compromiſſis inter Coniunctos, & alias perſonas faciendis. Rub. 27
De Feriis. Rub. 28
Qualiter Credita ex Inſtrumentis, Chirographis, & Partitis caſſari debeant. Rub. 29
De Præſcriptionibus. Rub. 30
Agenti Hipothecaria non eſt neceſſaria Excuſſio. Rub. 31
De Executione priuatæ Scripturæ. Rub. 32
De Executione Teſtamentorũ, & aliarũ ultimarum Voluntatũ. Rub. 33
De Aditione Hæreditatis, & Confectione Inuentarii. Rub. 34
De Officio Notariorum. Rub. 35
Quæ ſunt de Stylo, cenſeri appoſita, & Stylus quomodo probetur. Rub. 36
De Inſtrumentis Notariorum Defunctorum abſque licentia non extrahendis. Rub. 37
De Mercede extractionis Inſtrumentorum. Rub. 38
De Clauſula, Saluo Iure Communis Eugubii, in qualibet Diſpoſitione apponenda. Rub. 39
De Suſpectis Fugitiuis. Rub. 40
Quod Nullus pro ciuili debito capi poſſit in Domo, uel Apotheca. Rub. 41
De Sequeſtratione Bonorum. Rub. 42
Quod Mulier bonæ conditionis non cogatur ire in Palatium ad teſtificandum. Rub. 43
De Donationibus inter Virum, & Vxorem. Rub. 44
Quod Mulier nupta contrahere, ſiue teſtari non poſſit abſque conſenſu Viri. Rub. 45
De Lucro Dotis. Rub. 46
De Fructu Dotis pro Alimentis. Rub. 47
Soluto Matrimonio quemadmodum Dos repetatur. Rub. 48
De Dote à Fratribus profecta. Rub. 49
De Emptione, & Venditione. Rub. 50
De Arrhis. Rub. 51
De Emptione cum pacto de Retrouendendo. Rub. 52
Quod Venditor poſſit retinere rem uenditam pro pretio, & quod cæteris Creditoribus præferatur. Rub. 53
De Prohibita Alienatione bonorum in Forenſes. Rub. 54
De Conuentione Minorum. Rub. 55

De

INDEX.

De Contractibus Minorum uigintiquinque Annis. Rub. 56
De Contractibus Filiorum Familias. Rub. 57
De Læſione. Rub. 58
De Fideiuſſoribus. Rub. 59
Quod Fideiuſſor petere poſsit à fideiuſsione eximi. Rub. 60
De Poenis Conuentionalibus in Contractu appoſitis. Rub. 61
Quod Stantibus Maſculis Foeminæ non ſuccedant. Rub. 62
De Filiis in Conditione poſitis. Rub. 63
De Filiis legitimatis. Rub. 64
De Filiis illegitimis. Rub. 65
De Succeſsione Fratrum. Rub. 66
De Diuiſione Rerum Communium. Rub. 67
De Venditione Rerum Communium. Rub. 68
De Refectione Rerum Communium. Rub. 69
De Noui Operis Nunciatione. Rub. 70
De Locatione Domorum, & Affictu Prædiorum. Rub. 71
De Debitoribus Communis non audiendis. Rub. 72
De Ceſsione bonorum, & Induciis Quinquennalibus. Rub. 73
De Libris Mercatorum, & aliorum Artificum. Rub. 74
De Libris Rationum. Rub. 75
Quod Emphyteoſis finita renouetur ſucceſſoribus. Rub. 76
BVLLA GREGORII XII. ſuper Renouatione Emphyteoſis. Rub. 77

LIBRI TERTII.

DE Appellationibus interponendis à Sententiis Diffinitiuis. Rub. 1
Qualiter ab Interlocutoriis Appelletur. Rub. 2
Qualiter à Laudis, & Arbitramentis Appelletur. Rub. 3
Quod Iudices teneantur in Appellatione cogere Actuarios ad dandum copiam Actorum. Rub. 4
De Teſtibus, & Iuribus de nouo repertis in cauſa Appellationis producendis. Rub. 5
Quod Iudex Appellationis ſupplere poſsit ad ueritatem indagandam. Rub. 6
Quod nullitas in quacunque Inſtantia non attendatur. Rub. 7
De Attentatis, & innouatis Appellatione pendente. Rub. 8

XIV

INDEX.

Appellationum cauſæ infra quantum tempus terminari debeant. Rub. 9
Quod à ſententiis Syndicatorum Officialium non appelletur. Rub. 10
Quod non liceat à duabus Sententiis conformibus, ſiuę ab ea, quæ tranſiuerit in rem Iudicatam appellare. Rub. 11
Quod à Pronuncia de exequendo non appelletur. Rub. 12
De Executione Rei iudicatæ realiter,& perſonaliter facienda. Rub. 13
De Appellationibus in Criminalibus Cauſis interponendis. Rub. 14
Quod in Criminalibus non liceat Appellationem proſequi, niſi facto Depoſito. Rub. 15

LIBRI QVARTI.

DE Accuſationibus. Rub. 1
Infra quantum tempus poſsit accuſari, & inquiri. Rub. 2
Quod Syndici Caſtrorum, & Villarum teneantur denunciare Maleficia. Rub. 3
Quod Chyrurgi, & Barberii teneantur notificare perſonas, quas meduerint. Rub. 4
De modo procædendi in cauſis criminalibus. Rub. 5
De Indiciis, & Tortura. Rub. 6
Infra quantum tempus Exbanniti, uel Condemnati poſsint ſe conſtituere. Rub. 7
Qualiter Aduocati, & Procuratores in criminalibus Cauſis adeſse debeant. Rub. 8
Quod fideiuſsor non teneatur repræſentare niſi in caſu illius delicti, & de Securitate Reis danda. Rub. 9
De Teſtibus in Criminalibus Cauſis recipiendis. Rub. 10
Quod Iudices ex officio Teſtium dicta ſuper Innocentia recipi, & deſcribi faciant. Rub. 11
De Delictis Mulierum. Rub. 12
De Delictis Minorum. Rub. 13
Quod is, qui uigeſimum annum attigerit, habeatur pro maiore. Rub. 14
De Abolitionibus. Rub. 15
Quod Iudices ex Indiciis etiam urgentibus non condemnent. Rub. 16
Quod Iudices Inquiſitiones, & Accuſationes cæptas, proſe-

quan-

quantur. Rub. 17
De Beneficio Pacis, & Confeſsionis. Rub. 18
De Dupplicatione poenarum. Rub. 19
De Poenis Blaſphemantium. Rub. 20
De Poenis deuaſtantium Sacras Imagines. Rub. 21
De Adulterio. Rub. 22
De Inceſtu. Rub. 23
De Stupro. Rub. 24
De Sodomia. Rub. 25
De Concubinis. Rub. 26
De Homicidio. Rub. 27
De Poena facientis Vindictam tranſuerſalem. Rub. 28
De Poena frangentis Pacem. Rub. 29
De Percutientibus ad Ignominiam. Rub. 30
De Poena offendentium cum Armis, uel ſine. Rub. 31
De Poena Inſultantium, uel Adminantium cum Armis. Rub. 32
De Poena inclinantium Archibuſium. Rub. 33
Quod liceat Aggreſsorem, & Percuſsorem repercutere, & offendere. Rub. 34
De Armatorum Collectis. Rub. 35
De Cautione de non offendendo. Rub. 36
De Prohibita delatione Armorum. Rub. 37
De Armis inuentis in Terra. Rub. 38
De Poena Turbantis aliquem in Poſseſsione. Rub. 39
De Vi Meretricibus illata. Rub. 40
De Priuato Carcere. Rub. 41
De Famoſis Libellis, & de Proiicientibus Stercora, Cornua, & ſimilia ad Oſtia aliena. Rub. 42
De Verbis iniurioſis. Rub. 43
De Aeſtimatione Iniuriarum, & intereſse offenſorum. Rub. 44
De Falſa Moneta, & fabricantibus Alchimiam. Rub. 45
De Facientibus, ſiue Producentibus falſa inſtrumenta, & priuatas Scripturas. Rub. 46
De Teſtibus Falſum deponentibus. Rub. 47
De Poena Teſtis ſe abſentantis. Rub. 48
De Artificibus falſum committentibus. Rub. 49
De Mutatione Nominis. Rub. 50
De Inſidiatoribus Viarum. Rub. 51
De Incendiariis. Rub. 52

De

I N D E X.

De Furibus, & Eorum Receptatoribus. Rub. 53
De Condemnatis capitaliter publicandis. Rub. 54
De Condemnatis non recipiendis. Rub. 55
De Condemnatis capitaliter impune offendendis. Rub. 56
Quod Pater teneatur pro delicto Filii, uſque ad Legitimam. Rub. 57
De Filiis in Parentes delinquentibus. Rub. 58
De Corrigentibus Familiam ſuam. Rub. 59
De Poena Frangentis Carceres. Rub. 60
De Poena Intrantis, uel exeuntis aliunde, quam per Portas Ciuitatis, ſeu rumpentis Muros. Rub. 61
De Poena euntium de nocte ſine lumine poſt ſonum Campanæ. Rub. 62
De Poena impedientium executiones reales, & perſonales. Rub. 63
De Poena offendentium Plazzarios, & Executores. Rub. 64
De Poena Officialium, & Forenſium offendentinm Ciuem, uel Diſtrictualem. Rub. 65
De Poena Iudicum committentium Barattarias. Rub. 66
Quod Iudices corrigant ignauiam inertis Iuuentutis. Rub. 67
Quod non liceat piſcando uti aliquo genere Veneni. Rub. 68
De Maleficis, & Incantatoribus. Rub. 69
De Inquirentibus Theſauros. Rub. 70
Quod Reus poenam non ſoluens luat in Corpus. Rub. 71
Quod Maſculinum concipiat Fæmininum. Rub. 72
Quod de ſimilibus ad ſimilia procædatur. Rub. 73

LIBRI QVINTI.

DE Mercatoribus Artis Lanæ. Rub. 1
De Aromatariis. Rub. 2
De Merciariis. Rub. 3
De Calceolariis. Rub. 4
De Sutoribus. Rub. 5
De Fabris Ferrariis, ſiue Mareſcalchis. Rub. 6
De Fabris Lignariis. Rub. 7
De Vaſariis. Rub. 8
De Muratoribus. Rub. 9
De Macellariis. Rub. 10
De Quartegiantibus Beſtias. Rub. 11

De

INDEX.

De Hoſpitibus, & Tabernariis. Rub. 12
De Triccolis, & Venditoribus Olei. Rub. 13
De Furnariis. Rub. 14
De Molendinariis. Rub. 15
De Fornaciariis. Rub. 16
De Artificibus denegantibus uendere. Rub. 17
De Venditione Piſcium. Rub. 18
De Ponderibus, & Menſuris. Rub. 19
De Statutis Artificum. Rub. 20
De Monopoliis. Rub. 21
De Mercato faciendo. Rub. 22
De Ementibus Res furtiuas. Rub. 23
Quod Viæ Ciuitatis ſingulis Menſibus mundentur. Rub. 24
De Cloacis Publicis, & Priuatis. Rub. 25
De Viis, & aliis locis publicis non alienandis, uel permutandis. Rub. 26
De Viis Publicis, & Vicinalibus extra Ciuitatem, & de earum Latitudine. Rub. 27
De Immunditiis in Viis non proiiciendis. Rub. 28
De Pannis, & aliis non lauandis in Publicis Fontibus. Rub. 29
De Poena Macerantis propè Ciuitatem, uel Incigliantis in ea. Rub. 30
De Balcone, Ponte, ſiue Scalis in Viis non faciendis. Rub. 31
De Pariete. Rub. 32
De Stillicidio. Rub. 33
De Aedificio propè uicinum faciendo. Rub. 34
De Feneſtris propè uicinum ferrandis. Rub. 35
De Verſatorio, & Neceſsario. Rub. 36
De Domibus non diruendis. Rub. 37
De Mortuis Sepeliendis. Rub. 38
De Famulis cogendis ad Seruitii tempus implendum. Rub. 39
De Meretricibus. Rub. 40
De Circulatoribus, ſiue Ceretanis, ultra triduum non permittendis. Rub. 41
Quod Porci per Ciuitatem ire non permittantur. Rub. 42
De Interficientibus Lupum. Rub. 43
Taſsa delle Mercedi de gl'Eſsecutori. Rub. 44
Taſsa della Gabella del Paſso. Rub. 45

LIBRI

XVIII

INDEX.

LIBRI SEXTI.

DE Officio, & Auctoritate Officialis Maioris. Rub. 1
De Officio Superſtitum Damni Dati. Rub. 2
De Notariis DD. Et eorum Mercede. Rub. 3
De Officialibus Minoribus, & eorum Mercede. Rub. 4
De Modo, & Forma procædendi; & Infra quantum tempus Cauſæ debeant expediri. Rub. 5
Intra quos terminos Officiales procædere poſſint per Inuentio-uem. Rub. 6
De His, qui accuſare, & accuſari poſſunt, & Infra quantum tempus. Rub. 7
De Probationibus faciendis in D. D. Rub. 8
Quòd Dominus Rei poſsit accipere Clamydem, & Ferramenta cuiuslibet inuenti damnum dare. Rub. 9
Quod liceat Animalia in damnis reperta conducere. Rub. 10
De Poena percutientium, uel occidentium Animalia. Rub. 11
De Gualdariis, & eorum Officio. Rub. 12
De Quærelantibus. Rub. 13
De Poena amouentis Terminum. Rub. 14
De Poena Incidentium Vites. Rub. 15
De Poena capientis, ſiue occidentis Columbos. Rub. 16
De Poena occupantis, ſiue deſtruentis, uel mutantis Vias. Rub. 17
Quod Nemo plantet iuxta Vias publicas, nec Arbores in iis incidat. Rub. 18
Quod Nemo proiiciat Saxa, uel Immunditias in Vias publicas. Rub. 19
Quod tranſeundo per bona alterius Ius eundi non præſcribatur. Rub. 20
Quod Nemo fodiat prope Murum, uel Grippum alterius. Rub. 21
De Foſsatis faciendis, & ſcaricandis. Rub. 22
Quòd Aqua ex Agris non dirigatur in Vias publicas. Rub. 23
Quod Nemo deriuet Aquam in Rem alterius. Rub. 24
De Puteis, Fontibus, & Lauatoriis mundandis. Rub. 14
De Sepe pendente ſupra Viam. Rub. 26
Quod Arborum Rami, & Sepes pendentes inter uicinos remoliri debeant. Rub. 27
De Capris in Plano non detinendis. Rub. 38

Quod

INDEX.

Quod Venatores non intrent Poſſeſſiones, uel Veneas. Rub. 29
De Pœna Officialis, & Componentium in D. D. Rub. 30
De Pœna Depopulantium. Rub. 31
De Emendatione Damnorum. Rub. 32
De Reuiſionibus Cɔndemnationum Officialis. Rub. 33
Quod Pater pro Filio, & Dominus pro famulo teneatur. Rub. 34
De Licentiis datis a Domino ſuper D. D.. Rub. 35
De Gratiis obtinendis a DD. Confalonerio, & Conſulibus. Rub. 36
De Syndicis, & eorum Offiicio, ac AEtate. Rub. 37
De Pœnis D. D. Rub. 38
DE OBSERVANTIIS Laboratorum. Rub. 39
Quod Domini præferantur in fructibus aliis Creditoribus, Et quòd Pars Coloni uendi non poſſit. Rub. 40
Quòd Colonus partiarius teneatur ad Meſsem, ſiue Vindemiam requirere Dominum. Rub. 41
Quod Nullus appropinquet Termino laborerio, ſepe, uel Plantis. Rub. 42
De Terminis ponendis, uel reaptandis inter uicinos. Rub. 43
Quo tempore Laboratores debeant a Laborerio licentiari. Rub. 44
De Diuiſione quorumcunq; Straminum. Rub. 45
De Diuiſione qorumcunq; Beſtiaminum. Rub. 46
De Socitis faciendis. Rub. 47
Quod Statuta Ciuitatis Eugubii obſeruentur in toto eius Diſtrictu, & illis deficientibus Ius Commune. Rub. 48
De Verborum, & Rerum Significatione. Rub. 49

FINIS.

STATVTORVM CIVITATIS EVGVBII

LIBER PRIMVS.

DE FESTIS DIEBVS COLENDIS.
Rubrica I.

QVAERITE Primùm Regnũ Dei, & Iuſtitiam eius,& Hæc omnia adiicientur uobis:Inquit Dominus Noſter IESVS CHRISTVS. Vt igitur Ciuitas Eugubii, Dei Optimi Maximi gratia, ac Beatiſsimæ ſemper Virginis MARIAE, & Sanctorum omnium Interceſsione adiuuetur, atque protegatur; In primis Statuit, & Decreuit, quòd Quilibet in d. Ciuitate, eiuſq; Diſtrictu Dies omnes Feſtos colere, & ſanctificare teneatur,ac in eis ab omni opere ſeruili,& mercenario abſtinere.

SVNT Autem, Qui ſequuntur: Dies omnes Dominici: Dies Natiuitatis Domini Noſtri IESV Chriſti, cum tribus ſequentibus : Circumciſionis: Epiphaniæ : Paſcatis Reſurrectionis : Aſcenſionis : Penthecoſtes : Veneris Sancti : Solemnitatis Corporis Domini Noſtri IESV Chriſti : Feſtiuitates omnes Beatiſsimæ ſemper Virginis MARIAE ; Videlicet Concæptionis, Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, Aſsumptionis : Feſtiuitates omniũ Apoſtolorũ, & Euangeliſtarũ: Dies Natiuitatis S. Ioannis Baptiſtæ: Omniũ Sanctorũ: S.Crucis de Menſe Maii: S.Michaelis de Menſe Septembris : S. Vbaldi Ciuis, & Protectoris; nec non Dies eius Tranſlationis : SS. Martyrum Mariani, & Iacobi pariter Ciuitatis noſtræ Patronorum : S. Ioſephi: S. Laurentii : S. Antonii : S. Sebaſtiani : S. Hieronymi : S. Auguſtini : S. Gregorii : S. Ambroſii : S. Martini : S. Nicolai: S. Sylueſtri: S. Franciſci: S. Caroli: S. Mariæ Magdalenæ: S. Catherinæ : S. Luciæ. Quibus diebus Artifices omnes Apothecas clauſas teneãt, & tam in Ciuitate, quam eius Diſtrictu cũcti à quocunque opere abſtineant, ſub pœna Librarum xx. Præterquàm Aromatarii, qui pro imminenti neceſsitate illius diei, medicinalia conficere,& uendere ualeãt; Atque etiam ii omnes, qui ad uictum neceſsaria uendunt ; Vel ſi ex Area frumentum, legumina, & ſimilia tempore Meſsium; ſiue etiam Muſtum tempore Vindemiarum in Ciuitatem deferant ; Vel ſi caſus occurrat urgentis neceſsitatis, ut pro mortuis ſepeliendis, ac ſimilis: Quod Iudicis arbitrio iudicari Volumus.

DE RELIQVIIS, ET VENERATIONE Sanctorum. Rub. II.

VT Sanctorum Corpora, quæ uiua Membra fuerunt Chriſti, & aliæ Sacræ Reliquiæ ab omnibus debita Veneratione colantur; Statuimus, & Ordinamus, Quod DD. Locũtenens, Cõfalonerius, Prætor, & Cõſules unà cum aliis Officialibus ſalariatis de publico, in eorum Feſtiuitatibus teneãtur, & debeãt accedere ad proprias illorũ Eccleſias, ibiq; Diuinis adeſſe, & Sanctos ipſos pro ſalute Ciuitatis ſuppliciter inuocare;

Et In primis in Eccleſia Cathedrali ſunt infraſcripta Corpora, & Reliq. In Altari Maiori requieſcunt Oſſa SS. Martyrum Mariani, & Iacobi, Quibus, uti Patronis dicta Eccleſia dicata eſt: Digitus S. Ioannis Baptiſtæ, qui in die ſuæ Feſtiuitatis de mane, proceſſionaliter defertur ab Eccleſia Cathedrali ad eius Eccleſiam; Digitus S. Leonardi Confeſſoris: Caput S. Cordulæ Virginis, & Martyris: Corpus S. Ioannis Laudenſis Epiſcopi Eugubii: Corpus Beati Villanii Eugubini: Corpus B. Fortis Heremitæ; & aliæ plures Reliquiæ, quæ ibidem ſigillatim oſtenduntur tertia die Paſcatis. In Eccleſia S. Dominici eſt Digitus S. Catherinæ Virginis, & Martyris; Pes unius Sanctorum Innocentum, & aliæ plures, quæ oſtenduntur in die S. Catherinæ, & aliis Solemnibus. In Eccleſia S. Franciſci eſt Corpus Beatæ Franciſchinæ: & oſtenduntur multæ uenerabiles Reliquiæ prima die Ianuarii; Sicut etiam in Eccleſia S. Bernardini diuerſæ oſtendũtur in die Natiuitatis Domini. In Eccleſia S. Auguſtini ſunt Corpora Beatorum Petri Generalis Ordinis Heremitarum, & Franciſci Iuris Vtriuſq; Doctoris. In Eccleſia S. Spiritus ſunt Corpora Beatæ Ianuariæ, & B. Ceciliæ. Extra uero Ciuitatem ſunt infraſcripta Corpora, & Reliquiæ: Et in primis Venerabile Corpus S. VBALDI Protectoris Noſtri, quod integrum, & multis miraculis exornatum in propria Eccleſia requieſcit; In Eccleſia S. Secundi in Altari Maiori requieſcunt Corpora S. Secundi Martyris, & Sanctorum Secundini, & Agapyti Martyrum, & Pontificum; Adſunt etiã Oſſa S. Aemiliani Martyris, & Antoniæ, ac Tertullianæ Virginum, ac Martyrum: Et deinde fuit translatum Corpus S. Eraſmi ex propria Eccleſia cum aliis Reliquiis quæ leguntur in pariete dictæ Eccleſiæ. Corpus S. Verecundi in Eccleſia ei dicata: Corpus S. Feliciſſimi in ſua Eccleſia: Corpora BB. Archangeli Bononienſis, & Franciſci Senenſis in Eccleſia S. Ambroſii: Corpus SS. Martyrum, & Virginum Ruffinæ, & Secundæ in Eccleſia S. Luciæ: Corpus S. Albertini in Eccleſia S. Crucis Fontis Auellanæ, in qua aliæ plures exiſtunt Reliquiæ: Sunt etiam

alia SS. Corpora, et Reliquiæ in Caſtris Dioceſis; prout in quadam Tabella in Epiſcopatu exiſtente omnia ordinatim deſcripta reperiuntur.

DE HONORE FACIENDO B. VBALDO Protectori. Rub. III.

VT Ciuitas Eugubii S. VBALDI Protectoris, ac Ciuis Suffragiis adiuuetur; Statuitur,& Ordinatur, quod quolibet anno in eius Vigilia fiat poſt Veſperas ab Eccleſia Cathedrali ſolita Proceſsio per Ciuitatem cum interuentu ſingularum Religionum, Cui in poſterum addatur Quadrum Sãcti Vbaldi deferendum per Confratres Sanctæ Mariæ Alborum cum dupleriis, & Muſica præcedente ante R. Capitulum, ad hoc ut Ciues omnes, & exteri ad illius opem implorandam excitentur. In Die uerò ſuæ Feſtiuitatis de mane DD. Locũtenens, Confalonerius, Prætor,& Conſules unà cum aliis Officialibus, nec non cum Collegio Notariorum, Mercatorum Artis Lanæ, Aromatariorum,& aliarum Artium facibus accenſis, & cum earum Dupleriis, Tubis præcedentibus, ordinatim accedant ad eius Eccleſiam, ibiq; omnes Protectorem ipſum ſuppliciter exorent, ut pro Salute, & Pace uniuerſi Populi, Ciuitatiſq. ubertate, ac tranquillitate intercædere dignetur in Cælis: Si quis uerò prædictorum contrafecerit pœnam duarum lib. incurrat, ad honorem Sancti, Magiſtratus arbitrio applicandam. Vtq. ſcandalis prouideatur, quæ ob frequentiã Populi oriri poſsent; Magiſtratus iuxta ſolitum Conteſtabilem eligat de Primariis Ciuitatis,una cum Signifero, Qui poſt Proceſsionem a Domino Confalonerio Vexillum in Palatio accipiat, per Ciuitatem incædat, & cum XXV. Militibus, & ſolito ſtipendio, ac emolumentis uadat ad Cuſtodiam dictæ Eccleſiæ.

DE PROCESSIONIBVS, LVMINARIIS, & Oblationibus faciendis Rub. IIII.

IN primis, Feſtiuitas Sanctiſsimi Corporis D. N. IESV Chriſti,quolibet anno humiliter, ac reuerenter more ſolito celebretur, In qua DD. Locumtenens, Confalonerius, Prætor,& Conſules, una cũ cæteris Ciuibus, incedant Luminibus accenſis, quæ à Camera Ducali iuxtà ſolitum, ſubminiſtrari debeant; & Baldachinum poſt Magiſtratum,& Iudices, per Ciues ipſos a Capellano, & Cancellario Communis eligendos, ordinatim, ac reuerenter aperto capite deferatur: Cũ uerò ad Cathedralem Eccleſiam redierint, habita Benedictione, recedant Omnes laudantes Deum.

Iidem

Iidem etiam interſint Proceſsioni faciendæ in die S. Marci, & Rogationibus, quæ triduo fiunt ante Aſcenſionem Domini; ac etiam Proceſsionibus, quæ in Vigilia S. Vbaldi, & in die Translationis, ad eius Eccleſiã fieri ſolent. Fiat etiam Luminaria per Ciuitatem de ſero, in Vigilia Aſsumptionis Beatiſsimæ Virginis, & in Vigilia S. Ioannis Baptiſtæ, in quibus omnes Capitanei Artium Tubis præcedentibus incædant ad prædictas Eccleſias, cum earum Dupleriis, Artium ſumptibus conficiendis, prout hactenus obſeruatum fuit, & hoc ultra Luminariã faciendam B. Vbaldo, de qua diximus in præcedenti Capitulo. Magiſtratus etiam curare debet, ut iuxtà laudabile Inſtitutum Maiorum noſtrorum, Torceæ ſingulis Eccleſiis in earum Feſtiuitatibus impenſa Cameræ Ducalis prout hactenus, de mane Tubis præcedentibus, offerantur.

QVOD MAGISTRATVS, OFFICIALES, ET CONſiliarii accedant ad Diuina Diebus Solemnibus. Rub. V.

DD. Locumtenens, Confalonerius, Prætor, & Conſules Ciuitatis Eugubii, nec non Conſiliarii, & Salariati de Publico, in Feſtiuitatibus Maioribus, Videlicet, D. N. IESV Chriſti, & Beatiſsimæ Virginis, accedant ad Eccleſiam Cathedralem, ibiq; honorifice induti iuxtà Gradus, & Officii prærogatiuam ordinatim manentes, Diuinis reuerenter interſint; Sicut etiam qualibet prima die Iouis cuiuslibet Menſis, in qua ex Voto Ciuitatis celebratur Miſsa Sacratiſsimi Corporis Chriſti; & Fraternitates duæ lumina in Eleuatione Aſsiſtentibus, more ſolito ſubminiſtrent. In Feſtiuitate uerò Concæptionis Beatiſsimæ Virginis, quæ etiam Votiua Ciuitatis exiſtit, ſe conferant ad Eccleſiam S. Franciſci, cum aſsiſtentia in Celebratione Miſsæ Dupleriorum ſingularum Artium: In qua Magiſtratus curare etiam diligenter debet, quòd Oratio Quatraginta Horarum, ex uoto à Maioribus noſtris inſtituta, ea, qua decet, Veneratione, tempore debito fiat, & celebretur, & ad illam Ciues omnes, ac præſentim deſcripti ſingulis horis ſucceſsiuè incedant: Sicut etiam Orationibus quatraginta Horarum, quæ in Eccleſiis Ciuitatis annuatim celebrantur, omnino interſint: Et in Feſtiuitate S. Ioannis Baptiſtæ, aſsociando cum luminibus Sacram Reliquiam Digiti dicti Sancti, ad eius Eccleſiam accedant, ac Diuinis interſint, ſub cuius etiam Patrocinio Ciuitas requieſcit.

DE ELECTIONE DD. CONFALONERII, & Conſulum. Rub. VI.

ANtiquis Inſtitutionibus inhærentes, Statuimus,& Ordinamus, Quod ultimus Magiſtratus Generali Conſilio conuocato in principio Menſis Nouemb. Auctoritatem ab eo accipiat eligendi octo probos,ac diſcretos Viros ex primo, & ſecundo Gradu dũtaxat, quos actualiter exercuerint, Duos ſcilicet pro ſingulo Quarterio, qui Buſsolũ de more faciãt, atq; Ciues in eo magis idoneos, ea,qua decet Integritate, ad Quatriennium, ad bene regendam Ciuitatem eligant, atq; deſcribant: Qui octo Viri per Magiſtratum electi, ſtatim de mane in Palatium ſecreto uocati, alacriter tale munus ſuſcipiant; ac in primis Miſsam Spiritus Sancti in Capella Palatii audiant, in qua meminerint Deum Opt. Max. exorare, ut eorum Corda Sancti Spiritus Illuſtratione doceat rectam Ciuiũ Electionem ad Magiſtratum facere; & delato eis per Cancellarium Iuramento, præſtitãq; per eundem plena Informatione, de Mente Sereniſsimi Ducis, & Generalis Conſilii, per D. Confalonerium claudantur in Audientia cum dicto Cancellario, ubi inuicem alloquẽtes, Rem omnem maturè diſcutiant, &Ciuium Electionẽ uiua Voce (& ſi opus fuerit) Scrutinio faciant, quæ non ex affectu ipſorũ, ſed iuxtà cuiuſq; merita, Maiorumq, ſuorum Veſtigia fiat, & ordinatim manu prædicti Cancellarii coràm ipſis in Libro deſcribatur, ac interim Publica impenſa alantur: Quo peracto, Gratias prius agentes Deo Omnipotẽti, de Palatio recedãt: Nec Electionem ab eis factam ullo modo manifeſtare audeant: Taliſq; Electio reponatur in loco ſolito, donec per eundem Magiſtratum fieri debeat Extractio noui Magiſtratus pro alio Bimeſtri in principio Anni in poſterum inchoandi.

DE INGRESSV, ET IVRAMENTO DD. CONFALONERII, & Conſulum. Rub. VII.

EXtracti ad Magiſtratum prima Die eorum Officii,ad tertium ſonum Campanæ magnæ Communis,honorificè induti Domo egrediantur, & ab aliis Ciuibus aſsociati, ad Eccleſiam S. Ioannis Baptiſtæ Protectoris accedant, ibique Miſsam Spiritus Sancti audiant, Oblationes de more faciant, & donec à Sacerdote Sacratiſsimum Chriſti Corpus eleuatur; in Eius honorem Tubis canatur: Deinde Miſsa expleta, ac Benedictione à Sacerdote recæpta, ſe in Palatium conferant, Tubicinibus præcedentibus,

tibus, Tubaſque ſonantibus, & Populo ſubſequente, ac in Sala inferiori ſedeant, Vbi præſentes eſse debeant Decedens Magiſtratus, & Poteſtas, ibique coràm eis, ac Ciuibus ab idoneo Adoleſcente ad bene gerendam rem publicam Oratio habeatur: Quo peracto Cancellarius Communis breui Sermone Iuramentum nouo Magiſtratui deferat, Quòd ſemper Sereniſsimo Vrbini Duci Fidelis erit, eiuſque Decreta, & Communis Statuta obſeruabit, & obſeruari faciet, Hoſpitalia, Montem Pietatis, Viduas, Pupillos, & quaslibet miſerabiles perſonas benignè proteget, omnique dolo, & fraude remota, ea, qua decet fide, ac integritate Publica curabit. Deinde Confalonerius Confalonem ponet in manibus noui Confalonerii: Claues, & Sigillum, ſicut etiam cæteri Conſules, reſtituat, cum Memoriali omnium agendorum, quæ Communi expedire uidebuntur: Quibus peractis, Magiſtratus decedens Ciuibus Comitantibus, ad propria redibit.

DE OFFICIO, ET AVCTORITATE DD. CONFALONERII, & Conſulum. Rub. VIII.

AD Officium DD. Confalonerii, & Conſulum ſpectat uigilem, & præcipuam curam ſemper habere pro Ciuium Quiete, Ciuitatiſq. Vbertate, ac Sanitate conſeruanda. Quamobrem in Palatio reſidere debeant, nec inde, ſiue à Ciuitate abſque rationabili cauſa, & licentia Domini Confalonerii recedere ualeant, nec pauciores quatuor de Palatio exire debeant, cum Familia, Palliis, ac Veſtibus honorificis: In Palatio uero ſimul comedent, Tubis in Arenga ſonantibus, & pro eorum Victu, quolibet Bimeſtri habeant Florenos centum à Camera Ducali, & alios Florenos centum à Depoſitario Communis: Et durante eorum Officio, proprias Artes publicè exercere non audeant: Sed cum aſsiſtentia Cancellarii diligenter curent, ne Officiales Ciuitatis, aut Comitatus negligentiam, fraudem, aut dolum, ſiue illicitam exactionem committant, aut damnum, & iniuriam alicui inferant: Quod Statuta, & Decreta perpetuò cuſtodiantur, & per omnes Iudices ſeruentur: Reformationes, ſiue Reſolutiones, quæ per Conſilium in dies fieri ſolent, executioni demandari faciant: Venerabile Corpus S. Vbaldi debita Veneratione exornatum, & expolitum conſeruari curent, Clauesque apud ſe diligenter retineant: Iuramentum à DD. Locumtenente, & Poteſtate, nec non à Notario Maleficiorum, aliiſque Officialibus ſuper eorum Officii obſeruatione in ingreſsu recipiant: In pœnis, quæ libras decem non excædunt, gratiandi Facultatem habeant; Et ne Monopolia per Artifices, ſiue eorum

Vni-

Vniuerſitates, uel aliquæ Conſtitutiones fiant, quæ generalibus Statutis aduerſentur; prohibeant, & in Vendentes ad Victum neceſsaria animaduertant: Priuilegium Ciuilitatis, & Exemptionis nouis Incolis, ut infra dicetur, concædant. In Refectione Murorum, Pontium, Aquæductuum, ac omnium Aedificiorum publicorum ſollicitam Curam, & diligentiam adhibeant, eaque frequenter uiſitent, & ne uitientur, prohibeant: Nobile Aedificium, in quo reſident, illæſum omnino conſeruent; Sicut etiam Palatium, in quo Ius redditur, Iudicibus per eos locari ſolitum: Nouam Fabricam ad maiorem Iudicum commoditatem, & Ciuitatis ornatum, perfici omnino curent: Vias quaſcunque tàm in Ciuitate, quàm in Diſtrictu manuteneri, & expurgari mandent; Et ſi ſuper illis aliqua differentia oriatur, adhibitis Syndicis, prout hactenus obſeruatum eſt, terminent, & decidant: Præconia inſpiciant, & utilia omnia regiſtrari faciant: Portarum Stationarios, & Cuſtodes, Publicanos, & Executores indebite exigentes coërceant, & ad ſeruandum Tabulas mercedum compellant. Annonam ſæpe uiſitent, & rectè adminiſtrari curent, eiuſque Præfectos (cum opus fuerit) conuocent, & admoneant; illorumquè differentias; nec non Panefaculorum, Beccariorum, & aliorum Extraordinariorum, ſicut etiam Damni Dati (ſi ab eius Officialibus quomodocunque reclamari contigerit) ſummariè terminent, & decidant: Officiales Societatis Miſericordiæ, quæ ex Voto Ciuitatis inſtituta eſt; piũ, ac laudabile Inſtitutum pro ſubuentione Pauperum, & Infirmorum, integrè, ac diligenter exercere faciant: Hoſpitale etiam, & Montem Pietatis ſingulis Menſibus uiſitare teneantur, & illorum indigentiis, & defectibus prouidere; Sicut etiam ſingulis Annis de Menſe Iulii, adhibitis Medicis, & Chirurgo Communis uiſitare debeant omnes Aromatarias, ad hoc, ut in illis Pharmaca non deficiant, & ſint bene conditionata, aliàs illa proiicere, & prohibere ualeant: Carceratos etiam quolibet Menſe, Pauperum Aduocato, & Procuratore adhibitis, uiſitent, eorumque Cauſas Iudicibus pro expeditione accuratè, ac diligenter commendent: Cum Publicis Adminiſtratoribus rationes poni faciant per Reuiſores Communis, eorumquè Computa ſolidari, regiſtrari, & Debita perſolui omnino curent: Præcepta ſub pœna duorum ſcutorum pro quolibet in concernentibus eorum Officium contra inobedientes committere, & exigere ualeant, ac etiam Iudicis Officium, & auxilium implorent: Si in negociis terminandis concordes non fuerint, ſcrutinio terminent, & Conſilium DD. Deputatorum (ſi opus fuerit) adhibeant: Scandalis omnibus obuiare, & ob id (ſi occaſio requirat) Sereniſsimo Principi quamprimùm ſupplicare ſtudeant: Si quis Officialis Communis infra annum moriatur, alterum eligere debeant, Et ad

Funeralia Domum egrediendo, non accedant, niſi in caſu mortis Confalonerii, ſiue alicuius Conſulis, aut Iudicis: Monſtram etiam quolibet Bimeſtre à Barigello de eius Familia, & Equo, fieri curent à Reuiſore Ducali, & ad effectum Syndicatus per Notarium Cameræ in ſcriptis redigi faciant: Omnia demum Ciuitati utilia iuxta temporum, & negociorum qualitatem prouidere diligenter curent.

DE IMMVNITATE D.D. CONFALONERII, & Conſulum Rub. IX.

RAtioni conuenit, Exiſtentes in Magiſtratu ab omnibus oneribus perſonalibus Immunes eſse, minuſquè Ciuiliter etiam per octo dies præcedentes, & ſubſequentes ab aliquo conueniri poſse, nec alios proprio, ſiue procuratorio nomine conuenire; Niſi tamen ii, quos nomine proprio conuenire uoluerint, eſsent Suſpecti de fuga, uel Forenſes; quo caſu procædere ualeant per Procuratorem tantum, uſque ad Satiſdationē de Stando iuri, & Iudicatum ſoluendo, ſi talis ſatiſdatio de iure præſtanda ſit. Quamobrem nec pro aliis poſtulare ualeant, & in eorum propriis cauſis tantùm, durante Officio terminus alicui Partium non currat, ſed eorum Cauſæ in eodem ſtatu maneant, nec interim præſcriptio ulla currere cenſeatur: Pari ratione contra eos inquiri non poſſit, præterquàm de graui Crimine, ex quo pœna Corporis Afflictiua ueniret imponenda: Arma nō tamen prohibita, & in locis prohibitis; tàm Ipſi, quàm eorum Familia deferre ualeant, aliiſque Priuilegiis, & emolumentis hactenus frui ſolitis, in futurum potiantur.

DE OFFICIO CAPELLANI DD. CONFALONERII, & Conſulum. Rub. X.

CApellanus qualibet die, cum fuerit requiſitus, MIſsæ Sacrificium in Capella Palatii celebrare teneatur: Dum Generale Conſilium faciendum ſit, antequam claudatur, coram Conſiliariis, cum Stola ſolitis Orationibus, Spiritus Sancti Gratiam inuocare, & eo expleto Gratiarum Actiones ſimiliter reddere debeat: Magiſtratui aſſiſtat, & quæ ad Diuinum cultum memoranda, & facienda ſunt circa Feſtiuitates annuatim currentes, Eccleſiarum Viſitationes, Proceſſiones, Orationes, & ſimilia diligenter expleri faciat: Corpus S. Vbaldi mundum, & ea, qua decet Veneratione detineri curet; & cum eius Arca aperienda ſit, accuratè aſſiſtat; omniaquè expediat ad ſuum Officium ſpectantia, Ac interim

terim

terim expenſas in Palatio habeat, cum ſolito Salario ſcutorum duodecim.

DE OFFICIO, ET AVCTORITATE D. LOCVMTENENTIS. Rub. XI.

D. Locumtenens cum primùm aduenerit, Præſtito Iuramento in forma in manibus Cancellarii Communis, Omnem diligentiam adhibeat pro pacifico, & quieto Statu Ciuitatis, & eius Territorii: Secundas cauſas tàm Ciuiles, quàm Criminales, aut Mixtas celeriter in Appellatione cognoſcat: In primis uerò Cauſis ſe non intromittat, Niſi in Delegatis à Sereniſsimo Principe, uel in cauſis eorum Locorum, quæ eius Iurisdictioni ſunt immediatè ſubiecta, Vel etiam in Cauſis delationis Armorum extra rixam, Venationum, & Piſcationum in locis reſeruatis, Præfectorum Annonæ, & aliorum Officiorum Ciuitatis; Et ſi qui electi, ſeu extracti ad Magiſtratum, uel aliud Officium Communis, Munus illud ſubire, & exercere nollent, Cognoſcendo ſummariè cum participatione Imbuſsolatorum, & corrigendo errores, & grauamina, quæ manifeſte apparerent contra prædictos: In Adminiſtrationibus Locorum piorum a Laicis faciendis, prouideat, quòd per eos rectè gubernentur, eorumquè Debitores ad ſoluendum ſummariè cogat; Et Adminiſtratores omnes in Ingreſsu ſui Officii infra Bimeſtre ad Rationes reddendas, & ſatisfaciendum compellat.

Sicut etiam cognoſcere poterit Cauſas Ciuiles Minimas, quæ ſummam florenorum uiginti non excædunt, in quibus procædere debeat ſummariè, & ſola Veritate inſpecta; & quatenus Teſtes examinari contigerit, ſuper Intentione ſolùm eos admittat, & quàm citius ad Expeditionem deueniat abſque interuentu Aduocati. Procurator uerò pro ſuo Salario habeat Iulios duos, uſquè ad quantitatem Scutorum quinque, & uſque ad decem, Iulios tres, & idem ſeruari Volumus ſi à Sententia D. Locumtenentis appelletur.

Lites autem, & Differentias miſerabilium Perſonarum, oretenus, & ſine ſcriptis in Camera audiat, & Expediat, prout hodie Excellentiſsimus D. Io: Petrus Rubeus I. C. Vadenſis cum magna eius laude, & Charitate erga Pauperes facit, & obſeruat. Pro ſuo uero ſalario habere debeat à Camera Ducali Florenos uiginti quolibet Menſe, aliiſque emolumentis hactenus conſuetis, potiatur. Et finito Officio ſtabit ad Syndicatum.

DE INGRESSV, ET IVRAMENTO D. POTESTATIS. Rub. XII.

PRætor electus ad Regimen Ciuitatis ſit, & eſse debeat I. D. Et honorificè indutus ſuper equo à Doctoribus, & Procuratoribus Curiæ aſſociatus, ingrediatur Ciuitatem, Tubis præcedentibus, & antequam uadat ad Palatium ſuæ Reſidentiæ, uiſitare debeat Eccleſiam Beatiſsimæ ſemper Virginis, Confraternitatis Alborum, & Oblatione de more facta; Via ſolita ad Palatium Communis incedat, & in Sala inferiori, oſtenſis prius Literis patentibus, & per Cancellarium Communis perlectis, Iurabit corporaliter tactis ſcripturis coram D. Confalonerio, & Conſulibus in manu dicti Cancellarii recipientis pro Sereniſſimo Duce Noſtro, Quòd Fidelis erit Celſitudini Suæ, Officium ſibi commiſsum per ſe, ſuoſq. Officiales legaliter, & bona fide, cum omni diligentia, & integritate exercebit; Statuta, ac Decreta ſeruabit, omnia, & ſingula Iura Communis illæſa tuebitur; Commiſſiones, & exactiones illi à Magiſtratu propoſitas exequi faciet; Hoſpitalium, Viduarum, & Pupillorum, omniumquè miſerabilium perſonarum benignus Defenſor, ac Protector erit; Ius, & Iuſtitiam unicuique pro uiribus adminiſtrabit, & in fine ſui Officii ſtabit ad Syndicatum, & parebit Iudicato.

DE OFFICIO D. POTESTATIS. Rub. XIII.

D. Poteſtas in primis Inſtantiis cognoſcat Cauſas quaſcunque Ciuiles, ſiue Criminales, aut Mixtas, in quibus habeat omnimodam Iuriſdictionem, merum, & mixtum Imperium, & Gladii Poteſtatem. Quãobrem qualibet Die iuridica ad ſolitum Tribunal ſedeat, cum aſsiſtentia quatuor Notariorum Actuariorum, & Cauſas ipſas celeriter infra tempora à Statutis præfixa expediat: Pupillis, & Minoribus Tutores, & Curatores dabit, in Integrum, ut Iuris erit, reſtituat, Statuta, atq; Decreta uti iacent, abſque ſophiſtica interpretatione, & in eorum defectu Iura Ciuilia, & Canonica obſeruabit: Manus puras, & mũdas habebit, & ab omnibus illicitis exactionibus totaliter abſtinebit; eiuſque Officiales abſtinere faciat: De Ciuitate, & eius Diſtrictu ſine licentia Sereniſsimi non recedet; & ſi ipſe, uel D. Locumtenens de licentia receſserint, cenſeãtur per modum prouiſionis alterutrum in Officio ſubſtitutos eſse. Cum Ciuibus non comedet, aut bibet, nec munera ab aliquo recipiat: In adeundo

undo ſe facilem præbeat, & in ulteriorem familiaritatē alios non admittat: Magiſtratum exeuntem de Palatio; Itemque redeuntem uſque ad ſcalas comitetur: Notarium habeat à Sereniſsimo Duce deputandum ad notandum, & deſcribendum omnia Maleficia, Delicta, Acta, & Sententias, quæ fieri contigerint in Ciuitate, uel eius Diſtrictu, In quibus poſſit procædere, comdemnare, & punire prout Iuri magis conuenire uidebitur, ſecundum formam Iuris, Statutorū, & Decretorum, ut ſuperius diximus: Sententias Criminales ad ſolitum Tribunal proferat, illaſque, ac cætera Acta, durante eius Officio diligenter deſcribi, atque cuſtodiri faciat: Nequeat tamen deuenire ad effectualem executionem penæ Corporis afflictiuæ alicui pro delicto infligendæ, abſque Scientia, & Ordine Sereniſsimi Ducis, & ſingulis menſibus notulā Carceratorū, & Cauſarum Criminalium in Audientiam tranſmittere curet, Nec poſsit examen Teſtium in Cauſis Criminalibus grauioribus alicui committere, ſed per ſe ipſum examinare, & Reos conſtituere, omnique diligentia eorum cauſas expedire: Pro ſuo uero Salario habeat pro quolibet Menſe à Camera Ducali Florenos ſexdecim aliiſque emolumentis ſolitis potiatur.

DE OFFICIO NOTARII MALEFICIORVM. Rub. XIV.

NOtarius Maleficiorum, præſtito prius Iuramento, & Fideiuſsore in forma in manibus Cancellarii, De quibuſcunque Delictis, & Maleficiis diligenter inquirat,& relata cuſtodiat,Caueat ne inter Accuſatorem, & Accuſatum Colluſio fiat; deq. Violentiis expulſiuis, ac Turbatiuis, & Damnisdatis, de quibus criminaliter agitur, omnia accurratè apud Acta referat, integramquè maleficiorum omnium Informationem, omni dolo, & fraude ceſsante, recipiat; Nec qualitates ullas delicta augentes, uel Reum excuſantes omittere, aut quicquam ultra ueritatem apponere audeat: In diſceſsu Iudicum, omnes, & ſingulas Scripturas, & Litteras Ducales, ad Cauſas Criminales ſpectantes, ſibi conſignari faciat, illaſq. in Cancellaria apponat, & cuſtodiat: Libros omnes ab eo confectos publicare, & publicatos in Cancellaria dimittere teneatur, Vt deinde per Succeſsores reperiri poſsint, & procedi ad expeditionem cauſarum, ad pœnam quocunque caſu quinquaginta librarum. Suumque Officium, mercede conſueta contentus, incorruptè omnino exerceat. Quo finito ſtabit ad Syndicatum.

DE OFFICIO BARIGELLI, ET EXECVTIONIBVS PER EVM, Et alios Officiales faciendis. Rub. XV.

BArigellus antequam ad ſuum Officium admittatur, ſe præſentet corám D. Confalonerio, & Conſulibus, cum Literis patentibus ſuæ electionis, Quibus lectis per Cancellarium Cõmunis, in eius manibus iurare teneatur, Officium ſuum fideliter, ſine dolo, & fraude exercere: Ac propterea ad effectum Syndicatus idoneum Fideiuſsorem præſtare teneatur, & habere debeat ad minus ſeptem Satellites, & alterum ad Cuſtodiam Carcerum, ſuis expenſis, & Salario detinendos; quorum Vnus ſit Executor omnium Pignorum faciendorum in Ciuitate, Alter uerò in Comitatu, qui finito eorum Officio teneantur ſtare ad Syndicatum. Alioquin teneatur Barigellus Querelantibus ad omnia damna per eos illata tempore ſui Syndicatús: Bannitos omnes, & Condemnatos perquirere teneatur, eoſquè perſonaliter capere, in Carceres ducere, & diligenter cuſtodire: Et propterea debeat habere Equum aptum ad percurrendum quocunque opus fuerit; & cum ſua Familia ire debeat de Nocte ad cercam per Ciuitatem tribus uicibus ad minus in qualibet hebdomada, & repertos in fragranti Crimine capere debeat, & incarcerare, nec poſsit extra Ciuitatem pernoctare, niſi pro aliquo caſu ſuum Officium concernente, ſub pœna XXV. librar. quoties in aliquo prædictorum contrafecerit: Item debeat prædictus Barigellus, eiuſque Executores, & Officiales, omni fraude remota, ſolicitè facere Executiones Condemnationum quarumcunque, tam ſuo tempore factarum, quam Præceſsoris; & etiam teneatur facere Executiones pro priuatis, & particularibus Perſonis, habita prius poliza manu publici Notarii de Mandato Superioris, in qua contineatur Dies, Menſis, & Annus, nomen Iudicis, Perſona, contra quam committitur, ad cuius inſtantiam, & pro quanta quantitate: Quod ſi executio facta ſit in re mobili, uel ſe mouente, teneatur Executor, uel Officialis res omnes deſcribere in ſuo Baſtardello, & eas in termino unius diei, ſi in Ciuitate, uel Burgis talis executio facta ſit; depoſitaſse penes Depoſitarium Pignorum; Si uero in Comitatu, termino quinque dierum; Quibus Pignoribus uti non poſsint in proprios uſus, ſub pœna xx. Lib. pro quolibet, & qualibet uice; Quod ſi prædicti Executores poſt Licentiam & mandatum infra octo dies in Ciuitate, & quindecim in Comitatu neglexerint executionem facere, teneãtur in Syndicatu ad intereſse Creditoris: Caueant etiam ne recipiant ab aliquo Debitore executiones, ſiue earum mercedes, niſi realiter, & cum effectu illas in totum, ſi fieri poteſt,

teſt, uel in partem fecerint: Nec pro executione facienda, à Creditoribus aliquid prætendere, ſiue recipere ullo modo poſſint, ad ſupradictam pœnam qualibet uice incurrendam: & quolibet Bimeſtri Monſtram faciet de Familia, & Equo coràm Reuiſore Ducali; Pro ſuo uerò Salario habere debeat quolibet Menſe Scuta Vigintiduo cum dimidio, Videlicet Scuta decem à Communi, ſcuta uero duodecim cum dimidio à Camera Ducali; Aliiſque emolumentis hactenus conſuetis potiatur: iuxta Taxam quæ ſigillatim habetur in fine Quinti Libri. Et finito Officio ſtabit ad Syndicatum.

DE OFFICIO CVSTODIS CARCERVM. Rub. XVI.

CVſtos Carcerum, præſtito prius per eum Iuramento in forma in manibus Cancellarii Communis, Claues penes ſe diligenter retinere, & Perſonas ibidem pro quacunque cauſa detētas cuſtodire debeat; Diem carcerationum, & nomina in Libello annotet; Carceres ſingulis diebus uiſitet, & Carceratorum indigentiis prouideat, aut ſaltem Iudici denunciet, & bis ſaltem in Menſe Carceres mundare teneatur, & curare, quòd Confraternitas S. Ioannis Decollati ſingulis Diebus feſtiuis ſolemnibus Miſsam Carceratis in Altari ſolito celebrari faciat; & hæc omnia cum ſolito ſalario à Barigello ei dando: Et pro relaxatione, ſeu liberatione cuiuſuis Carcerati, habeat bononenos duos à Ciue, Incola, & Diſtrictuali, à Forenſe uerò duplum: Quod ſi eius culpa, uel dolo aliquis Carceratus aufugerit, Iudicis Arbitrio puniatur.

DE VISITATORIBVS CARCERVM. Rub. XVII.

VT Carceratis in eorum indigentiis ſubueniri poſſit, nec paupertate oppreſſi omnino deſtituantur: Volumus, quod duo Electi à Confraternitate S. Ioannis Decollati, quolibet Menſe Carceratos uiſitare poſſint ad effectum prouidendi de eorum neceſsariis, Illoſque Iudices omnino admittere debeant cum præſentia ipſorum, ſiue Notarii Maleficiorum, adhoc, ut nullo pacto eorum munus in alloquendo, ſeu alias excædere ualeant.

DE ELECTIONE, ET EXTRACTIONE SYNDICATORVM. Rub. XVIII.

VT Iudices, & Officiales omnes de geſtis, & adminiſtratis per eos, rationem reddant, eligantur à Magiſtratu ad illos Syndicandum duo Ciues, ex primo, uel ſecundo Gradu, non minores xxx. Annis, nec à Iudice Syndicando condemnati: Quibus addatur Conſultor I. D. & Notarius arbitrio Magiſtratus, & omnes ſolita mercede à Camera Ducali præſtanda, eorum Officium ſuſcipere teneantur.

DE OFFICIO SYNDICATORVM IVDICVM, ET ALIORVM Officialium. Rub. XIX.

CIues ad Syndicandum electi, præſtito priùs Iuramento in manibus Cancellarii, geſta per Officiales diligenter examinent, Querelas audiant, Condemnandum condemnent, Abſoluendum abſoluant, de male, & negligenter geſtis debitas pœnas imponant. Forma autem procædendi hæc erit: Cum primùm Succeſsor aduenerit, & non ante, Præconia tria fiant per Ciuitatem, quorum unum cadat in die Sabbati, in quibus moneantur omnes, ut per tres dies poſt ſonum Campanæ, ſuas Querelas proponant, & prima die Officialis ſe præſentet coràm dictis Syndicatoribus; & reſpondendo Inquiſitioni contra eum formatæ, præſtare debeat idoneum Fideiuſsorem de ſtando Iuri, & iudicatum ſoluendo; & demum diligenter annotatis omnibus Petitionibus, & querelis, & maturè cum eorum Conſultore diſcuſſis, infra octo dies teneantur ipſorũ Sententiam, ſeu Conſultoris Votum in Auditorium Sereniſſimi tranſmittere, & ſi pro iuſtificatione Querelarum neceſsarium omnino uideatur; ad alios quinque, ſiue octo dies à Syndicatoribus prorogari poſſit: Quo Voto deinde recæpto, Cauſam ſtatim pro Iuſtitia terminare, & expedire teneantur.

DE OFFICIO CANCELLARII COMMVNIS. Rub. XX.

CAncellarius Communis ſit, & eſse debeat Vir diſcretus, maior xxx. Annis, Legalis, & ſufficiens Notarius, & Ciuis Eugubinus, Qui interſit omnibus Conſiliis Generalibus, & Specialibus, in quibus legere debeat Partita omnia per Magiſtratum proponenda, illaquè ſtatim, ac diſtinctè

ſtinctè unà cum diſcuſsionibus, & Reſolutionibus deſcribere in Libro Reformationum infra tres dies, ſub pœna quinque librarum, pro qualibet Reformatione. Teneatur etiam facere omnes, & quaſcunque bullettas de omnibus expenſis faciendis, tàm ordinariis, quàm extraordinariis, & de omnibus Salariis perſoluendis; quæ Bullettæ ſigillari debeant ſolito Sigillo in Capſa retento, Illaſquè regiſtrare Cancellarius teneatur in Libro ad id deputato: Aſsiſtat etiam Extractioni Magiſtratus ſingulorum Nomina publicando, & in eius Ingreſſu Iuramentum deferat iuxtà Formam ſuo loco traditam; Taliſquè Extractio, Ingreſsus, & Iuramentum adnotentur per eum in Libro Reformationum, Sicut etiam Electio, & Iuramentum aliorum Officialium, prout hactenus obſeruatum fuit: Vtq. magis omnibus innoteſcat, Deputatos, Conſiliarios, & alios Officiales Communis deſcriptos ordinatim habeat in Tabella, in Audientia detinenda: Deſcribat etiam omnia Bannimenta, ac Decretà, quæ in dies fierent à Sereniſſimo Duce, uel ab ipſo Communi: Literas eleganti, puroquè ſermone ſcribat, illaſquè, ſiue etiam receptas, cum opus fuerit; regiſtret: Omnes ſcripturas à Magiſtratu requiſitus pro Negociis publicis gratis faciat, & in publicam, & authenticam formam redigat: Teneatur quoque ſe rogare de Sententiis, ſeu Declarationibus, & Mandatis ferendis, & faciendis à Magiſtratu, ſeu Conſilio de Rebus publicis, & de omnibus Inſtrumentis Venditionum, Locationum, Gabellarum, & ſimilium, quæ in dies fieri contingit cum his, qui ſeruire promittunt, tàm in Ciuitate, quàm eius Diſtrictu, illaquè in publicum Librum Reformationum regiſtrare: Patentes etiam, ſiue licentias ſuper extractione Porcorum de mandato Domini Locumtenentis conficiat: Calculatores, ſeu Reuiſores Introituum Communis, exactam rationem ponere cum Depoſitariis, Exactoribus, & Adminiſtratoribus rerum Communis, diligenter curet, relatoſq. Debitores in Partitam referat, manu Reuiſorum ſubſcriptam, illoſquè ſtatim in ſolita Tabella, in Audientia affigat: Omnes Libros, & Scripturas in Cancellaria ordinatim retineat, Nec inde exportari permittat, aut copiam petenti faciet abſque rationabili cauſa, & licentia Magiſtratus: Sicut etiam abſque eius licentia, extra Ciuita em non pernoctabit: Pro Literis Patentibus, quæ ad Annum ſieri ſolent Medicis, Chyrurgo, & Magiſtro Grammaticæ, habeat ſcutum unum paulorum decem à quolibet, & idem pro qualibet Refirmatione: Fidem faciat requiſitus Legalitatis Notariorum, & adhibito Sigillo habeat à Ciuibus bononenos quatuor, & à Forenſibus bononenos octo: Pro ſuo Salario habeat quolibet Anno à Camera Ducali ſcuta duodecim, à Communitate uerò ſcuta trigintaquatuor, & teneatur prouidere de Carta, Atramento, Cera,

& Candelis in Cancellaria detinendis, & exigere impoſitionem Salarii Barigelli, cæteriſquè emolumentis conſuetis potiatur: Habeat etiam Victum in Palatio cum Magiſtratu, cui teneatur continuè aſſiſtere, eumquè aſsociare ad Eccleſias, & alia loca publica, omniaquè negocia ei commiſsa ad Communitatem ſpectantia diligenter pertractare, & propterea ab alienis cauſis, & negotiis, quæ eius Officium impedirent, caueat, & abſtineat: & finito eius Officio, Rationem reddat de geſtis per eum, & de Libris in publicam formam redactis, & ſcripturis omnibus, quas per Inuentarium Succeſsori reſtituere teneatur.

DE CONSILIO GENERALI.
Rub. XXI.

COnſilium Magnum Magiſtratus arbitrio conuocetur toties, quoties pro ſeruitio Sereniſsimi Ducis, uel pro aliquo Negocio, & intereſſe Communis aliquid eſset prouidendum: Vtquè omnibus innoteſcat; Præcones duo per loca ſolita Ciuitatis, die præcedenti, illud conuocent, & Conſiliarii omnes ad ſonum Campanæ more ſolito accedere teneatur, & in eo ſtare, donec expeditum fuerit, ad pœnam unius floreni, de facto exigendam à quolibet inobediente, & ipſi Communi applicandam, Niſi tamen iuſta cauſa fuerit impeditus, quæ Magiſtratus arbitrio iudicetur: Quo coadunato in Audientia Palatii, ſtatim Ianua claudatur, cum aſsiſtentia Famulorum foris, & Inuocata priùs Gratia Spiritus Sancti per Capellanum Palatii, & in eius abſentia per Cancellarium deſcribantur Nomina Conſiliariorum præſentium, & abſentes punctentur: Deinde D. Confalonerius clarè, & diſtinctè proponat ea, ſuper quibus eſt conſulendum, & ſtatim Quilibet Conſulere uolens ordinatim in Arengã aſcendat, in qua omni odio, timore, & amore ſemotis, breuiter ſuam Sententiam dicat, & præpoſitæ tantùm Quæſtioni reſpondeat, & Vno conſulente, cæteri ſilere debeant, ac Conſulentem non impedire; Quod ſi concorditer fuerit diſcurſum, proponatur, & deſcribatur per Cancellarium, uulgari ſermone Partitum clarum, & ſimplex, non Captioſum, aut alternatiuum, Illudq. alta, & intelligibili uoce per eum legatur, & deinde Singulorum Scrutinio terminetur: Si uero ſuper re propoſita diuerſimode, ſiue in contrarium fuerit diſcurſum, tunc Volumus Partitum ad duo Capita clara, & diſtincta reduci, & utrumque Caput, unum poſt aliud finiatur: Deinde Pallucttæ omnes per Cancellarium numerentur alta, & intelligibili uoce, palàm, & apertè in Bacili Argenteo, & Partitum, quod in dicto Conſilio obtentum fuerit per Maiorem partem Conſiliariorum

in Con-

in Conſilio exiſtentium uim, & effectum habeat, ac ſi per totum Conſilium nemine diſcrepante obtentum fuiſset, & executioni demandetur, ac ſi per omnes Ciues ordinatum, & ſancitum eſset: Cæterum in Conſilio adeſse ſaltem debeant Conſiliarii Num. XXXVI. computatis etiam Deputatis; Aliàs dictum Conſilium fieri non poſſit, & factum non ualeat; Nec poſsit aliquis manere in dicto Conſilio, cum aliquid fuerit propoſitum de facto proprio, uel alterius de ſua Familia, & eorum intereſse, & quicquid in eius fauorem fuerit obtentum, ipſo iure non ualeat, & prædicta omnia Cancellarius deſcribere teneatur, & diſtincte annotare in Libro Reformationum infra tres dies: Omnes Conſiliarii teneantur accipere palluctas, eaſque mittere in Buſsulam, nec alteri dare, ad pœnam quinquaginta librarum; Sicut etiam nullus audeat proferre uerba iniurioſa contra aliquem Conſulentem ſub pœna XX. librarum: Vel etiam aliquem ſubornare, aut de eius Voto, ſiue Pallucta requirere, ad pœnam centũ librarum pro quolibet, & qualibet uice, Sed omnino libera ſit cuilibet conſulendi facultas, & liber acceſsus; Nec propterea poſsint Conſiliarii ad Conſilium accedentes per Officiales retineri, occaſione alicuius debiti Ciuilis, ſeu Cameralis, & qui contrafecerit, puniatur pœna XXV. lib. & Conſiliarii omnes poſſint impune recedere. Illud etiã Magiſtratus animaduertat, ut in Rebus arduis, antequam Generale Conſilium conuocetur, uocari faciat Conſilium Speciale XII. Deputatorum, cum quibus diligenter diſcutiat, quæ in Conſilio Magno ſunt proponenda.

DE CONSILIO SPECIALI DD. DEPVTATORVM. Rub. XXII.

IN Conſilium Speciale Deputatorum, eligantur XII. Ciues Primarii maiores XXX. Annis optimæ opinionis, tres nẽpe ex quolibet Quarterio, qui omnium agendorum ſint participes, ac propterea omnes, cum occaſio conſulendi ſe præbeat; uocentur ad dictum Conſilium, nec pauciores octo ultra Magiſtratum, illud ſtatuere ualeant, aliàs omnia per eos geſta nullius ſint roboris, ac momenti: Quæ in Generali Conſilio proponenda ſunt, mature diſcutiant; Nec quicquam alienari poſsit per Magiſtratum, aut Syndicum Maiorem, abſque eorum aſsenſu: Sicut etiam Magiſtratus ſine illorum aſsenſu non poſsit expendere de publico pro aliqua indigentia Communis ultra ſummam florenorum quatuor, aliàs de proprio Communi teneatur.

DE ELECTIONE CONSILIARIORVM, ET ALIORVM Officialium, & Iuramento ab eis præſtando. Rub. XXIII.

NOuum Conſilium eligatur à Magiſtratu, & Deputatis in principio Menſis Decembris, & in Electione Deputatorum talis ordo obſeruandus eſt: Vt ex tribus cuiuslibet Quarterii, duo ſingulis annis mutentur, Vnus ſcilicet, qui ſit antiquior in ordine, reliqui uerò duo ponantur ad Partitum à Magiſtratu, & Deputatis, & qui per plures Palluctas fuerit confirmatus, in Officio remanere debeat, alter uerò excluſus cenſeatur, & eorum loco totidem Ciues eiuſdem conditionis more ſolito nominandi, eorum ſcrutinio ſubrogentur. In Electione uerò Conſiliariorum talis Ordo obſeruandus eſt: Vt nempe ex treſdecim cuiuslibet Quarterii tres antiquiores in ordine ſingulis annis mutentur, ſed ex Quarterio Confalonerii tunc in Officio exiſtentis, quatuor, totidemquè à Magiſtratu nominandi bonæ, & non infimæ conditionis, ſolito Scrutinio eorum loco ſubſtituantur: Quibus omnibus ſic de nouo electis, & à Sereniſſimo Duce approbatis, Iuramentum in forma à Cancellario deferatur.

Cæteri uerò Officiales Communis eligantur, ſiue extrahantur à Magiſtratu, eiſquè Iuramentum deferatur, prout de ſingulis ſuo loco dicetur, & ſunt ſequentes.

Aduocatus, & Procurator Communis.
Syndici duo, uidelicet Maior, & Minor.
Officiales Montis Pietatis ſeptem, & eorum Nuncius.
Superſtites Damni Dati octo.
Pacerii Quatuor.
Præfecti Annonæ Quatuor.
Præfecti Olei Quatuor.
Magiſtri Viarum Quatuor.
Graſcerii Quatuor.
Moderatores Impoſitionum Quatuor.
Appaltatores Carnium Quatuor.
Taxatores Duo.
Præſidens, & Notarii Duo Regiſtri.
Actuarius ad Bancum D. Locumtenentis, & alter ab Ipſo.
Actuarii ad Bancum D. Poteſtatis Quatuor.
Superſtites Platearum Duo.
Reuiſores Rationum Duo.

Super-

Superſtites Scholæ Duo.
Superſtites Aquæductuum Duo.
Syndicatores Officialium Duo, & eorum Conſultor.
Superſtites Depoſitariæ Duo.
Bullatores Duo.
Depoſitarius Introituum Communis.
Depoſitarius Pignorum.

DE OFFICIO ADVOCATI, ET PROCVRATORIS COMMVNIS, & Pauperum. Rub. XXIV.

AD Officium Aduocati Communis I. D. eligatur ad annum, qui ſciat, & teneatur gratis defendere Cauſas dicti Communis, eiuſq. Iura conſeruare, & recuperare, tàm agendo, quàm defendendo in quacũque Curia Eccleſiaſtica, uel Sæculari, & coràm quocunque Iudice, & in quacunque Inſtantia: Teneatur etiam ſuum Officium præſtare in cauſis Carceratorum; Societatis Miſericordiæ, Viduarum, Pupillorum, & aliarum Miſerabilium Perſonarum, & præſtare Conſilium Magiſtratui, quotieſcunque fuerit requiſitus. Procurator etiam, ut ſupra, ad annum eligatur, qui teneatur gratis proſequi Cauſas dicti Communis, & aliorum prædictorum, tàm in agendo, quàm defendendo in omnibus Inſtantiis, & coràm quocunque Iudice: Miniſtroſq. Communis ad exigendum eorũ Credita coadiuuet; & ſtatim Electus in omnibus cauſis cenſeatur habere Speciale, & Generale Mandatum, cum plena, & libera facultate, ac ſi publico documento tale Mandatum habuiſset.

DE OFFICIO SYNDICORVM COMMVNIS. Rub. XXV.

SYndicus Maior eligatur in Conſilio ad Biennium, Vir diſcretus, & integræ opinionis, qui præſtito prius Iuramento in forma in manibus Cancellarii, diligenter debeat perſcrutari omnia negocia Communis, & nullus Contractus fieri poſſit de rebus, & negociis dicti Communis abſque eius conſenſu, & interuentu; & ideo debet ſe prius bene informare cum Aduocato, & Procuratore Communis, & aliis, de qualitate contractus celebrandi, omniaquè Magiſtratui referre, & cognito, quod cedat in publicam Commoditatem, præcedentequè licentia Conſilii, cum opus fuerit; contrahet coràm Magiſtratu, cum quibuſcunque Perſonis; & Contractus ſic celebratus, uim, ac robur habeat, ac ſi per Generale

Con-

Conſilium celebratus fuiſset.

Eligatur etiam in Conſilio alter Syndicus Minor nuncupatus, qui pariter præſtito priùs Iuramento, & data idonea Cautione, res omnes, & maſsaritias, ad eius Cuſtodiam ſpectantes, recipiat manu Cancellarii Communis, de quibus rationem reddet Magiſtratui, quoties fuerit requiſitus: Prima die Iouis cuiuslibet Menſis, prouidere debeat in Eccleſia Cathedrali de Luminibus exponendis in celebratione Miſsæ Sanctiſſimi Sacramenti; & quòd lumina à Fraternitatibus iuxtà ſolitum ſubminiſtrentur: Sicut etiam in Eccleſia S. Franciſci conficere Apparatum pro ſolita Oratione Quatraginta Horarum, & habeat ſcutum unum: In Ingreſsu noui Magiſtratus Vexillum Confalonerio porriget: Apothecas in Platea magna in Nundinis S. Vbaldi confici faciat, & ad hoc præſtet auxilium Exactori à Communi deputato, & ſcutum unum pro ſua mercede recipiat: Magiſtratus Mandantis pareat, & quoties eius opera utatur; habere debeat expenſas in Palatio: Ea omnia, quæ reparatione indigent, perquirat, Magiſtratui referat, & reparationi inſiſtat: Fabricæ Communis intendat, Vias, Pontes, Fontes, & ſimilia manuteneri curet; & ſi quando ad inſtantiam alicuius priuatæ perſonæ uadat ad terminandum, ſeu uidendum aliquam differentiam, habere debeat expenſas, & bononenos XII. qualibet die, & unum bononenum pro quolibet Termino ponendo; Quartam partem pœnarum de inuentis, & relatis lucretur; & de omnibus per eum adminiſtratis rationem retineat in Libro authêtico per eum conficiendo; & finito eius Officio, de iis rationem reddet, & reaſſignabit eius in Officio Succeſsori res omnes, & Maſsaritias ad eius manus peruentas, cum aſsiſtentia, & rogitu prædicti Cancellarii: Et pro ſuo Salario habere debeat de publico, quolibet anno florenos uigintiquatuor, aliiſquè emolumentis conſuetis potiatur.

DE OFFICIO DEPOSITARII INTROITVVM Communis. Rub. XXVI.

DEpoſitarius Communis eligatur à Conſilio, Vir diſcretus, qui præſtito prius Iuramento in forma, & data idonea Cautione, Libros diligenter ordinatos, cartulatos, & bullatos habeat, in quibus omnes Introitus, atque exitus Communis diſtinctè annotare debeat, & omnem pecuniarum quantitatem penes ſe fideliter retinere, & cuſtodire, eamque à Debitoribus ſine mora exigere, & ſi opus fuerit, cum auxilio Aduocati, & Procuratoris Communis, ac ſucceſsiue ſoluere Creditoribus, & aliis perſonis, prout ſibi ordinatum fuerit per Bullettam, manu Cancellarii

ſcri-

ſcriptam, & ſigillatam, & à duobus ex Regulatoribus ſubſcriptam, & aliter facta Solutio non ualeat: Pecunias ad unum uſum depoſitas, uel deſtinatas, in alium uſum, uel cauſam non ſoluat, alioquin de ſuo ſoluiſſe cenſeatur: A Magiſtratu requiſitus quolibet Bimeſtre teneatur reddere rationem dati, & accæpti, cum interuentu Reuiſorum Communis, Sicut etiam in fine Officii omnia computa bene ſolidare, Libros, & Pecunias apud eum exiſtentes Succeſsori reſtituere debeat, & pro ſuo Salario habeat quolibet Anno Florenos XXXII.

DE OFFICIO REVISORVM RATIONVM. Rub. XXVII.

Reuiſores Duo à Magiſtratu Electi, quoties ab eo fuerint requiſiti, rationes ponant cum Depoſitario Introituum Cōmunis, cum Præfectis Annonæ, ac cæteris Adminiſtrantibus bona, pecunias, affictus, & res omnes dicti Communis: Prout etiam de Adminiſtratis per Officiales Societatis Miſericordiæ, ut hactenus obſeruatum eſt: Quibus uiſis, & calculatis, ſi quid Animaduerſione dignum putauerint, Magiſtratui denunciare debeant, & demum omnia reportare in Partitam in Libro Rationum, propria ipſorum manu ſubſcriptam.

DE OFFICIO REVISORIS DVCALIS Rub. XXVIII.

Ad Officium Reuiſoris eligatur Ciuis Primarius, ac diſcretus, Qui aſſiduè aſſiſtat in Gabella pro occurrentiis aliorum Officialium, & Publicanorum, illorumque lites, & controuerſias diligenter cognoſcat, & ſummarie terminet, & decidat; Finitoq. tempore Conductionis, alios ad Datia, ſiue Gabellas exigendas, ſubroget, ſeruatis ſeruandis: In Cauſis Damni Dati, quoties fuerit requiſitus, pro terminatione alicuius controuerſiæ ſe intromittat, ne Ciues, uel Comitatenſes indebitè grauentur: Et quolibet Bimeſtre adhibito etiam Notario Cameræ Monſtram recipiat à Barigello de eius Familia, & Equo, Illumque iuxtà temporum neceſſitatem, ut bene, ac diligenter in Officio ſe gerat, admoneat.

DE OFFICIO PRIORIS, ET ALIORVM OFFICIALIVM Hoſpitalis Maioris. Rub. XXIX.

AD Regimen Hoſpitalis eligatur Prior ad Annum, Vir diſcretus, & integræ opinionis, Maior quinquaginta annis, Qui deinde confirmatus à Sereniſſimo Duce Noſtro, & præſtito Iuramento in manibus Cancellarii Communis coram D. Locumtenente, & Magiſtratu; Fideliter gubernare debeat dictum Hoſpitale, & diligenter curare, quòd illius bona conſeruentur, & amplientur; quodquè ex eorum fructibus, ac redditibus Infantes expoſiti piè recipiantur, alantur, boniſque moribus, Literis, & Artibus uſque ad ætatem conuenientem inſtituantur: Puellas etiam expoſitas, cùm illæ ad ætatem nubilem peruenerint, cum dote ſolita in matrimonio collocari curet: Peregrinos, & Infirmos recipiat, hoſpitetur, & curari faciat, illorumquè neceſſitatibus iuxtà uires Hoſpitalis prouideat.

Vtque facilius prædicta omnia exequantur, Eligantur ad Triennium XII. Ciues de Primariis Ciuitatis, prudentes Viri, & maiores ſaltem xxx. Annis, Tres ſcilicet ex quolibet Quarterio; Quorum Octo nuncupentur Gubernatores, & Quatuor Conſiliarii, prout hactenus obſeruatum eſt, eoſque à Sereniſſimo Duce priùs approbatos, dictus Prior conuocare ualeat, quoties expedierit pro negotiis dicti Hoſpitalis, & præſtito in eorum Ingreſſu Iuramento, ſuper illis fideliter conſulere debeant, ponendo Partitum ad Buſſulam, & quod per Maiorem partem fuerit obtentum, exequi faciat, dummodo octo ſaltem ex illis, computata perſona Prioris, in Conſilio interſint.

Eligantur etiam eodem modo cæteri Officiales, Videlicet Camerlengus, Factor, & Notarius, ſiue Procurator, cum Salario, & oneribus ſolitis, iuxtà formam Capitulorum dicti Hoſpitalis: Omnes Iudices, Priuilegia quæcunque eidem conceſſa, tàm à Summis Pontificibus, quàm à Iure Communi, & à Sereniſſimis Ducibus conſeruari ſtudeant, eiuſquè Lites, & cauſas ſummarie, ſine ſcriptis, ſola facti Veritate inſpecta, terminent, & decidant. Hoc addito quòd dictus Prior finito Officio ad Magiſtratus onus ſubeundum in ſecũdo Gradu amplius non compellatur.

DE OFFICIO PRAEFECTORVM ANNONAE. Rub. XXX.

PRæfecti Annonæ eligantur à Magiſtratu ad Annum de Menſe Maii Quatuor Ciues Primarii, & diſcreti; Qui deinde approbati per Literas Patentes à Sereniſſimo Duce Noſtro, & præſtito Iuramento in forma in manibus Cancellarii, ſuum Officium incipiant exercere die XV. Menſis Auguſti, ac totis Viribus incumbere, Vt munus eis iniunctum, quod profectò potiſſimum eſt in Ciuitate; Pauperum Vtilitati intendant: Et ideo in primis opportune prouideant iuxtà Anni qualitatem, de Frumento benè conditionato, illudquè in loco conſueto aptè ſeruari, & ſucceſſiuè in publicum uſum laborari, diligenter curent: Et in caſum Indigentiæ præcipe, ualeant cū Auctoritate tamen D. Locumtenentis, & Magiſtratus, cuicunque Ciui, ſiue Diſtrictuali habenti frumentum ultra uſum, & indigentiam ſuæ Familiæ, illud exportandi in Plateam ad uendendum ſub certa pœna, & ſi opus fuerit, pretium etiam imponere, & omnia alia facere, quæ ad Officium utilia, & neceſſaria ſint, & proptere a Iudices illis omnem opem, & auxilium præſtare teneantur.

Vtquè facilius prædicta omnia ualeant expedire, antequam Officium aggrediantur, debeant elegiſſe idoneum Depoſitarium, cum ſolito Salario per eos dando; Qui in primis Libros neceſſarios conficiat bene cartulatos, & bullatos, in quibus diligenter annotare debeat omnia Partita per eos facta, Debita, & Credita, & alia ſimilia ad Officium ſpectantia; Et ſummopere caueāt, ne Publica pecunia erogetur in uſum proprium, ſiue alterius priuatæ perſonæ, abſquè expreſſa licentia Ipſorum manu ſubſcripta, & ex rationabili cauſa concedenda, ſub pœna ſcutorum XXV. & refectionis intereſſe pro qualibet Vice: Omnia Credita diligenter exigant, & in fine Officii de omnibus per eos geſtis, & adminiſtratis, adhibitis Reuiſoribus Communis integram rationem Magiſtratui reddant; Prout etiam alios Officiales, & Adminiſtratores cum ſolitis emolumentis per illos deputatos; de eorum geſtis, & adminiſtratis rationem reddere Depoſitario compellant: Demum meminerint ſe Pauperū Defenſores eſſe: Et ideo Miniſtros omnes non ex affectu ipſorum, ſed bonæ conditionis, & famæ, conſtituant, cum aſſignatione congruæ, & moderatæ Mercedis, propriam à Deo recepturi.

Addentes etiam, quòd dicti Præfecti Annonæ expleto Officio per Quatriennium ad idem Officium eligi, & cogi non poſſint: Nec Depoſitarius, ſiue alii Miniſtri Salariati ad idem, ſiue aliud Officium Annonæ eligi, & admitti poſſint, Niſi priùs integram Rationem ſuæ Adminiſtrationis reddiderint, & ſolidauerint.

DE OFFICIALIBVS MONTIS PIETATIS. Rub. XXXI.

VT Pauperum Neceſſitatibus occurratur, Maiorũ noſtrorũ Veſtigia ſectãdo, Eligantur more ſolito à Magiſtratu ſeptem Officiales cum eorum Nuncio ad Cuſtodiam, & Adminiſtrationem Montis Pietatis, qui præſtito prius Iuramento in forma in manibus Cancellarii, eorum Officio Singuli diligenter intendant. Quorum quatuor eligantur ad Triennium, & dicantur Proueditores, qui ſint, & eſse debeant de Primariis Ciuibus de primo, & ſecundo Gradu dumtaxat, quilibet pro ſuo Quarterio, qui accuratè prouidere debeant, quòd talis Adminiſtratio in utilitatem Pauperum omnino uertat, & quòd omnis pecuniarum quantitas detineatur à Gubernatore Montis, & ſucceſſiue erogetur in ſubuentionem Pauperum. Debeant etiam Pignorum uenditioni aſſiſtere, differentias omnes ſuper illis deffinire, & cætera omnia Iudicum, & Magiſtratus auxilio (cum opus fuerit) implorato, adimpleri facere, iuxtà formam Capitulorum, quæ originaliter habentur in Libro Reformationum Anni 1534. pag. 34. quæ etiam in Tabella ſigillatim deſcripta in Monte detineri faciant.

Eligantur etiam tres alii Officiales, qui ultra Iuramenti præſtationem, idonee caueant cum Fideiuſsore manu prædicti Cancellarii; Quorum Primus dicatur Gubernator Montis, qui teneatur per annum ibidem aſſiduè tempore debito reſidere, Pignora recipere, & ſuper illis conuenienter impreſtare, illaquè deinde ad alium annum caute cuſtodire, & conſeruare. Quo tempore elapſo, niſi illa à Dominis, ſoluta mercede reluantur, uendi, & diſtrahi faciat, ſpatio alterius anni, cum aſſiſtentia DD. Proueditorum in Platea Magna, ſono Tubæ, duobus diebus hebdomadæ, uidelicet Mercurii, & Sabbati, & pro toto tempore habeat pro ſuo Salario Florenos centum octuaginta. Secundus uerò Officialis eligatur ad annum, & dicatur Superſtes Montis, qui faciat Bullettas, & ſingulis pignoribus inſerat, ſuoquè Libro diligenter regiſtret,ut facilius illa reperiantur, & habeat pro ſuo Salario Florenos triginta. Tertius uero Offiaialis eligatur ad Annum, & dicatur Reuiſor Rationum, qui teneatur requirere exactam rationem à prædicto Gubernatore quolibet Menſe, & ſæpius etiam ſi Proueditoribus uidebitur, dictamquè rationem, ſiue Saldum in Libro benè cartulato debeat accuratè annotare: Proueditores etiam per Nuncium conuocare faciat, & coràm illis Pignorum Venditioni diligenter aſſiſtat, & habeat pro ſuo Salario Florenos ſexaginta.

DE

DE AMBASCIATORIBVS MITTENDIS. Rub. XXXII.

AMbaſciatores eligantur in Conſilio Generali,cum urgens aliqua Neceſſitas immineat Communi, & non aliter; Taliſquè Electus, dummodo non ſit legitimè impeditus, accepta priùs plena Informatione ſuper negotiis ab eo pertractandis, & habitis Literis Credentialibus, ire teneatur ad explicandum, & tractandum, ea qua decet, obſeruantia, & diligentia cōmiſsa negocia; & deinde illorū expeditionem ſtatim Magiſtratui, & Conſilio, ſi opus fuerit, clarè, & diſtinctè referat, & per Cancellarium Relatio deſcribatur in Libro Reformationum. Vtquè alacriter, & honorificè poſſit ſuum Officium explere, Depoſitarius Communis teneatur illi ſubminiſtrare pecuniam pro Victu, & expenſis neceſsariis in itinere faciendis, prout ei per Bullettam à Magiſtratu fuerit ordinatum.

DE ELECTIONE, ET OFFICIO MEDICORVM Rub. XXXIII.

VT Ciuium omnium Infirmitatibus prouideatur, Eligantur in Conſilio Generali Quatuor Ciues ad perquirendum de idoneo Medico, Qui plures idoneos repertos, cum omnibus eorum qualitatibus, quàm primùm dicto Conſilio ſincerè renuncient, ex quibus magis Idoneus ab eo eligatur ad Annum, qui ſit Exterus, Doctus, Expertus, & in aliqua ſaltem Ciuitate fuerit conductus: Et ad eum mittantur Litteræ patentes, quæ contineant Salarium, & Capitula per eum obſeruanda, pro quibus teneatur ſoluere Cancellario Aureum Vnum, & Alterum Familiæ, & Magiſtratui Cocleam unam, ſiue Forcinam Argenteam, ualoris alterius ſcuti, & tantundem pro qualibet Refirmatione; Et cum aduenerit, Iurare debeat in manibus Cancellarii benè, ac diligenter ſuum Officium exercere uelle, & Capitula obſeruare: Ac propterea teneatur abſquè alia mercede uiſitare, & curare quemlibet Infirmum Ciuitatis, & Suburbium, Hoſpitalium, Monaſteriorum, ſiue Conuentuum Monialium, & Mendicantium, & quoſcunquè Comitatiuos in Ciuitate exiſtentes; & ſi Mortis periculum immineat, monere debeat omnes, ut peccata ſua Confiteantur, & ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſsumant, aliàs ſibi inhibitum eſse eos uiſitare. Nec poſſit recedere à Ciuitate, uel ſaltem extrà illam pernoctare, ſine licentia Magiſtratus, quæ abſque rationabili cauſa non concedatur: Et ſi ultra tempus licentiæ ſteterit, retineri poſſit Salarium pro rata: Quòd ſi iuerit ad curandum aliquem de Comitatu extra

Ciuitatem, habeat mercedem ſibi taxatam in Capitulis exiſtentibus in Libro Reformationum, quòd, & ab aliis Medicis non ſalariatis de publico, obſeruandum erit: Teneatur etiam gratis uidere urinam cuiuslibet comitatiui, & ordinare, quæ ad eius curationem ſunt neceſſaria; Nec refirmari, aut licentiari poſſit, niſi à Conſilio Generali; idquè fiat ſaltem per Bimeſtre ante finem ſuæ Conductæ: & prædicta obſeruanda ſunt etiã in Electione, & Officio ſecundi Medici, qui à Conſilio eligi poſſit de Ciuitate, ſi tamen idoneus ſit, aliàs Exterus, ut Ciuium ſaluti quantùm fieri poterit prouideatur.

DE ELECTIONE, ET OFFICIO CHYRVRGI. Rub. XXXIV.

IDem modus ſeruetur in Electione Chyrurgi, qui pariter præſtito Iuramento in forma in manibus Cancellarii, & ſolutis duobus aureis, & Coclea, ſiue Forcina Argentea, ut ſupradictum eſt, teneatur publico ſtipendio contentus, abſque alia mercede uiſitare, & curare omnes, & quoſcunque Infirmos ad eius artem pertinentes, eo modo, & diligentia, ut ſupra de Medicis dictum eſt: Nec pernoctare poſſit extra Ciuitatem ſine licentia Magiſtratus, & abſque rationabili cauſa non concedenda; aliàs retineatur ei Salariũ pro rata abſentiæ, & teneatur Infirmis ad intereſse. Si uerò iuerit ad curandum aliquem in Diſtrictu, habeat eamdem mercedem, quam habere debent alii Chyrurgi Ciuitatis, iuxtà formam Capitulorum originaliter exiſtentium in Libro Reformationum.

DE ELECTIONE, ET OFFICIO MAGISTRI GRAMMATICAE, & Superſtitum Scholæ. Rub. XXXV.

VT Pueri Liberalibus Artibus inſtrui ualeant, Eligantur iuxtà ſolitũ Quatuor Ciues in Conſilio, qui diligenter inquirant de idoneo, ac morigerato Magiſtro Grammaticæ, cui Literæ patentes mittantur ad Annum cum Salario conſueto, pro quibus ſoluat Cancellario, & Familiæ aureos duos, & Cocleam, ſiue Forcinam Argenteam, prout in aliis Statutum eſt, & totidem pro qualibet Refirmatione: Qui præſtito prius Iuramento in forma, aſſiduè in Scholis moretur, Pueros, & Adoleſcentes omnes ad docendum gratis recipiat, & iuxtà illorum conditionem uariis Lectionibus publicè inſtruat: Nec non tempore Vacationum domi ſuæ illos quandoquè edoceat; ad Sacra diebus feſtiuis conueniat, ac uitæ ſuæ Integritate, morumquè exemplo inſtituat, eoſquè moderatè corrigere, & uer-

& uerberare debeat: In ingreſſu cuiuslibet Magiſtratus, Orationem per unum Scholarem recitari faciat: Nec poſſit diſcedere de Ciuitate, aut ſaltem extrà illam pernoctare abſque licentia Magiſtratus, non ſine rationabili cauſa concedenda, alioquin de ſuo Salario pro rata abſentiæ retineri poſſit.

Habeat etiam Repetitorem à Magiſtratu eligendum, Iuuenem benè inſtructum, ac honeſtæ Vitæ, nec minorem XX. Annis, qui Pueris educandis, ac inſtruendis diligenter incumbat, & in Feſtiuitatibus ſolemnibus Magiſtratum ad Eccleſias aſſociare ambo teneantur; Cui parere debeant in omnibus pertinentibus ad eorum Officium, ad pœnam X. libr. de eorum Salario qualibet Vice retinendarum.

Vtquè prædicta omnia facilius expediri ualeant, eligantur ad annum à Magiſtratu duo Ciues, quorum unus ſit Doctor, qui quolibet Menſe, Scholas uiſitare debeant, ac diligenter de prædictis inquirere, & Magiſtratui, quæ reformanda fuerint, denunciare.

DE OFFICIO PRAESIDENTIS, ET NOTARIORVM Regiſtri. Rub. XXXVI.

PRæſes Regiſtri extrahatur de Buſſola ad Annum more ſolito unus Doctor, Qui diligenter curare debeat, ut omnes ultimæ Volũtates, & alia Inſtrumenta regiſtranda, bene, & ſine aliqua fraude, uel defectu à Notariis ad id deputatis in Libris benè cartulatis, tàm Ciuitatis, quàm Comitatus reſpectiuè regiſtrentur: Et ideo quolibet die ſaltem iuridico accedere debeat ad locum Regiſtri, & dictas Scripturas uidere, eaſquè collationatas ſubſcribere, & ne aliquis in earum extractione grauetur, prouidere; Sed quòd Taxa mercedum, illiuſquè Capitula, quæ originaliter habentur in Libro Reform. anni 1567. pag. 12. in Tabella ibidem detinenda, omnino ſeruentur; Et pro eorum obſeruatione Magiſtratum, & Iudices, cum opus fuerit; adire debeat.

Extrahantur etiam de Buſſola duo Notarii, qui præſtito priùs Iuramento in forma in manibus Cancellarii, qualibet die manere debeant in loco Regiſtri, eorum Officio iuxtà formam Capitulorum diligenter incumbentes, ad hoc, ut omnes intereſſe habentes dictas Scripturas uidere, & reluere poſſint: Quibus ſic legitimè regiſtratis fides præſtanda erit, ac ſi originalia ipſa exhiberentur: Libros autem diligenter cuſtodiant, & Portam Regiſtri hora ſolita aperiant, & claudant, Claues penes ſe retinendo, & prædicta omnia adimplere debeant cum debita mercede iuxta Taxam: Finitoquè eorum Officio, Scripturas omnes, & Claues per

Inuen-

Inuentarium Succeſsoribus cum aſſiſtentia etiam Cancellarii Communis, integrè reſtituere teneantur.

DE OFFICIO CAPITANEORVM COLLEGII Notariorum Rub. XXXVII.

EXtrahantur etiam ad Annum iuxtà ſolitum de Menſe Aprilis Capitanei duo Notariorum, Qui eorum Collegium quoties oportuerit pro eorum indigentiis, conuocare ualeant, ad pœnam ſolidorum quatraginta, à quolibet inobediente exigendam: Item debeant procurare, & aſſiſtere extractioni Notariorum Actuariorum ad Bancum Iuris, & Regiſtri, in quo etiam ſæpe conuenire debent, & curare, ut Scipturæ omnes fideliter, ac diligenter regiſtrentur, & conſeruentur: Et ſi aliqua differentia oriatur ſuper mercede, eam tollere, & terminare debeant: Nouos Notarios in Matricula recipi, & deſcribi faciant, aliaquè omnia, iuxtà eorum Conſtitutiones expediri faciant.

DE OFFICIO PACERIORVM. Rub. XXXVIII.

PAcerii electi ſingulis annis à Magiſtratu, omni ſtudio, ac diligentia curare debeāt, Quod inter Ciues omnis occaſio odii, & inimicitiæ tollatur, & orta inter illos inimicitia, ſtatim fiat Pax, Reconciliatio, & Remiſſio omnium iniuriarum, adhibito etiam Notario, ubi opus fuerit.

DE OFFICIO FACIENTIVM AESTIMVM. Rub. XXXIX.

VT omnes Ciues, & Diſtrictuales ad Collectas pro Rata bonorum contribuere teneantur; Cum de Nouo AEſtimo agendum erit, eligantur in Conſilio more ſolito, octo Ciues optimæ opinionis, & iudicii; Duo uidelicet pro quolibet Quarterio, Qui præſtito priùs Iuramento in manibus Cancellarii, debeant ſe diligenter informare de omnibus bonis ſtabilibus, quæ tàm in Ciuitate, quàm in toto eius Diſtrictu à Ciuibus,& Diſtrictualibus, ſiue etiam à Forenſibus, & exteris poſſidentur; & habito ſæpius inter ſe maturo Colloquio, & collatis Relationibus, & informationibus, cuicunque Ciui, Diſtrictuali, ſiue Extero pro Rata bonorum ſuorum Collectam imponant inſpecta ſumma Scutorum Octingentorum currentium; & prædictam impoſitionem (donec exigi, & perſolui contingat)

tingat) æqua lance, proprio, & aliorum intereſse poſthabito, ſingulis imponere curent; ex quo ab ea aliæ quoque contributiones, ſiue Impoſitiones, (cum pro neceſſitate Communis eas imponere ſit neceſse) pendeant, & regulentur: Animaduertentes etiam, quòd illi, qui bona ſtabilia poſſident minoris Valoris ſcutorum centum, ad prædictas Collectas nullo modo grauentur; Et quoties pro informatione AEſtimi faciendi per eos iter fiat, pro Expenſis de Publico prouideatur.

DE OFFICIO MODERATORVM IMPOSITIONVM. Rub. XXXX.

VT Vendentes bona ſtabilia ulterius ad Collectas non grauentur, Moderatores quatuor eligantur à Magiſtratu ad Annum more ſolito, qui habita fide à Notario, Venditorem gratis ab omnibus Impoſitionibus liberare debeant, eaſquè in Emptorem transferre pro rata pretii, uidelicet pro ſcutis centum, præſenti AEſtimo durante, ſolidos quinque Emptori imponere, niſi inter partes de minori quantitate expreſsè actum ſit; Idq. in Libro Impoſitionũ à Camerario Ducali in Gabella detinendo diligenter annotari debeat; Idem obſeruetur in uenditione bonorum Comitatenſium, & Exterorum: Quod & in libellis Villarum annotari ſolet.

DE OFFICIO GRASCERIORVM. Rub. XXXXI.

GRaſcerii eligantur à Magiſtratu ad Annum Quatuor Ciues, unus pro quolibet Quarterio, qui diligenter prouidere debeant, Ne Graſcia, ſiue Victualia extrahatur à Territorio Ciuitatis ſine illorum licentia in ſcriptis danda, quæ à duobus ſaltem ſit ſubſcripta; & præſertim ne Boues ſub alio quæſito colore extrahantur à Territorio, præterquam tempore Nundinarum, de quibus infra dicetur.

DE OFFICIO PRAEFECTORVM OLEI, ET EIVS Venditoribus. Rub. XXXXII.

ELigantur etiam de Menſe Nouembris quatuor Ciues ad Annum, Videlicet unus pro Quolibet Quarterio, qui recæptis deinde Literis patentibus, antequam ſuum Officium aggrediantur, præſtent Iuramentum in forma in manibus Cancellarii, & diligenter prouideant, quod in Ciuitate Eugubii, Oleum nullo unquam tempore deficiat, ſed illud purũ

abſque mixturã alterius cuiuſcunque rei, boni coloris, & ſaporis per uenditores ab illis deputandos, omnibus uendatur iuſto pondere, ac precio per eos ponendo, & declarando. Item animaduertant, quòd dicti Venditores Oleum ſeruent in Vaſis, ſiue Orceis bene conditionatis, & in menſurando utantur iuſtis menſuris notatis Bulla Communis, ad pœnam cõtrafacienti quocunque caſu, librarum decem, qualibet uice incurrendã, & remotionis, ſi eis placuerit. Eligere etiã poſſint, & debeant idoneum Depoſitarium ad pretium exponendũ, & ſolueudum cum ſolita, & moderata mercede, qui ſingulis menſibus dictis Præfectis rationem reddere teneatur, & omnia alia obſeruari faciant, ſecundum eorum Capitula.

DE OFFICIO APPALTATORVM, ET BVLLATORVM Carnium. Rub. XXXXIII.

ELigantur etiam in Conſilio iuxta ſolitum quatuor Ciues, qui præſtito Iuramento in forma, præcedente banno per loca ſolita, diligenter uideant, quibus onus prouidendi, & Vendendi Carnes ad Annum committendum ſit, & coram Magiſtratu iis imponant, qui commodius, & Ciuitati utiliùs illud exercere ualeant, cũ ſolitis, & opportunis Capitulis, & idonea Cautione à ſingulis recepta manu Cancellarii Communis, & ſucceſsiuè prouideant, ne Carnes ad uſum neceſsarium Ciuitatis deficiant, & ne morboſæ, ſed bonæ conditionis uendantur; & cum opus fuerit, Macellarios ad prædicta, & alia in eorum Capitulis contenta; Magiſtratus auctoritate compellant.

Et propterea eligantur etiam à Magiſtratu Bullatores duo, qui præſtito etiam prius Iuramento in forma, teneantur ſingulis diebus, quoties fuerint à Macellariis requiſiti, prouidere, quòd Caſtrati, & alia Animalia ſimilia legitima, & bonæ condictionis mactentur, & repertis legitimis Carnibus, eas ſigno Communis bullare debeant cum filo, & cera Viridi in earum crure, ut moris eſt, imponenda.

DE OFFICIO TAXATORVM. Rub. XXXXIIII.

QVia decet omnia iuſto pretio Venundari, Eligantur quoque à Magiſtratu ad Annum duo Ciues bonæ experientiæ, & iudicii, qui præſtito prius Iuramento in forma, gratis, & accuratè debeant taxare pretium Carnibus omnibus uendendis à Macellariis, de quibus non fuit factum certum pretium in eorum Capitulis, ut in Suinis, & Bouinis, quibus iuxtà currentem ualorem, & qualitatem Carnium pretium ſucceſſiuè

ceſsiuè ſtatuendum eſt: Debeant etiam imponere Pretium Piſcibus uendendis: Item Carnibus ſalitis, quæ à Salſamentariis, ſiue Pixecarolis in dies uenduntur; Quòd ſi ultra taxatum pretium fraudolenter mentiendo, uendiderint, prædicti omnes ultra amiſsionem rei, uel pretii, pœnam X. Librarum qualibet uice incurrant.

DE OFFICIO SVPERSTITVM PLATEARVM. Rub. XXXXV.

VT res omnes ad Victum neceſsariæ in Plateis expoſitæ iuſto pretio, & conuenienti menſura Vendantur; Eligantur etiam à Magiſtratu ad Triennium duo Ciues, Vnus pro Platea S. Martini, Alter uerò pro Platea S. Antonii, & uterque pro Platea magna in die Mercati, qui diligenter prouideant, quòd prædictæ res ad uendendum expoſitæ, ſint, & eſse debeant benè conditionatæ, apteque; & mundè per uendentes detineantur, & conuenienti pretio, ſiue menſura iuxtà qualitatem temporis uendantur, & cum opus fuerit, Executorum quoque auxilio, Iudicũ auctoritate utantur.

DE SVPERSTITE, SEV PROVISORE SALIS. Rub. XXXXVI.

SVperſtes Salis diligenter prouideat, quòd nullo unquam tempore Sal in Ciuitate deficiat, adhoc, ut Ciuibus, & Diſtrictualibus uendi, & diſtribui poſsit: Et ideo Syndicis Caſtrorum, & Villarum iubeat, ut ſucceſsiuè iuxtà compartitionem iam factam per illorum homines, & Iumenta congruis temporibus Sal conduci faciant, ſoluta tamen ſemper ab eo ſolita, & conſueta mercede: Illudquè reponi faciat in Magazzeno Salariæ Groſsæ, in quo ad groſsum currenti pretio, & iuſto pondere uẽdere debeat cuicunque uolenti: Et pro Eleemoſyna à Sereniſsimis Ducibus Noſtris ſumma pietate conſtituta, diſtribuat Monialibus, & Conuentibus ſolitis: Et animaduertat, quòd tempore hyemali, in quo difficiliùs Sal conducitur, uel alio, ſi impedimentum aliquod intercedat, Exteris non uendat, ſed Ciuibus, ac Diſtrictualibus moderatè diſtribuat: Prouiſionem Magiſtratui Singulis Menſibus ſoluat, & Tertiam partem Datii Salis Communitati aſſignatam Conductori perſolui faciat.

Vtquè facilius omnibus Sal emere liceat, prouideat, ut in Salaria minuta ad minutum etiam uendatur, taliſquè uenditor in dicto loco ſemper aſſiſtat, ad hoc, ut ſinguli Ciues, & Comitatenſes qualibet hora il-

lud emere, iuſto pondere, & omni fraude remota poſſint, & ualeant.

DE OFFICIO SVPERSTITVM DAMNI DATI. Rub. XXXXVII.

SVperſtites Damni Dati eligātur ad Annum à Magiſtratu Octo Ciues; quorum quatuor ſint Notarii, qui quolibet Menſe ſucceſſiuè teneantur die Sabbati, & Diebus Feſtiuis hora ſolita aſſiſtere in Gabella Officialibus Damni Dati, & prouidere ne Ciues, aut Comitatiui aliquo modo in damnis, ſiue pœnis grauentur; Sed Singulorum indemnitati, prout Iuſtitiæ conſonum fuerit, prouideant, Iudicum, & Magiſtratus auctoritate, cum opus fuerit.

DE OFFICIO SVPERSTITVM AQVAEDVCTVVM. Rub. XXXXVIII.

ELigantur etiam à Conſilio ad Triennium duo Ciues, qui accuratè prouidere debeant, quod Aquæductus Magnus, & Alter, qui dicitur Aquæductus Fontis Sancti Petri inſtaurentur, & conſeruentur, & propterea deputare ualeant una cum Magiſtratu, duos Muratores ex Peritioribus, qui prædictos Aqueductus manutenere debeant, & prouidere, ut Aqua decurrat, & tempore æſtiuo in publicis Fontibus non deficiat, Claues penes ſe retinendo, & primus habeat pro expurgando Aquæductu Magno Florenos xx. quolibet anno: Alter uerò pro alio Aquæductu Florenos ſex, Singulo quatrimeſtri pro rata perſoluendos.

QVOD AQVA PVBLICORVM AQVAEDVCTVVM NON deriuetur. Rub. XXXXIX.

AQua publica in poſterum alicui non concedatur, ſiue uendatur abſquè licentia Conſilii, & qui in Domo propria Conſeruas habet, Aqua moderatè utatur, & adueniente publica neceſſitate, Magiſtratus, & Superſtites impedimenta quæcunque remoueant: Ideò à Cal. Iunii uſque ad Cal. Octobris nullus poſſit accipere, ſiue deriuare Aquam abſq. illorum licentia, ad pœnam ſcutorum XXV. Cameræ Ducali, & Refectioni Aquæductuum pro parte applicandam, iuxtà eorũ Capitula, Quæ originaliter habentur in Libro Reformat. Anni 1586. pag. 234. Debeant tamen Superſtites Aquam gratis concedere Ciuibus pro replendis Ciſternis, & aliis Indigentiis, dũmodo Publica Aquæ neceſſitas non intercedat, à Magiſtratu iudicanda.

DE

DE OFFICIO PRAECONVM. Rub. L.

PRæcones Duo, præſtito prius Iuramento in forma in manibus Cancellarii, Edicta omnia eadem die, qua ſibi à Iudicibus, ſiue à Magiſtratu traduntur, uel omnino ſequenti in Plateis, quadriuiis, & locis ſolitis præconizzare, & publicare teneantur, & ſtatim ſuæ Publicationis Relationem facere: Cum Magiſtratus comedit ante, & poſt Tubis, ut moris eſt; perſonare debeant, Eumque ad loca ſolita aſsociare, & Illi iuxtà ſolitum inſeruire; & quilibet eorum habeat à Camera Ducali pro ſuo Salario ſcutum unum quolibet Menſe, & dimidium à Communi, ultra expenſas in Palatio illis ſubminiſtrari ſolitas: Habeat etiam quilibet ipſorum pro quolibet banno ad petitionem alicuius priuatæ perſonæ in locis prædictis, ſolidos XXIIII. & à Forenſibus duplum, & intereſse teneantur Luminariis, Monti Pietatis, Depoſitario Pignorum, & Mercatoribus Artis Lanæ, à quibus conſequi debeant Mercedem, iuxtà Taxam in eorum Capitulis: Et ne inter eos aliqua diſcordia oriatur, teneantur omnia lucra occaſione Tubæ inuicem communicare, & æqualiter inter ipſos diuidere: Quibus etiam inſignia Tubarum expenſis Cameræ Ducalis quolibet Quatriennio, prout hactenus obſeruatum eſt; de nouo reficiantur.

DE OFFICIO DEPOSITARII PIGNORVM, Rub. LI.

DEpoſitarius Pignorum eligatur à Magiſtratu Vir bonæ famæ, Qui Iudicibus, & Magiſtratui obedire debeat, & præſtito prius Iuramento in forma in manibus Cancellarii; teneatur in primis præſtare idoneam Cautionem de exercendo fideliter ſuum Officium, & de reddenda ratione in fine ſui Officii, & de reſtituendo, ſi quid reſtituendum erit, iuxtà formam Capitulorum ſequentium.

Che il Depoſitario debba riceuer quanto prima i pegni da gli Eſsecutori, & quelli conſeruare, & cuſtodire à ſuo riſico, e fortuna, eccetto però de caſo fortuito, ſenza ſua colpa, & quelli uendere, ò reſtituire ſecondo la forma delli Capitoli.

Che nel principio del ſuo Vffitio debba fare un Libro, & quello Cartulare, & autenticare col Bollo della Communità, nel quale debba ſcriuer ſubito nell'iſteſso giorno della conſignatione tutti li Pegni con la qualità, quantità, numero, peſo, ouero miſura, ſecondo che ſi richiede reſpettiuamente in ciaſcun pegno, il nome dell'Eſsecutore, il nome del Padrone,

& ad inſtanza di chi ſia ſtato fatto il pegno, ſotto la pena di XXV. ſoldi per ciaſcuna uolta, che contrauiene.

Che ſia obligato farne riceuuto, come diſopra nel libro dell'Eſsecutore, acciò ſiano conformi, ſotto la detta pena di XXV. ſoldi.

Che li Pegni non ſi poſsino far da altri, che dalli Eſsecutori à ciò deputati, li quali nel termine d'un giorno nella Città, & ſuoi Borghi, & nel Contado nel termine di cinque giorni ſiano obligati conſegnarli con effetto al Depoſitario, con pigliarne riceuto da eſso, come di ſopra, ſotto la medeſima pena.

Che gli Eſsecutori debbino notar ſubito nel lor Libro li Pegni, e lor qualità, il Nome del pegnorato, & uolendo il debitore, debbino farne poliza, auuertendo, che nõ ſi faccia nell'Arme de Soldati deſcritti nella Militia, ne in Boui, & inſtromenti Aratorii, & ſimili, fuor che in Suſſidio.

Che il il Depoſitario non paghi la mercede à gli Eſsecutori, ſe il Pegno non è baſtante, & facendo piu pegni per la medema cauſa, non gli dia più d'una Eſsecutione; & nelle Cauſe Criminali, doue l'eſsecutore ha la rata delle pene, il Depoſitario non paghi eſsecutione alcuna; ma ſe il Condennato haueſse gratia libera, ſi paghi l'eſsecutione ſecondo il ſolito.

Che per l'auenire ſi debbino eleggere dal Magiſtrato doi Huomini di buona eſperienza, li quali ſi chiamino Eſtimatori della Depoſitaria, & debbino aſsiſtere all'hora ſolita al Vender de pegni, & procurare, che ſi uendino per il prezzo conueniente, & non ſi commetta fraude alcuna in pregiuditio de Debitori, & uno almeno ſi debba ſottoſcriuere alla Vendita di detti Pegni.

Che il Trombetta deputato dal Magiſtrato riceuta la poliza dall'Attuario, ſia obligato fare li tre Bandi nel luogo publico, & nell'hora ſolita, in tre giorni ſeguiti, purche l'ultimo bando caſchi nel giorno del Sabbato, ò Mercore non feriati, mettendo li pegni in luogo publico, auanti la Depoſitaria, & quelli uendere ſecondo il ſolito, e deliberare à chi più offerirà; & non ritrouandoſi Compratore ſi faccino ſtimar li pegni ad inſtanza del Creditore dalli detti Eſtimatori, il qual Creditore debba pigliarli per un quarto manco del giuſto prezzo.

Che il Depoſitario debba notare in un Libro particolare li trè bandi, l'ultima offerta di ciaſcun pegno, & il nome del Compratore.

Che ſia obligato di reſtituire nel termine di trè giorni al Debitore il ſoprauanzo de denari de pegni uenduti, detrattone quello, che di ragione ſi deue detrahere.

Che ſe alcuno Offerente impediſse la Vendita con altri, poſsa, e debba eſser aſtretto dal Giudice, fatti li trè bandi, à pagare detto Pegno

gno il giuſto prezzo con gl'intereſſi ſeguiti.

Che il Depoſitario non poſsa reſtituire li Pegni al Padrone, ſenza l'ordine del Creditore per poliza ſottoſcritta da lui, ouero d'ordine del Giudice, citato prima il Creditore, altrimente ſia tenuto di ſuo proprio.

Che il Depoſitario debba conſeruare diligentemente tutti li pegni nella Depoſitaria, & non poſsa preſtarli ad alcuna perſona, ne meno ſeruirſene per ſe ſteſso, come anco l'Eſsecutore, ſotto la pena di xx. lib. per ciaſcun pegno.

Che in caſo, che il Beſtiame di qualunque ſorte ſia, patiſse nella Depoſitaria, poſsa il Giudice data idonea cautione dar licenza di ricondurlo fuori, & rapreſentarlo ad inſtanza del Creditore nel termine conuenuto per la ſubhaſtatione, & liberatione di eſso, & uendendoſi l'iſteſso giorno, che è ricondotto, non ſi paghi per la rimeſsa di eſso coſa alcuna al Depoſitario eſsendo ſtato pagato la prima uolta.

Che il Debitore poſsa riſcuotere il pegno uenduto nel termine di dieci giorni, che li ſarà intimato à uenire à ueder fare il pagamento. E ſe il Debitore haueſse hauuto qualche legitimo impedimento, poſsa il Giudice, prouato l'impedimento prorogarli altretanto tempo à riſcoterli.

Che ſe il pegno di qualunque ſorte ſia foſse uenduto manco della metà del giuſto prezzo, da ſtimarſi in queſto caſo dalli detti Eſtimatori, la Vendita ſia nulla, & con la fede di eſſi, poſsa, & debba il Giudice, ad inſtanza del Debitore, commetter nuoui bandi, & non ſi trouando il Compratore, debba il Creditore pigliarlo per un quarto manco del giuſto prezzo, come ſi è detto di ſopra.

Che il Depoſitario debba hauer per ciaſcun pegno un bolognino, & per ciaſcuna Beſtia minuta un bolognino il giorno, ancorche non ui ſteſse la notte, ò non ui compiſse il dì; & per ciaſcuna beſtia groſsa, bolognini otto frà il dì, & la notte, ancorche non ui ſteſse; & lui ſia obligato cuſtodirle, & gouernarle per il tempo, che ui ſtaranno.

Che ſe il Depoſitario ſarà ſalariato dalla Cōmunità, debba hauere oltre il Salario, la metà della ſopradetta mercede de Beſtiami tanto groſſi, come minuti, per la cuſtodia, e gouerno di eſſi: & l'altra metà ſia della Communità, ſi come anco il bolognino, che ſi paga per ciaſcun pegno debba eſser tutto della Communità.

Che il Depoſitario nel fine dell'Offitio ſia obligato reſtituire, & conſignare al Succeſsore tutti li Pegni peruenutili alle mani, & pigliarne riceuuto d'eſſi, & che tutti li Libri ſi debbino conſeruare in una Credenza nella Depoſitaria, nellaquale debba tener la Chiaue il Magiſtrato, & Cancelliere della Communità.

DE

DE OFFICIO ASSISTENTIS PENSAE GRANI, & Farinæ. Rub. LII.

AD Penſam Grani eligatur à Conſilio ad Annum Vir bonæ famæ; Qui præſtito priùs Iuramento in forma, aſſiſtere debeat tota die in loco Penſæ, & diligenter ponderare frumentum, & alia blada, quæ ad Molendum aſportantur, & illorum Pondus, Nomen Domini, & Molendinarii ſtatim deſcribat in Libro Cartulato, & cuicunque petenti teneatur de pondere facere Apodiſsam; Deinde ponderet Farinam ad Callum pro multura quatuor librarum pro quolibet Centinario; Quod ſi quid pluris reperierit deficere; debeat incontinenti reponere debitam quantitatem de Sacculo proprio Molendinarii, ad id propterea à quocunque ipſorum detinendo, alias de proprio reficere teneatur. Et hæc omnia facere debeat cum ſolito emolumento à Magiſtratu taxando.

DE OFFICIO BVLLATORIS COMMVNIS. Rub. LIII.

BVllator aſsumpto Officio requirere debeat Magiſtratum, quòd bannire faciat in die Sabbati per loca ſolita Ciuitatis, quod quilibet Ciuis, & Diſtrictualis Eugubii, debeat infra XV. dies immediatè ſequentes feciſse adiuſtare, & bullare omnes menſuras, & pondera ad pœnam unius floreni pro quolibet pondere, uel Menſuræ, etiam quòd fuerit iuſta: Ideò teneatur in loco aſſiſtere, & ad petitionem cuiuſcunque perſonæ Menſuras, & pondera cuiuſcunque generis, Barilia, quibus tamen uendi ſolet; Stateras, Bilancias, Formas Fornaceariorum ad faciendum Cuppos, Lateres, & ſimilia, ſolito ſigno adiuſtare, & bullare: Sicut etiã ſemel in anno accedere debeat ad omnia Caſtra Territorii Ciuitatis ad prædictum effectum, recæpta conſueta mercede iuxtà Taxam à Magiſtratu fieri ſolitam: Homines tamen dictorum Caſtrorum teneantur ad Conductam Inſtrumentorum dicti Bullatoris.

DE OFFICIO MAGISTRORVM VIARVM. Rub. LIV.

MAgiſtri Viarum Eligantur à Conſilio ad Triennium Quatuor Ciues quilibet pro ſuo Quarterio, Qui tàm in Ciuitate, quam eius Diſtrictu prouidere debeant, quòd Viæ publicæ manuteneantur conuenientis Latitudinis, de qua ſuo loco dictum eſt, & ne ab aliquo occupentur,

aut deuaſtentur, Immunditias, & alia quæcunque impedimenta in Viis appoſita, remoueri cuicunque Ciui, ſiue Diſtrictuali, committere ualeāt, & (ſi opus fuerit) Executorum etiam auxilio de mandato Iudicum, utantur. Cum de Iure Congrui agendum eſt, promptè, ac ſincerè procedant, & ſingulorum indemnitati prouideant: Et prædicta omnia, quilibet in ſuo Quarterio, & extra Ciuitatem in Villis ſuo Quarterio adſcriptis, Magiſtratus, & Iudicum auxilio, cum opus ſit; implorato gratis curare, & exequi debeant.

Vtquè facilius prouideatur, poſſit, & debeat Magiſtratus eligere ultra prædictos pro Inſtauratione Viarum, Pontium, & ſimilium Territorii, alios idoneos, ac intereſse habentes; & facta dicta inſtauratione diuidi, & Lupidibus terminari debeant pro earum manutentione per Villas diſtinctè facienda.

DE IVRE CONGRVI. Rub. LV.

VT AEdificia in Dies ad maiorem Ciuium Commoditatem, & Ciuitatis ornatum ampliari ualeant, nec propter nimiam quorumdam cupiditatem interrumpantur: Si quis in poſterum Domum, ſolumuè habens ibi ædificare uoluerit, & in ampliorem, & ornatiorem formam reddere uelit, cogatur uicinus ſuam Domum, ſolumuè eidem domui, ac ſolo uicinam, Domino uendere, ſi tamen D. Locumtenens, & Magiſtri Viarum Singuli pro ſuo Quarterio eiuſmodi ædificio utilia, & neceſſaria putauerint, pretio aucto duodecimæ partis, ultra æſtimationem de illis faciendam per duos Peritos communiter à Partibus eligendos, dataquè ipſi Domino dilatione quatuor Menſium poſt Venditionem Domus, ut interim aliam habitationem ſibi parare poſſit, nec prius emptor pretium ſoluere teneatur. Quod tamen faciendum eſt, ſi AEdificium ipſum ad Ciuitatis ornatum ſtatim ſit conſtruendum, & uicini Domus, ſolumuè à duobus ſaltem lateribus cohæreat, illiuſquè æſtimationem quadruplo ſit exceſſurum.

In Ruſticis uero Prædiis ad tollendas lites, iurgia, & ſeruitutes obſeruandum erit, Vt qui aliquod petium Terræ habeat cuiuſcunque generis ſit, cogi poſſit illud uendere pretio æſtimando, ut ſupra, cum augumento duodecimæ partis pretii, dummodo Emptoris Prædium ſit maioris pretii rei uendendæ, & illi cohæreat à tribus Lateribus; Nec cogi poſſit, ut partem tantummodo uendat: Et hæc procedant, cum quis intendit Vicinum cogere ad uendendum.

Si quis uerò rem aliquam Vrbanam, uel Ruſticam Vicini rebus, ut

ſupra

ſupra reſpectiuè adhærentem uendere uelit, teneatur coràm duobus Teſtibus, uel aliter legitimè requirere dictũ eius Vicinum, ſi uelit illam emere, & pro eodem pretio, ſi illud ſine fraude conſtitutum ſit: aliis præferatur; Vel ſi alii Emptores non adſint, pro pretio ponendo per duos Vicinos communiter eligendos, & aliter facta uenditio non ualeat: Quæ omnia ſola facti ueritate inſpecta per prædictos in Ciuitate, extra uerò per D. Poteſtatem ſummariè terminentur.

DE VIIS PVBLICIS, PONTIBVS, AC FONTIBVS REAPTANDIS. Rub. LVI.

MAgiſtratus, & Viarum Magiſtri diligenter curent, quòd Viæ Ciuitatis conſeruentur; nec ab aliquo cum Scalis, uel Puteis, aut ſimilibus occupentur, ſed liberæ, & mũdæ manuteneãtur, prout infra Libro V. ſub rub. Quod Viæ Ciuitatis ſingulis menſibus mundentur, & ſeq. Fontes etiam, ac Pontes conſeruari decet, & propterea à Magiſtratu eligatur ad biennium unus Superſtes cuicunque Fonti exiſtenti in Ciuitate, qui diligenter curare debeat, ut nullo unquam tempore Aquæ deficiant, nec earum curſus à quouis Priuato impediatur, iuxtà Prouiſiones in Decreto Sereniſsimi Ducis Noſtri contentas, & nos diximus ſupra ſub Rub. XXXXVIII. & ſeq.

Cõmunitates etiam, & Homines Oppidorũ, Caſtrorum, & Villarum Diſtrictus Eugubii, teneãtur Vias publicas in illorum Territoriis ita, & taliter aptare, & ſternere, ut per illas euntes, & Tranſeuntes non ſolum ſine periculo, ſed etiam commode ire, agere, & tranſire ualeant. Pontes etiam, & Fontes in Viis exiſtentes ab eiſdem Vniuerſitatibus refici, & manuteneri debeant, & ſi ceſsauerint, multari, & grauari poſsint, arbitrio Iudicum, & Magiſtrorum Viarum. Quod ſi Via irrumpatur, & deuaſtetur culpa alicuius Vicini, per eumdem etiam refici, & manuteneri iidem mandent, & prouideant: Cætera ad Vias, Fontes, Pontes, & Cloacas ſpectantia habes Libro V. ſub Rub. XXIIII. & ſeq.

DE MVRIS CIVITATIS, ET CASTRORVM INSTAVRANDIS. Rub. LVII.

DIligenter etiam per Magiſtratum curari debet, quod Muri Ciuitatis iuxta Iuris communis diſpoſitionem inſtaurentur, & reficiantur, & ſi aliquod præiudicium per adiacentes factum ſit, quam primùm per eoſdem emendetur, & (cum opus fuerit) conuocato Conſilio, ſecundum ordinem

dinem ipſius, prouideat: Quod etiam in Muris Caſtrorum exequi ab illis Communitatibus omnino curabit.

DE OFFICIO CVSTODVM PORTARVM. Rub. LVIII.

CVilibet Portæ Ciuitatis deputetur Vnus, qui diligenter eam Cuſtodiat, ibi perſonaliter permanendo, & de nocte hora ſolita cum Clauibus claudat, quas penes ſe retinere debeat, ſeu alteri tradere, prout ſibi fuerit impoſitum à D. Locumtenente, cuius commiſsionibus omnino parere debeat: Teneatur etiam ſummo mane illam aperire, & à deferentibus tantùm ligna, unum petium ligni pro qualibet Salma recipere poſsit.

DE OFFICIO PLAZZARIORVM. Rub. LIX.

PLazzarij Quatuor, ſeu plures eligantur iuxtà ſolitum, qui præſtito prius Iuramento in forma, in manibus Cancellarii, teneantur exequi omnes citationes, commiſsiones, & Mandata Iudicum, & Magiſtratus, & etiam ad inſtantiam particularium Perſonarum ſub pœna XX. ſolidorum pro qualibet Vice; & credatur eorum Relationibus, quas in fra tres dies, computata die citationis, facere teneantur: Poſsint etiam de licentia Iudicis grauamina facere; nec non Executiones paruæ ſummæ extra Ciuitatem: Et quilibet eorum ſucceſsiuè ſingulis diebus etiam Feſtiuis teneatur aſsiſtere in Pletea, ut Mandàtis Superiorum præſto eſse poſsit. Et habeant ſinguli pro ſua mercede à Camera Ducali qualibet anno Florenos XVIII. à priuatis uerò perſonis pro qualibet Citatione in Ciuitate, uel Burgis ſolidum Vnum, & ſolidos duos pro cedula, extra uerò Ciuitatem citra ſpatium unius milliarij, duplicetur; & per ſpatium unius milliarij habeant ſolidos quatuor; duorum milliariorum ſolidos octo; & ſic dinceps pro quolibet milliario bononeni duo illis addantur: Pro immiſsione in Poſseſsionem ſi in Ciuitate, uel Burgis, Iulium unum habeant: Extra uerò duplum: Si hæreditati iacenti aliquis detur Curator, bononeni XII. ſoluantur: Cæterum Mandata Iudicum; & Magiſtratus, ſtatim, & abſque aliqua mercede exequi teneantur: & prædicta etiam à Plazzariis Caſtrorum obſeruanda erunt

DE OFFICIO EXTRAORDINARII. Rub. LX.

VT Vendentium fraudibus occurratur, Volumus quòd Barigellus teneatur deputare vnum Executorem aptiorem de ſua familia, cũ aſſenſu, & approbatione DD. Confalonerii, & Conſulum, qui omni diligentia adhibita prouideat, quòd Macellarij Paneſaculi, Triccoli, & ſimiles, Carnes, Piſces, Panem, Oleũ, & res omnes ad eorũ Artem ſpectantes, vendant bene conditionatas, iuſto pretio, & pondere, & ob id Staterã deferat, & nulla mora interpoſita illas coràm Emptore ponderet, & ſi iniuſti Ponderis, vel malæ conditionis ſint; ſtatim Magiſtratui deferat, ut deinde ad pœnam contra prædictos procedatur: Sicut etiam ſi Macellarios, Hoſpites, Triccolos, & alios prohibitos emere ante Meridiem, contrafacere inuenerit, res emptas ab eis auferre, & in Palatium Communis ſtatim deferre debeat: Curet etiam quod Viæ Ciuitatis, cum à Magiſtratu banniri fiat, cum effectu mundentur, & ab ijs immunditiæ, & ingumbrimina quæcunque amoueantur; nec in Publicis Fontibus, ſeu Pantanis lauetur, & omnibus alijs Statutis, ac Extraordinariis Bannimentis ad eius Officium ſpectantibus occurrat, & quocunque Caſu, quartam partem pœnæ lucretur.

QVOD OFFICIA COMMVNIS, ET CASTRORVM AB EXTERIS non exerceantur. Rub. LXI.

OMnia Officia Communis Eugubii, & ea, quæ ad Cameram Ducalem ſpectant, Eugubinis Ciuibus, prout hactenus obſeruatum eſt; & non alijs committantur: Sicut etiam omnia Officia Caſtrorum, & Oppidorum eiſdem Ciuibus committenda erunt; Ad quæ tamen Minores viginti quinque Annis eligi, & deputari non poſſint.

DE POENA RECVSANTIVM OFFICIA COMMVNIS. Rub. LXII.

QVilibet Ciuis Electus, & Deputatus ad aliquod Officium, ſiue Adminiſtrationem Communis, Munus ſibi iniunctum alacriter ſuſcipiat, ac fideliter exerceat; Qui verò ceſſante legitimo impedimento, illud recuſauerit, vltra priuationem Officiorum, & Honorum Communis, Pœnam quinquaginta Scutorum incurrat, Fiſco Sereniſſimi Ducis, & Communi pro parte applicandam: De cauſa autem legitima, D. Locumtenens,

tenens, adhibitis Aduocato, & Procuratore Communis, Summariè, ſola facti Veritate inſpecta, cognoſcat, & iudicet.

DE IMMVNITATE OB NVMERVM XII. LIBERORVM. Rub. LXIII.

QVi Duodecim Liberos ex legitimo Matrimonio procreatos habeat, Poterit Immunitatem propterea à Iure conceſſam à Sereniſſimo Principe poſtulare, Quæ tam ipſi, quàm Liberis ſuperuiuentibus ſolùm ſuffragari valeat: Volumus tamen, Quòd interim Ii Munera Magiſtratus, Præfectorum Annonæ, Hoſpitalis Maioris, & ſimilium, quæ Publicã vtilitatem, ac Pietatem reſpiciunt; Sicut alij Ciues ſubire teneantur.

DE ELECTIS AD PLVRA OFFICIA. Rub. LXIV.

NVllus ad aliquam Adminiſtrationem bonorum Communis Deputatus eligi, aut deputari poſſit ad ſimilem Adminiſtrationem, prima durante: Nulliq. Ciui liceat plura Officia, quæ propter perſonale exercitium, incompatibilia reputantur, retinere.

DE CLERICIS AD OFFICIA COMMVNIS NON ELIGENDIS. Rub. LXV.

NE Clerici Sæcularibus negocijs prægrauentur, Nullus ad Officium aliquod Communis eligatur, aut illud exercere valeat: Quòd ſi de facto, aut per ignorantiam electus fuerit talis electio non ualeat.

DE NVNDINIS. Rub. LXVI.

IN Nundinis S. Vbaldi, Magiſtratus prouideat, Quòd Syndicus Minor, more ſolito Apothecas conficiat, & Singulis Merciarijs, & Artificibus certa loca, debita Penſione Conſtituta, aſſignet, quæ deinde ab eo, & ab Altero deputato à Magiſtratu cum ſolita mercede, exigatur, & in conſtructionem nouæ Fabricæ, ſiue aliam publicam vtilitatem, Conſilio DD. Deputatorum adhibito, à Magiſtratu ſingulis annis expendatur: Nundinæ verò durare debeant per octo Dies, videlicet, duos ante diem Feſtum S. Vbaldi, & ſex poſt Feſtum; Quo tempore vnicuique liceat liberè, & abſque ſolutione Gabellæ merces omnes, & Beſtiamina cuiuſ-

cunque generis, & alia ad prædictas Nundinas ſpectantia in Ciuitatem conducere, & ab ea etiam abducere, prout hactenus obſeruatum eſt: Quilibet etiam dicto tempore Nundinarum, in Ciuitate, vel eius Diſtrictu, Tabernam liberè facere poſſit, & in ea quæcunque venundari ad victum neceſſaria, abſque ſolutione Gabellæ, Armaquè impune deferre: Tempus autem dictarũ Nundinarum ob aliquam legitimam cauſam prorogari poſſit a Magiſtratu ad quatuor alios Dies, & interim media Gabella prædictorum omnium Publicanis ſoluatur.

Nundinæ verò S. Angeli de Menſe Septembris, incipiant in die S. Crucis, & durent ſpatio xvij. dierum. In quibus omnia, & quæcunque Beſtiamina libera, & exempta à quacunque Gabella immitti, vendi, & extrahi poſſint; Nec interim vtroque tempore Nundinarum fieri poſſit Executio, ſiue Arreſtum, contra aliquem, ſeu alicuius bona, niſi de Rebus occaſione Nundinarum, prout hactenus obſeruatum fuit.

DE BRAVIO PONENDO. Rub. LXVII.

EXponatur in Nundinis S. Vbaldi Brauium loco ſolito panni boni, & conuenientis, ſiue Sagulæ, valoris ſcutorum decem, impenſa Cameræ Ducalis, & Ei, Qui Baliſta Taxillo magis acceſſerit, id à D. Locumtenente, & Magiſtratu in caſu dubio declarandum; loco Præmij Statuatur, & aſſignetur.

DE NOVIS CIVIBVS RECIPIENDIS. Rub. LXVIII.

NOn poſſit in poſterum Exterus in Ciuem recipi, niſi prius Domum in Ciuitate, vel ſaltem Prædium habeat in Territorio Eugubij; Quo caſu debeat à Magiſtratu poni ad Partitum in Conſilio DD. Deputatorum, & ſi fuerit pro maiori Parte obtentum, concedatur ei Immunitas ad Decennium ab omnibus Collectis, & Functionibus, exceptis Officijs Communis, quæ gratis, & hilariter ſubire, prout cæteri Ciues, teneatur; Poſſit tamen aliqua perſona Nobilis, & de Ciuitate noſtra benemerita in Ciuem grati animi cauſa per eoſdem liberè recipi, & admitti, etſi domum, vel prædium, vt ſupra, non poſſideat.

Quòd ſi aliquis Comitatenſis habitauerit in Ciuitate per decennium, Volumus eum teneri ad onera ſibi imponenda à DD. Confalonerio, & Conſulibus: Si verò Comitatenſis venit inhabitare Ciuitatem, & petat ſe recepi in Ciuem, tunc ſeruatis ſeruandis in Ciuem recipiatur, ac potiatur

tur Priuilegiis Ciuium, & Mandatis Superiorum parere teneatur.

Poſſit etiam Magiſtratus, abſque aſſenſu Deputatorum, concedere Immunitatem ſimilem Nouis Incolis venientibus ad habitandum in Diſtri-ctu, præſtita tamen Cautione permanendi, & ſolutis vtroque caſu, ſolitis emolumentis Cancellario, & Familiæ Communis; Qui Cancellarius teneatur conficere, & eiſdem aſſignare Literas patentes cum inſertione prædictorum.

DE CAPITANEIS CASTRORVM ET EORVM Officio Rub. LXIIII. :69:

CApitanei Caſtrorum diligenter inuigilent, vt Muri, Viæ, Pontes, Fontes, & ſimilia in eorum Iuriſdictione exiſtentia per Homines Locorum conſeruari, & inſtaurari debeant, & cum opus fuerit; denuncient Magiſtratui, vt prædictis omnibus mediante perſona Syndici Communis, vel alterius ab eo deputandi prouideri poſſit: Cauſas, quæ in dies à Iudicibus eis cōmitti ſolent, diligenter cognoſcant, & pro Iuſtitia sūmarie terminent: In Cauſis Ciuilibus ultra X. Florenos ſe non intromittant, sed Ordinario relinquant: Et in Damnis D. non credatur eis, niſi pro tribus lib. & cum Plazzario pro Libris V: Cum teſtibus autem, etiam in maiori ſumma procædere poſſint, Niſi tamen propria Statuta Locorum aliter diſponant.

Caueant etiam ne excædant in eorū Iuriſdictione, & abſtineant ab illicitis exactionibus, & extorſionibus: Ideoq. permittatur aditus, & recurſus ad Dominū Locumtenentē, Qui ſummarie, & de plano grauamina reuocet, & ſingulorū indemnitati, vt Iuris erit, prouideat: Pareant etiam Mandatis Iudicum, & Magiſtratus ad pœnam contrafacienti quocunque caſu XXV. librarum qualibet vice incurrendam, & Cameræ Sereniſſimi applicandam vltra refectionem damnorum, ac intereſſe Parti faciendam: De quibus, etiam durante eorum Officio, conueniri, & puniri poſſint: Quo finito ſtare debeant ad Syndicatum.

CASTRA, ET VILLA CIVITATIS EVGVBII, ET CASTRORVM diſtantiæ. Rub. LXX.

TErra Canthiani diſtat à Ciuitate Eugubij decem Milliaribus.	M. 10	Caſtrum Schiggiæ.	M. 6
Caſtrum Coſtacciarij.	M. 7	Caſtrum Serræ S. Abundij.	M. 16
		Caſtrum Collis Palumbi.	M. 8
		Caſtrum Branchæ.	M. 7

Ca-

Caſtrum Montis Epiſcopi. M. 9
Caſtrum S. Benedicti. M. 7
Hæc habent proprios Officiales.
Caſtr. Turris Calceolariorũ. M. 5
Caſtrum Turris Vlmi. M. 6
Caſtrum Paſcelupi. M. 9
Caſtrum Serræ Brunamõtis. M. 7
Caſtrum Careſti. M. 9
Caſtrum Glomeſi. M. 11
Caſtrum Colognolæ. M. 4
Caſtrum Vallisingenij. M. 7
Caſtrum Galgatæ. M. 8
Caſtrum Carpiani. M. 7
Caſtrum Danæ. M. 8
Caſtrum Camporegij. M. 7
Caſtrum Serræpartutij. M. 10
Caſtrum Sioliſ. M. 7
Caſtrum Montis Breuis. M. 10
Quæ ſequuntur ſunt de Gubernio D. Locumtenentis.
Caſtrum Vallis Fabricæ. M. 15
Caſtrum Petrorij, & Scripti. M. 8
Caſtrum Febini. M. 9
Caſtrum Colcelli. M. 9
Quæ ex Priuilegio ſunt ſubiecta priuatis Perſonis.
Caſtrum Piſcinæ. M. 10
Caſtrum Caſtiglioni. M. 7
Caſtrum Inſulæ Fuſariæ. M. 12
Caſtrum Baccareſchæ. M. 7
Sunt etiam alia Caſtra, & Loca, quæ ex Scripturis Archiuij apparent olim fuiſſe de Territorio, ac Iuriſdictione Ciuitatis Eugubij, Videlicet.
Terra Pergulæ: Caſtrum Montis Sicci: Caſtrum Frontoni: Caſtrum Petrælongæ; Et alia Loca, quæ omittuntur.

Villæ autem ſunt ſequentes.
Villa Bagelatæ.
Villa Padulis.
Villa Abbatiæ.
Villa Dondanæ.
Villa Vignoli.
Villa Catignani.
Villa Barci.
Villa Braccioli.
Villa Magna.
Villa Anſciani.
Villa Fugnani.
Villa S. Andreæ.
Villa Corgnaleti.
Villa Colalti.
Villa Trebbij.
Villa Coldepeccia.
Villa Perticani.
Villa Montisbolli.
Villa ColMartini.
Villa Caprile.
Villa Coldecanale.
Villa S. Andreæ Inſulæ.
Villa Pedis Roccæ.
Villa Scaſſaiolæ.
Villa Rancanæ.
Villa Valbonoſæ.
Villa Campetelli.
Villa Chignani.
Villa Inſulæ Schiggiæ.
Villa Montis.
Villa Pezzæ.
Villa Inferni.
Villa Galuanæ.
Villa Carboneſchæ.
Villa Vaccariæ.
Villa Fanucchie.
Villa S. Martini de Serra.
Villa Ghiggiani.

Villa S. Mariæ dalle Foſſe.
Villa S. Stephani de Arcella.
Villa Vallis Claſei.
Villa Baroncelli.
Villa Collonatæ.
Villa S. Victorini.
Villa S. Iuſtini.
Villa S. Cipriani.
Villa Careſtelli.
Villa Montis Salaioli.
Villa Montis Vrbini.
Villa S. Eraſmi.
Villa S. Lazzari.
Villa Monticelle.
Villa Montis Lugliani.
Villa Montanaldi.
Villa Agelli.
Villa S. Apollinaris.
Villa Narzallæ.
Villa S. Martini de Colle.
Villa Nerbeſcis.
Villa Veſce.
Villa Terzani.
Villa Fuſciani.
Villa Piſiani.
Villa S. Angeli Fontis Laureti
Villa Goreggi.
Villa Plebis Agnani.
Villa Carbonanæ.
Villa S. Angeli de Aſſino.
Villa Nognæ.
Villa Colecchiæ.
Villa Plateæ.
Villa Collis Turturæ.
Villa Laureti.
Villa Montis Læti.
Villa Cellæ.
Villa Petazzani.
Villa S. Petri de Chieſce.
Villa Arſenæ.
Villa Buotani.
Villa Saxi.
Villa S. Laurentij.
Villa S. Mariæ Cortini.
Villa Palatij Podij.
Villa S. Mariæ Burani.
Villa Serrà Maggi.
Villa Montiſpiccognolæ.
Villa S. Angeli poſt Serram.
Villa Valde Caſe.
Villa S. Ioannis poſt Serram.
Villa Vallis Faggiæ.
Villa S. Angeli de Crepeggio.
Villa S. Chriſtophori de Soffiano.
Villa Fontis Copertæ.
Villa Liſciani.
Villa Balbani.
Villa Moria.
Villa Claſernæ.
Villa Pontis Riccioli.
Villa Belfortis.
Villa Palcani.
Villa S. Apollinaris de Canthiano.
Villa S. Bartholi.
Villa Montis veteris.
Villa Sorchiæ.
Villa Campetri.
Villa Lecciæ.
Villa S. Angeli de Valdelatro.
Villa Montefocis.
Villa S. Margheritæ poſt Conductũ.
Villa Spognolæ.
Villa Caſamorciæ.
Villa Submontis.
Villa S. Donati.
Villa S. Angeli de Coſta.

FINIS LIBRI PRIMI.

STATVTORVM CIVITATIS EVGVBII

LIBER SECVNDVS.

DE CITATIONIBVS, ET RELATIONIBVS. Rub. I.

QVIA Iudicium ſumit exordium à Citatione; Ideo Statuitur, & Ordinatur, Quòd quilibet Ciuis, vel Incola Ciuitatis Eugubij, eiuſquè Comitatus, & Diſtrictus citari debeat perſonaliter, vel ad Domum ſuæ ſolitæ habitationis, & ſufficiat vnica Citatio ad hoc, vt contra eum legitimè procedi poſſit. Quod ſi Ordinariè agatur, Citatio pro prima vice fiat cum Cedula, quòd citatus pro certa die compareat ad reſpondendum Petitioni, ſiue Libello, & Scripturis contra eum producendis: Et ſi Citatus diſtet à Ciuitate vltra duo milliaria, addatur, Quod debeat eligere locum citationis in Ciuitate, vel Procuratorem conſtituere, cum comminatione, quòd aliàs citabitur ad Valuas Palatij; Et Iudex ſi dictus Citatus non elegerit locum citationis, vt ſupra, teneatur pronunciare, quòd citetur ad Valuas, & eidem notificetur cum cedula per Plazzarium, qui teneatur illam præſentare perſonaliter dicto citato, alioquin debeat affigere ad oſtium citandi.

Si verò Summarie, vel Executiue agatur, poſſit Debitor citari orectenus pro certa die, & Plazzarius teneatur exprimere nomen Creditoris, & coram quo Iudice: Et ſi citatio fiat in Comitatu, nec Plazzarius inuenerit aliquem in Domo citandi, debeat prædicta omnia exprimere alicui de familia, & in eius defectum vni ex vicinioribus, ad hoc, vt dicta citatio aliquo modo innoteſcat: Et nihilominus Actore inſtante, Iudex aſſignet terminum citato ad eligendum locum citationis, ſiue ad conſtituẽdum Procuratorem, cum eadem comminatione, quòd aliàs citabitur ad Valuas, & talis Pronuncia intimetur cum Cedula.

Quòd ſi agatur contra Forenſem habitantem in Ciuitate, vel Diſtrictu, citetur ad locum ſolitæ habitationis; & ſi Domicilium certum non habeat, citetur per Plazzarium ad Valuas Palatij, cum cedula affigenda, & aſſignatione termini pro certa die ad comparendum, & reſpondendum: Si vero agatur contra Forenſem habitantem extra Ciuitatem, ſiue Ter-

ritorium conueniri, & citari poſſit ad valuas Palatij, modo quo ſupra. In alijs verò caſibus à Iure permiſſis, obtentis priùs Literis citatorijs à Iudice ordinario, citetur in loco ſuæ ſolitæ habitationis, & deinde procedatur contra eùm iuxta formam Iuris, & Statutorum: In citationibus autem Minorum obſeruanda erunt, quæ diximus infra ſub Rub. De Conuentione Minorum.

Citatio autem fieri poſſit qualibet die, etiam feriata in honorem Dei (exceptis Paſchalibus) dummodo fiat pro die iuridica, & ante ſonum Aue Maria, pro die ſequenti, aliàs ſi perſonaliter fiat; eadem die, antequam Iudex ſedeat ad Ius reddendum: Et in prædictis credatur Relationi Plazzarij, quæ per eum fieri debeat in termino, aliàs citatio, ſiue Relatio non valeant: Et omnes prædictæ citationes cenſeantur factæ de Cõmiſſione, & licentia Iudicis, etiam ſi de ea aliter non conſtaret, Niſi in caſibus, in quibus requiritur Venia; Tunc enim licentia à Iudice expreſſe petenda eſt.

DE CITATIONE PROCVRATORIS.
Rub. II.

IN Cauſa Ciuili, in qua Procurator habens legitimum Mandatum cõparuerit, non ſit vlterius neceſſe Dominum citare, ſed ipſum Procuratorem in ſingulis Iudiciorum Actis, etiam ad audiendam Sententiam citaſſe ſufficiat, & Domino tantùm citato, Proceſſus non vitietur: Sicut etiam Domino Comparente, mandatum Procuratori factum propterea reuocatum non cenſeatur.

DE MODO PROCEDENDI IN CAVSIS CIVILIBVS.
Rub. III.

CVm agitur via Executiua ex publico Inſtrumento, Sententia, & Laudo in iudicatum tranſactis, Teſtamento, Donatione cauſa mortis, Codicillis, & vltimis voluntatibus, ſiue ex Apoca, vel chirographo legitimè recognito puris, & liquidis, citato Reo, illoquè contumace exiſtente, Iudex teneatur contra ipſum Reum, executionem committere, & relaxare pro ſumma petita, ac expenſis, realem, & perſonalem, prout Ius ſuadebit ferijs non obſtantibus. Si verò poſt executionem infra menſem à die intimationis pignoris ſubhaſtati, dictus Reus contumax comparuerit, & petierit audieri, Iudex, refectis expenſis contumacialibus audiri mandet; pro ut etiam ad petitionem Actoris dictas expẽſas contumaciales taxari, faciat

50a

Decretum Particulare sup. Civitatis, et Comitatus Eugubij nempe, femminae conctis Masculis nõ succedunt :-

Reverendiss.me D.ne pro conservatione domorum Civitatis et districtus Eug.i quae facilius p. masculos, quam feminas conservantur, et augentur. Placet R.me D.V. ad humiles preces Communis Civitatis Eugubij in forma Iuris valida pro quiete, et omnimoda pace providere, decernere, et declarare quod decedentibus fratribus seu nepotibus ex personis fratrum ab intestato sorores eorum existentibus alijs fratribus seu filijs fratrum, fratribus, et fratri, vel nepoti, ex persona fratris nullatenus succedant nec aliqua ~~[illegible]~~ p.ones in bonis et hereditate dictorum fratrum, Patrum vel nepotum aliquid petere possint vel consequi sed debeant remanere tacite, et contentae earum dotibus a parentibus habitis: et si dotatae non forent dotentur a heis a quibus debent dotari iuxta dispositionem Iuris Communis et ad ipsa bona non admittantur sed devenire debeant ad alios fratres seu nepotes ex fratribus descindentium, vel decedentis. Et praedicta locum habeant ad casus futuros et ad alios casus de quibus aliqua mentio facta nõ foret seu modo aliquo successio non petita, quae de caetero amplius peti nõ possit nec valeat ullo modo. Placet quo ad futura tm.

Ord.s Gubernator generalis :- Cantiano XXV. 7mbris 1527: Gaspar.

Decretum, seu statutum Civis Eug.bij femminae excludens a successionibus stantibus Masculis :-

Cum ex eo qd Mulieres maritatae aliquando non contentae dotibus suis post mortem Parentum volunt simul cum fratribus ad ~~Patris~~ Patris et Matris successionem venire vel faladias seu debitum Iure naturae in bonis Patris et Matris petere et ob hoc multae suscitentur discordiae, et scandala oriantur, et praed.a nõ conveniat equitati; ordinaverunt providerunt et firmaverunt ad scholas, et tabellas inter eos et de voluntate ipsorum D. Confalonieri, et prius inter eos facto partito p. me Leonardum Not.m reformationis Communis praedicti et obtento per omnes; quod nulla Mulier maritata vel etiam maritanda vel etiam eius heres cum vel pro quia Patem et Matris vel

inte-
d au-
ontu-
im ex
termi-
termi-
nti, ſeu
tiones
genus
Reum
rocedi
nus ab
ſpenſi-
m, non
lere, &
er pro-
non re-
poſitas
ſtitiam
im per
tenea-
, ſi per
us fue-
um aſ-
eo cum
olatam
quam
umus :
nis, co-
m ter-
pia per
n, quas
tierit,
n, nec
tiones
rit de-
ecem
Si

50 b

Ambres vel Avus vel Patrus seu Avunculus dotem de-
derit vel promiserit possit succedere in bonis Patris
vel Matris vel Avi, vel aliquid renuntiatione facta de
vel debiti iure naturae petere ultra dotes sibi vel pro eas
datas vel promissas vel ultra relictum sibi in testa-
mento vel ad dicta bona regressum habere possit sim-
pliciter praedicta petere, si quid eidem a patre vel a Matre
vel Avo in testamento vel alia ultima voluntate fuerit
relictum et non plus nisi ab intestato veniret et praedictum
locum habeant tantum ad futura et sunt in successione.

Vedute le lettere del Serenissimo Mio Signore Duca et considerata
l'utilità ne seguirà della dechiaratione di detta Reffor-
matione dechiarando et extendendo detta reffotmatione
statuemo che le figliole dotate essistenti li Masculi
non succedino alli Padri, Madri, Avi, et Avie ab intes-
tato ne contra il testamento; et accadendo gli Ascen-
et sic excludit etiam non dotatis denti Paterni et Materni decedino ab intestato
non dotate le loro figliole che elle siano escluse
come di sopra pur che condecentemente siano dotate secon-
do la facultà delli loro Ascendenti predetti; et questo
etiam si li figlioli delle dotate volessero succedere alli loro
Ascendenti predetti et tutte le predette cose e ciascuna
d'esse habbino luogo tanto nelli casi, e tempi passati
quanto futuri et precedenti purché non siano finiti per sen-
tenza passata in cosa giudicata, o transattione o patto
et questo in ogni miglior modo.

faciat per Notarium Cauſæ,ſeu per alium à Iudice deputandum; Et interim ſufficiat depoſitio vnius groſſi per dictum Reum facienda, & ad audiendum, vt ſupra admittatur. Tunc verò ſi Reus, prout etiam ſi contumax non fuerit, comparuerit, & copiam Inſtrumenti, ſiue aliorum ex prædictis, contra ſe productis petierit, Iudex illam decernat cum termino quinque dierum ad excipiendum,& opponendum, & in eodem termino non poſſit alias exceptiones opponere,quàm Nullitatis Inſtrumenti,ſeu aliorum productorum, vt ſupra, & Solutionis; quas quidem exceptiones teneatur, & debeat infra dictos quinque dies probare per omne genus probationis, aliàs ſi non probauerit, teneatur Iudex contra dictum Reum executionem committere, ſeu in iam commiſſa ad vlteriora procedi mandare; à qua quidem executione non poſſit appellari, & quatenus ab ea appelletur, Iudex Appellationem non admittat ad effectum ſuſpenſiuum, ſed quacunque Appellatione, & Inhibitione Iudicis ad quem, non obſtante, poſſit, & debeat in dicta executione ad vlteriora procedere, & nihilominus tam primus Iudex, quam Secundus Appellationis ſuper propoſitis exceptionibus nullitatis, & ſolutionis cognoſcere poſſint, non retardata tamen dicta executione: Et ſi Reus in dicto Termino propoſitas exceptiones probauerit, Iudex debeat ſuper illis cognoſcere, & Iuſtitiam facere. Quod ſi contigerit in Iudicio deuolutiuo primam ſententiam per ſecundam reuocari, Vt debitoris indemnitati conſulatur,Creditor teneatur idonee cauere de reſtituendo quicquid eidem fuerit ablatum, ſi per conformes dicta executio reuocetur. Si verò Reus debitum faſſus fuerit, & terminum ad ſoluendum petierit, Iudex illum quinque dierum aſſignet, & ad Partis inſtantiam exequatur.

Quod ſi ordinariè agatur ex quacunque cauſa poterit Actor, Reo cum cedula citato pro certa die ſuam petitionem, libellum, ſeu articolatam petitionem,aut ſupplicationē in termino dictæ citationis exhibere; quam Petitionem, dummodo factum in ſubſtantia contineat, admitti volumus: Et ſi Reus in termino comparuerit, ſiue poſt tres dies à die citationis, copiamque petitionis, ſiue libelli petierit, Iudex illam decernat cum termino trium dierum ad reſpondendum, & opponendum; qua copia per Plazzarium oblata, ſi Reus comparuerit, poterit contra Petitionem, quas ſibi videbitur, exceptiones producere; Quarum ſi Actor copiam petierit, Iudex illam decernat cum termino duorum dierum ad replicandum, nec Reus poſſit alias duplicationes facere: Declarantes, quod exceptiones Generales ſemper pro expoſitis habeantur. Si vero Reus faſſus fuerit debitum, & petierit terminum ad ſoluendum, Iudex illi terminum decem dierum aſſignet.

Si autem Petitio negata fuerit, & lis conteſtata, poterit Actor ſuam intentionem probare per omne genus probationis; Quòd ſi ab eo Poſitiones exibeantur, Parte citata, poterit Reus in dicto termino facere exceptiones cõtra dictas poſitiones; Et Iudex ſaluis exceptionibus Partium illas admittere debeat, cum clauſula Saluo iure impertinentiũ, & non admittendarum, & mandet per Reũ illis reſponderi, iuxta ea, quæ diximus infra ſub Rub. de Poſitionibus, Cum termino duorum dierum dicto Reo cum cedula intimando: Et habita reſponſione, ſi à Reo Poſitiones negari contigerit, poterit Actor illas in Articulos conuertere, ſeu alia Capitula exhibere, Teſteſquè ſuper illis examinandos nominare, & petere admitti, illiſquè Iuramentum deferri, & ſuper eis, & tota cauſa examinari: Si vero Reus copiam Capitulorum, & nominum Teſtium petierit, Iudex illam decernat, cum termino ad primam ad excipiendum, & opponendum, & ſi in termino comparuerit, poterit ſuas exceptiones facere tàm contra Capitula, quàm contra Teſtes; & nihilominus Iudex admittere debeat, cum eadem clauſula Saluo iure impertinentium, & non admittendarum, mandando Teſtibus inductis iuramentum deferri, & examinari, aſſignando terminum Reo duorum dierum ad dandum Interrogatoria, quatenus dare voluerit, iuxta ea quæ diximus, ſub Rub. De Interrogatorijs dandis.

Et ſi Reus contra Teſtes exceptiones propoſuerit, ex quibus de iure deberent à Teſtimonio ferendo in totum repelli, debeat Iudex infra triduum à die propoſitarum exceptionum illas cognoſcere, ac Teſtes, ſi de iure repellendi ſunt, repellere, ſin minus, ſaluis exceptis, admittere ad iuramenta, & examen, vt ſupra: Et Parte inſtante Capitula, & Interrogatoria reſecare, prout etiam numerum Teſtium coarctare, iuxtà ea, quæ ſuo loco diximus, ſub Rub. De Teſtibus, & Interrogatorijs dandis.

Si autem contigerit Reum petere terminum aſſignari Actori ad faciẽdum incumbentia, Iudex terminum ſtatuat vtrique Parti decem dierum pro prima Dilatione, quinque pro ſecunda, & trium currentium pro vltima ad probandum; Alioquin Reo non inſtante, termini prædicti ad inſtantiam Actoris, poſt completum ab eo Proceſſum, ipſi Reo aſſignentur; Et nihilominus, ſi etiam in dicto termino Actor voluerit aliquid aliud probare, admittatur ante publicationem Proceſſus.

Termini autem probatorij currant quatenus dies feriati non abſorbeant maiorem partem illorum; Aliàs Iudicis arbitrio, Pars ad dies feriatos reſtituatur: Et ſi contigerit Teſtes iuratos aliqua ex cauſa in termino examinari non poſſe, Volumus poſt vltimam dilationem per triduum ad examen admitti, dummodo interim non fuerint dedicita Teſtifica-

ſicata. Idemquè obſeruari Volumus in Productione Poſitionum, Capitulorum, Teſtium Inductione, & illorum exceptione pro Reo contra Actorem.

Completis verò Terminis Probatorijs, Iudex Partibus inſtantibus, aut vna ex eis, mandet Proceſſum publicari, copiamquè illius volentibus decerni, cum termino quinque dierum ad concordandum, & opponendum, reſeruato Iuramento, ſi, & quatenus, & cui de iure: quod Iuramẽtum reſeruatum eſſe cenſeatur, etiam quòd Iudex in Pronuncia nullam fecerit mentionem: Partes verò in dicto termino quinque dierum poterunt contra Teſtes, & eorum dicta exceptiones proponere, & in termino quatuor dierum vtilium propoſita probare, quo elapſo abſque Iudicis Pronuncia, Terminus decem dierum ad allegandum in Iure Partibus aſſignatus eſſe cenſeatur: Illoquè decurſo Iudex Partibus inſtantibus, aut vna ex eis, mandet ſibi Proceſſum, & Iura conſignari pro expeditione cauſæ infra menſem omnino ab eo terminandæ.

Et quia ſæpe contingit Literas examinatoriales peti à Partibus pro examinandis Teſtibus extra Territorium Eugubij, Iudex teneatur illas concedere, Aſſignando terminum petenti trium dierum vtilium ad reportandum examen, & pro itinere vnius diei pro xx. milliaribus, tàm in eundo, quàm in redeundo: Declarantes dictas Literas non poſſe concedi (ſi tamen Pars non conſentiat) in Territorio Eugubij, niſi Vicario Terræ Canthiani, preſtito tamẽ ſemper Parti petenti Iuramento, dictas Literas non peti animo Calumniæ: & ſi petierit, debeat pars condemnari in pœnam quinquaginta Librarum, & intereſſe Partis, Sicut etiam Procurator, ſi id temerariè petierit, in eandem pœnam multandus erit.

Verùm quia in principio cauſæ opponitur de Mandato Procuratorũ, Iudex oppoſitione facta, mandet in primis perſonas hinc inde legitimari per productionem Mandatorum, & facta legitimatione, in cauſa ad vlteriora, modo, quo ſupra procedi: Declarantes, quòd conſtito de mandato penès Actuarium Cauſæ, non ſit neceſſaria illius productio, ſed ſufficiat illud originaliter in actis exhibere, & pars etiam ſimiliter exceptiones opponere, & Iudex ſuper illis interloqui debeat. Si verò proceſſum fuerit ad vlteriora per Procuratores, abſque vlla exceptione mandati, & nihilominus in medio, aut in fine dictæ Cauſæ de mandato opponatur; Volumus non obſtante dicta exceptione, procedi ad vlteriora, ſalua exceptione nullitatis Actorum, ex defectu mandati, terminanda in fine Cauſæ, vnà cum negocio principali: Sufficiat tamen ad conualidandum Iudicium, & acta, exibere Mandatum quandocunque factum ante ſententiam cum Ratificatione geſtorum.

Si vero

Si vero Reus in reſpondendo Petitioni, ſeu Libello, vt ſupra contumax fuerit, Iudex mandet, Actore inſtante, ipſum immitti in poſſeſſionem bonorum Rei ex primo Decreto, & accepta Poſſeſſione, poterit illam retinere, atque interim lucretur fructus, & quatenus velit, poſſit ad vlteriora procedi vſque ad ſententiam modo ſuperius declarato.

Si autem Reus voluerit audiri, & tenutam recuperare, quatenus venerit ante ſententiam, ſeu poſt ſententiam infra quatuor Menſes à die adiudicationis, & petat audiri, refectis expenſis contumacialibus admittatur, deponendo Iulium vnum, cum oblatione reficiendi illud plus, quod fuerit taxatum, & poterit facere ſuas exceptiones, & procedatur in cauſa vſque ad ſententiam modo ſuperius expreſſo; Poterit tamen Actor expenſas contumaciales taxari facere per Notarium à Iudice deputandum, & facta Taxatione, ſi Reus illas infra triduum non refecerit, non audiatur vlterius, ſed procedatur in cauſa modo, quo ſupra.

Quod ſi Summarie agatur, Actor, citato Reo, ſuam Verbalem petitionem per Notarium in actis deſcribi faciat, exprimendo rem, vel ſummam, & ex qua cauſa ei Debitor teneatur; Et ſi Reus comparuerit, & eiuſdem Petitionis copiam petierit, Iudex illam petenti decernat, cum termino ad primam ad reſpondendum; Et ſi illam negauerit, Iudex partibus aſſignet, etiam ſi ab vna ex eis petatur, terminum quinque dierum ad probandum, & vtrique liceat ſuam intentionem probare per Teſtes ſummarie examinandos ſuper petitione tantum, Capitulis, & Interrogatorijs excluſis, & per omne aliud genus probationis: Dummodo tamen petitio non excedat ſcuta decem, quo caſu Iudicis arbitrio Capitula, & Interrogatoria admitti poſſint, aſſignando breuem terminum ad allegandum in Iure: Poſſit tamen Iudex ex cauſa dictum terminum prorogare ad alios tres dies, & ſi Actoris intentio probata fuerit, Iudex publicato Proceſſu, Reum condemnet, ſin minus ipſum abſoluat: Poſſit tamen Actor offerre Reo Iuramentum litis Deciſiuum, & cogat Iudex Reum ad Iurandum, vel referendum iuxtà ea, quæ diximus infra, ſub Rub. de Iuramento litis deciſiuo.

Si verò Reus contumax fuerit in reſpondendo Petitioni, debeat Actor requiri facere per Baiulum, vt ſibi pignus tradatur pro quantitate petita, & expenſis; quòd ſi pignus non habuerit, Actore inſtante, talem requiſitionem Actuario referre debeat, & Iudex executionem concedat Actori pro petita ſumma, & expenſis, exequendam in bonis mobilibus, & ablato pignore per Executores, fiat præceptum per Plazzarium orectenus Reo, vt infra triduum reluat pignus; quo termino elapſo, & pignore non redempto, Reoquè citato Subhaſtationes committantur per Iudicem, quæ

fieri

ſieri debeant tribus diebus ſucceſſiuis, & vltima cadat in die Mercurij, vel Sabbathi, iuxta Capitula poſita ſub Rub. De Officio Depoſitarij Pignorum. Quòd ſi talis executio in re mobili fieri non poſſit, fiat in ſtabilibus, ſi Creditor voluerit, & procedatur ad ſubhaſtationes, & ad adiudicationem, iuxta ea, quæ diximus infra ſub Rub. De Contumace, & Tenutis dandis, Aliàs præcedente fide, & relatione executorum, bona non inueniſſe, fiat executio perſonaliter contra debitorem, ſi Actor id petierit, etiam debitore non citato.

Si verò Reus debitum fateatur, detur ei, ſi petierit, terminus decem dierum ad ſoluendum, iuxta ea, quæ infra diximus, ſub Rub. de Confeſſis: Quo termino elapſo concedatur executio contra Debitorem, & procedatur modo, quo ſupra. Et ſi Reus contumax velit audiri, poſſit infra decem dies à die notificationis Solutionis pretij Pignoris venditi, comparere, & refectis expenſis Actori, admittatur ad exceptiones contra Petitionem Actoris, & procedatur in cauſa modo ſuperius expreſſo.

Declarantes quòd ſi executio ſpatio ſex menſium non conſumetur, teneatur creditor debitore citato, illam renouare, & conſumari poſſit, & debeat, Niſi debitor infra quinque dies a die citationis probauerit ſolutionem.

Præparatoria verò in principio Cauſæ, ſeu quandocunque ante ſententiam exhiberi poſsint, clara, & diſtincta, & eorum Copia tranſmittatur cum cedula, & cum termino ad primam ad reſpondendum purè, & ſimpliciter: Quòd ſi Pars fuerit contumax, aut minùs legitimè reſponderit; Eo caſu Iudex interloquatur; Quòd niſi ad aliam Iuridicam paruerit, habeantur pro confeſſatis, ſeu grauetur ad Partis inſtantiam, cum Intimatione cum Cedula. Si verò Pars, quæ reſpondere tenetur; Sit Abſens, ſeruetur modus, & forma, quæ traditur infra in Reſponſione Abſentis ad Poſitiones ſub Rub. VI.

Addimus etiam ad tollendas litium dilationes, quòd in poſterum oblata per Partem Copia Libelli, ſeu alterius cuiuſcunque Petitionis, quis non teneatur vlterius copiam Actorum, ſeu Scripturarum offerri facere, ſed Iudicis pronuncia ſufficiat.

DE EXCEPTIONIBVS IMPEDIENTIBVS LITIS INGRESSVM, & de lite à Reo criminaliter mota. Rub. IV.

SI ante litis Conteſtationem opponatur à Reo Exceptio Iudicis Incompetentiæ, aut Suſpicionis, Litis alibi pendentis, Rei iudicatæ, Iuramenti litis deciſiui deferendi, Tranſactionis, Litis finitæ, Petiti Compro-

miſſi,

miſſi, Pendentis termini ad conficiendum Inuentarium, Illegitimationis perſonæ, & ſimilis, per quas Actio Agenti denegetur, ſuper illis in primis diſcutiatur, & Iudex Parti opponenti præfigat terminum quatuor dierum vtilium, infra quem ſi Exceptionem non probauerit, per Iudicem ad vlteriora in cauſa procedatur: Et Exceptiones, quæ merita concernere poſſunt, cenſeantur ad merita reſeruatæ. Quòd ſi in progreſſu Cauſæ Iudicium Criminaliter à Reo moueatur aduerſus Actorem, nihilominus in Ciuili ad vlteriora procedatur, præſtita ab Actore idonea cautione, de reſtituendo in caſum ſuccumbentiæ in iudicio Criminali.

DE INCOMPETENTIA SIVE SVSPICIONE IVDICIS temerariè deducta. Rub. V.

QVia ſæpe contingit ad prorogandas lites Iudicis Incompetentiam, ſiue Suſpicionem allegare, & Partem in Recurſu ad Sereniſſimum pro declaratione grauari; Volumus, quod ſi quis temerarie, aut calumnioſè Iudicis Incompetentiam deduxerit, & Cauſa eidem Iudici per Audientiam remittatur; puniri poſſit, & debeat in pœnam quinquaginta librarum, & intereſſe Partis: Sicut etiam Procurator temerarie allegans, eadem pœna contra vtrumque in ſententia exprimenda, puniendus erit. Si verò Iudex per eoſdem allegetur Suſpectus, præterquam ex cauſis infraſcriptis, eadem pœna plecti volumus: Cauſæ verò legitimæ Suſpicionis ſunt Conſanguinitatis, & Affinitatis vſque in quartum Gradum, Affinitatis Spiritualis, Inimicitiæ, etiam quod Pax ſecuta eſſet, ſi Domeſticus ſit, vel Commenſalis, ſi Patrocinium quandoque alicui ex Partibus præſtiterit, vel in ſimili cauſa iudicauerit, ſi Votum ſuum propalauerit, aut ſententiam protuliſſet contra aliquem ex Partibus notorie iniuſtam, ſiue contra Caſum Legis, aut Communem Doctorum opinionem.

DE POSITIONIBVS, ET EARVM RESPONSIONIBVS. Rub. VI.

POſitiones in breuiſſima Capita diſponantur, quæ rem, ſiue actum vnum contineant, ad hoc, vt reſpondere volens per verbum credit, vel non credit, ſimpliciter, & explicite, & ſingulariter ſingulis medio eius Iuramento reſpondere valeat. Producens verò Poſitiones in primis debeat iurare, quod credit in eis contenta eſſe vera, & Iudex illas admittat Saluo iure impertinentium, & non admittendarum, quas Notarius

Parti

Parti nullatenus ante factam reſponſionem oſtendat, nec earum Copiam tradat; alioquin in Libris XXV. multetur: Quibus productis moneatur Reus perſonaliter, vel ad Domum cum Cedula, vt ad ſecundam illis reſpondeat medio eius Iuramento per verbum credit, vel non credit: Et ſi in dicto termino non comparuerit, nec reſponderit, tunc iterum citetur cum alia Cedula, cum comminatione, Quòd ſi ad primam non comparuerit, & reſponderit, Poſitiones habeantur pro confeſſatis, vel negatis ad commodum Ponentis, & vtroque caſu Iudex ſuper illis interloqui debeat: Quibus terminis elapſis Poſitiones habeãtur pro confeſſatis, vel negatis, vt ſupra.

Si verò in primo, vel in ſecundo Termino comparuerit recipiatur ad reſponſiones præſtito priùs Iuramento de veritate, & credulitate, & ſaluis exceptionibus. Nec poſſit quis per Procuratorem Poſitionibus reſpondere, quando Pars ſit in Ciuitate, vel Diſtrictu, ſed ore proprio, cum præſentia Iudicis in Camera reſpondere teneatur, præuia monitione de importantia Iuramenti, & veritate dicenda; Niſi Pars, à qua reſponſum deſideratur, poſt motam litem à Iudicio abeſſe cæperit, nec illius reditus de proximo ſperaretur, de qua abſentia Procurator ſuo Iuramento fidem faciat: Quo caſu mittantur Poſitiones ipſius expenſis, cum aſſignatione Termini trium dierum vtilium ad reſpondendum, & pro itinere dies vnus pro xx. milliaribus, tàm in eundo, quàm in redeundo aſſignetur: Quòd ſi agatur contra eum, qui ſit abſens ante motam litem, Poſitiones expenſis Ponentis, vt ſupra, tranſmittantur: Illaquè reſponſio, Non credit, vt ponitur, nullatenus admittatur, ſed ſimpliciter quis reſpondeat quæ credit, vel non credit, aliàs pro non reſpondente habeatur.

Quòd ſi Poſitio haberet plura capita ad ſingula diſtinctè, vt ſupra reſpondeat: Si verò obſcura eſſet, vel captioſa, Iudex illam declaret reſpondenti pro veritate habenda, vel eam reijciat, prout ſibi videbitur expedire: Et ſi Reus ſit perſona rudis, & ſimplex, Iudex poſſit admittere in reſponſione præſentiã Procuratoris, vel Aduocati: Sicut etiã Nouas Poſitiones ſuper non deductis pro habenda reſponſione tantùm ante ſententiam admittere valeat. Hoc etiam addito, Quòd ſi Poſitio contineat factum alienum, de quo quis eſſet informatus, etiam reſpõdere teneatur.

Declarantes etiam, quod Pars, contra quam fuerit Pronunciatum, Poſitiones haberi pro confeſſatis, vel negatis, vt ſupra, poſſit per legitimas probationes contrariũ probare; Sicut etiã reſponſiones factæ Poſitionibus impertinẽtibus, & non admittendis vel non facientibus ad causã, ſeu illis, quibus de iure non erat reſpõdendũ, ipſo Iure reſpondenti nõ prejudicet.

Addentes Inſuper, quod in quacunque cauſa etiam Criminali, ſi Pars

citata ad reſpondendum Poſitionibus venerit, illa die capi non poſſit, nec detineri pro debito ciuili, ſed auctoritate præſentis Statuti ſit ſecura, & liberè poſſit ire, ſtare, & redire ad ſuam Domum: Et idem obſeruari volumus in Teſte, qui fuerit citatus, & iuerit ad teſtificandum.

DE NEGANTIBVS FILIATIONEM, ET RELIQVA Notoria. Rub. VII.

QVicunque Poſitionibus reſpondendo negauerit Filiationem, Paternitatem, Maternitatem, Fraternitatem, Matrimonium, Dignitatem, Officium, Tabellionatum, notoriā mortem, vel vitam alicuius, & contrarium poſtea fuerit probatum, puniatur pro vnaquaque Poſitione ex præmiſſis in lib.xxv. pro medietate Cam. Duc.& pro alia Parti applicandis; Et Probatio ſufficiat per famam, ſi duo Teſtes dicant ita dici per maiorē Partē Ciuitatis, abſque eo, quòd aliter origo famæ exprimatur, qua pœna vltra Intereſſe Partis, per Iudicem in Sententiæ prolatione condemnari debeat, alioquin tàm in Syndicatu à Iudice, quàm ab Aduerſario: qui negauerit quandocunque peti Poſſit.

DE TESTIBVS RECIPIENDIS, VEL RECVSANDIS. Rub. VIII.

TEſtes, Parte citata, inducti, Iuramentum præſtare debeant, tempore Examinis, vel ante, exceptis diebus Feriatis in honorem Dei: Notarius verò, qui illud recipere ceſſauerit, in libris xxv. pro vnoquoque Teſte puniatur, & damnum Parti læſæ reſarciat, & nihilominus dictum Teſtis non probet. Teneatur etiam Notarius in primis ſingulos Teſtes monere de pœnis periurij, eorumquè depoſitiones extensè, & diſtinctè ponere, ac deſcribere, non relatiue ad capitula, & Interrogatoria, ſeu dicta aliorum Teſtium,& debeat in continenti depoſitiones ſcribere non diuertendo ad alios actus, & eas deinde Teſtibus petentibus ſtatim legere teneatur: In qualibet autem cauſa iuxtà eius qualitatem Teſtium numerus à Iudice refrenari poſſit.

DE INTERROGATORIIS DANDIS. Rub. IX.

SI citatus ad dandum Interrogatoria poſt habitam copiam Articulorum, vel alterius actus, ſuper quo Teſtes examinari petitur, vel poſt

elapſum terminum datum ad recipiendum copiam, Interrogatoria non dederit, vel poſt alium diē, cū comminatione à Iudice aſſignandū, ſibi imputetur, & Teſtes ſine Interrogatorijs diligenter examinetur, & interrogentur de Cauſa ſcientiæ cum circūſtantijs loci, temporis, & conteſtium; nec ſit opus alia Pronuncia ſuper Interrogatorijs dandis, ſed quocunque tempore, examine non dum completo, producātur, Teſtes non dum examinati ſuper illis interrogentur: Nec admittatur ad Teſtium repetitionem, qui in dandis Interrogatorijs contumax fuerit, etiam ſi illos ſuis ſumptibus repeti petat, niſi ex aliqua rationabili cauſa aliter Iudici videretur. Et ſi Notarius, datis à Parte Interrogatorijs, Teſtes ſuper illis examinare omiſerit, poſſit à tota cauſa remoueri, & nihilominus Parti ad intereſſe teneatur. Interrogatoria verò ſi exceſſiua, aut impertinentia ſint, Iudicis arbitrio reſecentur.

DE IVRAMENTO CALVMNIAE. Rub. X.

IVramentum Calumniæ ſi petatur, præſtari debeat per principales Perſonas, ſi ſint præſentes, Alioquin per legitimū Procuratorem, habentem ad id Speciale Mandatum; & ſi Actor à Reo, illiuſquè Procuratore prædictum Iuramentum exigat, non ante Reus, vel illius Procurator ad excipiendum, vel defendendum admittantur quàm, & ipſi Iuramentum Calumniæ præſtent; & nihilominus Actor contra ipſum procedere poſſit. Quinimò, & ſi altera pars etiam à Procuratore aduerſario tale Iuramētum ex ſua perſona exigat, ipſe quoque Procurator in Animam ſuā præſtare teneatur. In Iuramento autem hæc ab ijs nominatim aſſerantur, Quòd quis non calumniandi animo agit, vel defendit, ſed quia lis pro parte ſua ſibi videtur iuſta, nec probationem, aut dilationem exiget, niſi quam pro veritate ſibi neceſſariam putabit: Taliſquè iurandi forma per Actuarium principalibus Perſonis inſinuanda eſt.

DE IVRAMENTO IN LITEM. Rub. XI.

SI quis doloſè damnum intulerit furto, Turbatione expulſiua, ſiue Violentia inquietatiua, Spolio, vel quolibet alio genere Turbationis, vel Damni; Nec Actor damnum illatum tempore inuaſionis, ſiue etiam intereſſe paſſum probare poſſit: Volumus, ſi talis quantitas contra violentum aliter probari non poſſit; Quòd admittatur probatio per Iuramentum Actoris, eiquè ſtari debere quo ad ipſam quantitatem damni, & in-

tereſſe. Sicut etiam iurari poſſit contra Tutorem, Curatorem, Vſufructuarium, Negociorum Geſtorem, Factorem, Publicanum, aut ſimiles perſonas, quæ bona, & Iura alterius tenent, & ad miniſtrant, & tenentur reſtituere, vel rationem reddere; Si Inuentarium non fecerint, vel librum Rationum de datis, & acceptis hincinde, & de introitu, & exitu prout de iure tenentur: Iudex tamen ſemper Perſonarum, & negocij qualitate diligenter inſpecta, huiuſmodi damna, ac intereſſe taxare, ac moderare poſſit, & debeat.

DE IVRAMENTO LITIS DECISIVO. Rub. XII.

ACtor, qui Cauſam Iureiurando decidi velit, ſi Reo Iuſiurandum detulerit, Reus teneatur iurare, vel referre, aliàs pro confeſſo habeatur, & Iudex pronunciet contra eum, abſque alia probatione: Si verò Reus iurauerit, non debere dare, vel facere, abſoluatur: Quòd ſi Reus noluerit iurare, ſed referre dictum Iuramentũ Actori, teneatur Actor iurare: Niſi ante delatũ Iuramentum vellet eius creditum per Teſtes vel Inſtrumentum legitime probare, aliàs delato Iuramento Reus omnino abſoluatur: Iurans autem teneatur præcisè reſpondere iuxtà tenorem Partiti, etiam in Scriptis proponendi, ſi placuerit, & non in genere, coràm Iudice, ſi Pars petierit, aliàs coram Actuario. Cum verò iuratum fuerit, Iudex iurantem ſiue Actorem, ſiue Reum abſoluat. Et prædicta locum habeant in ijs, quæ geſta ſunt inter ipſas Partes principales, Vel etiam ſi cũ Reo tantùm res geſta ſit, ſecus ſi inter eorum Prædeceſſores, vel Auctores, quo caſu ignorantia facti alieni excuſare videtur.

DE IVRAMENTO SVPPLETIVO. Rub. XIII.

ACtor, ſiue Reus, qui ſemiplene ſuam intentionem probauerit, petere poſſit ſibi deferri Iuramentum in Supplementum Probationis in cauſis non excedentibus ſummam quinquaginta librarum, quam diſpoſitionem etiam Iudex, ſi Perſonarum qualitas id requirat, vſque ad ſummam ſcutorum quinquaginta, & non vlterius, extendere poſſit, Niſi fuerit pluſquàm ſemiplenè probatum; tunc enim etiam in Maiori ſumma, iuxtà Iuris Communis diſpoſitionem, attenta qualitate perſonarum tale Iuramentum à Iudice deferatur.

DE

DE SATISDATIONE DANDA PER FORENSES, ET DE IVRE eis reddendo. Rub. XIV.

FOrenſis, ſiue eius Procurator contra Ciuem, vel Diſtrictualẽ ad agendum non admittatur, niſi primò idoneè ſatisdederit de reficiendis expenſis in caſum ſuccumbentiæ; vel ſi Satisdatorem Iudicis arbitrio non inuenerit, iuratoriam Cautionẽ præſtet, cum pœnali promiſſione, & obligatione bonorum ſuorum: Quòd ſi reconueniatur omnino ſatisdare cogatur, dummodo talis reconuentio eodem Iudicis arbitrio affectata non ſit, & propoſita ad excludendum Forenſem à priuilegio iuratoriæ cautionis: Idemquè Ius reddatur Forenſibus, quod Ciuibus Eugubinis in eorum cauſis reddi, & ſeruari ſolet.

DE RECONVENTIONE. Rub. XV.

REus ſi ante Litis conteſtationem, vel etiam ſtatim poſt ipſam conteſtatam, tàm in Ordinarijs, quàm in Summarijs cauſis (vbi de iure Reconuentio fieri poteſt) Actorem reconuenerit, in vtraque cauſa, ſi eiuſdem ſit naturæ, pari paſſu procedatur, & Dilationes datæ in vna, currant in alia, & vtraque Cauſa vna, eademquè Sententia, prout iuſtum fuerit, terminetur.

DE DEBITIS CONFESSIS. Rub. XVI.

SI quis nulla oppoſita exceptione, debitum confeſſus fuerit, Iudex ſi ſummarie, vel ordinarie agatur, Terminum ſtatuat decem dierum ad ſoluendum, ſi autem executiue quinque dierum, iuxta ea, quæ ſupra diximus, ſub Rub. De modo procedendi.

Si vero Obligatio ſit in faciendo, Statuatur terminus à Iudice, ſecundum qualitatem facti, & Perſonarum, & fiat intimatio Debitori cum cedula, cum expreſſione cauſæ, qua debitor teneatur petenti, & cũ termino ei dato ad faciendum, & complendum, quo elapſu Reus abſque alia citatione perſonaliter, ſiue realiter, ad voluntatem Creditoris, cogatur ad ſatisfaciendum, ſiue reſpectiue grauetur Iudicis arbitrio, donec paruerit.

DE POENA PETENTIVM PLVS DEBITO, SIVE NEGANTIVM Debitum iam ſolutum. Rub. XVII.

SI quis ſolutionem, aut ſatisfactionẽ debiti, in totum, vel in partem ſibi factam negauerit, vel Fraudolenter petierit plus debito, & deinde cõſtet in aliqua parte Iudicij de calumnioſa petitione, ſiue negatione ſatisfactionis, puniatur ultra refectionem intereſſe Parti, in libr. xxv. pro parte Cameræ Ducali, pro alia verò medietate Parti, à Iudice in expeditione cauſæ appli candis.

DE PRODVCENTIBVS IVRA IN VLTIMA DILATIONE, ET De Inſtrumentis de nouo repertis. Rub. XVIII.

SI Quis Inſtrumenta, aut priuatas ſcripturas, ſeu Documenta quæcunque in vltima Dilatione, quæ ad probandum, & probatum habendum datur; produxerit, ac Parti, contra quam producuntur, defenſio tollatur, Volumus, quòd illi noua dilatio (ſi petierit) detur, vel data Iudicis arbitrio prorogetur. Sicut etiam ſi poſt publicationẽ Proceſſus, & ante conſignationem factam Iudici, Inſtrumenta de nouo reperiantur, volumus ea produci poſſe, & breuem terminum Iudicis arbitrio Parti ad excipiendum aſſignari.

DE CONTVMACE, ET TENVTIS DANDIS. Rub. XIX.

CVm Quis legitimè citatus contumax fuerit, lis habeatur pro conteſtata, & procedi poſſit in cauſa ad inſtantiam Creditoris vſque ad Sententiam incluſiuè, dummodo talis contumax citetur ad ſingulos actus, & ſententiam. Quòd ſi Creditor maluerit ſibi dari Tenutam de bonis Debitoris contumacis, Iudex ſeruatis ſeruandis committat vni Plazzario, ſeu Executori Curiæ, quòd aſſignet Creditori tenutam ex primo Decreto pro ſumma petita, quarto pluri, expenſis, & intereſſe; idemquè Baiulus, ſiue Executor debeat coram duobus Teſtibus, Creditorem, præcedentibus actis poſſeſſorijs, immittere in poſſeſſionem, ac deinde ad inſtantiam Creditoris prædicta omnia in actis referre Actuario, exprimendo nomen Creditoris, à quo fuit capta poſſeſſio, actus poſſeſſorios, pro qua quantitate, in qua Villa, ſub quibus confinibus, & quibus præſentibus: Quam quidem Poſſeſſionem Creditor retinere poſſit vſque ad ſententiam, & interim lucretur fructus bonorum in tenutam acceptorum; Con-

Contumax verò poſſit poſſeſſionem prædictam recuperare, ſi venerit ante ſententiam, vel poſt, infra quatuor menſes, à die Adiudicationis, ſi ordinariè, ſiue ſummariè agatur; Si vero Executiuè infra menſem, Actore citato, & refectis ſibi omnibus expenſis legitimis, & admittatur ad audientiam, & faciendum ſuas defenſiones iuxtà formam Statutorum. Si verò Creditor virtute executionis obtentæ contra debitorem, voluerit ſatisfieri in bonis debitoris, poterit poſſeſsionem dictorum bonorum accipere, mediante perſona Plazzarij, ſiue Executoris modo ſuperius expreſſo, pro eius credito, & quarto pluri, ac expenſis; Et tunc Creditor faciat fieri præceptum per Baiulum oretenus Debitori, vel ad Domum ſuæ ſolitæ habitationis, quatenus infra triduum dictam Tenutam reluere debeat: quo termino elapso, & Debitore non reluẽte, citetur ad videndum com mitti ſubhaſtationes, quas Iudex, Creditore inſtante, committat; & fiant per Præconem Communis loco ſolito tribus diebus interpollatis, & in vltima die iuridica tamen, plus offerenti diſtrahatur. Tuncquè iterum debitore citato, Iudex aſſumendo Perſonam Debitoris dictam tenutam publico Inſtrumento adiudicet Emptori ex ſecundo Decreto, exponendo nomine Debitoris Inſtrumentum cum ſolitis clauſulis, promiſsione Euictionis bonorum, & cum alijs obligationibus apponi ſolitis, obligando perſonam, & bona dicti Debitoris, & mandet pretium ſolui Creditori pro ſatisfactione ſui Crediti: Qui Creditor teneatur recepto pretio, Debitorem, ac Emptorem reſpectiue quietare, cum ceſsione Iurium in forma ad fauorem dicti Emptoris: Qua ceſsione omiſſa, omnino pro appoſita in Inſtrumento cenſeatur.

Si verò Emptor non inueniatur, poſsit Creditor, citato Debitore petere à Iudice, quòd bona in tenutam accepta ſibi in ſolutum pro credito ipſius, quarto pluri, ac expenſis adiudicet, & Iudex teneatur illa modo quo ſupra, adiudicare, adhibita æſtimatione facienda per homines communiter eligendos. Poſſit tamen debitor ſi voluerit eadem bona infra quatuor menſes à die adiudicationis, ſi ordinarie, ac ſummarie actum ſit, & ſi executiuè infra menſem, vt diximus, recuperare, reſtituto pretio emptori, cum omnibus impenſis, & intereſſe; Aliàs dicto termino reſpectiue elapſo, bona, vt ſupra ſubhaſtata vnà cum fructibus, ſint propria ipſius Emptoris, nec reſtituere teneatur, ſed de eis liberè diſponere poſſit; Niſi Debitor probauerit rem eſſe venditam minus quam dimidiũ iuſti pretij; Quo caſu reſtituto pretio Emptori, poſſit dicta bona recuperare. Si verò res vendatur pro maiori pretio, quàm Creditori debeatur, quod ſupereſt ſtatim debitori reſtituendum erit; & ſi is recipere recuſauerit, deponatur cum intimatione, penès alium ad inſtantiam debitoris, & ſi minus vendere-

deretur, adimpleatur de bonis debitoris.

Si autem Nomen Debitoris captum fuerit in tenutam, vel aſſignatum fuerit Creditori in ſolutũ, Iudex elapſis tribus diebus à die intimationis ſolui faciat Creditori pro quantitate debiti, & expenſarum, præcipiendo, vel aliter etiam perſonaliter cogendo dictũ Debitorẽ, in tenutam acceptum, ita, & taliter, quod effectu ſoluat, ſi debitum ſit purum, alias debito purificato: Ceſſio autem ſimpliciter facta Creditori à ſuo Debitore, eatenus liberet primum ſuum Debitorem, quatenus creditum exigere poſſit. Quòd ſi excutio fiat in bonis mobilibus, facto per Plazzarium præcepto oretenus, vel ad Domum Debitori, de reluendo pignore infra triduum, & eo elapſo, citato ad videndum committi ſubhaſtationes, Iudex eas committat, faciendas tribus diebus ſucceſſiuis, ita tamen, quòd vltima cadat in die mercurij, vel Sabbati, & adiudicetur plus offerenti, modo iã declarato, Vt plene habetur ſupra, ſub Rub. De Officio Depoſitarij Pignorum: Ad quæ bona vendita, & adiudicata reluenda, Debitor habeat terminum decem dierum à die citationis ad videndum fieri ſolutionem pretij pignoris venditi. Et quia executio in pecunia quandoq; fieri contingit, Volumus, quod ſtatim deponatur penes dictum Depoſitarium, & Iudex, illam, citato Debitore, Creditori aſſignet.

DE INSTANTIIS, ET FATALIBVS. Rub. XX.

VT Finis litibus imponatur, Statuimus, quod cauſæ omnes Ciuiles Ordinariæ in prima Inſtantia coràm quibuſcunque Iudicibus infra ſex Menſes, Summariæ vero, & Eſecutiuæ infra tres Mẽſes à die primi termini dati ad probandum, (Ferijs Meſsium, & Vindemmiarum dumtaxat interim non computandis) omnino terminentur: Quo tempore elapſo abſque aliqua Iudicis pronuncia, Inſtantia pereat, & Actor condemnetur in expenſis; Sicut etiam Reus, ſi eius culpa Inſtãtia perierit, quod Iudex in ſua pronuncia declarare teneatur, & peremptus non poſſit audiri, niſi refectis omnibus impenſis more ſolito taxandis: Et ſi Actor interim voluerit in cauſa ad vlteriora procedi, facto depoſito vnius Iulij cum oblatione reficiendi illud plus, quod fuerit taxatum, Iudex mandet in cauſa ad vlteriora procedi: Et ſi per Iudicem ſteterit pœnam quinquaginta librarum incurrat, & nihilominus poſt lapſum inſtantiæ teneatur ad petitionẽ Rei cauſam expedire: Volumus etiam, quod Inſtantia perempta, omnia Acta fidem faciant in quocunque Iudicio. In ſecunda verò Inſtantia Cauſæ omnes infra tres Menſes à die Appellationis interpoſitæ Ferijs non obſtantibus

tibus terminentur: Quibus Fatalibus elapſis Appellatio deſerta remaneat, & Sententia, quæ tranſitum fecerit in iudicatum, executioni demandetur, cum condemnatione Partis in expenſis. Quòd ſi Iudicis defectu cauſa ſit deſerta, agi poſſit contra eum etiam durante Officio ad omnia damna, expenſas, & intereſſe. Sicut etiam agi poſſit contra Arbitros, & Arbitratores, ſi eorum culpa Cauſæ non expediantur. Procurator verò cauſæ teneatur allegare Peremptionem Inſtantiæ, ſub pœna priuationis ſui Salarij, & reſtitutionis, ſi quid acceperit, nec poſſit per eum quomodocumque talis peremptio remitti.

DE REFECTIONE EXPENSARVM. Rub. XXI.

IN omnibus Cauſis Ciuilibus, & Criminalibus Victus Victori, ſiue Actor, ſiue Reus ſit, in expenſis legitimis à Iudice in Sententia condemnetur, Niſi ex aliqua iuſta cauſa litigandi victus ipſe abſolui mereatur: Et in Refectione veniat Salarium Aduocati, & Procuratoris, ſi vere ij Cauſæ interfuerint: Item Expenſæ Actorum, Carceris, & omnes aliæ legitimè factæ, & Condemnatione facta debeat Summariè ad earum taxationem procedi per Notarium à Iudice eligendum faciendam, & ipſi Iudici referendam, præuio ſemper iuramento Taxatoris ſuper Legalitate dictæ Taxationis, & procedi poſſit pro earum executione facienda realiter, & perſonaliter, pro vt Iudici magis viſum fuerit expedire: Niſi petita fuerit reuiſio dictæ Taxationis infra triduum à die notitiæ; Quo caſu Victus teneatur etiam procurare expeditionẽ Reuiſionis infra aliud Triduum, Alioquin ad ſoluendum, vt ſupra, compellatur.

DE ACTVARIIS, ET EORVM OFFICIO. Rub. XXII.

EXtrahantur de Buſſola ad ſex Menſes, more ſolito coràm Magiſtratu, & Capitaneis Notariorum, quatuor Notarij ad Bancum D. Poteſtatis, & duo ſint, & eſſe debeant ab Bancum D. Locumtenentis, quorum vnus ſit ad eius electionem, alter vero extrahatur, vt ſupra, de alia Buſſola ad Annum, & omnes loco ſolito, & tempore debito in Tribunali aſſiſtant, & ab illo nullo modo recedant, Patrocinium alicui non præbeant in cauſis vertentibus, coram Iudice; cui reſpectiuè inſeruiunt, ſed eorum Officio, & emolumentis contenti ſilentium ſeruent, ſcribendis Actis diligenter incumbant, Iura, quæ in dies producuntur fideliter cuſtodiant,

illaquè inter ipſos ad inuicem communicare non poſſint; minuſquè Parti credere, aut accommodare, niſi dimiſſa copia, vel originalibus dimiſſis, alioquin Parti ad totale interum teneantur: Iudicem irrequiſiti non alloquantur, niſi forte, pro Parte altera abſente, quo caſu abſentiam ſupplere valeant, Iudicem de ijs, quæ in Actis ſunt, informando, qui ſecus fecerit, pœna decem libr. pro qualibet vice multetur: Quòd ſi quis, vt ſupra extractus in principio ſedere noluerit, aut non potuerit, alter extrahatur, & eius loco ſubrogetur.

Addentes etiam, quòd Actor eligere poſſit Actuarium, corã quo durante eius Officio cauſa agatur: Niſi tamen Reus illũ Suſpectum habeat ex aliqua rationabili cauſa, & ſi Pars petierit, Iureiurando affirmanda: Quo caſu Iudex alterum nominari, & ſubrogari mandet.

DE COPIIS EXTRAENDIS, ET ACTIS GRATIS Oſtendendis. Rub. XXIII.

ACtuarij petitas copias ad primam, ſolita mercede, dare teneantur, niſi nimis longæ ſint, aut ipſi legitime fuerint impediti; quo caſu infra duos, vel tres dies ad ſummum Parti dare teneãtur: Debeantquè durante dicto eorum Officio, quoties fuerint requiſiti, Iudici, & Partibus Acta, & Iura oſtendere, nulla recepta mercede. Cum uerò copia Proceſſus datur, ſiue alicuius prolixæ ſcripturæ in Iudicio productæ, ſcribatur litera legibili, ita vt in qualibet facie ſint verſus viginti ad minus, & qualibet verſus contineat literas treginta duas. Et habeant pro qualibet pagina bononenos duos: Quod ſi fuerint plures collitigantes, & intereſſe habẽtes habitantes ſeorſum, Actorum, & copiarum merces Actuario ſolummodo duplicetur, exceptis tamen copijs collationatis, quæ dimittuntur penes Actuarium, quarum merces duplicanda non erit. Si verò litigans Pauper ſit, & miſerabilis perſona, ab Actuario gratis copias dari Volumus, & prædicta omnia à Notario etiam Maleficiorum obſeruanda erunt.

DE MERCEDE IVDICVM, ET ACTVARIORVM. Rub. XXIV.

VT Taxa Mercedum, quæ tam Iudicibus, quàm eorum Actuarijs pro ſingulis Actis ſtatutæ ſunt; omnibus plenè innoteſcat; In primis Iudices, vltra Salaria eis à Camera perſoluenda, de quibus ſuo loco diximus, habeant, & habere debeant.

Pro

Pro acceſſu ad quamcunque differentiam extra Ciuitatem, Iulios decẽ, Equum, & expenſas, etiam quod in cauſa plures intereſſe haberent.

Pro acceſſu ad differentiam in Ciuitate, Burgis, & Suburbijs, Iulios quinque.

Pro Relationibus faciendis tàm in Ciuili, quàm in Criminali cauſa, computato examine Teſtium, bononenos duodecim, & ſi plurium intereſſe contineant, duplum.

Pro quolibet Decreto interponendo extra Palatium, bononenos XII.

Pro Decreto interponendo in Palatio, bononenos quatuor.

Pro ſubſcriptione Suſpectus de fuga, bononenos duos.

Pro ſubſcriptione Arreſti, ſeu Refirmationis in Carceribus, bononenos duos.

Pro ſubſcriptione Litterarum Remiſſorialium, ſeu Examinatorialium, bononenos duos.

Pro reſponſione ad Poſitiones coràm illo facienda, bononenos quatuor à Ponente, & ſi folium excedant, duplum.

Pro examine Teſtis, ſi Iudex interſit, bononenos duos.

Pro ſubſcriptione Sequeſtri, bononenos duos.

Pro ſubſcriptione Bulettini remiſſionis temporis in Damnis Datis, bononenos duos.

Pro ſubſcriptione Præcepti cum clauſula Iuſtitiæ, bononenum vnum.

Pro ſubſcriptione facienda in Literis, bononenos duos: Et ſi fuerit facta in fauorem plurium duplicetur.

ACTVARII vero pro ſingulis actis, & copijs habeant pro eorum mercede, vt infra.

Pro qualibet Petitione, bononenum vnum.

Pro qualibet Reſponſione bononenum vnum: Et ſi Reſponſio, ſiue petitio fuerit prolixa, duplum.

Pro reſponſione ad Poſitiones, bononenos duos à Ponente ſoluendos, & ſi folium excedant duplum.

Pro quolibet Sequeſtro, bononenos duos.

Pro Literis faciendis bononenos duos. Et ſi literæ prolixæ eſſent, vel plures intereſſe haberent, duplum.

Pro Literis Citatorijs, & inhibitorijs, bononenos duos.

Pro Bullettino remiſſionis temporis in Damnis datis, bon. duos.

Pro exhibita vnius Scripturæ, bon. vnum: Et ſi plures Scripturæ ſimul exhibeantur, duplum.

Pro examine Teſtis, ſiue Repetitione, bononenos duos. Et ſi ſine præſentia Iudicis duplum: Et ſi eſſet longa ſcriptura, duplum: Et ſi labor requi-

requirat, merces à Capitaneis Notariorum taxetur.
Pro qualibet Refirmatione in Carceribus, bonon. duos.
Pro Scriptura Teſtium in Relationibus faciendis, bonon. quatuor.
Pro quolibet Arreſto, ſeu Suſpectu de fuga, bonon. duos.
Pro Iuramento Deciſiuo, bonon. quatuor.
Pro Rogitu cuiuslibet Sententiæ, bonon. quatuor.
Pro Interlocutoria habente vim Diffinitiuæ. bonon. duos.
Pro publicatione cuiuslibet Scripturæ vltra copias Actorum. bon. ſex.
Pro quolibet Bullettino Executionis, bonon. duos.
Pro relatione Executoris, quòd non poſſit pignus habere, bon. duos.
Pro qualibet Intimatione cum Cedula, bonon. duos.
Pro Literis Examinatorialibus, ſeu Remiſſorialibus, bon. duos.
Pro qualibet Appellatione, bonon. octo;

Et ſi fiat ad Aulam Sereniſſimi, bonon. duodecim.

Pro Acceſſu ad aliquam differentiam extra Ciuitatem, Iulios quinque, Equum, & expenſas, etiam quod in cauſa plures intereſſe haberent.

Pro Acceſſu ad differentiam in Ciuitate, vel Burgis, bonon. xx.

Pro omnibus actis, & citationibus præcedentibus Inuentarium, & pro confectione Inuentarij, Iulios quinque.

Pro copijs, pro qualibet pagina, bonon. duos: Et ſi fuerint plures colliti-gantes, ſeorſum habitantes, duplum tantummodo tàm in Ciuilibus, quàm in Criminalibus, & Mixtis ſoluatur.

CANCELLARIVS autem Criminalis habeat.

Pro Actis, Copijs, & Teſtium Examine, ſeu repetitione, idem, quod in Actuarijs diximus.

Pro quacunque Fideiuſſione, bonon. quatuor.

Pro Confectione Inuentarij in Ciuitate, vel Burgis, Iulios quinque.

Pro Confectione Inuentarij extra Ciuitatem, Iulios decem.

Pro acceſſu ad differentiam extra Ciuitatem in Turbatiuis, & ſimilibus, cum criminaliter agitur, Iulios quinque, Equum, & expenſas; & ſi in Ciuitate, vel Burgis, bonon. xx. nec duplicetur ſi plures in Cauſa intereſſe haberent.

Prædicti verò omnes ſummoperè caueant, ne quid pluris vltra ſupra taxatam mercedem, nec a Forenſe, ſiue etiam à Partibus ſponte dantibus exigant, ſiue recipiant, ſub pœna Suſpenſionis Officij, ipſo iure incurrenda, & reſtitutionis dupli ſtatim Parti faciendæ.

DE

DE SPORTVLIS. Rub. XXV.

SPortulæ per Iudices Ordinarios nullatenus recipiantur, etiam in Cauſis, in quibus per Reſcriptum Sereniſſimi Ducis, eorum Iuriſdictio excitaretur: Exceptis cauſis ab initio mere commiſſarijs, inter perſonas, quæ in prima, & in ſecunda Inſtantia eorum Iuriſdictioni ſubiectæ non eſſent: Sicut etiam, quando Iudices electi à Partibus, vel deputati ab Audientia Sereniſſimi Ducis non eſſent Officiales publici, ſiue Salariati; Quibus Caſibus in Cauſis Ciuilibus iuxta ſummam in Petitione contentam, a Scutis centum infra, ſcutum vnum, a ducentum Scutis infra, ſcuta duo, & ſic deinceps pro rata uſque ad ſcuta mille, ſcuta decem, Nec amplius pro quacunque ſumma accipere valeant. Cæterum in Executiuis, & Summarijs de Iure Communi, dimidium ſupradictæ Taxæ tantummodo recipere poſſint. Sicut etiam in ijs Cauſis, quæ certam ſummam non continerant, vel æſtimationem non recipiant, ſcuta quinque pro Sportulis non excedant.

Pro Interlocutorijs verò, quæ haberent vim Diffinitiuæ, habeant Iulios quinque pro ſcutis centum, & ſic ſucceſſiue, dummodo ſcuta duo non excedant: Declarantes, quod in Executiuis non debeantur, ſi ſemel eidem Iudici in Articulo principali fuerint perſolutæ, Et prædicta Taxa omnino ſeruetur, etiam quod Cauſa haberet plura capita, & plures adeſſent Actores, ſiue Rei: Si vero eſſent plures Iudices, prædicta Taxa duplicetur.

Declarantes etiam, quòd Iudices eas conſequi non poſſint per ſimplex tantùm Sequeſtrum, vel per ſimplex Iuramentum Suſpicionis fugæ contra Forenſem, ſed acquieſcere debeant duplicatæ Mercedi, de qua ſupra in Taxa, niſi prætenſum Creditum excederet ſcuta quinquaginta quo caſu bononenum vnum pro quolibet ſcuto conſequi valeant, & vtroque caſu Parte inſtante cauſam pro iuſtitia expedire teneantur.

In Criminalibus vero Cauſis, in quibus de pecuniaria pœna agitur, eadem Taxa obſeruanda eſt; Sed in Capitalibus de Iure Communi, aut per Statuta, ſcuta decem, & pro alijs pœnis Corporis afflictiuis ſcuta quinque: Et quicquid etiam modicum vltra præfinitam Taxam promiſſum, vel receptum fuerit, in corruptelam Iudicis imputetur, & ad reſtitutionem Parti in Syndicatu teneatur.

DE ADVOCATIS, ET PROCVRA[illegible] Et eorum Salarijs. Rub. XXVI.

ADuocati teneantur requiſiti ſuum Patrocinium fideliter, ac diligenter præſtare Ciuibus, Diſtrictualibus, & Forenſibus, & ſi abſque legitima cauſa recuſauerint, Iudicis Officio compellantur: Quod ſi per aliquem exponatur ſe non habere Aduocatum, ſiue Procuratorem, Iudex (ſi ſine fraude id exponi cognoſcat) Partem non audiat, donec conquerenti de Aduocato, ſiue Procuratore prouideat. Nullus autem audeat Aduocatis, ſiue Procuratoribus verbo, vel re iniuriam, vel offenſam facere occaſione Patrocinij, alioquin pœna ordinaria à Statutis impoſita duplicetur, & maior etiam, attenta qualitate iniuriæ, à Iudice infligi poſſit. Et quia omnis labor optat præmium, quilibet Aduocatus habeat, & debeat habere pro ſuo Salario iuxtà Taxam infra poſitam.

Et in primis, In Cauſis Ordinarijs, quæ libras quinquaginta non excedunt, habeat bononenos duos pro qualibet libra: à quinquaginta libris, vſque ad centum bonon. vnum pro qualibet libra: à centum libris infra habeat ſolidum vnum pro qualibet libra, remanentibus firmis dictis Salarijs reſpectiue, pro contenta quantitate dummodo integrum Salarium Aduocati in qualibet magna cauſa non excedat ſummam ſcutorum xx.

In cauſis verò Executiuis, ſiue Summarijs habeat Aduocatus medietatem Salarij ſupra taxati in Ordinarijs: Sed in Interlocutorijs, ſiue in Articulis, aut Incidentibus, quæ in Cauſis principalibus diſcutienda eſſent, nihil recipere poſſint, ſed Salario prædicto contenti remanere debeant; Sicut etiam ſi contingat appellari ſuper Interlocutoria, ſiue aliquo Incidenti, vel emergenti aliud ſalarium non debetur, quàm quod in principali negocio conſtitutum eſt; Niſi tamen Appellatio ſuper prædictis ageretur extra Ciuitatem, & Aduocati labor in ſcribendo augeretur, quo caſu etiam Merces pro modo laboris Iudicis arbitrio augenda erit.

In Cauſis autem Seruitutum, ſi principaliter in Iudicio deducantur, Aduocatus habeat pro ſuo Salario libras XII. Si vero per viam exceptionis libras VI. Idemquè Salarium lib. XII. Aduocatus conſequatur in Cauſis, in quibus non eſt expreſſa certa quantitas; Quòd ſi in Progreſſu Cauſæ id appareat, iuxtà apparentem quantitatem Salarium præſtandum erit.

In Criminalibus verò Cauſis, in quibus agitur de vltimo ſupplicio, habeat Aduocatus pro ſuo Salario Florenos vigintiquatuor: Si verò agatur de pœna relegationis ad Triremes, Mutilationis Membri, vel ſimili Corporis afflictiua, florenos XII.

Si de Exilio, aut funis ictibus, & ſimilibus pœnis agatur, habeat flor. ſex.

Si de Publicatione omnium bonorum, vel Partis agatur, Aduocatus habeat idem Salarium, quod ſupra in Ciuilibus Cauſis executiuis, ſiue Summarijs Conſtitutum eſt:

Quòd ſi agatur ſimul de pœna pecuniaria, & Corporis afflictiua, Aduocatus vnicum Salariũ eligere poterit, quod ſibi magis videbitur expedire.

Declarantes Salariũ Aduocato, vtſupra deberi, ſi interuenerit à principio Cauſæ vſque ad finem: Si vero in Cauſa non fuerit proceſſum vſque ad Sententiam incluſiue, quia videlicet porrecto libello, Pars Confeſſa fuerit debitum, & intentionem Actoris, vel cum eo ſe concordauerit, Tunc Aduocatus habeat tertiam partem Salarii debiti: Si verò fuerit proceſſum vſque ad Probationes, & Teſtium examina incluſiue, habeat medietatem Salaris: Et poſtquã fuerit concluſum in Cauſa, habeat duas tertias Partes Salarij: Poſt vero factas Allegationes, quamuis contingat Partes ad concordiam deuenire, & à lite aliquo modo diſcedere, habeat Aduocatus integrum Salarium, ac ſi Sententia à Iudice lata eſſet.

Et quia in Cauſa Appellationis minor Labor adhiberi ſolet; Ideo in omnibus cauſis Salarium reſpectiue pro tertia parte diminutum eſſe intelligatur.

Si verò contingerit eandẽ Cauſam tribus Inſtãtijs terminari, videlicet Inſtantia principali, Appellationis, & Executionis, pro tali executiua debeatur Aduocato quarta Pars Salarij, ſi pars enixe contradixerit, & Aduocati induſtria, & labore opus fuerit: Si vero Pars aquieuerit, vel fuerit Contumax, Sexta Pars Salarij Aduocato, ſi Cauſæ adfuerit, debeatur.

Quod ſi plures Aduocati in vna, eademque Cauſa Patrocinium præſtiterint, ſinguli integrum Salarium conſequi valeant: Sed in Refectione expenſarum, eo caſu Partem ad vnum tantum Salarium teneri volumus.

PROCVRATOR autem tertiam partem minùs, quàm Aduocatus pro ſuo Salario in ſingulis cauſis reſpectiue iuxta præcedentes Declarationes conſequi, & recipere debeat.

Salaria verò taxari debeãt per vnum Notarium Diſcretum communiter à Partibus eligendum, vel à Iudice comprobandum, iuxtà valorem Rei in Iudicio petitæ, ſiue de quo apparuerit per Acta, vtſupra diximus; & in Iudicio diuiſorio habeatur ratio eius partis, quam Actor ſibi adiudicari petierit, talique Taxatio fiat de conſilio, & aſſenſu Iudicis Cauſæ, & præſtito per Notarium iuramento, quòd fideliter, ac legitime prædictam Taxationem fecerit.

Taxatione autem approbata à Iudice, ſi Pars infra triduum à die notificationis comparuerit, & reuideri petierit, Tunc Iudex iterum dictam

Taxa-

Taxationem alteri Notario non ſuſpecto committat infra triduum reuicendam, à qua Taxatione ſic reuiſa, & confirmata nullus reclamare poſſit, ſed poſt aliud triduum, omni exceptione remota, nulloquè Iuris ordine ſeruato realiter, & perſonaliter Iudicis Arbitrio executioni demandetur.

Declarantes etiam, quòd ſi in vna, eademquè Cauſa Ciuili, vel Criminali duo Actores, ſiue Rei exiſtant, Aduocatus, & Procurator vnicum Salarium conſequi debeant: Si verò plures Actores, ſiue Rei ſint, & Cauſa habeat diuerſa Capita, tunc, & eo caſu Salarium ſolummodo duplicetur.

Vtquè Fraudibus omnino occurratur, Addimus etiam, quod Aduocato nihil omnino ſoluatur, niſi de eius conductione appareat in Actis in primis Comparitionibus, & appareat aliqua Scriptura manu prædicti Aduocati, & tunc poſt litem conteſtatam tertia pars Salarij illi præſtanda erit: Alia autem tertia pars poſt productas allegationes: Reſiduum verò poſt latam ſententiam; Niſi cauſa aliàs à Partibus concordaretur: Omniaquè Pacta, ſiue obligationes inita, ſiue initæ contra, vel præter diſpoſitionē prædictam ipſo Iure non valeant, & contrafacientes pœna xxv. librarum pro qualibet vice, & ammiſſionis, ſiue reſtitutionis Salarij multentur.

Quilibet autem Aduocatus, ſiue Procurator, & Notarius proprio eorum Officio fungi debeat, non alieno, prout quandoquè temerariè ab aliquibus fieri ſolet: Quòd ſi eorum Cauillationibus, vel Friuolis propoſitionibus expeditio cauſæ retardabitur; non ſolum ſint Salario, & mercede illius cauſæ indigni, ſed priuati ipſo Iure, & ad refectionem damnorum, & intereſſe litigantibus teneantur.

DE COMPROMISSIS INTER CONIVNCTOS, ET ALIAS Perſonas faciendis. Rub. XXVII.

IN Cauſis, in quibus Via executiua nō proceditur inter Coniunctos vſq; ad tertium Gradum incluſiuè de Iure Canonico computandum, ad inſtantiam alterius Partis Compromiſſum (ſi ante Litem conteſtatam, ſiue ante terminum datum ad probandum petatur) omnino fieri mandetur.

Item inter Mercatores, & Artifices ſuper eorum Mercantijs, & Artificijs, Connexis, & dependentibus ab eiſdem, vel eorum occaſione.

Item inter Miſerabiles Perſonas, vt Viduas, Pupillos, Orphanos, & ſimiles, etiam ſi ex vna tantum parte tales exiſtant.

Item inter Socios Partiarios quorumcunque bonorum, ſuper diuiſione

facien-

facienda, & Dominos, & Laboratores ſuper eorum Differentijs, & Prætenſionibus: Arbitriquè hinc inde eligantur, qui ſint periti illius negocij, vel Artis, & Iudex loco ceſſantis vnum ex Officio eligere teneatur: Taleſquè electi cogi poſſint ad acceptandum Compromiſſum, & laudum ferendum ſpatio ſex Menſium à die facti Compromiſſi, ad pœnam xxv. librarum pro quolibet ipſorum, Cameræ Ducali applicandarum. Coràm quibus Arbitris vtraque Pars infra Menſem à die aſſignationis termini ad Partis inſtantiam decurrendū (quem ad probandū, & probatum habendum per omne genus probationis præsēti Statuto præfixum eſſe volumus) ſuam intentionem iuſtificet, & infra xv. dies immediate ſequentes, ſi quid reprobandum duxerint, reprobent: Poſſint tamen dicti Iudices compromiſſarij, ſi eis videbitur, mittere ad Conſilium Sapientis, ſumptibus Partium, eorumquè Iuriſdictio durare cenſeatur vſque ad ſententiam, ſi tamen prolata fuerit intra tempus Inſtantiæ, quæ etiam refectis expenſis, vt alias diximus, ſanari poſſit.

Cauſa verò per Arbitros definita, ſi aliqua Pars ſentiat ſe læſam, habeat recurſum ad D. Poteſtatem infra v. dies à die Notificationis laudi, & Compromiſſum iterum fieri petat; Quo caſu Iudex, citata Parte, iterum cauſam compromitti faciat, & eodem modo, & forma in primo Compromiſſo expreſſa, quòd duret, & durare debeat per quatuor Menſes, à die compromiſſi, in quibus cogat dictos Arbitros declarare, & laudare ad pœnam ſuprapoſitam. Quòd ſi contigerit ſecundum Laudum eſſe contrarium primo, & in aliqua Parte diſcordare, ita quod non fuerit conforme, poſſit, & valeat Pars, contra quam latum fuerit, petere infra tres dies à die notitiæ, iterum reuideri per alios Arbitros, & Poteſtas cogat Partes infra tres dies ad iterum compromittendum eodem modo, forma, & facultate in alijs compromiſſis expreſſa: Quòd Compromiſſum duret ſolùm ſpatio duorum Menſium, infra quem terminum compellantur Arbitri omnibus Iuris remedijs opportunis, etiam cum perſonali detentione, ſi opus fuerit; definire, & laudare ſuper dicta Reuiſione. Quòd verò fuerit conformiter Declaratum, & definitum, ſiue etiam Laudum, quod trāſierit in Rem iudicatam; exequi debeat per D. Poteſtatem, omni penitus exceptione, & reclamatione reiecta, ita quod nullus vlterius audiatur.

Poſſint etiam Partes in Compromiſſo nominare Tertium, in caſu diſcordiæ Arbitrorum, alias per ipſos Arbitros diſcordantes ſtatim coram Prætore, eligatur, & ad eligendum, ſiue nominandum per eum compellantur: Et Tertius etiam nominatus compellatur ad hoc, vt cauſa præfinito tempore expediri, & terminari valeat. Quòd ſi diſcordia Arbitrorum detegeretur prope finem termini, Tertio electo, tempus vnius menſis prorogetur.

Declarantes etiam, quòd prædicti Arbitri laudare valeant de iure tãtùm, niſi aliter à Partibus conuentum ſit: Procedere tamen poſſint de Iure, de facto, & de equitate, habeant Auctoritatem citandi, deferendi Iuramentum, examinandi, & monendi: Et propterea quilibet Iudex teneatur cogere dictos Teſtes, & Partes ad comparendum, & deponendum, & alia faciendum, quæ pro Iuſtitia neceſſaria ſint: Et Teſtibus prædictis, Parte citata, examinatis, & Iuribus hinc inde productis fides adhibeatur, ac ſi coràm Ordinario examinati, & iura producta fuiſſent.

Et prædicta locum habeant etiam in Compromiſſo Voluntario; Poſſint tamen Partes Inſtantiam, & terminos abbreuiare, ſi eis videbitur. Sicut etiam Iudices ſi controuerſiæ, vel Perſonarum qualitas id requirat; Terminos reſpectiuè in Compromiſſis abbreuiare poſſe æquiſſimum eſt.

DE FERIIS. Rub. XXVIII.

Diebus in honorem Dei Omnipotentis, & Sanctorum eius dicatis nullatenus in Curia Ius reddatur: Sunt autem, qui ſeriatim ſequuntur. Dies omnes Dominici, Dies Feſtiuitatum Beatiſſimæ ſemper Virginis, & SS. Apoſtolorum, Dies Circumciſionis Domini, Epiphaniæ, S. Antonij, S. Sebaſtiani, S. Blaſij, S. Gregorij, S. Ioſeph, S. Georgij, S. Marci, SS. Mariani, & Iacobi, Inuentionis S. Crucis, S. Vbaldi, & eius Translationis, S. Bernardini, S. Barnabæ, Natiuitatis S. Ioannis Baptiſtæ, S. Mariæ Magdalenæ, S. Annæ, S. Petri ad Vincula, S. Dominici, S. Laurentij, S. Auguſtini, Decollationis S. Io: Baptiſtæ, Dedicationis S. Michaelis Archangeli, S. Hieronymi, S. Franciſci, S. Lucæ, Omnium Sanctorum, Commemorationis Defunctorum, S. Caroli, S. Martini, S. Catherinæ, S. Nicolai, S. Ambroſij, S. Luciæ, à Vigilia Natiuitatis Domini, vſque ad Circumciſionem, Dies Cinerum, Omnes ſextæ Feriæ, ſeu dies Veneris totius Anni, à Dominica Palmarum, vſque ad Octauam Paſchatis Reſurrectionis Domini, Tres dies Penthecoſtes, Dies Aſcenſionis Domini, Dies Feſtiuitatis Sacratiſſimi Corporis D. N. IESV Chriſti.

Propter Hominum quoque vtilitatem, ſiue publicam lætitiam ſequentes Dies ſunt Feriati, Videlicet dies, in quo fit Conſilium Generale, dies omnes Nundinarũ de Menſe Maij & de Menſe Septembris, quas deſcripſimus ſupra, ſub Rub. de Nundinis, Præterquam de his, quæ aguntur occaſione Nundinarum: Item ſex vltimi dies Carniſpriuij, Item dies Feriarum, quæ propter Meſſes, & AEſtiuos Calores inductæ ſunt, Incipiendo à kal. Iulij uſque ad Feſtum Aſſumptionis Beatæ Mariæ, & dies Vindemmiarum, quæ durent per xx. dies à die Banni præſcripti à Magiſtratu; Ab

his

his tamen Meſſium, vel Vindemmiarum Ferijs excipiantur Cauſæ, ſiue Differentiæ, quæ occaſio Meſſium, vel Vindemmiarum inter Dominum, & Colonum orirentur. Item Cauſæ Executiuæ cuiuſcunque generis, & Inſtrumentorum, in quibus Cauſæ cognitio non requiratur, Siue Apocarum, in quibus Apocis dictis Ferijs eſſet renunciatum, Cauſæ omnes Appellationum Diuiſionis, Mercedũ, & Reſtitutionis in integrum, Nec non Cauſæ Criminales, & aliæ à Statutis exceptæ, in quibus non obſtantibus dictis Ferijs, Ius petentibus reddatur.

QVALITER CREDITA EX INSTRVMENTIS, Chirographis, & Partitis caſſari debeant. Rub. XXIX.

VT facilius appareat de Solutione Debitorum, nec aliqua ſuper illis controuerſia oriatur, Statuimus, quòd in poſterũ ſolutiones omnes, quæ in dies fiunt vigore Inſtrumenti, annotentur in forma manu Notarij Rogati, in Margine dicti Inſtrumenti & eo legitimè impedito manu Notarij ab eo Subſtituti: Sicut etiam in Inſtrumentis Defunctorum obſeruandum erit, vt per Notarium Subſtitutum de licentia Magiſtratus, talis ſolutio annotetur. Quòd ſi Notarius ſit abſens à Ciuitate, nec eodem die eius reditus ſperaretur; poſſit Alter rogari de ſolutione, & ſoluens termino xv. dierum, habita fide à dicto Notario, eam præſentare debeat primo Notario, ad hoc, vt in Margine Inſtrumenti dictam ſolutionem deſcribat, recepta mercede pro medietate. Si verò propter antiquitatem, ſiue incuriam ignoretur Notarius, poſſit alter de licentia D. Locumtenentis de ſolutione rogari.

Cœterum ſi debitum ex Chirographo ſoluatur, laceretur ſtatim Chirographum, niſi vltra, aliquid faciendum contineret: Quo caſu fiat receputum in eodem Chirographo, & remaneat penes Creditorem, donec facienda impleantur, ac deinde, vt ſupra laceretur. Et ſi debitum appareat in Partitis, facta ſolutione, pariter è contra ſolutio iuxta ſolitum annotetur, & debitum caſſetur.

DE PRAESCRIPTIONIBVS. Rub. XXX.

CReditor, qui ex cauſa Mutui, vel alterius Contractus fuerit negligens in petendo debitum per Annos xv. Niſi de iudiciali, ſiue extra iudiciali Interpellatione legitimè docuerit, præſumatur Iuris præſumptione facta Solutio, niſi contrarium per Creditorem legitimè probetur,

vel niſi contraria Præſumptio præualens adduceretur: Et durante Præſumptione prædicta, Inſtrumenta quæcunque nullam omnino faciant fidem, & exequi non valeant, exceptis Minoribus x x v. annis, Locis Pijs, Communitatibus, Dotibus petendis, & repetendis, & ſi quæ alia conſimilem cauſam habeant. Quòd ſi Creditor etiam in vim Chirographi, ſeu Partitæ Libri Rationum legitimè confecti alicuius Artificis per Decennium ſteterit; nec interim iudicialiter, ſiue extraiudicialiter debitorem interpellaſſe, vt ſupra, legitimè docuerit; Similiter Solutio facta præſumatur, nec poſt dicti Temporis lapſum, & moram quicquam amplius à Debitore, ſiue eius Hæredibus petere poſſit. Si verò quis Creditor ſit ratione famulatus, Nutritij, aut operis præſtiti poſt biennium non audiatur, dummodo Dominus iurauerit ſatisfeciſſe; Et ad iurandum Dominus non admittatur, Si Creditor de iudiciali, vel extraiudiciali interpellatione doceret. Hæc de Præſcriptionibus Crediti dicta ſint.

Si quis verò habuerit, vel poſſederit rem aliquam per ſe, vel ſuos Auctores, ſiue Auctorem Auctoris per ſpatium xv. Annorum continue, pacifice, bona fide, & iuſto titulo, & ſuper ea fuerit ſibi mota lis, talis mouens non audiatur, Niſi ageretur, vt diximus, de intereſſe Minoris xxv. Annis, Loci Pij, Miſerabilium Perſonarum, vel de Dote, vt ſupra, aliàs dicto tempore probato, Agentes Præſcriptione repelli poſſe, & deberi Mandamus.

AGENTI HIPOTHECARIA NON EST NECESSARIA EXCVSSIO, Et quòd in Saluiano concedantur Subhaſtationes. Rub. XXXI.

CReditores quibus res, & bona aliqua ſunt, vel erunt in poſterum pro ſuis Creditis obligata, & hipothecata, poſſint ipſa bona, & res proſequi, & vendicare à quolibet Poſſeſſore, vel Detentore, ſi probauerint Debitores poſſediſſe tempore obligationis, & antea per biennium, non obſtante, quòd prius perſonalem non intentauerint Actionem, vel quòd contra ſuos Debitores, vel eorum hæredes bonorum Excuſſio non ſit facta: Niſi per talem bonorum poſſeſſorem aſſignarentur alia bona Debitoris expedita, in quibus executio fieri poſsit cum effectu abſque alia contradictione, & Creditori integrè ſatisfieri.

Vtque diuturnis dilationibus occurratur, Addimus etiam, quòd in Saluiano Interdicto bona in tenutam capta ſeruata forma Statuti ſubhaſtari poſſint, & valeant.

DE

DE EXECVTIONE PRIVATAE SCRIPTVRAE. Rub. XXXII.

SI quis manu propria Scripturam fecerit, vel ab alio factam ſubſcripſerit, in qua confiteatur ſe debitorem alicuius ex quacunque Cauſa, ſeu aliter Partes inter ſe conuenerint, talis Scriptura valeat,& habeat vim publici Inſtrumenti: Et ſi per Creditorem fuerit in iudicio producta, Iudex ad eius inſtantiam, cogat debitorem Iureiurando per eum, ſiue Actuarium deferendo, ad recognoſcendum, an ipſius manu ſcripta, vel ſubſcripta ſit, & contenta in ea vera ſint, & ſi Confeſſus fuerit, ſiue eo negante per duos Teſtes idoneos ſubſcriptos, vel non ſubſcriptos probatum fuerit, quòd viderint dictum Debitorem dictam Scripturam facere, aut ſubſcribere, ſiue contenta in ea vera eſſe, paratam habeat executionem contra Debitorem: Et ſi Debitor conuictus fuerit de Mendacio, condēnetur in duplum, Dimidium Pœnæ Cameræ Ducali, Reſiduum verò Parti applicandum. Eandem executionem mereatur, ſi talis Scriptura manu Tertij ſcripta ſit, & duobus, vel tribus Teſtibus notata, & ab ipſis recognita, vel per Comparationem litterarum legitimè factam, cum alijs adminiculis comprobata, etiam ſi per Debitorem recognita non fuerit. Prout etiam eandem executionem mereatur, ſi Debitor in reſpondendo, ſeu in non recognoſcendo contumax ſit.

DE EXECVTIONE TESTAMENTORVM, ET ALIARVM Vltimarum Voluntatum. Rub. XXXIII.

TEſtamenta, Codicilli, Fideicōmiſſa, & quæcunque vltimæ Voluntates à quolibet extraneo Hærede in iudicio productæ, ſtatim omni Iuris Solemnitate omiſſa; executioni demandētur in bonis, quæ per Defunctum tempore obitus poſſidebantur, pro omnibus in eiſdem vltimis Voluntatibus contentis; Nec alia Pronuncia opus ſit, quàm declarare Teſtamentum, aut aliam vltimam Voluntatem eſſe executioni demandandam, dummodo poſſeſſio ſit vacans, & abſque præiudicio habentium meliora, & potiora iura: Quare Hæres immiſſus in poſſeſſionem citari faciat infra triduum ad Valuas Palatij omnes Creditores in genere, & Iudex Fideicommiſſariorum, Legatariorum, aliorumquè Creditorum indemnitati quàm celeriùs pro Iuſtitia prouideat: Et fiat contra Hæredem realis, & perſonalis executio, prout Actor elegerit, & vnius Viæ electio alteri non præiudicet, Niſi tamen is adiuerit cum beneficio Legis, & Inuentarij.

DE

DE ADITIONE HAEREDITATIS, ET CONFECTIONE Inuentarij. Rub. XXXIV.

QVi Hæreditatem adire voluerit cum beneficio Inuentarij, iuxta l.fin. C. de Iure delib. habeat ſolummodo tempus xv. dierum à die notitiæ Mortis, ad deliberandum, & conficiendum Inuentarium eorum bonorum, quæ eſſent in Ciuitate Eugubij, vel eius Diſtrictu: Pro alijs verò bonis extra Territorium dies vnus addatur, & aſſignetur pro viginti milliaribus, tàm in eundo, quàm in redeundo. In Confectione autem Inuentarij Notarius præponat in ſpecie Citationes factas de omnibus Legatarijs, & Creditoribus certis, & de incertis in genere per affixionem Citationis cum Cedula ad Valuas Palatij, & alia loca ſolita, & deinde is, ſiue heres, aut alius eius nomine ordinatim deſcribat, & diligenter annotet omnia in hæreditate reperta, ſaluo iure addendi, & minuendi, ſi, & quatenus de iure addenda in hæreditate comperirentur, ſiue minuenda eſſent: Quòd ſi Hæres Inuentarium fideliter non confecerit, ſed fraudolenter aliquid occultauerit, teneatur in duplum rei occultatæ Creditoribus.

Hæres autem alio beneficio frui non poſsit, quàm quòd vltra vires hæreditatis non teneatur: Et Creditoribus de dictis bonis, adhibitis AEſtimatoribus communiter eligendis, cum augumento ~~quintæ~~ decimæ partis ſatisfacere debeat.

DE OFFICIO NOTARIORVM. Rub. XXXV.

QVilibet Notarius quoties fuerit requiſitus, ſi iuxta cauſa impeditus non fuerit, vnicuique roganti ſuum Officium impertiatur, & Scripturam de rogatis conficiat, & antequam ex loco, & à preſentia Partium recedat, Actus ipſius ſubſtantiam, Teſtium Nomina, & locum ſpecifice deſcribat, & Clauſulas in Matrice cæteratas ſecundũ ſtilum in publico Inſtrumento extendere poſſit, & debeat: Contractus omnes intra xv. dies in Libro bene Cartulato ordinatim deſcribat ad pœnam quinquaginta Librarum, illoſquè Inuentario muniat, omnia diligenter cuſtodiat, & petenti copiam, recepta debita mercede, infra biduum ad ſummum tradat. Curet etiam iuxtà maiorum Conſtitutiones, vt in vltimis Voluntatibus Monti Pietatis 40. ſolidi Iure Legati relinquantur, & pro male ablatis incertis ſolidi decem. Et ſi per Parochos ommittatur, pro inſertis habeantur.

Volu-

Volumus etiam quòd in poſterum Hæreditati iacenti detur Curator vnus Notarius Iudicis arbitrio eligendus, qui Iura hæreditaria deducere, ac defendere vſque in finem Cauſæ teneatur, recepta competenti mercede de bonis hæreditarijs, ſi adſit, aliàs a Parte petente Merces iuxtà Taxam, ſiue minor Iudicis arbitrio ſoluatur.

Vtquè prædicta melius expleantur, nullus in poſterum in Notarium admittatur minor ſaltem XXII. Annis; nec ad exercendum, niſi prius in Matricula, ſoluta ſolita mercede, deſcribatur.

QVAE SVNT DE STILO CENSERI APPOSITA, Et Stilus quomodo probetur. Rub. XXXVI.

QVia propter ignauiam Notariorum debitæ obligationes quandoque omittuntur, Volumus, quòd omnes Clauſulæ, & Obligationes, quæ ſunt de Stilo, ab ijs appoſitæ, & pro appoſitis habeantur, & cenſeantur.

Stilus autem ſi allegetur, & de eo dubitetur, nullatenus per Folium ſubſcribentium probetur, ſed per Teſtes iuratos, ſiue dictam eorum fidẽ iudiciali Iuramento comprobantes, cum Interrogatorijs Partis, ſi dare voluerit; Poſſit etiam Iudex, vocatis duobus, vel tribus Notarijs peritis, orectenus de ſtilo ſe informare, & in actis adnotari facere.

DE INSTRVMENTIS NOTARIORVM DEFVNCTORVM Abſque licentia non extrahendis. Rub. XXXVII.

NVllus audeat extrahere Inſtrumenta Notariorum Defunctorum, niſi de licentia habita à Magiſtratu, qui talem Notarium pro idoneo, & ſufficienti maturè approbauerit; alioquin nulla fides illis adhibeatur: Taliſquè licentia per Cancellarium Communis, adhibito etiam Iuramento in forma, dicto Notario in Libro Reformationũ ſtatim annotanda erit. Prædicta verò Inſtrumenta, ſiue Scripturæ, ab Hæredibus Notarij prædefuncti per Inuentarium ei aſſignabuntur, & pro earum extractione Notarius ſuam mercedem exiget iuxta ſequentem Taxam.

DE MERCEDE EXTRACTIONIS INSTRVMENTORVM. Rub. XXXVIII.

QVia ſæpe contingit dubitari de Mercede Extractionis Inſtrumentorum ob diuerſitatem Taxæ Nouæ, & Veteris, quas Notarij vt plurimum ad proprium commodum trahunt; Ideò volumus in poſterum Taxam eſſe vniformem, ac ita per omnes obſeruari.

Pro Extractione Inſtrumenti cuiuslibet qualitatis Videlicet, Teſtamenti, Codicilli, Donationis cauſa mortis, Venditionis, Permutationis, Iurium ceſſionis, Tranſactionis, Diuiſionis, Quietationis, Locationis, Mutui, Depoſiti, Cenſus, Societatis Officiorum, Sententiarum, Laudorum, Inuentariorum, & aliorum ſimilium.

A Florenis X. vſque ad XXV.	Bononeni 16
A XXV. vſque ad L.	bon. 20
A L. vſque ad C.	bon. 24
A C. vſque ad CC.	bon. 32
A CC. ſuper bononeni decem pro quolibet centinario; dummodo non excedant Groſſos trigintaquinque.	Groſ. 35

Quòd ſi Inſtrumenta non contineant certam quantitatem Videlicet, Vltimarum Voluntatum, Tranſactionum, Permutationum, & ſimilium, ſi Pars in extractione cum Notario non concordet, liceat Parti ad tollendas difficultates Iureiurando affirmare certam quantitatem, vt ſupra taxandam, prout hactenus obſeruatum eſt.

Si verò Inſtrumenta non contineant certam quantitatem, nec Partis iuramento ſuppleri, ſeu liquidari poſſint, Videlicet, Mandatorum, Tutelæ, Curæ, & ſimilium. bon. 20

Pro Extractione Inſtrumenti Pacis. bon. 32

Pro Rogitu verò bononeni XII. à qualibet Parte pro medietate recipiendi: Et Rogitum Notarius teneatur omnino infra x. dies regiſtrare in Libro Cancellariæ.

Pro Extractione Compromiſſi. bon. 12

Pro Extractione Inſtrumenti Emancipationis, Adoptionis, & Arrogationis. bon. 40.

Et ſi Emancipatio Præmium contineat ſeruetur Taxa iuxta quantitatem præmij.

Pro Extractione Inſtrumenti Notarij defuncti ſoluatur quarta pars vltra mercedem, vt ſupra taxatam, & dictam quartam Notarius pro ſua extractione recipiat.

Pro

Pro Extractione Inſtrumenti Forenſi, ſiue extero facienda duplicetur merces, vt ſupra reſpectiuè ſoluenda.

Declarantes etiam quòd ſi Inſtrumentum fuerit ſemel extractum cum debita mercede, ſi illud de nouo ab eadem perſona extrahendum ſit; Merces prò duabus Tertijs tantùm ſoluenda erit.

Pro Mercede verò Notariorum Regiſtri ſoluantur pro quolibet Inſtrumento. bon. 6

Et ſi eſſet longa Scriptura poſſit arbitrio Capitaneorum merces ad ſummum duplicari.

DE CLAVSVLA, SALVO IVRE COMMVNIS EVGVBII In qualibet Diſpoſitione apponenda. Rub. XXXIX.

MAiorum Documenta ſectantes Volumus omnia bona in Diſtrictu Eugubij exiſtentia eſſe Tributaria, & Cenſualia dicti Communis, iuxta Reformationem ab eo factam de Anno 1345. nec in alium quocunque titulo trãsferri poſſe, niſi, Saluo, & reſeruato Iure Communis Eugubij, alias diſpoſitio non valeat, nec vllo unquam tempore in eius præiudicium præſcribi poſſit, ſed Ius ipſum exigendi ſemper intelligatur eſſe saluũ dicto Communi: Et Notarius, qui dictam Clauſulam in qualibet Diſpoſitione non appoſuerit, comdemnetur in libris XXV. Quod ſi Diſpoſitio legitimè fiat extra Territorium Eugubij à Notario externo, omnino valeat, taliſque Clauſula pro inſerta, & appoſita habeatur.

DE SVSPECTIS FVGITIVIS. Rub. XXXX.

ASſerenti aliquem ſuum Debitorem ſibi de fuga ſuſpectum eſſe, mandatum de capiendo non cõcedatur, niſi extraiudicialiter de Credito Iudicis arbitrio docuerit, & ſuo Iuramento affirmauerit Debitorem bona immobilia in Ciuitate Eugubij, vel eius Diſtrictu, aut ſaltem libera, & ſufficientia non poſſidere; & ſi obligationis dies non venerit, de Deterioratione conditionis poſt debitum contractum Iureiurando docuerit, & tunc Mandatum de capiendo Debitorem concedatur, ſi Debitum ſummam Florenorum xx: aſcendat, & ſi debitor petierit ſtatim terminus quinque dierum vtilium ſtatuatur Creditori ad iuſtificandum Creditum, & prædictas qualitates requiſitas ad Iuramentum: Quibus ritè, ac legitime comprobatis, detineatur Debitor donec ſuo Creditori ſatisfecerit, vel idonee cauerit de ſtando Iuri, & iudicatum ſoluendo. Si verò Creditor prædicta non probauerit, detentus relaxetur, & Creditor ad omnia eius

 damna,

damna, expenſas, & intereſſe ſtatim reficienda omnino per Iudicem compellatur.

Addentes etiam, quòd Iudex redigi faciat in actis Iuramentum Creditoris, Cauſam ſuſpicionis, & Debitum, & Fieri poſſit qualibet die in honorem Dei, exceptis Paſchalibus, Natiuitatis Domini, Veneris Sancti, Aſcenſionis, Feſtiuitatis Corporis Chriſti, Annũciationis, Aſſumptionis, & Natiuitatis Beatiſſimæ Virginis, niſi tamen ageretur de magno præiudicio Creditoris, quod Iudicis arbitrio ſtatuendum erit. Tempore verò Nundinarum Suſpectus iurari, & capi non poſſit.

QVOD NVLLVS PRO CIVILI DEBITO CAPI POSSIT In Domo, vel Apotheca. Rub. XLI.

CVm perſonalis Executio facienda eſt, Nullus in Domo propria, vel aliena, in qua inhabitet, vel etiam in Apotheca propria, vel conducta pro Ciuili debito capi poſſit, quacunque Obligatione, etiam Camerali, non obſtante: Et captus abſque vlla ſolutione relaxari debeat, & priſtinæ libertati reſtitui: Quòd ſi quis per ſex Menſes poſt relaxatam executionem latitauerit, & non ſatisfecerit Creditori, etiam in dictis locis capi poſſe Mandamus.

DE SEQVESTRATIONE BONORVM. Rub. XLII.

SI quis propoſuerit coram Iudice ſuum Debitorem ſuſpectum habere; Iudex ad eius inſtantiam ſequeſtrari faciat de bonis talis Debitoris, vſque ad quantitatem debiti: Et ille penes quem factum fuerit Sequeſtrum, teneatur Rem Sequeſtratam penes ſe retinere, & cuſtodire, ac nemini dare ſine mandato Iudicis, ad pœnam in Sequeſtratione contentam, & vlterius Parti ad intereſſe teneatur. Præſtita verò à Debitore idonea cautione deſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, Sequeſtrum tollatur, refectis etiam expenſis Depoſitario, ſi quas fecerit in gubernando, & cuſtodiendo rem ſequeſtratam, & Iudex ad inſtantiam Domini rei ſequeſtratæ, teneatur aſſignare terminum quinque dierum plus, & minus eius arbitrio Sequeſtranti, ad docendum de Credito, qui terminus Parte inſtante, aſſignari etiam debeat, ſi Fideiuſſio data non ſit; Quo elapſo, & non iuſtificato, intelligatur Sequeſtrum per Iudicem reuocatum, & Fideiuſſor liberatus cenſeatur.

Si verò Creditor obtinuerit executionem pro eius Credito contra Debito-

bitorem, Iudex mandet pecunias, ſeu Res ſequeſtratas ſolui, ſeu dari Creditori, aut ſuper Re ſequeſtrata dictam executionem conſumari, nec poſſit Debitor audiri, ſi Fideiuſſorem obtulerit.

... Addentes etiam, quòd ſi Sequeſtratarius tacuerit per decem dies, à die præſentationis præſumatur habuiſſe, & habere in manibus Rem ſequeſtratam.

QVOD MVLIER BONAE CONDITIONIS NON Cogatur ire in Palatium ad teſtificandum. Rub. XLIII.

MVlier bonæ conditionis, & famæ, cogi non poſſit intrare Palatium pro teſtimonio ferendo in Ciuili, vel Criminali Cauſa, ſiue etiam pro reſponſione ad Poſitiones, ſed eo caſu Iudex, ſiue Notarius Cauſæ de mandato ad eius Domum cum præſentia vnius proximioris accedere teneatur, ſub pœna xxv. lib. cuilibet contrafacienti.

DE DONATIONIBVS INTER VIRVM, ET VXOREM. Rub. XLIV.

DOnatio inter Virum, & Vxorem, Sponſum, & Sponſam non valeat, nec præſumatur, niſi in Caſibus à Iure permiſſis, & omnia tàm à Viro data, quàm ab alijs contemplatione Viri, ipſius hæredibus reſtituantur, præterquam Annulus, ſiue Fides, quo Vxor fuerit deſponſata, & Veſtes, quæ ad vſum quotidianum ei paratæ ſunt; Et ſi Iuramentum in his prohibitis Donationibus interuenerit, præſumatur dolo, & metu extortum, & nihil omnino operetur.

QVOD MVLIER NVPTA CONTRAHERE, SIVE TESTARI Non poſſit, abſque conſenſu Viri. Rub. XLV.

VXor non poſſit de rebus ſuis aliquam Obligationem, ſiue Contractum Alienationis facere, ſeu quoquò modo illas in alium transferre abſque conſenſu Viri: Et ideo habita priùs licentia à Sereniſs. D. N. teneatur vltra conſenſum ſui Viri, facere conſentire duos eius proximiores; Quibus ceſſantibus, ſiue iniuſte recuſantibus, duo Viciniores adeſſe, & præſtito eis Iuramento, conſentire valeant, Iudiciſquè Decreto talis obligatio, ſiue alienatio firmanda eſt. Animaduertat tamen Iudex, ne Mulier propterea omnino indotata remaneat, & quòd pro eius aſſecura-

tione, & indemnitate habeat regreſſum ad alia bona Viri, quòd in dicto Inſtrumento ſemper pro inſerto, & appoſito habeatur, Et ad priora Iura redire valeat.

Quod ſi dicta Mulier Teſtari velit, teneatur requirere conſenſum ſui Viri, ſi præſens ſit; ſi verò ſit abſens, ita quòd eius conſenſus de facili haberi non poſsit, & Vxor ſit infirma, debeant conſentire duo ex proximioribus Viri, quibus recuſantibus, Iudex teneatur dare licentiam cuicunque Inſtanti pro tali Muliere, quòd poſsit facere Teſtamentum, & ſi occaſio requirat, etiam adeſſe debeat: Viro autem præſente, & requiſito coràm duobus Teſtibus, vel aliàs legitime, Mulier liberè Teſtari valeat, quamuis nollet eius Maritus Teſtamento conſentire; Et ſi id prohibuerit, vel quomodocunque impedierit, Iudex ſuas partes pro Teſtamento præſens interponat.

DE LVCRO DOTIS. Rub. XLVI.

SI Vxor Superſtite Viro, liberis extantibus decedat, Maritus totam Dotem ad vſumfructum lucretur, quam ſecundum Iuris diſpoſitionem liberis communis Matrimonij reſeruare teneatur: Liberis autem nõ extantibus, Maritus, ſi poſt conſumatum Matrimonium Mulierem ad Domum conduxerit, vel acceſſerit ad Domum Vxoris ad habitandum, tertiam Partem dotis datæ, ſiue promiſſæ, Item Tertiam partem rerum mobilium ſuperexiſtentium (Quas Appreciatum vocant) lucretur, etiam exiſtentibus liberis primi Matrimonij: Et Maritus ad funeris impenſam pro rata lucri dotalis teneatur: Huius autem lucri dotalis pactum ſemper in Inſtrumentis Dotalibus cenſeatur appoſitum, & ſtipulatum, etiam quòd quis ſimpliciter dotem reſtituere promiſiſſet; Niſi expreſſe de partium contrahentium voluntate fuerit remiſſum, ſiue aliter conuentum.

DE FRVCTV DOTIS PRO ALIMENTIS. Rub. XLVII.

POſt moram Dotis promiſſæ Marito, & non ſolutæ, ſi illa in pecunia debeatur, ſex pro quolibet centinario, & Anno ſolui debeant: Sicut etiam pro reſtitutione Dotis Viduæ facienda poſt iudicialem interpellationem per eam factam, ad eamdem rationem dari æquiſſimum eſt. Et nihilominus ad ſoluendam, ſeu reſtituendam Dotem debitores cogi poſſint.

SOLVTO MATRIMONIO, QVEMADMODVM Dos repetatur Rub. XLVIII.

MVlier ſoluto Matrimonio ſuam Dotem, ſi illam in pecunia conſiſtat; poſt Annum à die obitus Mariti, repetere poſſit; Interim tamen mulierem in domo mariti; ſi ibi commodè, & honeſte morari poterit, ali mandamus, atquè interim fauore hæredum operari teneatur, alias, ſi petierit, extra Domum Viri: Nec propterea præiudicetur Mulieri, ſi aliunde habeat, vel ex alia cauſa ab Hæredibus Viri aliud deberetur. Sed ſi dos in re immobili, aut equipollenti, vel etiam mobili, aut ſe mouente conſiſtat, ſtatim per vxorem peti poſſit, & ad eam reuertatur.

Declarantes, quod Maritus, vel eius hæredes non cogantur reſtituere Vxori, vel eius hæredibus Fructus (niſi tamen ij ad huc extent, & ſuper ſint) rerum Parphernalium, vel quæ non ſint Dotales, ſed iam conſtante Matrimonio perceptos, & Muliere non contradicente conſumptos lucrentur.

DE DOTE A FRATRIBVS PROFECTA. Rub. XLVIIII.

DOs data à Fratribus Sorori de bonis proprijs ipſorum, & non Paternis, ſoluto Matrimonio per obitum Sororis ſine liberis, reuertatur ad dictos Fratres Dotantes, illorumque hæredes, & ſic ſtipulari debeat, & intelligatur, lucro Dotali Marito, ſi aliter conuentum non ſit; reſeruato.

DE EMPTIONE, ET VENDITIONE. Rub. L.

SI vna, eademque Res duobus vendita fuerit, ille præferatur, qui primum poſſeſsionem rei emptæ verè, vel fictè adeptus fuerit, Iſque in poſſeſsione manuteneatur; Reliquæ vero venditiones irritæ ſint, & nullæ, ſed cogatur Venditor, ſiue illius Hæredes ad reſtituendum pretium Emptori cum omnibus damnis, & intereſſe; & nihilominus contra eum Criminaliter procedatur ad pœna xxv. Scutorum, & Carceretur, donec cum effectu Parti, & Fiſco ſatisfecerit.

In Venditione autem Prædiorum veniunt omnes fructus pendentes, & ſi de proximò eſſent recolligendi, Niſi inter ipſas Partes aliter ſit conuentum, Salua tamen ſemper, & reſeruata Parte Coloni.

Ven-

Venditor etiam quicunque teneatur de Euictione Rei Venditæ, & facere, quòd Emptor rem pacificè, & quietè poſsideat, & moleſtantes faciat conſentire, Alioquin Iudex ſummariæ Iuris, & facti remedijs opportunis Venditorem cogat, vel etiam ad pretij; Si Emptor voluerit, reſtitutionem, ac damnorum, & intereſſe, niſi Venditor conuentus cum idoneo Fideiuſſore caueat de conſeruando indemnem ipſum Emptorem.

DE ARRHIS. Rub. LI.

DAtio Arrhæ in quolibet Contractu perficiat emptionem, & Contractum; nec liberetur Emptor volens Arrham amittere; nec Venditor volens eam reſtituere duplicatam, niſi aliter, de Partium conſenſu ſtatuatur

DE EMPTIONE CVM PACTO DE RETROVENDENDO Rub. LII.

AD reprimendam Vſurariam prauitatem, cum Venditio rei Immobilis facienda eſt cum pacto de retrouendendo, adhibeantur duo AEſtimatores communiter eligendi, qui rei qualitate bene viſa, & perpenſa, pretium rei Vendendæ non rigoroſum ſed moderatum habita ratione Retractus imponant, Illudquè medio eorum Iuramento Iudici, & Notario referre, & inſinuare debeât, & coram eiſdem Contractus ſine dolo, & fraude celebretur, & Iudicis Decreto roboretur.

QVOD VENDITOR POSSIT RETINERE REM VENDITAM Pro pretio, Et quòd cæteris Creditoribus præferatur. Rub. LIII.

LIceat Venditori retinere rem Venditam loco Pignoris pro pretio nō ſoluto, donec illi de dicto pretio fuerit integrè ſatisfactum, & interim lucretur fructus pro rata Pretij non ſoluti. Statuimus etiam, quod dictus Creditor pro pretio rei venditæ præferatur in ipſa re vendicanda, ſeu detinenda omnibus Creditoribus Emptoris, etiam anterioribus Tempore, vſque ad integram pretij ſatisfactionem.

DE PROHIBITA ALIENATIONE BONORVM IN FORENSES. Rub. LIV.

NVllus audeat bona immobilia quocunque titulo inter Viuos, vel in vltima Voluntate in Forenſem transferre abſque licentia Sereniſſimi Ducis, & ſi quis inter Viuos abſque dicta licentia alienet à Fiſco vendicari poſsint: Si verò in vltima Voluntate id fiat, Proximiori in gradu, qui ſit de Ciuitate, vel Diſtrictu, deferantur. Quòd ſi ad aliquem Forenſem ab inteſtato deuenirent, poſsit etiam hæres inſtitui, ſed cæteri Conſanguinei proximiores habitantes in Ciuitate, vel Diſtrictu, adhibitis AEſtimatoribus communiter eligendis, pretium offerre poſſint cum diminutione decimæ partis;Et illis emere recuſantibus, Vicini magis adhærentes: Niſi is Forenſis infra duos Menſes Fideiuſſorem præſtiterit de habitando, & deinde cum effectu inhabitet; quo caſu tàm ex Teſtamento, quàm ab inteſtato ſuccedere valeat, nec moleſtari poſſit: Si verò cõtingeret aliqua bona immobilia æſtimata dari in dotem Forenſi, aut in ſolutum per Iudicem aſſignari alicui Creditori Forenſi, tunc omnes antedicti teneantur infra annum alicui Ciui, vel Diſtrictuali vendere dicta bona, alioquin Proximiores in gradu, aut Vicini magis adhærentes, pretio, vt ſupra oblato, dicta bona vendicare poſsint.

DE CONVENTIONE MINORVM. Rub. LV.

MInor Quatuordecim annis non poſſit in Iudicio conueniri, niſi cum præſentia ſui Tutoris, & ſi illũ non habuerit, proximior detur, qui Iuris remedijs cogatur tale munus ſucipere, & cauſã proſequi. Quod ſi Maior XIIII. annis conueniatur,non poſſit in iudicio ſiſtere abſque præſentia Curatoris, & ſi illum non habeat, cum interuentu ſaltem vnius Cõſanguinei proximioris, qui Actor ad illam cauſam Iudicis Decreto aſſignetur, & proſequi teneatur eius defenſionem vſque in finem; aliàs contra prædictos intentata nullius ſint roboris, ac momenti: Niſi talis Minor conſtituerit Procuratorem iuxta formam infraſcripti Statuti.

DE CONTRACTIBVS MINORVM XXV. ANNIS. Rub. LVI.

MInor XXV. annis, ſi Curatorem non habeat, non poſſit quoquo modo cum alio contrahere, niſi cum præſentia, & conſenſu duorum proximio-

ximiorum Conſanguineorum, etiam ſi tales Proximiores ſint Religioſi, & Proximioribus deficientibus propter abſentiam, vel aliud impedimentum, cum conſenſu aliorum Conſanguineorum ſequentium in gradu, qui proprio Iuramento affirmauerint talem Contractum, ſiue alienationem non cedere in damnum ipſius Minoris: Si verò Curatorem habuerit, cum auctoritate Curatoris, vel Iudicis Decreto: Et in Stipulatione Contractus, Minor ſemper iurare debeat non contrauenire ratione minoris ætatis, nec reſtitutionem petere. Quòd ſi impubes ſit, Iudex cauſa plenè cognita, ſi in euidentem vtilitatem ipſius Pupilli, talem alienationem, ſiue Contractum cedere nouerit; Pupillum cum auctoritate Tutoris, ſecundum Iuris diſpoſitionem contrahere permittat, & ſuo Decreto confirmet, aliàs Contractus omnes ſint inualidi, & dolosè, ac fraudolenter facti cenſeantur.

DE CONTRACTIBVS FILIORVMFAMILIAS. Rub. LVII.

PAri ratione Filiusfamilias Minor xxv. Annis exiſtens in Poteſtate Patris, vel Aui non poſſit ſe obligare, vel aliquem Contractum facere ſine præſentia, & conſenſu ſui Patris, vel Aui, & ſi pro aliquo ipſorum obligari contigerit, ſine præſentia, & conſenſu vnius ſaltem Conſanguinei proximioris, qui proprio Iuramento affirmet, Minorem in bonis Parentum cautum eſſe. Idquè procedat etiam, ſi cum alio Filiofamilias cõtrahat, & liquidò conſtet bona, & pecunias pro quibus ſe obligauit ad eum cum effectu perueniſſe, ſed obligationes quæcunque ab eo, vel eius Fideiuſſore etiam principaliter obligato factæ, nullius ſint roboris, vel momenti, etiam quòd obligatione Camerali, & Iuramento (quòd dolo, & fraude extortum cenſeatur) fuerint roboratæ: Niſi tamen ſui Iuris effectus dictam obligationem confirmauerit, & emologauerit.

Excipimus autem, ſi Filius familias Maior eſſet, vel de conſenſu; aut mandato Patris, vel Aui in cuius poteſtate ſit, contraxerit, vel ſi acceptam pecuniam in rem Patris, vel Aui, ſiue in id, quod oneribus Patris, vel Aui incumbit, verterit, aut ſi Mercator negocijs præpoſitus, ſiue Inſtitor ſit, aut ſi ſeorſum à Patre habitet, & publice pro Patrefamilias habeatur.

DE

DE LAESIONE. Rub. LVIII.

IN omnibus Contractibus, & negocijs, in quibus aliquis reperirietur læſus vltra tertiam partem eius, quod agitur, ſiue legitime agendum eſſet; procedi poſſit ad reſciſſionem, & deinde liberum ſit Emptori rem ipſam reſtituere pretio recepto, vel pretium ſupplere, præterquam in Subhaſtationibus faciendis, & cæteris caſibus, in quibus expreſſe per præſentia Statuta læſus vltra dimidiam tantum reſtituendus eſſet, & Iuramentum ſimiliter cenſeatur doloſe extortum, & nihil operetur.

DE FIDEIVSSORIBVS. Rub. LIX.

QVi pro alio in ſolidum, ac vti principalis fideiuſſerit, etiam ſi beneficio ſolidi, ſiue Auth. Præſente, C. de fideiuſſ. tacitè, vel expreſſè non renunciauerit, ac de tali beneficio certioratum eſſe non appareat, poſſit, antequam principalis Debitor excutiatur, conueniri, & cogi implere promiſſa, niſi tamen expreſſe ſtipulatus ſit, ſe vti ſimplicem fideiuſſorem obligari, & in omnem caſum, teneatur principalis eum indemnẽ conſeruare: Et Creditor habens debitorem, & fideiuſſorem ex eadem re, vel cauſa in ſpecie, vel quantitate obligatos, poſſit contra quem voluerit procedere, & iudicio contra vnum cepto, & pendente contra alium expediri, & vtrumque ſimul, donec ſibi de ſuo Credito fuerit integre ſatisfactum, conuenire.

QVOD FIDEIVSSOR PETERE POSSIT A FIDEIVSSIONE eximi. Rub. LX.

FIdeiuſſor, qui per quinquennium ſteterit in obligatione, ſiue interim de ſuo quandoque ſoluere etiam in Cenſualibus Præſtationibus Iuris remedijs fuerit coactus, poſſit Principalem, aut eius hæredes compellere, vt eum à tali expromiſſione eximat, vel de eius indemnitate idonee caueat, etiam ſi Principalis Debitor non delapidet bona ſua, & per eumdem Iudicem, per quem ad inſtantiam Creditoris proceditur contra fideiuſſorem, eodem modo, & forma, contra Debitorem procedatur ad inſtantiam fideiuſſoris.

DE POENIS CONVENTIONALIBVS IN CONTRACTV appoſitis. Rub. LXI.

SI Debitor, ſiue Promiſſor fuerit in mora, vel culpa adimplendi Promiſſa, & Pœna Conuentionalis à Partibus in Contractu ſit appoſita, eatenus exigatur, quatenus Actor probauerit ſua intereſſe, & Iudex tale intereſſe taxauerit.

QVOD STANTIBVS MASCVLIS, FOEMINAE Non Succedant. Rub. LXII.

FOEminæ dotatæ ab Auo, Auia, Patre, Matre, vel à Fratre donec, & quouſque Maſculi ſuperfuerint per lineam directam in infinitum deſcendentes, ab inteſtato ſuccedere nõ poſſint, nec agere ad legitimam, vel eius ſupplementum, aut congruæ dotis, nec aliquo alio Iure valeant habere regreſſum ad bona, ſiue hæreditatem prædictorum, itaquod ab vno tantum ipſorum, vel ipſarum dotatæ, ab omnium ſupranominatorum hæreditate excluſæ cenſeantur, & earum dotibus contentæ nullo modo reclamare valeant, ſed in dictis bonis,& hæreditate Maſculi tantum iuxtà gradus prærogatiuam integre, & plenarie ſuccedant. Quòd ſi dictæ Fœminæ ab Auo, vel Auia, Patre, vel Matre maritatæ, & dotatæ non fuerint, vel per eoſdem in vltima Voluntate Dos eis cõſtituta non ſit, teneãtur Patrus, Fratres, ſiue Nepotes cum effectu congruè dotare Amitã, Sororem, ſiue Neptem, inſpecta qualitate perſonarum, Patrimonij, & Conſuetudinis earum Domus, adhibitis etiam ad hæc, duobus proximioribus conſanguineis, qui nullum prorſus in dictis bonis habeant intereſſe, Alioquin ad dicta bona pro virili admittantur.

Si verò dictæ Fœminæ peruenerint ad Viduitatem, tunc reuerti valeant ad Domum Paternam, ſiue Fraternam, & ibidem conferendo fructus ſuarum Dotium, habeant veſtes, & congrua Alimenta ſecundum facultatem Domus. Quòd ſi dictæ Fœminæ dotatæ, vel non dotatæ, aut earum aliqua ſine Filijs ab inteſtato decedant, vel decedat, aliæ Sorores, vel Neptes in eius, vel earum bonis nullatenus admittantur, ſed earum Patrui, Fratres, & Nepotes proximiores in gradu admitti debeant.

Addentes etiam, quòd deficientibus Maſculis eorum Filiæ fœminæ in bonis, & hæreditate defuncti ſuccedant, excluſis alijs fœminis in gradu ſuperiori: Quòd ſi illæ etiam ſine filijs deceſſerint, tunc, & eo caſu, dictæ fœminæ in gradu ſuperiori, vt ſupra excluſæ, ad dicta bona omnino reuerti, & admitti debeant.

Declarantes quòd liceat dictis Maſculis de prædictis bonis tam inter viuos, quàm in vltima Voluntate libere diſponens, & in caſu diſpoſitionis talis reintegratio non admittatur.

DE FILIIS IN CONDITIONE POSITIS. Rub. LXIII.

AD tollendum dubias Doctorum Opiniones, ac Diſputationes, Filios poſitos in conditione Fideicommiſſi, tacitè ad Fideicommiſſum vocatos cenſeri benignius interpretamur.

DE FILIIS LEGITIMATIS. Rub. LXIV.

NOn liceat habenti Filios legitimatos, in Teſtamento, vel quauis alia vltima Voluntate eiſdem Filijs legitimatis, & cuicunque ipſorum relinquere pluſquam vni, ex legitimis Filijs, vel Nepotibus, aut Pronepotibus per rectam Maſculinam lineam deſcendentibus, cui minus relictum ſit.

Si verò dicto Teſtatori Filia legitima, & naturalis ſupereſſet, ſeu Frater Carnalis coniunctus ex vtroque Parente, vel ex Patre tantum; ſiue Nepotes ex Fratre prædicto, tunc non poſſit idem Teſtator eiſdem legitimatis, etſi pleniſſimam legitimationem habuerint, niſi medietatem ſuorum bonorum relinquere: Sicut etiam ab inteſtato, modo, & forma prædicta ſuccedere valeant.

DE FILIIS ILLEGITIMIS. Rub. LXV.

SI quis Filios legitimos, & naturales, ſeu Nepotes, & Pronepotes ex eis per rectam lineam Maſculinam deſcendentes non habeat; liceat ei Filijs ſuis naturalibus, Spurijs, ſeu quomolibet illegitimis pro ſubſtentatione illorum medietatem bonorum ſuorum in vltima Voluntate relinquere. Si verò legitimi, & naturales Filij, Nepotes, vel Pronepotes ſuperſint, liceat vnciam vnam totius hæreditatis vnicuique relinquere, dummodo tale relictum propter numerum Filiorum naturalium Quadrantem non excedat.

DE SVCCESSIONE FRATRVM. Rub. LXVI.

AD Succeſſionem Fratris ab inteſtato prædefuncti, Germani Fratres vtrinque coniuncti, illorumq. Filij Maſculi in Stirpes ſimul ſuccedant, excluſa Matre præterquam à legitima; & excluſis etiam Sororibus, & Amitis, dummodo dictæ Sorores, & Amitæ congruè dotatæ exiſtant, vel eas Fratres, & Nepotes congrue dotare parati ſint. Si verò ſuperſint Fratres ex Patre tantum, vel eorum Filij Maſculi in Stirpes, vt ſupra ſimul cum Matre,& Sororibus vtrinque coniunctis, etiam dotatis, vel dotandis, pro virili portione ſuccedant.

DE DIVISIONE RERVM COMMVNIVM. Rub. LXVII.

QVilibet habens ſocietatem, ſiue bona cum aliquo Communia, poſſit illorum diuiſionem petere, & partem ſibi aſſignari, & Conſtito Iudici de Communione, ſi res diuiſionem patiatur; pronunciarè debeat Diuiſioni locum eſſe, & mandet eligi Peritos Agrimenſores, & AEſtimatores ſecundum rei quãtitatem, & ipſe loco ceſſantis eligat, qui portiones facere debeant; Et deinde Iudex Peritorum relatione habita, ſi Partes aliter concordes non ſint, Sorte immiſſa, Portiones ipſas diuiſas Singulis, diebus feriatis non obſtantibus, adiudicet: Quam diuiſionem volumus etiam per Minores, & Pupillos, & eorum nomine à legitimis Perſonis fieri poſſe, prout melius, & vtilius viſum fuerit. Si vero res communis Commodam diuiſionem non patiatur, Iudex mandet poni Partium de Re, & Pretio, & ſi Partes deſſentiant, Queſtio, ſorte vt ſupra, dirimatur. Si quis autem negauerit rem eſſe communem, & probetur, incurrat Pœnam xxv. librarum.

DE VENDITIONE RERVM COMMVNIVM. Rub. LXVIII.

SI quis habeat rem aliquam cum altero Communem, ſi partem ſuam vendere velit, teneatur Conſortem requirere, ſi velit ſuam partem emere pro iuſto pretio ponendo per duos homines communiter à Partibus eligendos; Et ſi requiſitus ceſſauerit per dies octo à die Interpellationis numerandos declarare, & ſe obligare in forma Iuris valida, poſſit ipſe requirens portionem ſuam cuicunque alteri liberè vendere.

DE

DE REFECTIONE RERVM COMMVNIVM. Rub. LXIX.

HAbens Parietem, Molendinum, Puteum, aut quid ſimile cum aliquo Commune, poſſit Conſortem cogere, ſi res reparatione, aut refectione indigeat; ad contribuendum pro rata, & Iudex ſummariè ceſſantem Iuris, & facti remedijs compellat: Quòd ſi facta interpellatione. Socius reparationi contribuere recuſauerit, elapſo bimeſtri, omni iure priuetur, ac interim, ſi Res communis moram non patiatur, per Inſtantem refici, & reaptari poſſit.

DE NOVI OPERIS NVNCIATIONE. Rub. LXX.

SI quis nouum Opus ædificanti nunciauerit, ſiue prohibuerit, Nunciatus ſatisdationem offerat de opere deſtruendo in euentum in quẽ conſtiterit eum iniuſte ædificaſſe. Quòd ſi Nuncians dictam Satiſdationem recipere noluerit, ſtatuatur à Iudice terminus octo dierum vtilium vtrique parti ad docendum de iure ſuo: Et ſi Actor infra dictum tempus plenè non probauerit, Reus ad cautionem prædictam admittatur, & in cauſa ad vlteriora procedatur: Et Nuncians in Caſum Succumbentiæ ad omnia damna, & expenſas in Sententia Abſolutoria per Iudicem denunciato condemnetur.

DE LOCATIONE DOMORVM, ET DE AFFICTV Prædiorum. Rub. LXXI.

IN Locationibus Domorum, & Affictibus prædiorum Ius petentibus ſummariè, & ſola facti Veritate inſpecta adminiſtrandum erit, Cum Aſſignatione termini trium dierum Reo ad probandum ſolutionem, compenſationem, ſiue pactum, aut dilationem aliquam initam inter ipſas Partes, & idem terminus aſſignetur Actori, ſi Reus negauerit locationem, ſiue affictum, qui tamen prorogari poſſint per Iudicem, negotij, & perſonarum qualitate inſpecta: Quòd ſi Reus fraudolenter negauerit, & de eis quoquo modo Iudici conſtet; pœnam xxv. lib. Fiſco, & Parti æqualiter applicandam incurrat.

Et quia in Locationibus Prædiorum ſæpe ſolet dubitari ſuper Remiſſione Penſionis ob Sterilitatem, vel fortuitam tempeſtatem, Statuimus ad tollendas varias altercationes, atque Interpretum Opiniones, Quòd ſi Con-

Conductor probauerit redditus omnes illius anni iuxta currentem valorem Iudicio duorum Peritorum communiter eligendorum, abſque eius culpa non excedere duas tertias Partes Penſionis; Remittatur ei Tertia pars Penſionis annuæ, nulla habita ratione Compenſationis cum vbertate præcedentis, vel ſubſequentis anni: Niſi tamen inter ipſas Partes aliter ſit conuentum.

Declarantes etiam, quòd omnia bona mobilia inuecta, & illata in Domum conductam, Sicut etiam mobilia, animalia, & fructus existentia; ſiue exiſtentes in Prædijs conductis, cenſeantur tacitè, & ſpecialiter obligata Locatori pro penſione ſibi debita, in quibus executio fieri poſſit: Penſio autem ſoluenda erit per Conductorem in fine cuiuslibet ſemeſtris, ſi aliter inter Partes actum non ſit: Conductor verò Domus per menſem ante finem Locationis illam Domino renunciare teneatur, aliàs intelligatur facta reconductio, eo modo, & forma, quibus à principio facta fuit.

DE DEBITORIBVS COMMVNIS NON AVDIENDIS. Rub. LXXII.

DEbitores Communis Eugubij ſummariè, omniquè Iuris ſolemnitate omiſſa, etiam cum perſonali detentione ad ſoluendum cogantur, nec audiantur, niſi prius integre ſatisfecerint. Vtque in poſterum Magiſtratus prædictos Debitores ad ſoluendum omni cura, ac debita diligentia compellere valeat, Cancellarius Communis ſingulorum Debitorum Nomina cum quantitate debiti in Tabella deſcripta palàm in Audientia Palatij tenere debeat: Nec interim ij ad aliquod Officium, ſiue Adminiſtrationem bonorum deputari poſſint, ſed auctoritate præſentis Statuti omnino repellantur. Quod & in Adminiſtratoribus Annonæ, Montis Pietatis, ac ſimilium Sancitum eſſe intelligatur.

DE CESSIONE BONORVM, ET INDVCIIS Quinquennalibus. Rub. LXXIII.

DEbitor ad Ceſſionem bonorum admitti volens, citatis prius Creditoribus pro die, & hora Ceſſionis, ſe perſonaliter præſentet coràm D. Prætore pro Tribunali ſedente, & coràm eo debita fateatur, ac medio eius Iuramento, manifeſtatis omnibus eius bonis, & plenè ab Actuario annotatis, alta voce inſtare debeat in hæc Verba.

QVIA Negocia mea male peregi, ita quod Creditoribus meis nequeo ſatisfacere, Ego N. cedo omnibus bonis meis.

Quo

Quo peractò publicè, & palàm Biretum viride, & non Pileum, tunc à Creditoribus dandum in eius Capite à Plazzario imponatur; Deinde ſono rauco per eundem præcedente, per Birruarios adducatur per Plateam ad Scalas Palatij Iuris, in quibus Nates eius per tres vices percuti faciãt, & in qualibet percuſſione affirmet, ſe cedere bonis, ac ſtatim à Carcere liberetur, & priſtinæ libertati reſtituatur; Nec vlterius à Creditoribus vexari poſſit: Niſi deuenerit ad pinguiorem fortunam, quo caſu potioribus Creditoribus de bonis ſatisfacere teneatur, & interim ab omni Officio, & Beneficio omnino excludatur. Biretum autem, ita deferre debeat, quod ab omnibus videri, & cognoſci poſſit, alioquin tali Priuilegio priuatus cenſeatur, & Mandata alias contra eum relaxata abſque nouo Decreto, & citatione, ſi ſine tali Bireto repertus fuerit, Executores quicunque exequi poſſint.

Quinquennales verò, ſeu breuiores Induciæ non concedantur niſi ex iuſta, & vrgentiſſima cauſa, & ad eas quis admitti non poſſit, niſi de conſenſu maioris Partis Creditorum, quod ratione Crediti, & non perſonarum, iudicandum erit, dummodo, ſi Creditores ſex non excedant, duo ſaltem accedant, & ſi plures, tres ad minus concurrant; Et vltra legitimas probationes, Iuramento affirmauerint de eorum Creditis ſatisfactos, ſeu aliàs concordatos non eſſe fictionibus, & fraudibus penitus excluſis.

DE LIBRIS MERCATORVM, ET ALIORVM ARTIFICVM. Rub. LXXIV.

MErcatores, alijquè Artifices habere debeant eorum Libros bene ordinatos, Cartulatos, & Bullatos bulla Communis, In quibus diligenter deſcribant Diem, Menſem, & Annum in qualibet Partita, exprimendo qualitatem, & quantitatem Rei venditæ, pretium, ſi quid receperint tempore venditionis, vel poſtea, & cætera omnia iuxtà ſolitum dictorum Mercatorum; dictiſquè libris plena fides adhibeatur in iudicio, & extra, vſque ad ſummam florenorum ſex pro qualibet Partita, de Credentijs per eos factis, & de alijs rebus concernentibus eorum Mercaturã, vel Artem dumtaxat, & pro dicta quantitate Iudices ad eorum inſtantiã, cognito prius de debito; teneantur dictas Partitas exequi facere vſque ad integram ſatisfactionem: Vltra verò prædictam ſummam vſque ad florenos decem credatur dictis Libris cum duobus Teſtibus, vel vnico ſaltem omni exceptione maiore, dictas Partitas comprobantibus, vel etiam ſi manu debitoris ſint ſubſcriptæ, quæ deinde contra Debitores, ſiue eorum hæredes executioni demandentur. Et prædicta locum habeant in

Libris

Libris Mercatorum, ſiue Artificum bonæ conditionis, & famæ.

Quòd ſi quis fuerit depræhenſus in aliqua fraude in dictis Libris, nulla fides eis adhibeatur, ſed cadat à Iure ſui Crediti, in quo fraudem cõmiſit: Declarantes etiam, quòd per diſpoſitionem præſentis Statuti, non intelligatur derogatum Conſtitutionibus, & Capitulis Mercatorum Artis Lanæ.

DE LIBRIS RATIONVM. Rub. LXXV.

QVia ſæpe contingit ex Libris Rationum diſcordias oriri, præſertim inter Dominum, & Colonum, aliaſquè particulares perſonas; Ideo in poſterum dictis Libris ſolummodo fides adhibeatur pro ſumma florenorum octo pro qualibet Partita, quam etiam Dominus, ſiue Creditor, Parte petente, proprio Iuramento comprobare teneatur: Vltra verò prædictam ſummam non credatur, niſi dictæ Partitæ ſint ſubſcriptæ manu Debitoris, vel Tertij legitimè recognitæ, & Parte petente, Iuramento etiam Creditoris comprobatæ, vel aliter Iudici videretur, attenta Rei, & Perſonarum qualitate.

QVOD EMPHYTEOSIS FINITA RENOVETVR SVCCESSORIBVS Rub. LXXVI.

REs Emphyteoticæ, ſiue Liuellariæ, ſi per lineam finitam, vel defectum Generationis terminentur, eiſdem pactis, & Conuentionibus relocentur, & concedantur alijs Proximioribus de eadem Agnatione, & Sanguine, extraneis Hæredibus; & Singularibus ſucceſſoribus excluſis; & ad id directus Dominus, Facultate etiam Pontificia iuxtà eius diſpoſitionem omnino compellatur.

BVLLA GREGORII XII. SVPER RENOVATIONE Emphyteoſis.

GREGORIVS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei Memoriam.

Ijs. quæ pro pacifico, & quieto Statu Eccleſiaſticarum, & Sæcularium Perſonarum concorditer facta, & ordinata, & per quæ diſſenſiones, & ſcandala, ac litigiorum iurgia ſub mota ſunt, vt illibata ſubſiſtant, cum à Nobis petitur Apoſtolici muniminis adijciamus firmitatem. Sanè petitio Dilectorum Filiorum Cleri, Ciuitatis, & Territorij, ac Diſtrictus Eugu-

Eugubini, ſeu maioris, & Sanioris Partis ipſorum, & Nobilis Viri GVIDIANTONII Comitis Montisferetri, in Ciuitate prædicta pro Nobis, & Romana Eccleſia in Temporalibus VICARII; Nec non Communis, & Populi dictæ Ciuitatis Nobis exhibita continebat; Quòd licet olim inter Clerum ex vna Parte, ac Commune, & Populum prædictos, ex alia Partibus, de, & ſuper Bonis Eccleſiaſticis Emphyteoticis in Ciuitate, & Territorio, ac Diſtrictu prædictis conſiſtentibus, certæ Conuentiones, Conditiones, & Pacta vigere antiquis Temporibus noſcerentur; Tamen poſtmodum creſcente malitia, occaſione bonorum huiuſmodi, quæ ad Eccleſias, Monaſteria, & alia Loca Eccleſiaſtica Ciuitatis, & Territorij, ac Diſtrictus prædictorum diuerſorum Ordinum, ex diuerſis cauſis deuoluta dicebantur, & deuoluebantur, variæ lites, & ſcandala inter Eccleſiaſticas, & Sæculares Perſonas Cleri, & Populi prædictorum vſque ad Sanguinis effuſionem, interuenerant. Pro bono Pacis, & Concordiæ Partium earumdem, & ad obuiandum Scandalis, & Litibus, quæ in poſterum ex oriri poterant, tàm dilecti Filij Vicarij Epiſcopi Eugubini, qui tunc erat, nec non Syndici, & Procuratores, Abbatum, Priorum, ac aliorum Clericorum, & Perſonarum Eccleſiaſticarum Sæcularium, & Regularium, Quàm Procuratores, & Syndici Communis, & Populi prædictorum ad infraſcriptas Conuentiones, & Pacta, multa deliberatione, & maturitate hinc inde digeſta, pariter deuenerunt, & ea ſeruare perpetuo promiſerunt, interpoſitis Iuramentis, ac factis renunciationibus, & pœnis adiectis, prout in quibuſdam Capitulis, ſuper his confectis, & in publicam formam redactis: Quorum quidem Capitulorum Tenores de verbo ad verbum, aliquibus dictionibus reſecatis, vt potè non honeſtis, pro maiori ſubſiſtentia præmiſſorum præſentibus inſeri fecimus, pleniùs continetur. Cum autem (ſicut eadem Petitio ſubiungebat) licet quidam ex Prælatis, & Clericis Ciuitatis, & Territorij, ac Diſtrictus prædictorum Sæcularibus, & Regularibus, qui, minor Pars huiuſmodi Prælatorū, & Clericorum exiſtunt, non fuerint requiſiti tempore Conuentionum, & Pactorum huiuſmodi, nihilominus Clerus, & Populus prædicti, & ſi etiam qui requiſiti non fuerunt, Conuentiones, & Pacta huiuſmodi, quatraginta Annis, vel circa pacificè ſeruauerunt, & illis ex tunc vſi fuerunt, & vtuntur ſimiliter pacificè, & quietè etiam de præſenti pro parte Cleri, & Comitis, ac Communis, & Populi prædictorum, NOBIS fuit humiliter ſupplicatum, Vt ad obuiandum Scandalis, & litibus veriſimiliter prouenturis, decernere, & declarare Conuentiones, & Pacta huiuſmodi in eiſdē Capitulis contenta etiam ad Prælatos, & Clericos, qui tempore huiuſmodi Conuentionum, & Pactorum (vt præmittitur) requiſiti non fuerunt,

extendi, & per eoſdem Prælatos, & Clericos obſeruari debere: Et inſuper Conuentiones, & Pacta prædicta, & omnia, & ſingula in dictis Capitulis contenta, & inde ſecuta, rata, & grata habere, ac ea auctoritate Apoſtolica confirmare de benignitate Apoſtolica dignaremur.

NOS Itaque, qui inter cunctos Chriſti Fideles, libenter Quietis, & Pacis commoda procuramus Cupientes ſcandalis, & diſſenſionibus prædictis, quantum cum Deo poſſumus obuiare, & qui hodie Vos, & Loca Veſtra ſub certa forma abſolui, & habilitari, & in Statum priſtinum reponi, & reconciliari, & aliàs fieri conceſſimus, prout in alijs noſtris literis continetur, quarum tenores hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, & quarum non dum executio facta eſt, huiuſmodi Supplicationibus inclinati Volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd Conuentiones, & Pacta prædicta, etiam per Prælatos, & Clericos, vt præmittitur, non requiſitos, perpetuo, & inuiolabiliter obſeruentur, ac rata, & firma maneant, obtineantquè plenam Roboris firmitatem; Et inſuper Pacta, & Conuentiones huiuſmodi, omniaquè, & ſingula in Capitulis ſupradictis contenta, & inde ſecuta rata habentes, & grata auctoritate prædicta, tenore præſentium confirmamus, & præſentis Scripti Patrocinio Communimus Supplentes omnes defectus, ſi qui interuenerunt forſitam in eiſdem Conſtitutionibus Apoſtolicis, nec non Statutis, & Conſuetudinibus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac Ordinum quorumcunque in dictis Capitulis comprehenſorum, & dictorum Populi, & Communis, ac quòd huiuſmodi alia Noſtra Conceſſio non ſit Executioni adhuc debitæ demandata, nec Abſolutio habilitatis, & in integrum Reſtitutio, ac Reclamatio, (vt præmittitur) præceſſerint, ac Decreti, dummodo, vt congruit, ſubſequantur, & alijs contrarijs non obſtantibus quibuſcunque. Tenores verò dictorum Capitulorum tales ſunt.

In primis, quòd ſi aliqua Res, vel poſſeſſio facta eſt, vel fuerit in poſterum alienata, vel permutata quoquo titulo inter viuos, propterquam alienationem huiuſmodi poſſeſſio, vel Res deuolueretur, vel deuoluta eſſet ad aliquem Locum, dicto caſu eueniente, ſoluantur, & ſolui debeant Monaſterio, ſiue Loco per Emphyteotam, cui dicta res eſſet alienata pro refirmatione dictæ rei fienda ſibi, denarij quatuor pro qualibet libra pretij, ſeu æſtimatione dictæ Rei, dummodo Refirmatus infra tres Menſes à die notificationis legitimè factæ per Proprietarium ipſius Rei, & quòd liceat Emphyteotæ, irrequiſito Domino, ipſam rem vendere, donare, in dotem dare, permutare, & quouis alio titulo, inter viuos, quàm in vltima Voluntate alienare, & in alium transferre, prout ſibi videbitur, & placebit, & quod per tales alienationes, vel diſpoſitiones non poſſit per

Do-

Dominum Proprietatis dici, vel allegari ipſam rem eſſe deuolutam, ſed intelligatur alienata de licentia, & voluntate ipſius Domini Proprietatis, & teneatur ipſe Dominus Proprietatis ipſam rem refirmare, & in Emphyteoſim concedere illi, cui vendita, tradita, vel alienata eſſet, ſeu relicta. Pro qua renouatione, & conceſſione, non poſſit vltra petere, vel exigere, quàm ſupradictum eſt.

Item, quòd ſi aliqua res, vel poſſeſſio ante huiuſmodi permutationem, vel alienationem eſſet deuoluta quoquo iure ad ipſum Monaſterium, ſiue Locū, in dicto Caſu ſoluantur, & ſolui debeāt ipſi Monaſterio, ſiue Loco per Emphyteotam, cui dicta res refirmabitur ſecundum formam prædictorum Capitulorum, denarij quinque pro qualibet libra pretij ſeu æſtimationis dictæ rei Monetæ currentis, & teneatur Dominus ipſam rem renouare, & in Emphyteoſim concedere, vt ſupra.

Item, quòd ſi contigerit aliquam Refirmationem alicuius rei Emphyteoticæ finiri per mortem illius, vel illorum, de quibus fieret mentio in Refirmatione prædicta, & ex tali perſona remanerent, vel extarent liberi, & Conſanguinei, vel Affines, qui ſuccederent ex Teſtamento, vel alia vltima Voluntate, vel ab inteſtato, in tali Caſu per Dominum Proprietatis renouetur, & in Emphyteoſim concedatur talis, vel talibus ſuper vniuerſaliter ſuccedentibus, & ſoluantur, & ſolui debeant per tales Liberos, Conſanguineos, vel Affines ſic ſuccedentes, quibus ipſa res refirmaretur, denarij quatuor pro qualibet libra valoris, ſeu æſtimationis dictæ rei Monetæ currentis, dummodo in fra tres Menſes fiat etiam Notificatio.

Item, quòd ſi contigerit, quod aliquis in Teſtamento, vel alia vltima Voluntate reliquerit quoquo modo rem Emphyteoticam alicui Perſonæ, Agnatæ, vel Cognatæ, quæ non comprahenderetur in Refirmatione facta de dicta re, vel de quibus fit mentio in proximo præcedenti Capitulo, in dicto Caſu ſoluantur, & ſolui debeant per talem perſonam, cui dicta res eſſet ſic relicta, pro Refirmatione ipſius rei, denarij ſex pro qualibet libra valoris, ſeu æſtimationis dictæ rei Monetæ currentis, dummodo in fra tres Menſes fiat Notificatio, vt ſupra. Et teneatur, & debeat quilibet præfatum Capitulum, & Conuentionem quibuſcunque perſonis, quibus eſſet relicta, vel relinqueretur in futurum, refirmare pro ea quantitate, pro qua ei relicta fuerit, ſeu relinqueretur in futurum, & aliter Refirmatio non valeat ipſo iure, pro ea quantitate, pro qua relicta non foret, nec ſibi accreuiſſet, & pro quo non ſuccedatur in alijs bonis proprijs.

Item, quòd ſi contingat aliquam Refirmationē alicuius rei Emphyteoticæ finire in Perſona, vel in Perſonis alicuius, vel aliquorum, de quo, vel quibus fieret mentio in priori Refirmatione, & dictus talis, vel tales,

in cuius, vel quorum perſonis dicta prior Refirmatio finiret, voluerit, vel voluerint eam recognoſcere in Emphyteoſim, dicto Caſu eueniente, Propietarius dictæ rei debeat ipſam Refirmare tali, vel talibus ſic petentibus ad eius, vel eorum petitionem, & tali caſu ſoluatur pro dicta Refirmatione denarius vnus pro qualibet libra æſtimationis, ſiue valoris dictæ rei, & tunc talis Refirmatio inde facta plenam obtineat roboris firmitatem.

Item, quòd ſi contingerit oriri diſcordia aliqua in futurum inter aliquem Prælatum, Monaſterium, Capitulum, & Conuentum alicuius loci, & illum, cui Refirmatio fieri deberet ſecundum modum, ſiue modos prædictos de æſtimatione, ſiue valore ipſius rei, quæ Refirmari peteretur, vel deberet, vt ſupra dicitur, ponantur, & eligantur ad æſtimandum dictam rem duo boni Viri, vnus quorum ponatur, & eligatur per Prælatum, Capitulum, ſeu Conuentum, ſeu eorum Syndicum & alius perillum, cui deberet fieri Refirmatio dictæ rei, quorum dicto, & declarationi ſtetur de valore, ſeu æſtimatione dictæ rei; Et ſi dicti AEſtimatores de valore dictæ rei non eſſent in Concordia, cogantur dicti AEſtimatores ad eligendum Tertium, & ſtetur AEſtimationi ipſorum, vel maioris partis eorum; Et prædicta fiant, & locum habeant ad petitionem cuiuſcunque petentis, & dicti AEſtimatores ſint Laici ſubiecti Poteſtati Communis Eugubij, vt poſſint conſtringi ad æſtimationem prædictam.

Item, quòd quælibet perſona, cui aliqua res Emphiteotica refirmabitur per aliquem Prælatum, vel Monaſterium modis, & ordinibus ſupraſcriptis, teneatur, & debeat ſoluere dicto Monaſterio Canonem, ſeu Penſionem debitam, & ſolitam ſolui pro dicta re in termino conſueto, & appoſito in Inſtrumento Refirmationis dictæ rei, & non poſſit in dicto Inſtrumento aliquid addi, vel apponi pro Canone, ſeu penſione ſoluenda, niſi id, quod conſuetum eſt ſolui pro dicta re; Nec intelligatur in aliquo prædictorum Caſuum vel alio aliquam rem Emphyteoticam eſſe deuolutam, ſeu deuolui poſſe in futurum ad dictum Monaſterium propter Canonem nõ ſolutum: Et quòd nullus Prælatus poſſit aliquam rem Emphiteoticam ſibi appropiare quacunque de cauſa, ſed ipſam rem renouare illi, vel illis perſonis, cui, vel quibus debet ſecundum formam dictorum Capitulorum: Et prædicta omnia intelligantur, & locum habeant in Laicis, & Sæcularibus perſonis dictæ Ciuitatis, Comitatus, vel Diſtrictus Eugubij ſubiectis Iuriſdictioni Communis Eugubij tantùm, & pro eis, & eorum fauore, & non in alijs, & Poteſtas, & alij Officiales Communis Eugubij teneantur cogere, & grauare vſque ad integram ſatisfactionem ſupradictos non ſoluentes Canones, vt ſupra, & eos multare cum pœnis,

pro vt ipſis Officialibus, videbitur, & placebit.

Item, quòd quilibet Prælatus, Capitulum, & Conuentus promittat, & legitime caueat, quòd ſi in poſterũ etiam poſt Refirmationẽ factam eueniret, vel contingeret in futurum aliquam Rem eſſead Prælatum, Capitulum, vel Conuentum alicuius loci ſiue Monaſterij deuolutam, vel deuolueretur in poſterum, & Poſſeſſor, vel Suceſſor dictæ Rei etiam ſingularem habens Titulum, vel Cauſam aliquam de prædictis, ſeu compræhenſis in dictis Capitulis, vel aliquo prædictorum ab Emphyteota, vel Proprietario, vel dictam Rem refirmante ſibi per dictum Prælatum, Capitulum, & Conuentum, quòd Prælatus, Capitulum, & Conuentus dicti Monaſterij, ſiue loci teneantur, & debeant dictam rem tali Poſſeſſori, vt ſupra præmittitur, Titulum, vel Cauſam habẽti, vel Succeſſori dictæ rei, Refirmare, & in Emphyteoſim concedere pro dictis quantitatibus in quolibet ſupradictorũ caſuum, & ſcriptorum, reducendo eas ſingulariter ad ſuum caſum, ita quòd vna ſola quantitas ex prædictis, & vnica ſolutio in ſuo Caſu, quo acciderit, ſoluat, & vendicet ſibi locum; Nec ſufficiat alicui ex prædictis ſola poſſeſſio, niſi haberet alium titulum, vt ſupradictum eſt.

Item, quòd Prælatus, Capitulum, & Conuentus cuiuſcunque Monaſterij exiſtentis, vt ſupra, & extra Territorium Eugubinum, habens aliquas res Emphyteoticas in Ciuitate, Comitatu, vel Diſtrictu Eugubij, teneantur, & debeant obſeruare in omnibus, & per omnia Capitula ſupraſcripta, vel ſi ſecus fecerint, non audiantur per aliquem Officialem Spiritualem, vel Temporalem Communis Eugubij, in aliquo eorum Iure.

Item, quòd ſi aliquæ Refirmationes factæ reperiantur, tempore quo D. Gabriel de Gabrielibus de Eugubio fuit Epiſcopus Eugubinus, per ipſum, vel eius Vicarium, ſeu quoſuis alios Prælatos, vſque ad Confirmationem præſentium Capitulorum de quibuſcunque Rebus Emphyteoticis in Perſonis quorumcunque contra, vel præter formam Iuris, ſeu Equitatem, & Conſuetudinem obſeruatam in dicta Ciuitate, ſeruari non debeant, ſed potius retractari, & reduci ad formam, & ordinem prædictorum Capitulorum.

Item, quòd nullus Prælatus, Capitulum, & Conuentus alicuius Monaſterij, ſiue loci poſſit, neque debeat aliquem Subditum, ſiue Subiectum Iuriſdictioni Communis Eugubij trahere, vel trahi, ſeu vocari facere ad aliquam Curiam extra Ciuitatem Eugubij propter rem Emphyteoticam, ſed liceat eis ipſos conuenire in dicta Ciuitate, coram eorum Clericorũ, ſeu Laicorum Iudice Ordinario, à quo, ſi Iniuſtitiam paterentur poſſint habere recurſum ad Iudicem Appellationum Communis Eugubij, ſeu Vicarium dicti Comitis.

Item,

Item, quòd ſi appareret aliqua res Emphyteotica à quinque annis citra vigore, & prætextu Canonis non ſoluti per aliquem Prælatum, Capitulum, & Conuentum alicuius Monaſterij, ſiue Loci occupata, vel in aliũ translata per Conceſſionem in Emphyteoſim, vel alio modo, ex nunc intelligatur, & ſit omnis Occupatio, Conceſſio, Vſurpatio, ſeu in Emphyteoſim Conceſſio dicto prætextu facta, eſſe nullius valoris, vel efficaciæ, & teneatur Dominus dictam Rem renouare, & in Emphyteoſim concedere Priori Emphyteotæ, qui prætextu Canonis non ſoluti fuiſſet dicta poſſeſſione priuatus pro pretio, & mercede in dictis Capitulis contentis.

Item, quòd de omnibus, & ſingulis Contractibus Renouationum prædictarum ſint, & eſſe debeant rogati Notarij Ciuitatis Eugubij, qui ſint de Matricula Notariorum dictæ Ciuitatis, aliter Contractus prædicti per alios celebrati ipſo iure non valeant.

Item, quòd ſupradicta Pacta, & Conuentiones, & ipſorum quod libet ſint, & eſſe cenſeantur inſerta, & annexa cuilibet rei Emphyteoticæ, & ſint, & eſſe debeant realia, & ad quemlibet Poſſeſſorem cuiuslibet Rei Emphyteoticæ perpetuo tranſeant, & intelligantur eſſe poſita in quolibet Inſtrumento Renouationis fiendæ, ac ſi poſita, & inſerta eſſent ſpecificè in quolibet ipſorum Inſtrumentorum.

Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam noſtræ Voluntatis, Conſtitutionis, Confirmationis, Commutationis, & Suppletionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, Indignationem Omnipotentis DEI, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Gaietæ VI. kalend. Auguſti. Pontificatus Noſtri Anno V.

FINIS LIBRI SECVNDI.

STA-

STATVTORVM CIVITATIS EVGVBII

LIBER TERTIVS.

DE APPELLATIONIBVS INTERPONENDIS A SENTENTIIS Diffinitiuis. Rub. I.

QVIA Iudicium recta dicitur Veritate fulciri, quod Plurimorum Sententia comprobatur. IDEO ſi quis ſenſerit ſe grauatum ab aliqua diffinitiua Sententia, poterit infra decem dies à die Notificationis Is, ſiue eius Procurator viua voce, vel in ſcriptis ab ea appellare ad effectum deducendi grauamen ſibi illatum, & debeat coràm Iudice ſuam Appellationem interponere, & Libellum Appellationis quoquo modo exhibere, narrando tenorem Sententiæ, à qua intendit appellare, & ad quem Iudicem, petereque appellationem admitti, & Apoſtolos ſiue Literas dimiſſorias ſibi tradi, & concedi in forma. Quo exhibito, & Actuario tradito, Appellans cum Notario accedere debeat ad D. Iudicem, & duobus Teſtibus adhibitis, id ab eo petere: Notarius verò teneatur à tergo dicti Libelli, ſiue Appellationis adnotare Exhibitā dictæ Appellationis, inſtantiam dicti Appellantis, Pronunciam ipſius Iudicis, admiſſionis, vel non admiſſionis, & Teſtes ad hoc vocatos. Quibus ſic peractis, eoquè Libello, ſiue appellatione Appellanti per Notariū reſtituto, teneatur Appellans dicto termino decem dierum appellationem introducere coram Iudice ad quem, & facta illius exhibitione petere Literas citatorias, & inhibitorias ſibi concedi: Quibus per Pronunciam dicti Iudicis conceſſis, Notarius de mandato, eaſdem literas conficiat, inhibendo, & præcipiendo Iudici à quo, & Parti aduerſæ, qualiter in cauſa Appellationis coram eo indeciſa pendente, nil debeat innouari ſub pœnis iuris, & reuocatione attentatorum, Citando tamen Appellatum, quatenus prima Iuris, poſt præſentationem dictarum literarum, compareat ad dicendum contra dictam Appellationem, & contenta in ea: Qui ſi in termino comparuerit, poterit eas; quas voluerit exceptiones deducere, & nihilominus Partibus petentibus, ſeu altera ex eis Iudex terminum ſtatuat vtrique Parti quinque dierum ad iuſtificandum, & impugnandum, in quo termino Appellans teneatur ſuam appellationem iu-

ſtificare, & docere de grauamine: Appellatus verò eamdem Appellationem impugnare, prout ſibi conuenire videbitur. Quòd ſi in dicto termino Appellans de grauamine non docuerit; Iudex ad quem, debeat parte inſtante, cauſam ad primum Iudicem remittere, & ne interim Ius Appellantis de facili pereat, poſſit Iudex prorogare terminum trium dierũ ad exhibendum dictum grauamen, cum comminatione in forma. Docto verò de grauamine, ſi partes, aut aliqua ex eis, voluerit ea, quæ coram Iudice à quo deducta non fuere, coram Iudice ad quem, etiam quo ad teſtium exceptiones probare, tunc Iudex ad id terminũ ſtatuat vtriq. parti quinque dierum pro prima dilatione, trium dierum pro ſecunda, pro tertia verò duorum dierum ad probandum quicquid volunt, & poſſunt, qui termini cenſeantur aſſignati, & currant poſt terminum datum ad iuſtificandum, & impugnandum etiam partibus non petentibus: Quas dilationes Iudex ex aliqua legitima cauſa in Pronuncia exprimenda, ad tres alios dies, vel quinque ad ſummum, & non vlterius prorogare valeat. Quibus terminis elapſis, abſque aliqua Iudicis Pronuncia Proceſſus habeatur pro completo, & publicato, & Iudex aſſignet vtrique parti terminum trium dierum ad concordandum, & opponendum, & Iuramentum Suppletiuum cui,& quatenus de iure reſeruatum eſſe cenſeatur.

Et ſi in prædicto termino ad concordandum, & opponendum aliqua ex partibus petierit terminum ſibi dari ad allegandum, Iudex quinque dierum parti petenti aſſignet, alioquin non audiatur, ſed eo elapſo Iudex mandet ſibi Proceſſum, & Iura à partibus conſignari, & exhiberi pro expeditione cauſæ terminandæ infra tres Menſes à die Appellationis, iuxta alias Statuta ſub Rub. De Inſtantijs, & Fatalibus. Si verò à partibus non fuerit petitus terminus ad probandum, Iudex elapſo termino, eis dato ad iuſtificandũ, & impugnandum, mandet ſibi Proceſſum, & Iura exhiberi pro expeditione Cauſæ, vt ſupra facienda. Qua deinde per Sententiam expedita, quatenus prima fuerit confirmata, Iudex appellationis teneatur cauſam remittere ad primum Iudicem pro totali executione conformium, & ſi id non exprimat omnino pro expreſſo habeatur, victumquè victori in expenſis condemnet.

QVALITER AB INTERLOCVTORIIS APPELLETVR. Rub. II.

AB Interlocutorijs, quæ alias per diffinitiuam reparari poſſint, nulla recipiatur Appellatio, ſed omnia grauamina, & eorum cognitio, diſputatio, & diffinitio, ipſo iure intelligatur per præſens Statutũ abſque

alia

alia Iudicis Pronuncia in fine Cauſæ reſeruata. Si vero per diffinitiuam reparari non poſſit, liceat termino tridui, à die Intimationis, ab ea appellare, exprimendo cauſas grauaminis, & in dicto termino introduci, & inhiberi facere modo & forma, prout in præcedenti Rub. Infra verò decem dies ſubſequentes Appellationem proſequi, & ex eiſdem actis, & non aliàs reuideri, ac terminari facere. Quòd ſi in dicto termino Appellans proſequutus non fuerit, vel per Iudicem ad quem non fuerit deciſa, dicta prima Pronuntia remaneat in ſuo robore, & nihilominus Iudex ad quem teneatur parte petente Appellationis Cauſam, ad Iudicem à quo, remittere, & appellantem in expenſis condemnare: Et ſi ſecundus Iudex dictã Appellationem friuolam, & temerariam declarauerit, debeat, etiam in Pronuntia Partem pœna xxv. libr. condemnare, & Procuratorem ab eius Officio ſuſpendere arbitrio Sereniſſimi, nec à dicta Pronuncia poſſit Appellari, ſed tantummodo ad Eius Audientiam haberi Recurſus.

Quod ſi contigerit Appellari ab Interlocutoria, quæ habeat vim diffinitiuè, & finem controuerſiæ imponat, in Appellando, & introducendo Appellationem, ſeruetur forma, & tempus prædictum: In proſequendo autem, ac terminando, ſeruentur termini ſupra in Diffinitiuis appoſiti.

QVALITER A LAVDIS, ET ARBITRAMENTIS APPELLETVR. Rub. III.

SI quis ſenſerit ſe grauatum, à Laudo, vel Arbitramento, poterit intra quintam diem à die Notificationis dicti Laudi, ad Iudicẽ Ordinariũ tamquam ad bonum virum, & ad quem reuiſio Laudorum ſpectat, Appellare, & reclamare, & coram eo alium Hominem pro parte ſua eligere pro Reuiſione dicti Laudi, & tunc Iudex eãdem Appellationem, reclamationem, & electionem Parti intimari faciat, cum termino ad primam ad eligendum alium Hominem pro reuiſione prædicta, cum comminatione, quòd in eius contumaciam eligetur ex Officio: Quòd ſi in dicto termino, Hominem pro parte ſua elegerit, in eis ſic electis compromiſſum facere teneantur, cum auctoritate, & facultate iuxta aliàs Statuta ſub Rub. De Compromiſſis. Si verò Reus in eligendo contumax fuerit, Iudex ex Officio eligat cum Auctoritate dictum Laudum reuidendi iuxta formam dicti Statuti.

Quòd ſi Reus contumax poſt tres dies à die Notificationis electionis prædictæ comparuerit, & voluerit audiri, tunc Actore citato, & refectis expenſis audiatur, & ab eo electio hominis fiat pro parte ſua, & in illis

ſic electis fiat Compromiſſum, vt ſuperius diximus, & omnes deinde Cauſæ intra præſtituta tempora terminentur, quibus elapſis, prima Sententia, Arbitrium, ſiue Laudum firmum remaneat. Prædicta verò, tam in Compromiſſo Voluntario, quàm Neceſſario, locum habere Volumus.

QVOD IVDICES TENEANTVR IN APPELLATIONE Cogere Actuarios ad dandum copiam Actorum. Rub. IV.

VT Cauſæ Appellationum celeriter intra præfinita tempora expediantur; Volumus, quòd tam primus Iudex, quàm Iudex Appellationis, & qui primò fuerit requiſitus, teneatur facere dari Copiã Actorum ad cauſam ſpectantium à Notario, qui fuerit rogatus, recepta competenti mercede, ita quòd Partes poſſint in termino illa producere, ſub pœna xxv. librarum, tàm Iudici, quàm Actuario, qui fuerit negligens in præmiſſis.

DE TESTIBVS, ET IVRIBVS DE NOVO REPERTIS In Cauſa Appellationis producendis. Rub. V.

VT Veritas, quæ Mater Iuſtitiæ dicitur; detegatur, Volumus in Cauſis Appellationum teſtes de nouo repertos induci poſſe, & examinari, tam ſuper Articulis in prima inſtantia datis, quàm ſuper alijs de nouo dandis in termino probatorio, dummodo pars Iureiurando affirmet eos de nouo reperijſſe, & Iudex, attenta etiam perſonarum qualitate, tales eſſe ſummariè cognoſcat, & arbitretur, Sicut etiam Inſtrumenta publica, & priuatæ Scripturæ admittendæ erunt, ſi illæ, breui termino Iudicis arbitrio aſſignato ad recognoſcendum in forma, ante conſignationem Proceſſus deducantur.

QVOD IVDEX APPELLATIONIS SVPPLERE POSSIT ad Veritatem indagandam. Rub. VI.

VOlumus etiam Iudicem in cauſa Appellationis omnes defectus ſupplere poſſe, corrigere, vel emendare, & Veritatem ipſam indagare, & quod Iuris fuerit terminare.

QVOD

QVOD NVLLITAS IN QVACVMQVE INSTANTIA NON Attendatur. Rub. VII.

IN quacumque Cauſa Ordinaria, ſiue delegata, ſeu quauis illarum inſtantia, Nullitas aliqua non attendatur, ſed omnino reijciatur, & ad cauſæ expeditionem per Iudicem procedatur, Niſi nullitas propoſita fuerit ex defectu Iuriſdictionis, Citationis, & Mandati, quas ſolas attendi volumus, & mandamus, & de prædictis infra annum dumtaxat à die Sententiæ numerandum, etiam quòd ex diuerſis capitibus nullitas prætenderetur; agi poſſe decernimus, dummodo interim Executio legitima non impediatur.

DE ATTENTATIS, ET INNOVATIS APPELLATIONE Pendente. Rub. VIII.

DVrante termino ad appellandum, ſiue etiam Cauſa Appellationis indeciſa pendente nihil omnino, neque per Iudicem à quò, neque per Partem poſſit innouari, & innouata tamquam Attentata ipſo Iure nulla, & inualida cenſeantur, & per Iudicem ante omnia, ſi opus fuerit, reuocentur: Alioquin Iudex attentans pœnā xxv. lib. incurrat, ſicut etiā Pars eadem pœna, & maiori iuxta facti qualitatem vltra intereſſe Partis, per ſecundum Iudicem multari poſſit, & debeat.

APPELLATIONVM CAVSAE INFRA QVANTVM TEMPVS Terminari debeant. Rub. IX.

CAuſæ omnes infra tres Menſes à die Appellationis interpoſitæ à Diffinitiuis, ferijs non obſtantibus, terminari debeant, alioquin Appellatio deſerta remaneat, ſi per Appellantem ſteterit, quominus cauſa fuerit expedita, & Sententia quæ tranſitum fecerit in rem iudicatam, debitæ executioni demandetur, cum Condemnatione Partis in expenſis, vt aliàs diximus. Quod ſi Iudicis defectu ſit deſerta, agi poſſit contra eum, etiam durante Officio ad omnia damna, expenſas, & intereſſe, Sicut etiam agi poſſit contra Arbitros, & Arbitratores, ſi eorum culpa Cauſæ non expediantur: Et ad conſtituendum Iudicem in mora ſufficere debeant duæ inſtantiæ, & proteſtationes in Actis faciendæ, niſi propter aliquod iuſtum, atque euidens impedimentū Infirmitatis, Abſentiæ, vel ſimile Cauſa expediri, vt ſupra, non potuerit, quo caſu, ne Partis ius propterea pereat, tantumdem tempus per Iudicem reſtituendum erit, quantum fuerit declaratum impedimentum extitiſſe.

QVOD A SENTENTIIS SYNDICATORVM OFFICIALIVM Non appelletur. Rub. X.

A Sententijs latis per Syndicatores electos ad Syndicandum Iudices, & Officiales quoſcumque, nulla recipiatur Appellatio, ſed vnica Sententia faciat Rem iudicatam, Si tamen cum voto D. Conſultoris lata ſit, & DD. Auditorum Auctoritate comprobata.

QVOD NON LICEAT A DVABVS SENTENTIIS CONFORMIBVS, Siue ab ea, quæ tranſiuerit in Rem iudicatam, Appellare. Rub. XI.

A Sententia lata per Iudicem Appellationis ſiue Diffinitiua, ſiue vim diffinitiuæ habente,& ab alio quocunque grauamine, tam in Cauſa Ciuili, quàm Criminali, & mixta non liceat vlterius Appellare, nec aliqualiter reclamare, ſi cōcordat cum prima, à qua fuerit appellatum, ſed illa quamprimùm Executioni demandetur, nec retardari poſſit ſub prætextu Reſtitutionis in integrum, Compenſationis Crediti non liquidi, Retentionis occaſione melioramentorum non liquidatorum, ac ſimilium, ſed ſi occaſio requirat, Iudex interim Partium indemnitati idonea cautione prouideat; Quod & in Sententia,quæ tranſitum fecerit in Rem iudicatam obſeruandum eſt, vt nec ab ea liceat amplius prouocare, ſed executioni demandetur. Si verò Sententia Iudicis Appellationis in aliqua parte diſcordat cum prima, tūc in ea parte diſformi liceat appellare,Sententia remanente firma in partibus conformibus,in quibus exequi poſſit Appellatione, ſiue Inhibitione non obſtantibus.

QVOD A PRONVNTIA DE EXEQVENDO NON Appelletur. Rub. XII.

VOlumus quòd à Sententia de exequēdo conformes, vel aliter in Rem iudicatam tranſacta non liceat Appellare: Et ideo Iudex poſſit, & debeat ad Executionem in dicta Sententia commiſſam Parte inſtante procedere, & cum effectu exequi, & exequi facere Appellatione ab illa interpoſita,& Inhibitione, quæ per Iudicem ad quem deſuper fieri contigerit; non obſtantibus: Niſi tamen excederetur modus in exequendo, quo caſu executio non retardetur, ſed tam per primum, quàm ſecundum Iudicem Appellationis reparari, & Appellantis indemnitati prouideri poſſit, & debeat.

DE EXECVTIONE REI IVDICATAE REALITER, Et perſonaliter facienda. Rub. XIII.

IS, qui Mandatum executiuum realiter, & perſonaliter exequendum contra ſuum debitorem obtinuerit, poſſit, ſi velit, debitorem perſonaliter capi facere, & ad Carceres adduci, inde non relaxandum, donec ſoluerit, vel ſatisfecerit ipſi Creditori, preterquàm in die, quo fit Mercatũ, tempore Nundinarũ, Diebus Dominicis, & alijs Feſtis Maioribus, quæ notantur ſupra Libro. II. Sub Rub. De Suſpect. Fugit. Poſſit etiam Creditor in poſſeſſionem bonorum immobilium ſe immitti facere, bona quoque mobilia capere, & ſuper nominibus Debitorum, & Iuribus alijs omnibus exequi, vt ſupra diximus ſub Rub. De modo procedendi in cauſis Ciuilibus, & ſub Rub. De Contumace, & Tenutis dandis.

Addentes etiam, quòd ſi Creditor vnam viam elegerit, non cenſeatur alteri preiudicaſſe, ſed vtramque ſimul intentare, ſiue de vna ad aliam tranſire ſibi licere, donec ei fuerit integrè ſatisfactum.

DE APPELLATIONIBVS IN CRIMINALIBVS CAVSIS Interponendis. Rub. XIV.

A Sententia Diffinitiua Criminali liceat grauato infra quintam diem à die Notificationis cũ inſertione tenoris Sententiæ ſuam Appellationem interponere modo ſuperius expreſſo, & in dicto termino illam repreſentare, introducere, & inhiberi facere in forma, & deinde in terminis probatorijs, poterit ea, quæ coram Iudice à quo deducta non fuere, coram Iudice Appellationis pro ſua defenſione deducere, & probare, Ferijs quibuſcunque non obſtantibus, etiam non exhibito grauamine.

Ab Interlocutoria verò, ſiue ab aliquo grauamine infra triduum appellare, & inhiberi facere teneatur, illamquè ex eiſdem Actis expediri facere, Niſi tamen Reus pauper, & indefenſus eſſet, quo Caſu Iudex terminum ad prædicta prorogare poſſe æquiſſimum eſt.

QVOD IN CRIMINALIBVS NON LICEAT APPELLATIONEM Proſequi, niſi facto Depoſito. Rub. XV.

SI quis ex aliquo Maleficio fuerit diffinitiuè Condemnatus in aliqua pœna pecuniaria, debeat infra quinque dies ſequentes à die Appellationis interpoſitæ facere Depoſitum, ſeu præſtare idoneam Cautionem in forma Depoſiti penes Notarium Cameræ de integra pœna, in qua fuit con-

condemnatus: Si verò deponere, aut cauere noluerit, vel non potuerit, detineatur, vel reponatur in carceribus, donec cauſa per Sententiam terminetur: Reſeruata tamen ſemper gratia reportanda à Superiore.

FINIS LIBRI TERTII.

STATVTORVM CIVITATIS EVGVBII

LIBER QVARTVS.

DE ACCVSATIONIBVS. Rub. I.

NVLLVS ad Accuſandum, vel denunciandum aliquem de crimine, vel maleficio admittatur, niſi primò iurauerit corã Iudice, ſiue Notario Maleficiorũ, quòd non animo calumniæ accuſationem porrigit, ſed quia credit illam eſſe veram, & niſi ſuam, vel Suorum vſque ad tertium gradũ de Iure canonico computandum, iniuriam proſequatur, Exceptis delictis atrocioribus, in quibus cuilibet accuſare, & denunciare permittatur: Sicut etiam Tutoribus, & Curatoribus pro Pupillis, Minoribus, & ſimilibus Perſonis, & Syndicis Vniuerſitatum, alijſquè Adminiſtratoribus, & Officialibus publicis pro eorum Officio licere volumus. Teneatur tamen Accuſator ſuam accuſationem claram, & apertam proponere, & inſtituere, in qua locus, tempus, & qualitas perpetrati delicti contineatur, exprimendo nomina Teſtium, quos putat de delicto informatos: Fideiuſſorem tamen præſtare, aut ſe pœnæ Talionis ſubſcribere non teneatur: Niſi tamen Accuſator ſit Forenſis, quem Iudicis arbitrio ſatiſdare debere æquiſſimum eſt.

Vt autem temerarij, ſiue falſi Accuſatores inpoſterum ab alienis moleſtijs arceantur, Statuimus, quòd quicumque dolosè accuſauerit, vel denunciauerit aliquem de falſo maleficio, & non probauerit ſaltem per vnum Teſtem, vel per aliquod probabile indicium Iudicis arbitrio iudicandum, tale maleficium per eum fuiſſe commiſſum, ſiue etiam falſo accuſaſſe comperiatur; talis Accuſator puniatur dimidia pœna, qua condemnaretur Accuſatus, ſi accuſatio probata eſſet, vltra refectionem omnium damnorum, & intereſſe, in quibus per Iudicem in Sententia abſolutoria Accuſatorem condemnari volumus, & mandamus.

IN-

INFRA QVANTVM TEMPVS POSSIT ACCVSARI, ET INQVIRI. Rub. II.

DE omnibus Iniurijs, Maleficijs, & Offenſis poſſit accuſari, & inquiri infra annum, & non vlterius, à die commiſſi maleficij, Exceptis Homicidijs, Furtis, Fractionibus Domorum, Occupationibus Tenutarum, Incendijs, Falſitatibus, & ſimilibus delictis, pro quibus pœna Capitis infligenda eſſet: De quibus infra decennium, & non vlterius, accuſari, & inquiri poſſe mandamus.

QVOD SYNDICI CASTRORVM, ET VILLARVM, TENEANTVR Denunciare Maleficia. Rub. III.

VT facilius Maleficia Curiæ innoteſcant, Volumus, quòd quilibet Syndicus Caſtrorum, & Villarum, Diſtrictus, & Comitatus Eugubij, & vbi non eſt Syndicus, Gualdarius teneatur denunciare Iudici, vel Notario Maleficiorum omnia, & ſingula Delicta, Rixas, Incendia, Furta, & ſimilia Maleficia in ipſo Caſtro, vel Villa commiſſa, nominando Perſonas, & Teſtes, qui adfuerint, cum omnibus qualitatibus requiſitis, infra tres dies ad ſummum à die perpetrati delicti, vel eius notitiæ, ad pœnam xxv. librar. quoties contrauenerit, Niſi eſſent turbationes Poſſeſsionum, in quibus non per denunciationem, ſed per Accuſationem, & Partis querelam procedi volumus, & mandamus. Si verò Syndicus delicta occultauerit prece, vel pretio, ſiue alia promiſſione, attenta qualitate facti, Iudicis arbitrio grauius puniatur. Quòd ſi denunciauerit ad proteſtationẽ alicuius particularis Perſonæ, quæ diceret contra ſe aliquid indebitè fuiſſe commiſſum, teneatur exprimere nominatim talem proteſtationem in denunciatione, vt deinde Iudex de facti, ſiue delicti Veritate inquirere valeat: Reliqua ad Syndicum ſpectantia habes infra Libro VI. Sub Rub. De Syndicis, & eorum Officio.

VT CHYRVRGI, ET BARBERII TENEANTVR NOTIFICARE Perſonas, quas meduerint. Rub. IV.

CHyrurgi tam ſalariati de Publico, quàm alij exiſtentes in Ciuitate Eugubij, vel eius Diſtrictu, & etiam Barberij teneantur, & debeant, poſtquam vulneratum meduerint reportare, & notificare Domino Poteſtati, ſiue Notario Maleficiorum termino trium horarum ſi in Ciuitate, vel Burgis, ſi verò extra Ciuitatem termino vnius diei ad ſummum

Perſonam vulnerati, & vulnerum qualitatem, & quantitatem ad pœnam ſcutorum xxv. quoties contrafecerint.

DE MODO PROCEDENDI IN CAVSIS CRIMINALIBVS. Rub V.

IVdex ſi Inquiſitionẽ ex Officio, vel ad Quærelam, ſiue denunciam contra delinquentem formare voluerit, Teneatur primò recipere ſufficientem Informationem de delicto, vel maleficio per Teſtium receptionem, vel aliàs indicijs legitime præcedentibus, de quibus apparere debeat per extenſum in Actis Notarij maleficiorum; Quibus receptis Inquiſitionem ipſam formare poterit, narrando in ea Nomen, & cognomen Delinquentis, locum, & tempus delicti, omnesque, & ſingulas eius qualitates, quæ ad eius notitiam peruenerint. Poſtea vero mandet Delinquentem citari cum cedula, & cum inſertione totius tenoris dictæ Inquiſitionis, cum termino quinque dierum ad reſpondendum dictæ Inquiſitioni contra eum formatæ: Plazziarius verò teneatur dictam citationem præſentare Delinquenti perſonaliter, ſi inueniri poterit, alioquin ad Domum ſolitæ habitationis per affixionem cedulæ. Si verò citatio fieret de aliqua Vniuerſitate, ſufficiat citari Syndicum, Maſſarium, ſeu Procuratorem dictæ Vniuerſitatis, modo quo ſupra: Et ſi de aliquo Forenſe, non habitante in Ciuitate, vel Territorio per affixionẽ cedulæ ad valuas Palatij, vt facilius ad eius notitiam poſſit citatio deuenire.

Quòd ſi Citatus in dicto termino non comparuerit, tunc Iudex ipſum immitti faciat in bannum per publicum Preconem alta, & intelligibili voce ad valuas Palatij, exprimendo qualitatem delicti cum aſſignatione alterius termini quinque dierum ad faciendum ſuas defenſiones, & ſtatim per Preconem relatio fiat Notario maleficiorum, & ab eo annotetur.

Quòd ſi in dicto termino non comparuerit, tunc Iudex abſque alia Citatione, & ſono Campanæ præmiſſo, ſtante contumacia Inquiſiti, quam haberi volumus vigore præſentis Statuti pro plena probatione, & confeſſione; ipſum comdemnet, cum inſertione delicti in pœnis contentis in preſenti Statuto, & condemnationem idem Notarius maleficiorum teneatur ex integro ſcribere in Libro Condemnationum.

Si verò dictus citatus in primo, vel in ſecundo termino comparuerit Iudex faciat eum medio Iuramento per ſe ipſum Inquiſitioni, ſeu Querelæ reſpondere, qua reſponſione habita, ſi pro delicto pœna pecuniaria imponenda venit, Iudex Reum præſtita idonea Fideiuſſione de ſtando iuri, & iudicatum ſoluẽdo, relaxet: Vbi verò pœna Corporis afflictiua à Statutis,

Decretis, ſiue à Iure communi veniret imponenda, tunc nullatenus dimittatur, ſed omnino in Carceribus cuſtodiatur vſque ad finalem Cauſæ Deciſionem: Niſi tamen Iudex ex delicti qualitate Fideiuſſorem admitti poſſe arbitraretur: Deinde verò Iudex terminum ſtatuat eidem Citato quinque dierum ad faciendum ſuas defenſiones, & tunc ipſe Inquiſitus poterit copiam omnium,& quorumcunque indiciorum contra ipſum exiſtentium petere, cum termino competenti ad ſe iuſtificandũ, & faciendũ ſuas defenſiones, conſentiendo Teſtes pro informatione Curiæ haberi pro rite, & rectè examinatis, ſaluis ſuis exceptionibus contra perſonas, & eorum dicta, & iure repetendi ſuper ſuis Interrogatorijs: Iudex verò copias petitas decernat, cum termino quinque dierum ad faciendum ſuas defenſiones, & reſeruato iure Fiſci, vlterioris Proceſſus; Et ſi in dicto termino Inquiſitus voluerit Teſtes prædictos ſuper ſuis Interrogatorijs repeti, poterit ea Fiſci Procuratore citato, exhibere, & pro eorum repetitione inſtare, & Iudex omnino eos repeti ex Officio curet, & Teſtes recuſantes cogat, & ſi repeti non poſſint propter mortem, abſentiam, vel conſimilem Cauſam, eorum depoſitio comparenti non præiudicet: Quibus ſic repetitis, ſi de eorum repetitionibus copiam habere voluerit, pariter Fiſci Procuratore citato inſtare poterit pro eorum publicatione, & Iudex copiam petitam decernat, cum termino trium dierum ad excipiendum, & opponendum contra Teſtes, & eorum dicta, in quo poterit contra perſonas, & eorum depoſitiones opponere prout ſibi conuenire videbitur.

Quòd ſi etiam per alios Teſtes ſuam Innocentiam probare voluerit, aliaſquè defenſiones facere, tunc dicto termino elapſo, vel eo durante Fiſci Procuratore citato, facta Capitulorum exhibitione, Teſtiumquè nominatione, inſtet ſuper eis examinari, quorum Capitulorum copiam, ſi Procurator prædictus petierit, Iudex cum termino ad primam, vel ad ſecundam ad ſummum, ad opponendum decernat, in quo termino poterit quas voluerit exceptiones opponere, & nihilominus, Parte inſtante, dicta capitula admittat, Saluo iure impertinentium, & non admittendorũ, terminumquè dicto Fiſci Procuratori ſtatuat trium dierum ad dandum Interrogatoria, & ſi illa in dicto termino dari contingat, Teſtes examinandi ſuper eis interrogentur, aliàs abſque eis examinentur, dictoquè examine completo, & Fiſci Procuratore citato, Parte inſtante, Proceſſus à Iudice publicetur, copiaquè volentibus decernatur cum termino quinque dierum ad concordandum, & opponendum: Quem terminum Iudex parte inſtante prorogare valeat iuxta cauſæ qualitatem ad alios quinque dies, quo etiam elapſo Fiſciquè Procuratore citato, Proceſſus Iudici cõſignetur pro Expeditione cauſæ terminandæ infra Menſem à die conſigna-

gnationis. Pendente verò termino defenſionum Reus ponatur in Sala ad largam, permittendo, quòd pro ſua neceſſaria defenſione Procuratorem, & Aduocatum alloqui poſſit.

Declarantes etiam quòd ſi pro Maleficio veniat imponenda pœna pecuniaria, Iudex procedere debeat contra Reum per viam Inquiſitionis: In delictis verò, pro quibus pœna corporis afflictiua imponenda veniret, liberum ſit Iudici ſi per viam Inquiſitionis procedere velit, vel etiam per viam capturæ, ſeu præcepti ad informandum Curiam habentis ſucceſſiue clauſulam requiſitoriam, tranſmittendi ipſi Delinquenti perſonaliter, vel Domi, vt ſupra dimiſſa copia: Quo caſu ſi Delinquens contumax fuerit, Iudex termino dicti præcepti elapſo, poterit ipſum mulctare in pœnam ſpreti præcepti, & eidem mulctato Inquiſitionem formare cum termino ad reſpondendum ſupra expreſſo. Quòd ſi vlterius contumax fuerit, poterit Iudex ſecundum formam ſupra expreſſam Reum ipſum iuxta delicti qualitatem condemnare.

Si verò dicto præcepto obtemperauerit, vel etiam ante ſententiam comparuerit debeat Iudex Delinquentem per ſe ipſum ad reſpondendũ vt ſupra, admittere, ſiue etiam Delinquentem conſtituere ſemel; vel pluries ſuper Maleficio commiſſo iuxta indicia contra ipſum laborantia: Et ſi Reus crimen fuerit confeſſus, vel Teſtibus ſuperatus, vel aliàs legitime conuictus, Iudex eum condemnet, vel abſoluat, ſi contra eum aliquid releuans probatum non fuerit. Si verò contra Reum indicia viderentur extare, procedatur, vt infra de Indicijs, & Tortura.

Addentes etiam quòd in Maleficijs leuioribus inter Coniunctos vſque in tertium gradum de Iure canonico, non procedatur. Liberũ tamen ſit Iudici, ſi occaſio requirat, præceptis, & fideiuſſionibus prouidere.

DE INDICIIS, ET TORTVRA. Rub. VI.

SI de Crimine, ex quo pœna Corporis afflictiua imponẽda veniret; non fuerit plene probatum, ſed extarent contra Reum legitima Inditia ad Torturam, Iudex Reo etiam non petenti, ſiue eius Procuratori copias Indiciorum quorumcumque contra ipſum laborantium offerat, cum termino trium dierum ad excipiendum, & opponendum. Quòd ſi Iudex arbitretur exceptis, & oppoſitis per Reum non obſtantibus eſſe locum Torturæ, præterquam in Atrocioribus, & grauioribus delictis, parte citata omnino interloquatur, Indicia ſufficientia contra eum extare ad Torturam, à qua Pronuntia poterit Reus termino trium dierum Appellare ad Iudicem competentem, & in dicto termino introducere, & inhiberi

facere: Iudex vero Appellationis debeat ex eiſdem Actis, & non aliter, etiam non producto grauamine, eam infra decem dies ſequentes terminare, & reuidere, aliàs ſi per Reum ſteterit, cenſeatur primam Pronuntiam tranſijſſe in Rem iudicatam, ac ſi ab ea appellatum non eſſet, & Iudex à quo præuia Remiſſione, poterit eam executioni demandare.

Si verò Reus voluerit dictæ Pronunciæ acquieſcere, ſeu copiam indiciorum non habere, poterit Iudex dictum Reum torqueri facere iuxta qualitatem delicti, ac indiciorum, & Notarius Maleficiorum teneatur ſcribere in Actis Diem, Tormentorum qualitatem, Modum, & Tempus, Reorumquè Nomina, Interrogationes, & Reſponſiones: Caueat tamen Iudex ne modum Tormentorum excedat, ſed ea moderatè adhibeat: Quare etiam ex eiſdem Indicijs Torturam repetere non poterit, niſi noua indicia ſuperuenerint, quo caſu vſque ad tres vices, & non vlterius, in grauioribus ſolùm delictis Torturam repeti faciat, de quibus Indicijs, & probationibus ſuperuenientibus, apparere debeat per Acta Notarij cum Pronuntia Iudicis, quæ pariter Reo, vel Procuratori intimetur, & ſi ab ea appellare voluerit, poterit termino duorum dierum Appellationem introducere, & inhiberi facere: Qui Iudex Appellationis debeat eam infra quinque dies ſubſequentes ex eiſdem Actis, vt ſupra, terminare, alioquin Iudex à quo Reum ipſum ſecundo, & tertio torqueri facere poterit. Confeſſio autem facta à Reo in tormentis non ſeruatis prædictis, & ſine legitimis indicijs præcedentibus, & Condemnatio forte inde ſecuta ipſo Iure non valeant, & Reo non præiudicent.

Sicut etiam Reus vigore confeſſionis factæ in Tormentis, etiam legitimè adhibitis, condemnari non poterit, Niſi ſaltem poſt vnum diem integrum coram eodem Iudice, & Notario Maleficium ratificauerit, & Ratificatio ab ipſo Notario in Actis annotetur.

INFRA QVANTVM TEMPVS EXBANNITI VEL CONDEMNATI Poſſint ſe conſtituere. Rub. VII.

CONdemnati capitaliter, ſiue alia corporis pœna afflictiua, deinceps ad eorum Defenſiones faciendas, & ad docendum de prætenſa innocentia, non admittantur, niſi infra ſex menſes à die condemnationis, præuia Supplicatione facta Sereniſſimo Duci ſe coram Iudice præſentauerint, & in Carceribus ſponte cõſtituerint, Quo caſu volumus eos poſſe audiri Statuto cõpetenti termino ad eorum Innocentiam ſi (potuerint) probandam, non obſtante quòd à ſententia contra eos lata, non fuerit appellatum. Si verò pœna fuerit pecuniaria facto Depoſito de integra pœna vel

præ-

præſtita idonea cautione ſuper prætenſa Innocentia, audiendi erunt.

QVALITER ADVOCATI, ET PROCVRATORES In Criminalibus Cauſis adeſſe debeant. Rub. VIII.

ADuocati, & Procuratores in Criminalibus Cauſis, in quibus pœna corporalis infligenda eſſet, nullatenus admittãtur, niſi Reo in Carceribus cõſtituto, vbi verò pecuniaria, vel quota bonorũ imponenda eſſet, ita demum recipiantur, ſi priùs per ipſummet Reum accuſationi, denunciationi, vel Inquiſitioni fuerit reſponſum: In alijs verò Iudicij actibus admittantur ad omnia, quæ pro Defenſione Reorum fuerint opportuna.

Quòd ſi Reus Aduocatum, ſiue Procuratorem non inuenerit, teneatur Iudex ei dare, & interim quælibet coniuncta Perſona poſſit pro Reo facto mandato comparere, & Iudex ad Rei defenſionem illum admittere debeat.

QVOD FIDEIVSSOR NON TENEATVR REPRESENTARE, NISI In caſum illius delicti, & de Securitate Reis danda. Rub. IX.

FIdeiuſſor de repreſentando aliquem Inquiſitum, vel Accuſatum de aliquo delicto, vel maleficio, teneatur eum repreſentare toties, quoties de eodem delicto, vel maleficio, & non de alijs, contra dictum Inquiſitum, vel Accuſatũ procedatur: Quòd ſi talis Reus timeat ad Curiam accedere, eo quòd de alijs exceſſibus, diffamatus, ſiue Inquiſitus dicatur, detur ei Securitas de alijs exceſſibus, præterquàm de illis, de quibus inquiritur, vel accuſatur: Nec aliter etiam Fideiuſſorem ad repreſentandum teneri, Iuris, & æquitatis ratio ſuadere videtur.

DE TESTIBVS IN CRIMINALIBVS CAVSIS RECIPIENDIS. Rub. X.

TAm Maſculi, quàm Fœminæ maiores quatuordecim annis ad teſtificandum admitti poſſint, exceptis criminibus, pro quibus veniret imponenda pœna ſanguinis, in quibus non ad probationem, ſed ad indicium dumtaxat Iudicis arbitrio recipiantur: Maiores verò viginti annis, tam Maſculi, quàm Fœminæ in omnibus delictis Iudicis arbitrio attenta perſonarum qualitate admittantur, dummodo ſint bonæ famæ, quod præſumatur, niſi contrarium probetur, ſaluis tamen ſemper in vtroque caſu

caſu exceptionibus à iure permiſſis. Coniuncti verò, ſi Aſcendentes, vel Deſcendentes ſint, inuiti teſtificari non compellantur, ſi autem Tranſuerſales ſint, vſque ad tertium gradum incluſiuè de Iure Canonico computandum, etiam ſi ex crimine pœna pecuniaria veniret imponenda. In occultis autem, & atrocioribus Delictis prædictos omnes ſecundum Iuris diſpoſitionem compelli volumus: Sicut etiam pro innocentia, & defenſione Reorum Coniuncti omnes prædicti examinari poſſint, eorumquè depoſitiones iuxta Iuris Communis regulas ad fidem faciendam à Iudice admittantur.

Teſtes verò examinandi detineri non poſſint in carceribus, ſiue in Palatio vltra triduum, niſi tamen delicti qualitas, ſiue Teſtis depoſitio Iudicis arbitrio aliud ſuaderet, quo caſu vltra octo dies ad ſummum detineri non poſſint, & ſi Iudex contrafecerit, puniatur in Libris centum, vltra intereſſe Partis: Aduertat etiam quòd in delictis leuioribus teſtes capi non faciat.

Addentes, quòd Baiuli, & Executores examinari non valeant, nec eis credatur, niſi in pertinentibus ad eorum Officium, vel etiam quando Veritas aliter Iudicis arbitrio haberi non poſſit, quo caſu iuxta Iuris Communis diſpoſitionem fides eis præſtanda erit.

QVOD IVDICES EX OFFICIO TESTIVM DICTA SVPER Innocentia recipi, & deſcribi faciant. Rub. XI.

VT Iuſtitia æqua lance ſubminiſtretur, Iudices, ſicut ex eorum Officio diligenter pro Delictis inueſtigandis inquirunt, & Teſtes examinant, ita etiam æqualitate ſeruata, eoſdem Teſtes, ſiue alios, ad defenſam examinandos, & de veritate facti informatos pro Innocentia examinare, & diligenter inueſtigare teneantur, eorumquè depoſitiones in Actis annotare, & deſcribi facere debeant, nec præterire Teſtem, ſiue Teſtium dicta pro innocentia deponentium, aliàs tam Iudices veritatem ſuper Innocentia malitioſè omittentes, quàm Notarius dicta Teſtium in Actis non deſcribens in Syndicatu ad intereſſe teneantur, & pœna Falſi, ſi appareat de eorum manifeſta deſidia, plectantur.

DE DELICTIS MVLIERVM. Rub. XII.

SI Mulier honeſta de leui crimine accuſetur, vel contra eam inquiratur, ſi noluerit ire in Palatium ad reſpondendum, Notarius Maleficiorum ad eius Domum accedat ad recipiendum reſponſionem, & idoneam Cautionem de condemnatione ſoluenda: Si autem corporalis pœna veniret imponenda pro graui aliquo delicto, tunc in Carceribus ponatur ſeorſum à Viris, adhibita Socia, ſi Iudici expedire videatur, aut ſi Nobilis perſona fuerit, in aliquo tuto loco ſub idoneis fideiuſſoribus de tuto Carcere, cuſtodiatur, & in omnibus contra eam procedatur, prout de Viris conſtitutum eſt. Si verò inquiratur contra Mulieres ſuper Offenſis, vel Brigis, habitis inter eas dicto, vel facto, de quibus pœna pecuniaria venirent puniendæ, pœnæ omnes ad dimidium reducantur.

DE DELICTIS MINORVM. Rub. XIII.

SI Minor annis decem aliquod Maleficium commiſerit aliqua pœna nõ teneatur, & omnis Proceſſus, ſiue Condemnatio inde forte ſequuta, ſit ipſo Iure nulla: Si verò à dicta ætate vſque ad decimumquartum annum incluſiue deliquerit, medietate pœnæ pecuniariæ, quam alij incurrerent, ipſe plectatur. Quòd ſi ex delicto capitalis pœna veniret infligenda, pecuniaria vſque ad ſummam ducentorum ſcutorum, & minori, facti, & perſonæ qualitate perpenſa impubes puniatur: Si verò quis ante decimumnonum ſuæ ætatis annum expletum capitaliter deliquerit, citra mortem Iudicis arbitrio omnino puniatur.

QVOD IS, QVI VIGESIMVM ANNVM ATTIGERIT Habeatur pro Maiori. Rub. XIV.

QVi Vigeſimum ſuæ ætatis Annum attigerit, in omnibus delictis etiã capitalibus, ſit, & eſſe intelligatur Maior, & pro Maiore in omnibus, & per omnia habeatur, & perinde, ac ſi vigeſimumquintum annum compleuiſſet, ita vt contra eum inquiri, condemnari, & puniri poſſit, & debeat.

DE ABOLITIONIBVS. Rub. XV.

NVllus Accuſationem à ſe inſtitutam de aliquo Maleficio deſtituere, aut aboleri petere poſſit, ſed ad illius effectualem executionem Iudex

dex procedere valeat, & teneatur, Exceptis caſibus infraſcriptis, videlicet, de Verbis Iniurioſis, de Damno Dato, & de Turbata Poſſeſſione; & vbi Vxor de Adulterio accuſata fuiſſet, quoad Vxorem, non quoad Adulterum: In quibus cuicumque liceat Abolitionem petere vſque ad Sententiam excluſiue, & Iudex teneatur illam admittere, & ſuper accuſatione vlterius non procedere.

Addentes etiam quòd Iudex in Cauſa turbatæ poſſeſſionis, non per viã Conſtituti, ſed iuxta informationem Partis procedere debeat.

QVOD IVDICES EX INDITIIS ETIAM VRGENTIBVS NON condemnent. Rub. XVI.

VT deinceps Iudicum Arbitria Iuris, & Statutorum diſpoſitione arceantur, & regulentur. Nolumus eos ex Indicijs etiam vrgentibus, vel ijs, quæ indubitata vocant, aliquem condemnare poſſe, vel debere, niſi extra ordinem, & conſulto Principe, Sed vel ea per Reum ipſum in Tormentis purgari, aut ſi ſufficientia non ſint, Reum inſontem, & impunitum dimitti.

QVOD IVDICES INQVISITIONES, ET ACCVSATIONES Cæptas proſequantur. Rub. XVII.

IVdices Accuſationes, Denunciationes, & Inquiſitiones quaſcumque ex Actis Maleficiorum tempore ſuorum Anteceſſorum inchoatas, & pendentes omnino terminare teneantur, condemnando, vel abſoluendo: Quòd ſi contrafecerint, pœna xxv. librarum de eorum Salario retinendarum incurrant.

DE BENEFICIO PACIS, ET CONFESSIONIS. Rub. XVIII.

SI de aliquo Delicto, vel maleficio, pro quo pœna pecuniaria veniat imponenda, Pax intra decem dies, à die delicti cõputandos ipſa die Maleficij excluſa, ab Offenſo habeatur, de qua Pace Iudici conſtet per publicum Inſtrumentum, vel per fidem de eo habitam à Notario; Hoc caſu Delinquenti, etiam in contumaciam condemnato, remittatur Quarta pars pœnæ, qua veniret puniendus. Si verò non habuerit Pacem, ſed Cõfeſſus fuerit Delictum, ſeu Delicta, pariter remittatur Quarta pars pœnæ, quæ imponenda eſſet: Et ſi poſt Pacem habitam delictum, vel delicta

ſponte

ſponte fuerit confeſſus, condemnetur ſolùm in quinta parte totius pœnæ, qua veniret puniendus virtute præſentis Statuti.

DE DVPLICATIONE POENARVM. Rub. XIX.

POEnæ Delictorum à Statutis impoſitæ duplicentur contra eos, qui deliquerint in Eccleſijs, vel diebus Paſchalibus, Reſurrectionis, Pentecoſtes, Aſcenſionis, & Natiuitatis Domini, in die Veneris Sancti, Aſſumptionis Beatiſſimæ Virginis, in Feſto Omnium Sanctorum, & in Feſto Sancti Vbaldi Protectoris: Item ſi deliquerint in Palatio Communis, præſertim cum ſit Conſilium, in Platea Magna, Videlicet, in die, quo ibi ſit Mercatum, In Palatio, in quo Ius redditur, & alibi etiam coram Iudicibus: Item ſi de Nocte delictum committatur: Nox verò intelligatur à Solis Occaſu, vſque ad Ortum. Hoc addito, quòd pœna ſemel duplicata, vlteriùs ex quacumque cauſa, duplicari non poſſit.

DE POENIS BLASPHEMANTIVM. Rub. XX.

QVicumque Deum Omnipotentem, D.N. IESVM CHRISTVM, vel Glorioſam Virginem MARIAM eius Genitricem blaſphemare, ſiue eiſdem maledicere auſus fuerit, pro prima vice, pœnam xxv. ſcutorum incurrat, & duobus funis ictibus publicè plectatur: Pro ſecunda, pœna pecuniaria duplicetur, & publicè fuſtigetur per Ciuitatem: Pro tertia verò ſcuta centum ſoluere cogatur, & lingua ei perforetur: Et ſi contemptis dictis pœnis vlteriùs blaſphemare audeat, perpetua notatus infamia, ad Triremes decennio mittatur.

Qui verò Sanctos, & Sanctas Dei blaſphemauerit, ſiue illis maledixerit, pro prima vice, ſcuta decem ſoluere cogatur, & flexis genibus, apertoquè Capite, cum Candela in manu accenſa ſtare compellatur ante foras Eccleſiæ Cathedralis, dum Diuina Officia celebrantur: Pro ſecunda, pœna pecuniaria, duplicetur, ac duobus funis ictibus plectatur: Pro tertia verò in ſcutis quinquaginta mulctetur, & publicè fuſtigetur per Ciuitatem. Et ſi vlteriùs malo habitu de tali blaſphemia conuincatur, tribus funis ictibus plectatur, & in Exilium ad quinquennium mittatur: Et de prædictis quilibet poſſit accuſare, & ei credatur cum ſuo Iuramento, & vno Teſte idoneo, & fide digno atteſtante de loco, & tempore: Quòd ſi Accuſatio detegeretur falſa, Volumus hoc caſu Accuſatorē,

& Teſtes eaſdem pœnas incurrere, quæ Accuſato venirent imponendæ: Et Curia ſuper ijs teneatur inquirere, & quilibet, qui audiuerit, denunciare poſſit, & debeat.

DE POENIS DEVASTANTIVM SACRAS IMAGINES. Rub. XXI.

QVicumque Dei Omnipotentis, D. N. IESV CHRISTI, ſiue eius Genitricis MARIAE Sacras Imagines fictas, aut pictas in contemptum fregerit, deturpauerit, in terram deiecerit, aut quauis alia iniuria affecerit, ad Triremes per Quinquennium mittatur, & ſi capi nõ poterit, ad dictam pœnam exbanniatur, & eius bona pro medietate à Fiſco publicentur. Si verò aliorum Sanctorum, & Sanctarum Imagines, vt ſupra læſerit, fuſtibus publicè cedatur, & ſi capi non poterit, pecuniaria iuxta perſonæ qualitatem, & Exilio ad Triennium puniatur.

DE ADVLTERIO. Rub. XXII.

QVicumque Adulterium cum Inceſtu cum Muliere attinente vſque ad quartum gradum de Iure Canonico incluſiue computandum, commiſerit, ad mortem vnà cum Muliere damnetur, & eadem pœna puniatur quicumque Violenter Mulierem maritatam cognouerit: Si verò Violenter ſolum attentauerit Iudicis arbitrio facti, & perſonarum qualitate inſpecta, citra mortem plectatur. Committens autem ſimpliciter Adulterium cum Muliere volente, pœnã centum ſcutorum incurrat, & in Exilium per triennium mittatur. Si verò Mulier ſit vilis conditionis, vel inhoneſta, tunc in pœnam librarum centum condemnetur. Mulier autem inhoneſta eſſe intelligatur, ſi communiter, præſertim in Vicinia, in qua inhabitat, pro inhoneſta fuerit reputata: Et ſequuta condemnatione de Adulterio, Dos ipſius Mulieris ipſo Iure applicetur Marito non conſentienti, & in prædictis caſibus de ſimplici Adulterio, ſi Adulter pacem habuerit à Marito ante condemnationem, & delictum confeſſus fuerit, minuatur pœna pecuniaria, vt diximus, Sub Rub. De Beneficio Pacis, & Confeſſionis.

Declarantes, quòd in Cauſa Adulterij, Iudex non poſſit procedere ex Officio, ſed ſolum per accuſationem ab eis factam, quibus accuſare permittitur, Videlicet à Viro, Patre, Filio, & Germano Fratre Mulieris, & ijs deficientibus, per alios Conſanguineos proximiores vſque in tertium gradum, vt ſupra computãdum: Vbi verò Violentia interuenerit, etiam per Inquiſitionem à Iudice procedatur.

DE

DE INCESTV. Rub. XXIII.

SI quis Inceſtũ commiſerit cum Matre, Filia, Sorore Carnali, ſiue Nepte ex Filio, vel Filia tam Maſculus, quàm Fœmina gladio vltore, capite puniantur: Si verò cum alia Conſanguinea in ſecundo gradu de Iure Canonico computando committatur; Maſculus ad Triremes mittatur; Fœmina verò fuſtigetur per Ciuitatem, & deinde in exilium mittatur, & ſi fuſtigari noluerit, aut id familia non patiatur in ſcutis tercentum multetur: Quòd ſi in tertio gradu id fiat, Vir in ſcutis tercentum condemnetur, & per triennium in exilium mittatur; Mulier verò in ſcutis ducentum puniatur, & biennio exul fiat; Si verò in quarto gradu pœnam ducentorum ſcutorum ambo incurrant: Declarantes, quòd in tali gradus computatione, vltimus ſemper inter eos attendatur. Committens autem inceſtũ cum Affine, mitius inſpecto gradu Affinitatis vterquè à Iudice puniatur: Si vero Inceſtus committatur cum Commatre, aut leuata de Sacro Fonte, aut cum Nouerca, vterquè pœna ſcutorum tricentorum, & exilij ad triennium incurrat. Et per Iudices contra omnes prædictos ad quærelã Attinentiũ dumtaxat procedatur, vt ſupra in Adulterio diximus

DE STVPRO. Rub. XXIV.

QVicumque ſtuprandi Cauſa vim honeſtæ Puellæ, ſiue Viduæ bonæ conditionis intulerit, vel eas inuitis parentibus abduxerit, aut rapi fecerit, vltimo ſuplicio plectatur. Si verò quis ex eadem libidinis cauſa honeſtam mulierem verberauerit, vel clamydem, ſiue aliquod veſtimentum rapuerit, vel laniauerit, amputetur ei manus dextera; & ſi id pati noluerit pœna pecuniaria, & exilij Iudicis arbitrio puniatur. Quam pœnam Stuprator euadere poſſit ſi Viduam, vel Puellam ipſam de voluntate Patris, vel Aui, aut illis deficientibus de conſenſu aliorum proximiorum Conſanguineorum in Vxorem acceperit, & Puellam congruè dotauerit. Præſens verò Statutum habeat locum in Viduis bonæ conditionis, in alijs verò mitior pœna infligatur, & intelligantur Viduæ inhoneſtæ vitæ ſi publicè per Viciniam fuerint difamatæ: Et in prædictis caſibus Iudex ad quærelam partis dumtaxat, vt ſupra in Adulterio diximus, procedere valeat. Si quis verò, ſuadente Diabolo vim intulerit alicui Moniali, vel eam carnaliter cognouerit, vltimo ſuplicio omnino puniatur. Et in omnibus ſupradictis caſibus, Attentans ſolummodo mitius Iudicis arbitrio, conſiderata qualitate facti, & perſonarum condemnetur.

DE SODOMIA. Rub. XXV.

NEfandum Sodomiæ Scelus cum Mari, vel Fœmina committens vltimo ſupplicio Furcæ affectus igne comburatur. Patiens verò voluntarie, ſi minor ſit decem, & ſeptem annis, puniatur citra mortẽ Iudicis arbitrio: Si verò maior ſit, prædicta pœna plectatur: Quòd ſi violenter paſſus fuerit, aut metu tali, qui cadere poſſit in conſtantem Adoleſcentem immunis à prædictis pœnis euadat: Et de prædictis Iudex, tam per Accuſationem, & denunciationem, quàm ex Officio inquirere, & procedere valeat, & teneatur.

DE CONCVBINIS. Rub. XXVI.

MAriti, qui in Domo, vel extra Concubinas retinent, poenam quinquaginta librarum incurrant, & per Iudices à Concubinis ſeparari poſſint, & debeant, & cogi etiam, ſi occaſio requirat, per idoneos Fideiuſſores cauere de inſimul non conuerſando: Quòd ſi contrafecerint poenam conuentam ſoluere compellantur, & ſi mulier etiam ſit maritata, ambo fuſtigentur per Ciuitatem. Solutus autem, qui coniugatam tenuerit, eadem poena quinquaginta librarum condemnetur, & quocumque caſu, Dos Marito non conſentienti applicetur, & ſuper ijs Iudex ad cuiuſcumque honeſtæ perſonæ denunciationem procedere debeat.

DE HOMICIDIO. Rub. XXVII.

QVicumque doloſè, & animo deliberato Homicidium fecerit, aut fieri commiſerit in Ciuitate, vel Diſtrictu Eugubij, capite puniatur, ita quòd moriatur: Si autem captus non fuerit perpetuo ad dictam poenam Capitis banniatur, & diffidetur, & eius bona à Fiſco vendicentur, deducta Legitima Filiorum, & Nepotum, quæ eiſdem applicetur, & reſeruatis ſemper iuribus Dotium Mulierum, & quorumcumque Creditorum; Et nullatenus remitti poſſit, niſi Pacem ab hæredibus legitimis, proximioribus in gradu interfecti habuerit. Quòd ſi quis caſu fortuito, abſque vlla culpa homicidium commiſerit, vel ad ſui Neceſſariam defenſionem, & ſuarum rerum nulla poena puniatur, niſi modum defenſionis exceſſerit, quo caſu de Exceſſu, facti, & perſonarum qualitate inſpecta, pro modo culpæ poena pecuniaria, & etiam corporali citra mortem Iudicis arbitrio puniendus erit: Sicut etiam ſi quis ex improuiſo cum aliquali culpa lata, vel leui homicidium commiſerit, poena extraordi-

ordinaria à Iudice plectendus erit.

Declarantes quòd ſemper homicidium præſumatur doloſè, & appenſate factum, niſi contrarium per legitimas probationes appareat. Si quis verò crimen Aſſaſinij commiſerit, attenta qualitate delicti acrius Iudicis arbitrio puniatur.

DE POENA FACIENTIS VINDICTAM TRANSVERSALEM. Rub. XXVIII.

SI quis Iniuriam, vel offenſam ab aliquo habitam, & ſibi factam contra alium Conſanguineum, vel Affinem, aut eius Familiarem vindicauerit, illum offendendo, vel offendi faciendo, ſiquidem offenſa fuerit vſque ad mortem incluſiue, Si is in fortiam Curiæ venerit, Furcis ſuſpendatur, ita quòd moriatur, & eius bona publicentur deducta Legitima, & reſeruatis iuribus Creditorum, vt ſupra De Homicidio conſtitutum eſt: Et ſi in fortiam Curiæ non venerit, bonis ſimiliter publicatis, & Infamia notatus perpetuo ad dictam poenam condemnetur, & banniatur. Si verò talis vindicta, ſiue offenſio facta fuerit citra mortem, cum fractura Cranei, amputatione, vel debilitatione Membri, aut Cicatrice, & ſigno in facie perpetuò remanſuro, talis offendens, aut fieri mandans, bonis pro medietate publicatis, & Infamia notatus mittatur quinquennio ad Triremes. Si autem offenſio leuior ſit Iudex delicti, & perſonarum qualitate penſata, poenam vſque ad ſummam ducentorum ſcutorum ſtatuere valeat: Et pro ſimplici inſultu poenam xxv. ſcutorum imponat, vltra refectionem damnorum, & intereſſe, quocumque caſu offenſis, ſiue hæredibus, illico faciendam, & à Iudice taxandam.

DE POENA FRANGENTIS PACEM. Rub. XXVIIII.

QVi Pacem cum Aduerſario ſuo factam ſtudioſè fregerit per ſe, vel per alium, ſi capi poterit, perpetua notatus Infamia ad Triremes per quinquennium mittatur, & Dimidia pars ſuorum bonorum Fiſco applicetur: Si verò capi non potuerit ad dictam poenam banniatur, eiusquè bona, vt ſupra, publicẽtur: Et ſi poena fuerit in inſtrumento appoſita, illa etiam exigatur, & cum Offenſo diuidatur: Et prædicta locum habeant ſi de pace conſtet per publicum inſtrumentum, & quis eum, cum quo pacem fecerit, ſiue eius Coniunctum vſque in tertium gradum de iure Canonico cõputandum, percuſſerit Alapa, pugno, baculo, armis, ſiue quomodo-

modocunquè in perſonam offenderit: Pro verbis verò iniurioſis non intelligatur Pax fracta, ſed agi poſſit ciuiliter, & criminaliter AEſtimatione iniuriarum, Niſi aliter inter partes fuerit conuentum.

DE PERCVTIENTIBVS AD IGNOMINIAM. Rub. XXX.

SI quis ſtudioſe, ac animo deliberato ad Ignominiam, & maiorem iniuriam inferendam aliquem ferro, baculo, colapho, aut aliter percuſſerit, ſi capi poſſit publicè tribus funis ictibus plectatur, & in ſcutis centum Fiſco condemnetur, exulquè fiat à toto Agro Eugubij ad triennium: Quæ poena locum non habeat, ſi alicui Vili perſonæ iniuria, ſiue offenſio inferatur, vel ſi ex improuiſo in aliqua rixa cum baculo ad manus occurrente, offenderetur; In quibus caſibus poena Ordinaria à Statutis impoſita, puniatur.

DE POENA OFFENDENTIVM CVM ARMIS, VEL SINE. Rub. XXXI.

QVicumque alterũ quocunq; genere Armorũ percuſſerit in facie, ita quòd magna deformitas remãſerit, vel etiam ſi percuſſerit in capite cum fractura Cranei, puniatur pro quolibet vulnere in libris centum: Si quis autem percuſſerit in capite aliquem cum ſanguinis effuſſione abſque fractura Cranei, vel etiam in gula, vel collo, in quinquaginta libris puniatur; Si vero ex tali percuſſione ſanguis non exierit, in libris xxv. puniatur, dum tamen non ſit opus inciſione pro medendo, quo caſu in dictis quinquaginta libris condemnetur.. A collo vero infra pro quolibet vulnere in libris xxv. Delinquens plectatur;& ſi ex tali vulnere Os aliquod fractum fuerit, in libris L. condemnetur. Si vero ex percuſſione ſanguis non exierit in libris xv. multetur: Quòd ſi quis aliquem percuſſerit colaphis, vel pugnis, & ſanguis exierit ſoluat libras x. Si vero ſanguis non exierit in v. libris puniatur. Quicumque verò aliquem vrtando impulerit, vel pannos de Dorſo notabiliter laniauerit, puniatur in libris x. & ſi ex tali impulſione in terram ceciderit, & ſanguis ex facie, vel aliunde exierit, tunc in xxv. libris condemnetur. Quòd ſi quis collũ effoderit, Manum, Pedem, Naſum, vel aliud Membrum inciſerit, vel mutilauerit, vel inutile reddiderit, condemnetur in Libris ducentum, pro qualibet vice, & quolibet Membro, & Mutilato, vel debilitato (ſi is petierit) ad totale intereſſe Iudicis præcedente taxatione, in Sententia cõdemnetur. Pro digito

gito verò ſeparato ſoluat libras quinquaginta, pro debilitato vero lib. xxv. Si verò plures digitos mutilauerit, pro omnibus in libris centum condemnetur, Pro debilitatione verò in libris quinquaginta, & ad totale intereſſe, vt ſupra in Sententia multetur. Si quis autem in Rixa, aliquem per Capillos, aut Barbam appræhenſum traxerit, vel depilauerit, ſiue in Facie eius expuerit, vel aliam turpitudinem proiecerit, in xxv. libris puniatur: Si verò percuſſerit, aut quid proiecerit in alijs partibus corporis quàm in facie, in decem libris condemnetur.

DE POENA INSVLTANTIVM, VEL ADMINANTIVM Cum Armis. Rub. XXXII.

SI quis Armatus ſolus, vel aſſociatus aliquem in Domo ſua cum Armis euaginatis aggreſſus fuerit, Aggreſſor, & Aſſociantes, publicè torqueantur, & condemnentur ſinguli in pœnam ſcutorum quinquaginta, nec à Carcere relaxentur, donec idonee cauerint de non offendendo, vel aliàs Pax inter eos ſequatur. Quòd ſi poſt talem inſultum Iniuria, vel Offenſio ſequatur, ex qua maior, vel æqualis pœna veniret imponenda, tunc pœna inſultus confundatur in illa maiori, vel coequali pœna. Si verò pœna inſultus maior ſit, minorem poenam, quæ pro Iniuria, vel Offenſióne deberetur, abſorbeat. Si autem quis aliquem extra Domum inſultauerit cum Armis euaginatis in manu, eum fugando, puniatur in libris xxv. vltra pœnam delationis Armorum, niſi illa caſu in Rixa acceperit, ſed animo deliberato detulerit: Et ſi quis contra aliquem cum Armis euaginatis admenauerit, eum non inſequendo, nec percutiendo, condemnetur in libris quinque. Si quis verò poſuerit manus ad Arma tantùm, & non euaginauerit, in quinquaginta ſolidis puniatur.

DE POENA INCLINANTIVM ARCHIBVSIVM. Rub. XXXIII.

QVicumque inclinauerit Archibuſium contra aliquem, dummodo non ad ſuam neceſſariam defenſam, publicè plectatur tribus funis ictibus, & in poenam ſcutorum centum Fiſco condemnetur, Et ſi pecuniariam ſoluere non potuerit, Exul fiat à toto Agro Eugubino ad Triennium.

QVOD LICEAT AGRESSOREM ET PERCVSSOREM Repercutere & offendere. Rub XXXIIII.

QVia vim vi repellere licet, Statuimus quòd ſi quis percuſſerit aliquem manibus vacuis, liceat ipſi percuſſo ſtatim abſque incurſu alicuius poenæ percutientem eodem modo repercutere. Et ſi quis cum ligno, vel ferro aliquem percuſſerit, liceat percuſſo incontinenti abſque poena eumdem cum Armis repercutere, & proſequi: Et ſi ſe defendendo Percuſſorem occiderit, vel modum quomodocunque exceſſerit, puniatur citra mortem pro exceſſu iuxta formam Statuti ſub Rub. de Homicidio. Agreſſo etiam in vitæ periculo conſtituto, quilibet impunè cum Armis, vel ſine auxilium, & fauorem præſtare poſſit, dictumquè Agreſſorem ſine poena (dummodo modus in aliena defenſione non excedatur) repellere valeat.

DE ARMATORVM COLLECTIS. Rub. XXXV.

QVi tumultuoſas Armatorum Collectas ad iniuriam inferendam, vel vindictam ſumendam, vel etiam ad quoſcunque illicitos actus facere auſus ſit, penam ſcutorum centum incurrat, & in exilium ad triennium mittatur: Sequaces verò ſinguli poena ſcutorum quinquaginta plectantur. Quòd ſi aliqua delicta commiſerit, vel aliquam illicitam violentiam intulerit, vltra prædictam poenam Armatæ extra ordinem Iudicis Arbitrio, attenta delicti qualitate, puniatur.

Declarantes quòd talis Collecta facta intelligatur, ſi quinque Homines, & vltra Armati incedant.

DE CAVTIONE DE NON OFFENDENDO. Rub. XXXVI.

QVoties quis minatus fuerit alterum offendere, vel fecerit aliquem actum, per quem poſſit veriſimiliter præſumi ipſum habere intentionem offendendi in Perſona, quod Iudicis arbitrio iudicandum eſſe volumus, Vel etiam, ſi aliqua offenſio præceſſerit, & de futura Rixa dubitetur, Iudex cum primum ei de prædictis conſtiterit, etiam per legitima inditia ad inſtantiam Partis petentis, vel etiam ex Officio cogat offenſũ, ſiue Minantem, vel talẽ Actum facientem, ad præſtandum idoneam Cautionem, cum Fideiuſſore de nòn offendendo per ſe, vel per alium ex Conſanguineis, vel Affinibus vſque ad tertium gradum de Iure Canonico com-

computandum ad pœnam, vel ſummam ipſius Iudicis arbitrio ſtatuendam, inſpecta qualitate offenſionis, & perſonarum, cuius pœnæ medietas Auctoritate præſentis Statuti intelligatur ſtipulata Parti offenſæ, vel eius Hæredibus, ſi habere voluerint, alioquin Fiſco integra remaneat. Quòd ſi Offenſus, ſiue Minans Securitatem præſtare recuſauerit, carceretur donec idoneè fideiuſſerit, alioquin poſt quindecim dies banniatur à toto Diſtrictu Ciuitatis Eugubij, nec remittatur donec idoneam ſecuritatem præſtiterit: Et Parti ſi petierit, concedatur licentia per D. Locumtenentem per triduum deferendi Arma non prohibita deferri per Ciuitatem, pro defenſione ſuæ perſonæ: Et nihilominus interim Conſanguinei proximiores de Agnatione ſi adſint, Alioquin Proximiores de Cognatione, cogantur ad præſtandam talem Securitatem pro Conſanguineis, & Affinibus vſque ad tertium gradum excluſa perſona Exbanniti: Quas quidem Fideiuſſiones, ſtatim præſentato præcepto perſonaliter, vel Domi per Publicum Plazzarium, haberi Volumus pro datis, & præſtitis, ac ſi vere, & cum effectu à Partibus per publicum Inſtrumentum datæ, ac ſtipulatæ eſſent. Vtquè omnis dilatio tollatur, Mandamus, quòd licet is, à quo timetur offenſio, primùm ad Securitatem præſtandam cogendus ſit, id tamen Iudicis arbitrio omnino remitti, dummodo ambas partes cum effectu ad fideiubendum compellat. Et ne ſecuritatum Fractores pœnam conuentam eludere poſſint, ſub prætextu nouæ Cauſæ, Statuimus huiuſmodi Allegationẽ, exceptionem, ſeu defenſionem nullatenus ſuffragari, aut admitti debere, niſi Reo in Carceribus conſtituto, ex legitimis probationibus appareat Nouam cauſam eſſe veram, & caſualem, non affectatam, aut malitioſè procuratam, quo caſu de nouo delicto tantùm puniri debeat. Quòd ſi aliquis paupertate oppreſſus Fideiuſſorem non inuenerit, & pacem offerat, Volumus eum dimitti ſub præcepto pœnæ corporis afflictiuè, Iudicis arbitrio imponendæ, vel ſi de leui offenſa agatur, Iuratoria cautione cum pœna pecuniaria prouideri.

Addentes etiam ad tollendum multas difficultates, & diſpendia (vt experientia docet) quòd prædictæ Cautiones per diſceſſum D. Prætoris non expirent, ſed cenſeantur omnino continuare vſque ad obitum Partis, vel Pacem ſubſecutam. Poſſit tamen Cautio euitari, ſi Partes ad inuicẽ pacem fecerint, & ſi data fuerit, & de Pace deinde facta conſtet publico Inſtrumento, talis fideiuſſio ſit, & intelligatur ipſo iure caſſa, & irrita à die Pacis factæ; Nec Partes poſſint, vel debeant amplius quoquomodo etiam ſubſecuta multa, moleſtari.

DE PROHIBITA DELATIONE ARMORVM. Rub. XXXVII.

QVicunque Arma offenſiua abſque licentia deferre inuentus fuerit, Arma amittat, & in libris quinquaginta puniatur: Si quis verò Archibuſium infra menſuram deferre comperiatur, ad Triremes quinquennio tranſmittatur: Sed ſi quis cum pugione repertus fuerit, pœnam ſcutorum quinquaginta incurrat, & in exilium ad triennium mittatur, Qui verò cum Armis venenatis repertus fuerit, ſtatim acriter torqueatur, vt delationis cauſam exprimat, & vltra pœnam delationis Armorum, Iudicis arbitrio puniatur.

Excipimus autem à ſimplici delatione Armorum eos omnes, qui eundo extra Ciuitatem, & redeundo arma portarent, niſi per notabile temporis ſpatium per Ciuitatem diſcurrerent, vel moraretur, & illos etiam qui cultellos inciſiuos non tamen acutos, ad menſuram deferrent, ſicut etiam Fabros Lignarios, Murarios, & ſimiles, ſi ij genus aliquod armorũ pro eorum exercitio deferant: Et contra prædictos deferentes Arma procedi non poſſit, niſi per inuentionem executorum, vel ſi delictum aliquod cum eis commiſerint. Et quicumque non pateretur ſe ſcrutari, & perquiri de armis, præſumatur aliquod genus Armorum deferre, & perinde poſſit puniri, ac ſi cum eis eſſet inuentus, dummodo minori delationis pœna puniatur.

Addentes etiam quòd ſi quis occurrat cum Armis alicui Rixæ, nec in eius diuiſione modum exceſſerit, propterea capi, nec de Armis inquiri non poſſit, ſed captus abſque vlla ſolutione relaxari debeat.

DE ARMIS INVENTIS IN TERRA. Rub. XXXVIII.

SI Executores Curiæ inuenerint aliqua Arma in terra, vel in aliquo loco, præſumantur eſſe propinquioris ad dicta Arma, & ipſum portaſſe, dummodo non diſtet ab Armis vltra quatuor paſſus: Et ſi eſſent plures propinquiores, & non conſtet cuius ſint Arma, præſumantur eſſe omnium, ita quòd ex tali præſumptione quilibet poſſit condemnari pro rata pœnæ pecuniariæ, ac ſi quis inuentus eſſet portare dicta Arma, Niſi ij manifeſtauerint delatorem Armorum.

DE POENA TVRBANTIS ALIQVEM IN POSSESSIONE. Rub. XXXIX.

QVicumque violenter cum Armis auſus fuerit aliquem expellere de poſſeſſione cuiuſcumque Rei immobilis, poenam Scutorũ quinquaginta incurrat; Si verò ſine Armis occupare, vel per minas, aut prohibitiones, aut aliàs indirectè fecerit, quod aliquis Ciuis, vel Diſtrictualis ex ſuis bonis immobilibus fructus percipere non poſſit, aut ſua bona colere, ſiue locare, aut ipſe Turbans auſus fuerit alterius terras colere, poena decem ſcutorum puniatur. Prædictæ autem poenæ toties committantur, quoties contrauentum fuiſſe per legitimas probationes apparuerit: Et quilibet expulſus, aut inquietatus poſſit de prædictis Criminaliter querelare, & proſequi; & Iudex ad eius querelam dumtaxat procedere valeat, & in ſingulis caſibus teneatur dictum poſſeſſorem manutenere in ſua poſſeſſione, & ſi quid fuerit ablatum, ſummariè reſtitui, ſeu in priſtinum reduci faciat diebus feriatis non obſtantibus.

Addentes quòd quotieſcumque legitimè appareat ex inſpectione terminorum, ſeu aliorum confinium de erronea poſſeſſione, eo caſu nullo pacto attendi debeat poſſeſſio Arborum, ſeu alteriùs rei controuerſæ, ſed iuxta terminos, & confinia reponantur. Volumus etiam quòd pro inciſione trium Arborum non poſſit quis per viam Turbationis moleſtari, ſed Damni dati: Si verò plures inciderit, tunc etiam via turbatiuæ vti poſſit, vt ſupra: Item volumus, quòd ſi quis auſus fuerit reiterare turbatiuam, vltra prædictas poenas, cogi poſſit præſtare idoneam fideiuſſionem, de vlterius non moleſtando, pro ſumma Iudicis arbitrio ſtatuenda, Parti, & Fiſco applicanda, & quocumque caſu Turbans, ſi ſuccubuerit, condemnetur in expenſis, & ad reficiendum integrum intereſſe Parti. Si verò Turbans comparuerit, & fateatur ſe non animo Turbandi, & rem, de qua fuerit querelatus, ſpectare ad Querelantem, & in ea nullum Ius habere, non poſſit condemnari de Turbata poſſeſsione, ſed ad intereſſe Partis ſolummodo teneatur.

Declarantes etiam, quòd Operarij conducti moleſtari non poſſint, Niſi ſcienter, vel de nocte, ſeù alias fraudolenter id commiſerint.

DE OFFENSA, ET VI MERETRICIBVS ILLATA. Rub. XXXX.

QVi Rixam verbalem habuerit cum aliqua Meretrice, nulla poena puniatur: Si verò illam quomodocumque percuſſerit pro modo

 offen-

offenſæ pœna ordinaria à Statuto impoſita plectatur.

Quòd ſi quis Meretricem per Vim rapuerit, inuitamquè retinuerit; ad Triremes per quinquennium mittatur, vel etiam iuxta facti, & perſonarum qualitatem Iudicis arbitrio torqueatur, fuſtibus cædatur, vel aliàs in exilium mittatur. Meretrix autem intelligatur, ſi communiter, præſertim in Vicinia, in qua inhabitat, pro meretrice fuerit reputata. Reliqua de Meretricibus, vide infra Lib. V. Rub. XL.

DE PRIVATO CARCERE. XLI.

QVicumque auſu temerario ceperit, aut capi fecerit aliquem, & eum propria libertate priuauerit, in ſua Domo, vel alio loco carcerando, per triennium ad Triremes damnetur, Niſi illum ſpatio trium horarum in Ciuitate, & vnius Diei extra Ciuitatem Curiæ denunciauerit, vel præſentauerit: Si verò minori tempore detinuerit illum Curiæ non denunciando, vel præſentando, pœnam quinquaginta ſcutorum incurrat; Quòd ſi interim aliter etiam talem detentum offenderit, ſiue iniuriauerit, vltra pœnam Carcerationis condemnetur in duplum eius, quo committens contra perſonam liberam per præſentia Statuta puniretur. Et quodcumque datum, vel promiſſum ab ipſo detento, ſiue alio eius nomine illicite datum, promiſſum, & metu Carceris extortum eſſe cenſeatur: Excipimus autem quando aliquis caperet, vel detineret Debitorem fugientem ſuſpectum, vel ſi pro Ræpreſalijs, & ſimilibus à iure permiſſis, vel etiam ſi homicidam, latronem, vel bannitum, & alios, qui ex forma Iuris, & Statutorum permittuntur capi, & detineri, dummodo is prædicto tempore huiuſmodi Captos, & detentos Curiæ notificauerit, vel præſentauerit.

DE FAMOSIS LIBELLIS, ET DE PROIICIENTIBVS STERCORA Cornua, & alia ſimilia ad Oſtia aliena. Rub. XLII.

SI quis ad ignominiam honeſtarum Perſonarum famoſas Literas, Carmina, ſcripturas, ſeu picturas, & ſimilia affixerit, aut Confecerit, vel etiam, ſtercora, cornua, & ijs ſimilia ad limina, & Oſtia domorum proiecerit, aut parietes fœdauerit, Iudex perſonarum delinquentium, & in quas deliquerint, qualitate diligenter inſpecta, vſque ad mortem incluſiue punire poſſit. Si quis verò ad Oſtium Meretricis, aut alterius vilis perſonæ id fecerit, in primis acriter in publico torqueatur, & pecuniaria, vel etiam exilio, Iudicis arbitrio condemnetur.

DE VERBIS INIVRIOSIS. Rub. XLIII.

SI quis alicui dixerit verba iniurioſa, Videlicet Falſus, Leno, Latro, Proditor, Beccus, Vſurarius, vel his ſimilia, Vel etiam iniurioſe improperauerit alicui dicendo, Patrem, Matrem, Fratrem, Sororem, Filium, Neptem, Patruum, & Auunculum ipſius fuiſſe interfectū, vel contumelioſe defunctū, aut alicui honeſtæ Mulieri dixerit Meretrix, ſeu Ruffiana, vel his ſimilia, pœnam x. librarum incurrat, vel etiam grauiorem Iudicis arbitrio perſonarum, & verborum qualitate diligenter inſpecta. Si quis autem dixerit alicui verba Iniurioſa leuiora, vt puta, Aſinus, Guercius, Claudus, Mendax, & his ſimilia, puniatur in libris quinque, & grauius etiam vſque ad libras decem, inſpecta qualitate verborum, & perſonarum. Mitigetur tamen quocumque caſu pœna eorum, qui prouocati, verba iniurioſa reſponderint, vel ſi modum non exceſſerint impuniti dimittantur: Declarantes etiam, quòd ſi quis vnico contextu plura verba iniurioſa protulerit contra aliquem, vnica pœna, & pro vnico verbo puniatur.

Excipimus autem à dictis pœnis proferentes dicta verba iniurioſa, vel Improperantes contra publicas Meretrices, Lenones, vel alias perſonas infames: Et de prædictis Iudex non ex Officio, ſed ad Partis querelam ſolum procedere valeat, Niſi talia verba eſſent prolata coram Iudice, ſiue in Conſilio Generali, vel Speciali, vel in aliqua alia Adunantia, vel ad Bancum Iuris, ſiue etiam contra aliquam Vniuerſitatem.

DE AESTIMATIONE INIVRIARVM, ET INTERESSE Offenſorum. Rub. XLIV.

PRo quibuſcumque Iniurijs, de quibus etiam Criminaliter proceſſum fuerit ad condemnationem, poſſit Ciuiliter agi ad æſtimationem Iniuriarum, & Iudices ſecundum qualitatem Iniuriæ, & Perſonarum eorum arbitrio taxare debeant: Idem erit in Sumptibus, & Expenſis factis in curandis Vulneribus, & Intereſſe paſſo, & patiendo, de quibus, tam per ipſos Vulneratos, quàm eorum Hæredes Ciuiliter agi poſſit contra Offenſores, & Iudices ſola Veritate inſpecta ſuper ijs celerrimè iudicare teneantur.

DE FALSA MONETA, ET DE FABRICANTIBVS ALCHIMIAM. Rub. XLV.

FAbricantes colore Alchimiæ, vel aliàs occultè cudentes falſam Monetam Auream, Argenteam, vel AEneam, nec non mandantes, vel quomodocumque auxilium præſtãtes, qui lucri participes fuerint, publicatis omnibus bonis, vltimo Supplicio puniantur: Si verò aliquis Monetas tondere, ſeu minuere auſus fuerit, publicè fuſtigetur per Ciuitatem; Quòd ſi quis ſcienter, & fraudolenter eas expenderit, vltra ſummam duorum florenorum, pœnam quinquaginta ſcutorum, vice qualibet incurrat, Si verò vltra ſummam vnius floreni ſcienter, vt ſupra expenderit, mitius etiam Iudicis arbitrio puniatur, & quocumque caſu ignoranter recipienti in duplum condemnetur. Si quis autem vendiderit Aurũ, vel Argentum Soſiſticum, vel Alchimicum, pro verò, & legali, non declarando materiam illam eſſe Soſiſticam, puniatur in quadruplum eius pretij, pro quo illud vendiderit, & damnum Emptori reficiat: Et Iudices tam ex Officio, quàm ad Querelam,& denunciam procedere poſſint, & debeant, & Accuſatores quartam partem pœnæ lucrentur: Facientes verò Alchimiam, etiam abſque fraude, & præiudicio Tertij puniantur in pœnam centum librarum.

DE FACIENTIBVS, SIVE PRODVCENTIBVS Falſa Inſtrumenta, & Priuatas Scripturas. Rub. XLVI.

NOtarius, qui dolosè fecerit falſum Inſtrumẽtũ, vel publicã Scripturã in radendo in locis ſuſpectis, vel aliter veritatẽ pernicioſe immutãdo, falſificauerit, & qui fieri fecerit, ſiue ſcienter eo, vel ea vſus fuerit in Iudicio, Singuli perpetua Notati infamia puniantur in ſcutis tercentũ, & vlterius Notario amputetur manus dextera, vel etiam iuxta qualitatem delicti in Exilium ad quinquennium mittatur, & qui fieri fecerit, vel in iudicio ſcienter vſus fuerit, In primis Cauſam amittat, & fuſtigetur per Ciuitatem, vel etiam iuxta qualitatem delicti in exilium mittatur, & quilibet eorum ad omnia damna Parti læſæ reficienda per Iudicem in Sentẽtia condemnetur. Notarius verò poſtquam de Falſo diffidatus, & damnatus fuerit, Tabellionatus Officio ipſo iure priuatus cenſeatur, & Inſtrumentis deinde per eum factis, nulla fides adhibeatur. Quicumque verò priuatas Scripturas falſas fabricauerit, falſificauerit, aut fieri mandauerit, vel eas in Iudicio produxerit, ſiue eis quomodocumque vſus fuerit,

pœnam

pœnam ducentorum ſcutorum incurrat, & per triennium in exilium mittatur, damnumque Parti læſæ reſarcire cogatur.

DE TESTIBVS FALSVM DEPONENTIBVS. Rub. XLVII.

TEſtis, qui in Cauſa Ciuili, vel Criminali falſum teſtimonium perhibuerit, perpetua notatus infamia, ad Triremes quinquēnio mittatur, & eius bona, pro medietate à Eiſco Sereniſſimi publicentur, & ſi Fœmina ſit, fuſtigetur per Ciuitatem, & ad quinquennium exbanniatur: Qui verò ſcienter falſum Teſtem induxerit, Cauſam amittat, & eandem pœnam, quam Teſtis inductus incurrat, & nihilominus, tam ipſe Teſtis, quàm ſcienter illum inducens, Parti ad omnia damna, & expenſas in Sētentia condemnentur: Sicut etiam, qui Teſtem ſubornauerit, ſiue inſtruxerit, vt falſum deponeret, eandem pœnam incurrere volumus: Si verò ſolum attentauerit, mitius Iudicis arbitrio plectatur.

DE POENA TESTIS SE ABSENTANTIS. Rub. XLVIII.

QVicumque Teſtis citatus, vel inductus ad probandum aliquod Maleficium, ſe ſtudioſè abſentauerit à Ciuitate Eugubij, vel ſi Diſtrictualis ſit, ab eius Diſtrictu, ſi tale Maleficium aliter plenè probatum non fuerit, pœna quinquaginta librarum, & grauius Iudicis arbitrio puniri poſſit, & debeat.

DE ARTIFICIBVS FALSVM COMMITTENTIBVS. Rub. XLIX.

NVllus Mercator, ſiue Artifex audeat ſuam Artem, ſiue exercitium falſificare, quòd ſi ſecus factum fuerit, & rem pro re fraudolenter vendiderit, ſiue aliquid contra ordinem, & naturam Artis doloſè immiſcuerit, puniatur in libris quinquaginta, & etiam maiori pœna, Iudicis arbitrio ſtatuenda iuxta qualitatem delicti, pro qualibet vice, & re amiſſa, ad omne damnum, & intereſſe Emptoris condemnetur. Iudex verò tam ad accuſationem, & denunciam cuiuslibet perſonæ, quàm etiam per Inquiſitionem procedere valeat, & teneatur.

DE MVTATIONE NOMINIS. Rub. L.

SI quis doloſè ſibi Nomen mutauerit, ita quòd alterum fraudolenter aliquo modo circumuenerit, vel aliquid machinatus fuerit in graue præiudicium, alterius condemnetur in libris ducentum, ſiue alia maiori poena, etiam corporali arbitrio Iudicis, & damnum Parti læſæ reſarciat.

DE INSIDIATORIBVS VIARVM. Rub. LI.

INſidiatores Viarum pro primo Latrocinio, ſi valorem decem librarum excedat, & cum notabili violentia, ac aliquali Perſonarum offenſione factum ſit, in loco latrocinij Furcis ſuſpendatur, ita vt moriatur. Si verò res rapta ſit citra valorem decem librarum, licet cum aliquali violentia, fuſtigati per Ciuitatem ad Triremes per decennium tranſmittantur: Illi verò qui bis huiuſmodi rapinas feciſſe inuenti ſunt, vltimo Furcarum ſupplicio damnentur.

DE INCENDIARIIS. Rub. LII.

SI quis doloſè Ignem immiſerit in aliqua Domo, in qua habitetur, tam in Ciuitate Eugubij, quàm eius Diſtrictu, ita quòd ex eo Domus incenſa fuerit, in totum, vel in partem, Furcis ſuſpendatur, ita quod moriatur: Et ſi Is non venerit in fortiam Curiæ, bonis omnibus publicatis, ad prædictam pœnam perpetuò exbanniatur: Si quis verò Ignem immiſerit in aliqua Domo extra Ciuitatem, in qua non habitetur, ſed Animalia in ea exiſterent, Videlicet, Boues, Equi, Aſini, Pecudes, & ſimilia, Vel etiam ſi in ſegetibus frumenti, ſiue Aceruis, aut Metis, Manus ei dextera amputetur, ſiue ad Triremes ad quinquennium mittatur: Et ſi in fortiam Curiæ non venerit, bonis pro Medietate publicatis, ad dictam pœnam condemnetur. Si verò in dicta Domo Animalia non retineantur, vel incendium fecerit in alijs ſegetibus, quàm Grani, ſiue etiam in eorum Aceruis, vel Lini, Fabarum, & aliorum Leguminum, aut in Palearijs, Fœni, & cuiuſcumque Straminis, vel Cataſtis Lignorum, fuſtibus publicè cedatur per Ciuitatem, & in exilium per quinquennium mittatur, & ſi capi non potuerit, bonis pro Quarta parte publicatis, in dictam pœnam condemnetur, dummodo ex tali incendio non fuerit ſequutum aliud incendium, quo caſu pœna maioris incendij imponatur: Et prædicta locum habeant, quando Incendium fuerit ſequutum in totum, vel in partem.

tem. Pro ſola verò immiſſione, ſeu appoſitione Ignis cauſa Incendij ad Domum habitationis alicuius, vel etiam in alijs rebus ſupra nominatis, facti, & perſonarum qualitate attenta Iudicis arbitrio, mitius puniatur: Quibus pœnis condemnetur, etiam mandans Incendium fieri, ſiue etiam præſtans auxilium, aut conſilium in omnibus caſibus; ſingula ſingulis congruè referendo: Et ſemper vltra pœnas prædictas ſummariè emendetur damnum in duplum patienti principaliter, vel ſecundario, & occaſionaliter, ſeu quomodocumque id patiatur. Si quis verò non dolo; ſed ex aliqua culpa lata, vel leui Incendium fecerit in prædictis, tunc vltra emendationẽ damni pro modo culpæ, & negligentiæ, mitiùs condemnetur arbitrio D. Poteſtatis inſpecta, qualitate, facti, & perſonarum: Si verò caſu fortuito prædicta euenerint, pœnam nullo modo imponi Volumus, Sed ad dimidium damni damnum Paſſo teneri, & condemnari Mandamus.

DE FVRIBVS, ET EORVM RECEPTATORIBVS. Rub. LIII.

PRætor pro primo Furto, non excedente Valorem decem librarum, pœnam L. librarum imponat. Si verò dictum valorem excedat, Delinquens, vltra dictam poenam, fuſtigetur per Plateam, in die quo fit Mercatum, & ſi minor ſit XIIII. annis ponatur ad Berlinam. Pro ſecundo verò furto, Delinquens omnino fuſtigetur per Ciuitatem, vel ſi Exterus ſit, bulletur in fronte, & vtroque caſu exbanniatur à Ciuitate, & Territorio, poena Iudicis arbitrio ſtatuenda. Pro tertio verò furto Furcis ſuſpendatur, ita vt moriatur, ſi tamen is decimumnonum annum excedat, aliàs fuſtigatus, bulletur, exbanniatur, ſiue etiam ad Triremes ad quinquennium mittatur, Delicti, & Perſonæ qualitate diligenter perpenſa, & in omnem caſum in duplum parti damnum reſarcire teneatur, & ad id in Sententia ferenda Condemnetur. Quòd ſi quis Rem Sacram furari auſus ſit, etiam prima vice grauius Iudicis arbitrio puniri poſſit.

Declarantes etiam, quòd ſi quis inCiuitate caperet furem in Domo, teneatur illum præſentare Iudicis infra quatuor Horas, ad poenã viginti quinque librarum, ſi verò extra Ciuitatem ſpacio vnius diei denunciaſſe ſeu præſentaſſe teneatur. Quòd ſi percuſſerit furtum facientem de nocte in Domo ſua, vel ex ea inſequutus fuerit, nullam poenam incurrat, & intelligatur hoc caſu Fur, qui fuerit inuentus occultè noctis tempore in aliqua Domo, vel Loco, qui ſic inuentus condemnari poſſit vt Fur. Qui verò ſcienter receptauerit dictos Latrones, ſeu Fures, & qui dederit ipſis

auxilium, conſilium, & fauorem, ſiue res furatas ſcienter receptauerit, prædictis pœnis, ſingula ſingulis congruè referendo, ſubiaceat, & condemnetur.

Addentes etiam, quòd ſi aliquod furtum fuerit commiſſum inter Patrem, Matrem, & Filium, Auum, Auiam, vel Nepotem, Fratres Carnales, vel Conſobrinos, quòd non excederet valorem decem librarum, per Iudicem procedi non poſſit, niſi per viam accuſationis, vel querelæ dictarum Perſonarum: In cœteris verò Iudex ex Officio inquirere poſsit. Inſidiatores autem viarum grauius plectendi ſunt, vt ſupra ſuo loco diximus.

DE CONDEMNATIS CAPITALITER PVBLICANDIS. Rub. LIV.

IVdices termino quinque dierum poſt Condemnationem capitaliter factam de aliquo Contumace, teneantur talem Condemnatum, videlicet Nomen, & Cognomen ſtatim annotari facere per Notarium Maleficiorum in Tabella, ſeu Libro, in eius Camera palàm detinendo, adhoc, vt nullus deinde illum ſic Diffidatum, & Condemnatum alloqui, & recipere valeat, ad pœnam in Statuto contentam, vtquè ad eorum capturam, & offenſionem impune procedi poſſit.

DE CONDEMNATIS NON RECIPIENDIS. Rub. LV.

SI quis Condemnatum capitaliter ad mortem in domo ſtudiosè receptauerit, ſiue retinuerit, aut quomodocumque ei conſilium, auxilium, & fauorem præbuerit, vel etiam ſi extra domum cibum, & potum ſponte ſubminiſtrauerit, In primis carceretur ad veritatem Actorum indagandam, & vlterius pœna corporali Iudicis arbitrio, inſpecta qualitate facti plecti poſſit, & debeat etiam vſque ad mortem: Quòd ſi per vim, aut metu coactus receptauerit, vel tranſeunti Victualia dederit; teneatur quamprimùm ei licuerit, nulla mora interpoſita id Curiæ notificare, Iudicemquè de ſingulis informare, alioquin pœnam centum Scutorum incurriſſe intelligatur: Patri tamen, Matri, & Fratribus carnalibus receptatoribus in aliquo à Iudice in prædictis caſibus indulgendum eſt. Vxor verò Maritum receptans, vel ei cibum, & potum ſubminiſtrans nullatenus puniri poſſit. Et de prædictis quilibet poſſit accuſare, & Quartam partem pœnæ lucretur.

DE

DE CONDEMNATIS CAPITALITER IMPVNE OFFENDENDIS. Rub. LVI.

DIffidati, ſiue exbanniti capitaliter ad Mortem ex delicto, pro quo de Iure Communi, ſiue Municipali pœna mortis imponenda ſit, poſſint à quocumque impune offendi, & occidi: Et Iudices habita fide, de banno, nullatenus procedere poſſint contra offenſores, ſiue occiſores, Sed eos de carcere eximere,& ab omni moleſtia liberare teneantur: Qui verò fuerint Condemnati citra pœnam mortis, nec etiam leuiter offendi poſſint,ſed illos Offendentes pœna ordinaria à Statutis impoſita plectātur.

QVOD PATER TENEATVR PRO DELICTO FILII Vſque ad Legitimam. Rub. LVII.

VT Delicta Iuuentutis reprimantur, Statuimus, quòd ſi Filiusfamilias ex aliquo delicto condemnetur, pro quo poena Confiſcationis omnium bonorum à Iure Communi, ſiue Municipali, etiam in contumaciam fuerit impoſita, Pater teneatur de bonis ſuis, vſque ad legitimam portionem, quam etiam contra Iuris Communis Regulas ad prædictum effectum in Vita Patris conſtitui Volumus: Sicut etiam ob delictum Parentum Legitimam reſeruari debere Filijs, ſeu Nepotibus iuxta Iuris diſpoſitionem à Iudice declarandam.

Addentes, quòd omne id, quod Pater ſoluerit ſemel, vel pluries pro aliqua condemnatione Filij, poſſit, & debeat in talem legitimam imputari: Sicut etiam Pater in ſuo Teſtamento ea omnia in legitimam Filij computare poterit: Declarantes tamen, quòd ſi Filiusfamilias ſeorſum à Patre habitet, fieri debeat executio in bonis, quæ Filius poſſidet, vel alius pro eo, vel quæ ad ipſum iure Caſtrenſis Peculij, vel quaſi, vel Aduentitij pertinent.

DE FILIIS IN PARENTES DELINQVENTIBVS. Rub. LVIII.

SI Filius in Patrem, vel Matrem, Auum, vel Auiam citra ſanguinis effuſionem deliquerit, vt puta ſi manus iniecerit violentas, aut alias male ſe in eorum Perſonas, & res geſſerit, Iudex ad eorum inſtantiam illum carcerari faciat, nec relaxari mandet abſque eorum Conſenſu, & ſi conuenire videbitur, corporaliter etiam puniat. Quòd ſi Parentes pro dicta poena non inſteterint; Iudex contra eum inquirere, ipſumquè car-

V 2 cerare,

cerare, & delicti qualitate inſpecta punire valeat.

DE CORRIGENTIBVS FAMILIAM SVAM. Rub. LIX.

CVilibet Familiam ſuam corrigere, & verberare liceat, ſcilicet Patri Filium, & ex Filio Nepotem, Fratri Maiori Fratrem, Patruo, vel Auunculo Nepotem, & alios familiares, quos retinuerint ad ſuas expenſas, Dummodo temperatè, & modeſtè id fiat: Nec ſuper his Iudices querelas recipere valeant.

DE POENA FRANGENTIS CARCERES. Rub. LX.

FRactor Carcerum, ſi quidem condemnatus ſit pro aliquo Maleficio in pœna Corporali principaliter, vel in defectũ, Capitali ſupplicio puniatur: Si verò ſit Condemnatus in aliqua pœna pecuniaria, vel erat carceratus pro debito Cameræ, vel alterius priuatæ perſonæ, condemnetur in libris tercentum, & tribus funis ictibus plectatur. Sed ſi ipſe frangendo Carceres, cauſam dederit, quòd alij Carcerati aufugerint, vel aliquis ex eis condemnatus, vel condemnandus pœna corporis afflictiua Capite, vt ſupra puniatur; Sed ſi erant pro aliquo debito priuato, vel publico, vel pro aliqua Condemnatione pecuniaria, vel pro Maleſitio, ex quo veniret imponenda pœna pecuniaria, condemnetur in prædictam pœnam librarum tercentum, nec non trium funis ictuum, & ad ſolutionem debitorum, & pœnarum impoſitarum, & imponendarum illis, quorum intereſt, & pro quibus illi detinebantur: Addimus etiam; Quòd rumpens Carceres, vt ſupra, ſeu de ipſis diſcedens ſine licentia Iudicis, ſemper habeatur pro confeſſo, & conuicto illius Maleficij, vel Debiti, pro quo detinebatur, & condemnari poſſit, ac ſi eſſet in Iudicio confeſſus: Et eiſdem pœnis reſpectiuè puniantur, dantes auxiliũ, conſilium, & fauorẽ: Si quis verò carceres frangere ſolummodo tẽtauerit, iuxta facti qualitatem, Iudicis arbitrio puniatur. Quòd ſi culpa, aut negligentia Cuſtodis, aliquis aufugerit, puta quia Carceres clauibus non clauſerit, quocunque caſu mitius Iudicis arbitrio puniatur: Et Cuſtos ad emendationem damni teneatur, & propterea carceretur, donec damnum Paſſo ſatisfecerit: Si verò Cuſtos Carcerum doloſè circa fugam Carceratorum verſatus fuerit, pœnis legalibus, iuxta qualitatem perpetrati Facinoris plectatur.

DE POENA INTRANTIS, VEL EXEVNTIS ALIVNDE Quàm per Portas Ciuitatis, ſeu Rumpentis Muros. Rub. LXI.

NVllus audeat ingredi Ciuitatem Eugubij, vel de illa exire, ſiue aliquid tranſmittere, niſi per Portas ipſius Ciuitatis, ad pœnam centũ librarum, & trium funis ictuum, pro quolibet, & qualibet vice; Quòd ſi de nocte contrafecerit, pœna pecuniaria duplicetur. Si quis verò auſu temerario ruperit Muros Communis, tribus funis ictibus plectatur, & pœnam ſcutorum centum incurrat, murorum Refectioni applicandam.

DE POENA EVNTIVM DE NOCTE SINE LVMINE POST Sonum Campanæ. Rub. LXII.

QVicumque reperiatur ire per Ciuitatem Eugubij, vel eius Burgos de nocte poſt ſonum Campanæ magnæ Communis, & in defectũ Campanæ poſt ſonum trium Horarum ſine lumine euidenti, vel tizzone ignito, pœnam xxv. librarum incurrat: Volumus autem, quòd vnum Lumen ſufficiat, & ſufficere debeat quatuor Perſonis ſimul euntibus, lignum verò ignitum duobus proſit, & non alijs: Quam pœnam non intelligatur incurriſſe, qui fuerit inuentus prope domum ſuæ habitationis per quinque paſſus; Sicut etiam Medici, Farmacopolæ, Obſtritices, Furnarij, & ſimiles perſonæ, ſi occaſione eorum Artis quocunque ire ſine lumine de nocte reperiantur.

DE POENA IMPEDIENTIVM EXECVTIONES REALES, Et Perſonales. Rub. LXIII.

VT Executores poſſint liberè ſuum Officium exercere, Nullus audeat quomodolibet ſe opponere, aut impedire, quominus dicti Officiales valeant Executionem facere Realem, & Perſonalem: Quòd ſi aliquis ſe oppoſuerit, adeo quod captum de manibus Officialium eripuerit, ſeu eius facto aufugerit, ſi quidem Captus ipſe, ſeu qui capi debeat, erat pro Delicto ciuili, in tercentũ libris vice qualibet puniatur, & damnum Parti emendet, ad cuius inſtantiam capiebatur, quatenus ille captus non ſit ſufficiens ad ſatisfaciendum: Si verò pro Crimine captus, ſiue capi debebat, eadem poena puniatur, qua Reus ipſe veniebat puniendus. Quòd ſi quis Executionem realem impediat, vt ſupra ſe opponendo, vel denegando tenutam, vel pignus dare cum aliquali reſiſtentia, in libris L. puniatur.

DE POENA OFFENDENTIVM PLAZZARIOS, Et Executores. Rub. LXIV.

QVi Plazzarios deferentes Præcepta, Citationes, & ſimilia occaſione Officij, quod ſemper præſumatur, niſi contrarium probetur, offendere auſus ſit, Si quidem Iniuria fuerit perſonalis, & grauis cum ſanguinis effuſione, ſiue etiam baculo grauiter læſus, ex quo Ius Gentium violare, & Principis Maieſtatem lædere videtur ad Capitalem poenam vltimo ſupplicio procedatur: Si verò iniuria fuerit perſonalis, ſed leuior, tunc ad Triremes per triennium mittatur, vel alia Corporali poena Iudicis arbitrio iniuriæ qualitate inſpecta, plectatur. Quòd ſi iniuria fuerit tantum Verbalis, poenam centum librarum incurrat: Et ſi verborum qualitas id requirat, vel minæ interceſſerint, etiam grauiori poena Iudicis arbitrio condemnari poſſit, Et credatur Iuramento ipſius Plazzarij cum vno Teſte idoneo de viſu. Et idem obſeruari Volumus contra Offendentes Executores.

DE POENA OFFICIALIVM, ET FORENSIVM OFFENDENTIVM Ciuem, vel Diſtrictualem. Rub. LXV.

SI Iudices, vel eorum Officiales, & Executores percuſſerint aliquem Ciuem, Incolam, ſiue Diſtrictualem, condemnetur in duplum illius poenæ, qua pro ſimili delicto Ciuis offendens alium Ciuem, ex forma Statutorum veniret condemnandus, & maiori, ſi facti, & perſonarum qualitate inſpecta Iudici videatur: Exceptis caſibus, in quibus Officialibus, ſiue Executoribus ratione eorum Officij de iure licitum eſt percutere, Et teneatur Poteſtas contrafacientes punire, & condemnare infra Menſem à die commiſſi Maleficij computandum, Alioquin ipſum ad eaſdem poenas in Syndicatu teneri volumus. Forenſes etiam ſi Ciuem, vel Diſtrictualem offenderint, duplicata poena, vt ſupra diximus, puniatur.

DE POENA IVDICVM COMMITTENTIVM BARATTARIAS. Rub. LXVI.

QVia decet Iudices puras Manus habere, & æqua lance ſingulis Ius, & Iuſtitiam adminiſtrare; Statuimus, quòd ſi ij Pecunia, Amicitia, Spe, Premio, aut Præcibus alicuius corrupti Abſoluerint non abſoluendum, vel non condemnandũ Condemnauerint, aut aliquod delictũ occultauerint, ſiue omiſerint procedere, vt debebant, vel quomodolibet

Barattariam, vel fraudem in eorum Officio commiſerint, eandem poenam incurrant, quæ pro huiuſmodi delictis imponenda eſſet, & damnum Parti læſæ in Syndicatu omnino reſarciant.

QVOD IVDICES CORRIGANT IGNAVIAM INERTIS Iuuentutis. Rub. LXVII.

QVia plerumquè multa facinora committuntur ab ijs, qui ſine vlla induſtria, & labore, nullamquè Artem exercentes cum Ignauia vitam ducunt, Quique vt plurimum in Aleis, & illicitis ludis, & nonnũquam etiam in Crapulis, & Meretricationibus infamen Vitam agentes, verſantur; Iudices, cum primùm de his notitiam quomodocumque habuerint, Eos ad ſe venire compellant, & diligenter ab eis exquirant de Vita, Moribus, Artibus, & Facultatibus, Vnde veſtes, & pecuniam ad ludos, & alios immoderatos ſumptus effundant: Et ſi poſtquam tales inertes depræhendantur, & à Iudice in Actis moniti, ad meliorem vitæ frugem ſe non redegerint, & ad aliquod laudabile Exercitium ſe non accommodauerint, Carcere, Exilio, & alijs Multis plectantur, prout Iudici magis viſum fuerit expedire.

QVOD NON LICEAT PISCANDO VTI ALIQVO-Genere Veneni, Et quo caſu piſcari liberum ſit. Rub. LXVIII.

NVlli liceat piſcando vti aliquò genere Veneni pro capiendis Piſcibus, ex quo Aqua Fluminum contaminetur in perniciem Piſcium, & non modicum præiudicium volentibus in fluminibus recreationis cauſa piſcari, ad pœnam quinquaginta libr. cuilibet contrafacienti, & credatur Accuſatori, ſeu denunciatori cum vno Teſte idoneo, & Accuſator Quartam partem pœnæ lucretur.

Liceat autem cuilibet Ciui, ſiue Diſtrictuali in Fluminibus piſcari, dũ tamen ab AEdificijs prope flumen exiſtentibus ſe abſtineant, & à Locis prohibitis, ſiue Piſcarijs, quæ proprios Dominos habeant. Qui autem Piſcantes in Locis permiſſis prohibuerit, qui ve in locis prohibitis piſcari auſus fuerit, pœnam xxv. librarum vice quàlibet incurrat, Et ſi in Piſcarijs priuatis, vltra damni emendationem, pœna duplicetur.

DE MALEFICIS. Rub. LXIX.

QVicumque fœdiſſimo Sceleri Sortilegij operam dare auſus ſit, & Demonum inuocatione adhibita humana Corpora inſidijs, vel præſtigijs irretire, aut Infantium membra languentia facere, vel quomodocunque alterum maleficiatum reddere, furcis ſuſpenſus flammis vltricibus exuratur: Si quis verò Amatoria pocula conficere, alijſquè bibenda, ſiue comedenda præſtare auſus ſit, grauiter Iudicis arbitrio facti, & perſonarum qualitate inſpecta puniatur: Quòd ſi prædicta facere ſolùm attentauerit, & effectus prædictus quouis modo ſecutus non fuerit, fuſtigetur per Ciuitatem, ab ea perpetuo exbanniatur, ſiuè aliter Iudicis arbitrio plectatur.

DE INQVIRENTIBVS THESAVROS. Rub. LXX.

AD Reprimandam nonnullorum Auaritiam, ſiue potius Inſaniam, qui ſuadente Diabolo Nolentes in ſudore vultus ſuiſibi Victum parare, Incantationibus, ac Maleficijs Theſauros inquirere audent, Statuimus hoſce Theſaurizantes, Incantationibus, Sortilegijs, & Superſtitionibus, quomodocumque vtentes pœnam ſcutorum centum, pro quolibet,& qualibet vice incurrere, & in Exilium ad quinquennium mitti debere.

Declarantes, In omnibus Caſibus ſpectantibus ad S. Inquiſitionem ratione Criminis Sortilegij, ſeu Inuocationis Demonum, Blaſphemiæ, & Deuaſtationis Sacrarum Imaginum, De quibus ſupra hoc eodem Libro IV. Non cenſeri per hæc Statuta aliquo modo diſpoſitum, ſeu derogatum, Sed illius Iura omnino illæſa ſeruari.

QVOD REVS POENAM NON SOLVENS LVAT IN CORPORE. Rub. LXXI.

QVotieſcunque Reus non poteſt pœnam Pecuniariam pro Maleficio impoſitam ſoluere; Iudex, ne Delicta impunita remaneant; Reum, Maleficij, & perſonæ qualitate inſpecta, in Corpus luere iubeat, & exequi faciat.

QVOD MASCVLINVM CONCIPIAT FOEMININVM. Rub. LXXII.

QVia ſolet in dubium reuocari, An in pœnis Maſculinum concipiat Fœmininum; Statuimus, quòd vbicunque in præſenti Volumine Statutorum reperiantur hæc Verba, vel Pronomina, Si quis, quicunque, nullus, nemo, & ſimilia verba continentia genus Maſculinum, quòd ſub eo Maſculino genere compræhendatur, & intelligatur etiam Fœmininum, vbi eadem Ratio id ſuadeat, & æquè in Fœminis verificari poſſit.

QVOD DE SIMILIBVS AD SIMILIA PROCEDATVR. Rub. LXXIII.

IN omnibus Caſibus, in quibus per præſentia Statuta non eſſet expreſſa certa pœna, Volumus, de Similibus ad Similia ex idẽtitate Rationis Perſonarum, & delicti qualitate diligenter inſpecta, procedi poſſe; Et Iudicem in prolatione Sententiæ mentionem facere debere de tali Similitudine, ſeu extenſione, ad pœnam xxv. librar. quoties contrafecerit, de ſuo Salario retinendarum.

FINIS LIBRI QVARTI.

STATVTORVM CIVITATIS EVGVBII

LIBER QVINTVS.

DE MERCATORIBVS ARTIS LANAE. Rub. I.

MERCATORES Artis Lanæ ſummoperè curare debent; Quòd illorum Ars, quæ Nutrix, & præcipua eſt in Ciuitate, diligenter, ac bona fide, iuxta eorum Conſtitutiones, tam per ipſos, quàm per Singulos eorum Artifices exerceatur, Vt eorum Panni, Raſciæ, Sagulæ, & ſimilia, tam in Ciuitate, quàm extra in Credito habeantur. Quamobrem eligere debeant Peritiores in Capitaneos dictæ Artis, qui cæteris præeſſe valeant in proponendis, & pertractandis eorum Negocijs, & quoties oportuerit, Adunantiam conuocare debeant.

Vt Igitur pro maiori Ciuium commoditate prædicta omnia ad vēdendum exponantur, & reperiantur, Statuimus, quòd etiam Drapperij, & Merciarij, tam illa, quàm extranea, in ſuis Apothecis detinere, & vendere valeant: Nec non Exteri propria conducere, & ad vendendum admittantur, & nullo modo prohiberi poſſint: Nec amplius menſurare debeant ad Banderam, prout hactenus contra Communem aliorum vſum, non ſine Emptorum querela, ab ijs factum eſt; Sed illis poſitis, & extenſis ſuper Tabula, vel Banca, ducendo Cannam, ſiue Paſſettum, de brachio in brachium, menſurare debeant ſuper Panno, vel Sagula directò per vnum Quartum intra pannum: Et qui contrafecerit puniatur in Libris Quinquaginta, Cuius pœnæ Quarta pars ſit Accuſatoris, alia Executoris, Reſiduum verò Fiſco Sereniſſimi applicetur.

In Iure verò Reddendo Notarium habeant expertum, qui bis ſaltem in Hebdomada de mane aſſiſtat in eorum Tribunali, Petitiones, & Querelas recipiat, Acta, & Proceſſus inſtituat, vt deinde ab eis Lites, & Cauſæ terminentur: Conſultorem etiam eligant Iuriſperitum, cuius conſilio cum opus fuerit, in Ciuilibus vtantur. In Criminalibus autem Cauſis, in quibus agitur de pœna Corporali, vel Pecuniaria, ſiue Quæſtionibus, & Tortura Reis inferenda, adhibito eorum Notario, cum Voto Prætoris Cauſæ ab eis terminandæ erunt: Et Iudices requiſiti auxilium, & Brachiū illis pro Iuſtitia præſtare teneantur.

DE AROMATARIIS. Rub. II.

NVllus in poſterum admittatur ad Aromatariæ Artem exercendum, niſi priùs diligenter examinatus, & approbatus fuerit à Prothomedico Ciuitatis Eugubij; Et deinde deſcribatur in Matricula, præuio tamen Iuramento, de bene, & legaliter dictam Artem exercendo; & debeat, omni diligentia adhibita, & fraude remota Simplicia componere, & Medicinas facere. Nemo etiam audeat alicui dare Medicinam purgatiuam, Pillulas, & ſimilia ſine licentia, & abſque ordinatione alicuius Medici Doctorati, & experti, ſub poena librarum xxv. & pluris etiam arbitrio Iudicis conſiderata qualitate caſus: Nec etiam audeat facere Torceas, Faculas, & Candelas niſi ex pura Cera, & Papiro, ex puro Bombice, abſque aliqua mixtura, & non dare vnam Speciem pro altera, ſed illa omnia vendere iuſto pretio, cum iuſtis menſuris, & ponderibus, ſub poena librarum decem, & cætera omnia obſeruare iuxta eorum Conſtitutiones, Illoſq. Iudices in exigendis Creditis ſummariè expediant.

DE MERCIARIIS. Rub. III.

MErciarij eorum Artem iuxta proprias Conſtitutiones fideliter exercere curent, vendendo Merces ad iuſtum pondus, ſiue Menſuram, ſub poena librarum X. & refectionis damni Parti læſæ, quoties contrafecerint. Exteros venientes ad vendendum in Ciuitate Eugubij admittant, faciendo eis ſtatim Bullettam iuxta eorum Capitula. In Nundinis Sancti Vbaldi omnes teneantur ire in Plateam Magnam cum eorum mercibus, ad vendendum, ibiquè, facta antea ſorte per dies octo præcedētes, diſtributione Apothecarum per Capitaneos Artis, cum aſſiſtentia Magiſtratus, eorum Merces iuſto pretio venundari faciant.

DE CALCEOLARIIS. Rub. IV.

CAlceolarij, in primis curare debent, vt in Capitaneos Artis Peritiores, & aptiores eligant, qui facultates, & redditus dictæ Vniuerſitatis, benè, diligenter, ac fideliter adminiſtrent. Pauperibus dictæ Artis ſubueniant Peregrinos, & Infirmos in eorum Domo, ſiue Hoſpitio recipiant, illiſquè pro viribus piè ſubueniant: Vtquè in dies prædictæ facultates augeantur curent, pro maiori credito, & commoditate, habere locum amplum, & magis aptum ad prædicta omnia facienda, & exercenda: Teneantur etiam eorum Artem omni fraude remota exercere,

bonis Coraminibus vti, & iuſto pretio vendere :. Exteros ad vendendum admittant, non ſolùm in die Mercati, ſed etiam quocunque alio tempore, facta eis ſtatim Bulletta iuxta eorum Conſtitutiones, & Capitula.

DE SVTORIBVS. Rub. V.

SVtores ſolita mercede contenti propriam Artem iuxta eorum Conſtitutiones fideliter, & ſine fraude exerceant, & Veſtes integrè conficiant abſque detractione alicuius partis, ad pœnam v. librarum, & Reſtitutionis rei ſubtractæ, quoties contrafecerint: Nec poſſint dictas veſtes pignorare, commodare; vel deponere penes aliquem, ad pœnam x. librarum, Sed teneãtur eas reſtituere illi perſonæ, à qua habuerint, vel in defectum illarum pretium, ſiue æſtimationem, de qua ſtetur Iuramento Domini: Si verò veſtes malè inciderint, ſiue tractauerint, cogi poſſint, & debeant à Iudice ad reficiendum earum æſtimationem Parti arbitrio Peritorum.

DE FABRIS FERRARIIS, SIVE MARESCALCHIS. Rub. VI.

QVilibet Faber, ſiue Mareſcalchus volẽs facere Focinam iuxta parietem communem, teneatur proprijs expenſis facere murum latitudinis vnius lateris, & altitudinis trium pedum ſupra Focinam, & faciat caminum in loco, ne lædat vicinos, ad pœnam v. librarum, & demolitionis, ſiue reſtitutionis in priſtinum: Exteros etiam ad vendendum admittant facta bulletta iuxta eorum Conſtitutiones: Et qui Mareſcalchi fuerint, eorum etiam Artem diligenter exerceant, debita mercede contenti Equos, & alia Animalia bona fide medeantur: Quòd ſi in ferrando Equũ, vel aliud Animal inclodauerint, teneantur Domino ad medelam, & ſi infra decem dies non liberetur, teneantur etiam ad omne damnum à Iudice ſummariè taxandum, cæteraquè omnia iuxta eorum Capitula fideliter exerceant.

DE FABRIS LIGNARIIS. Rub. VII.

FAbri lignarij teneantur, & debeant eorum Artem diligenter, & bona fide iuxta eorum Conſtitutiones exercere, & Laboreria conuentu aptis, & conuenientibus lignis, ſiue tabulis conficiant, & Dominis, ſiue Emptoribus ſolita mercede contenti quàm primùm reſtituant: Quòd ſi diſcor-

diſcordent de pretio, reuideri, & extimari faciant per alios peritos eiuſdem Artis, qui eorum Iuramento iuſtum pretium declarare debeant.

DE VASARIIS. Rub. VIII.

FIguli, ſiue Vaſarij in primis aduertant ne Fornacem conſtruant intra domos, vnde poſſit aliquod periculum propter ignem ſibi,vel vicinis imminere, ſed illam faciant in hortis,vel alijs locis vacuis, Niſi idoneè caueant de conſeruando indemnem eum, vel eos, qui paſſi fuerint damnum Iudicis arbitrio iudicandum, & reficiendum, & fornacem ſtatim remouere teneantur: Vaſa de bona terra, ſeu luto cum alijs ad Artem neceſſarijs, conficiant, nec exteros vaſa portantes in Ciuitatem ad vendendum, impediant, aut vllo modo prohibeant: Fœces etiam tam ipſi, quàm alij comburere non audeant in Ciuitate, vel Burgis, ſed ſeorſum ab habitantibus, vt earum fœtore alios non offendant, ad pœnam decem librarum qualibet vice incurrendam.

DE MVRATORIBVS. Rub. IX.

MVratores omnes Ciuitatis teneantur locare eorum operas cuicumque requirenti, in dicta Ciuitate, vel Comitatu ad fabricandum, & ſummo mane, quando fuerit finita prima Miſſa, quæ dici ſolet in Eccleſijs S. Mariæ Seruorũ, vel S. Dominici, debeãt adeſſe in loco AEdificij cõducti cum omnibus ferramentis, & inſtrumentis ad fabricandum neceſſarijs, & ibidem operari tota die vſque ad Solis Occaſum, ſiue ad ſonum Aue Maria, & donec non compleuerint laborerium conductum, non poſſint ſine licentia Conductoris recedere, & operari cum alio, dummodo primus Conductor ſubminiſtret neceſſaria ad fabricandum ſub pœna V. librarum pro quolibet, & qualibet vice, & nihilominus teneantur complere Fabricas ceptas Conductore volente, Niſi ex aliqua iuſta, & rationabili cauſa infirmitatis, rixæ ſubſequutæ, vel ſimili, Iudicis arbitrio excuſandi eſſent.

Quòd ſi conduxerint aliquam Fabricam ad Coptimum, ſiue ad Menſuram, tunc, & eo caſu teneantur bona fide, & ſine aliqua fraude operari, menſurando, & extimando Fabricam ad ſolitam menſuram Communis pro mercede, quæ inter ipſas Partes fuerit conuenta, aliàs ſolita, & conſueta merces aſſignetur. Quòd ſi ij ſint Operarij diurni, nec laborerium conduxerint, recepta mercede vlterius operari non teneantur: Merces autem à Cal. Aprilis, vſque ad Cal. Octobris aliquantulum iuxta ſolitum

augean-

augeatur, & ſi Partes diſſentiant Magiſtratus illam taxare, & declarare debeat. Cœtera ad Artem ſpectantia iuxta eorum Conſtitutiones obſeruari curent.

DE MACELLARIIS. Rub. X.

QVi Carnes legitimas vendunt, debeant in primis eorum Apothecas tenere mundas, præſertim à quibuſcumque fætidis, & aſſiſtere in illis ſummo mane, vſque ad vnam horam noctis, ad vendendum Carnes iuſto pretio, & pondere omnibus volentibus emere, illaſquè debeant habere paratas ad ſufficientiam, & bullatas, quæ ſint bullandæ, cum Cera iuxta ſolitum, & reliqua omnia conuenta, & per eos obligata, ſine fraude exequantur, ſub pœna, quæ ſigillatim continetur in eorum Capitulis: Extra verò eorum Apothecas Carnes vendere non audeant, ad pœnam quadraginta ſolidorum, qualibet vice incurrendam.

DE QVARTEGIANTIBVS BESTIAS. Rub. XI.

QVartegiantes non poſſint emere niſi duas Beſtias pro quolibet in die qua fit Mercatum, & niſi in Mercatali Magno, & non alibi, & excoriata Beſtia, factaquè diuiſione illius in quatuor partes, debeant ponere ſortem ſuper quartis, & cuicumque quartum, quem ſors dederit, aſſignare, & pro eorum labore habeant ſolùm ventrem, & ſanguinem pretiumquè ab emptoribus exigant iuxta illud, quòd fuerit ſolutum ab eis pro pretio Beſtiæ, detracto valore pellis, quam ad dictum effectum vendere teneantur, & ſi petatur, ſuper pretio iurare debeant, ad pœnam contrafacienti decem librarum qualibet vice incurrendam.

Addentes etiam, quòd Magiſtratus ex iuſta, & rationabili cauſa poſſit ad certum tempus id Banno prohibere.

DE HOSPITIBVS, ET TABERNARIIS. Rub. XII.

NVllus Hoſpes, ſiue Tabernarius per ſe, vel per interpoſitam perſonam audeat emere in die Sabbati, vel alia, in qua fit Mercatum in Platea, vel extra, donec ſteterit Banderola in Scalis, vel pulſauerit Campana Palatij ad meridiem, aliquas res comeſtibiles, vel dicere quòd teneat dictas res pro ſe, quòd poſtea dabit ei pretium, ad pœnam librarum quin-

quinque pro qualibet vice, & Amiſſionis rei emptæ, vel conuentæ, & quilibet poſſit accuſare, & denunciare, & lucretur Quartam partem pœnæ, & rei amiſſæ, & credatur eius Iuramento cum vno Teſte.

Volumus etiam, quòd omnes Hoſpites teneantur diligenter cuſtodire Valiſias, & quaſcumque alias res ſibi conſignatas ab Aduenis, & ſi eorũ culpa, vel negligentia deperdantur, illos teneri ad totale intereſſe damnũ paſſi, eius Iuramento comprobandum, ac Iudicis taxatione confirmandũ. Equos ad vecturam locari ſolitos cuilibet inſtanti dare teneantur, ſolita mercede recepta, Sicut etiam omnes in eorum Hoſpitijs commorantes benè tractare, nec liceat eis poſtquam aliquis intrauerit aliquod Hoſpitium, eum vocare, ſeu deriuare à dicto Hoſpitio, ad pœnam ſolidorum quadraginta, pro qualibet vice: Poſſint tamen retinere res, & ſi illæ non ſufficiant, perſonas ipſas Arreſtari facere, donec eis de eorum mercede fuerit integrè ſatisfactum.

DE TRICOLIS, ET VENDITORIBVS OLEI. Rub. XIII.

TRicoli etiam prohibentur emere in die Mercati, eo modo, & forma, vt ſupra de Hoſpitibus diximus. Caueant etiam, ne quid vltra taxatum pretium, aut rem pro re mentiendo, vendiderint, ad pœnam librarum decem, plus, & minus Iudicum, & Magiſtratus arbitrio, attenta facti, & perſonarum qualitate, Menſuras omnes, & Scutellas tenere debeant iuſtatas, & bullatas Bulla Communis, Sicut etiam in venditione Olei, vt diximus ſupra Libro I. De Officio Præfectorum Olei, & eius Venditoribus.

DE FVRNARIIS. Rub. XIIII.

PIſtores, ſiue Furnarij teneantur eorum Artem bene, & ſollicitè facere, Panem conuenienter coquere ad petitionem cuiuslibet, illumque mundum tenere in domibus ſuis, & deinde reſtituere per Numerum, ſicut acceperint, cum ſolita, & conuenienti mercede: Quod ſi Panem eorum incuria minus coctum, ſeu nimis aſſum reddiderint, teneri volumus ad emendationem damni, Magiſtratus arbitrio ſtatim faciendam. Poſſint tamen dicti Furnarij, & illorum familiares ire per Ciuitatem noctis tempore ſine lumine pro eorum Arte exercenda, cum opus fuerit, ſine pœna, vt alias diximus.

DE

DE MOLENDINARIIS. Rub. XV.

MOlendinarij teneantur Salmas frumenti cuſtodire, quam primum molere, & bonam farinam facere, & prius illi molere, qui primò frumentum,vel bladum portauerit, & ſi malam farinam fecerint, permutauerint, vel aliquo modo deteriorem reddiderint, teneantur emendare damnum Paſſo, & poenam x. librar. vice qualibet incurrant: Pro multura verò habere debeant libras quatuor pro quolibet centinario, & non vltra, & ſi contigerit eos repercutere Molam, debeant prius tantum molere de ſuo fruměto,quod ſufficiat,ne alterius farina de lapide ſentiat: Criuellos ad expurgandum granum habeant, nec ſalmas farinæ proſtratas, ſiue diſtentas in terra, vel alibi tenere debeant ſub eadem poena; Teneantur etiam frumentum, & farinam ad Penſam deſtinatam afferre, & bullettam macinatus ab Officiali deputato recipere, & alia iuxta eorum Capitula obſeruare.

DE FORNACIARIIS. Rub. XVI.

FOrnaciarij teneantur facere Lateres, Cuppos, & reliqua ad eorum Artem ſpectantia ad iuſtam menſuram, ſecundum modum, & formam reſpectiuè exiſtentem in Palatio Communis, & ideo priùs omnes eorum formas teneantur bullare Bulla Communis, & debeant laboreria omnia bene cocta, & conditionata, cuilibet requirenti vendere pro pretio ſolito, & conſueto à Magiſtratu declarando ad pœnam xxv. librarum, & amiſſionis laborerij,quoties in prædictis contrauenerint: Quòd ſi contigerit dictum laborerium eſſe malæ conditionis, liceat auctoritate Magiſtratus minui de pretio arbitrio peritorum.

DE ARTIFICIBVS DENEGANTIBVS VENDERE. Rub. XVII.

QVilibet Artifex habens rem venalem publicè expoſitam, teneatur cuilibet petenti eam vendere pro pretio impoſito, ſeu conſueto: Quòd ſi is negaret habere, vel vendere, incidat in pœnam quadraginta ſolidorum pro qualibet vice, & nihilominus rem expoſitam vendere cogatur.

DE VENDITIONE PISCIVM. Rub. XVIII.

MAgiſtratus Singulis Annis in principio Mēſis Ianuarij, teneatur proponere, & tractare in Conſilio Generali de Modo ſeruando in venditione Piſcium tempore Quadrageſimæ, & quod in illo firmatum fuerit, diligenter exequi, & obſeruari faciat: Et qui Piſces recentes cuiuſcumque generis ad vendendum portauerint, debeant in primis aſſignaſſe Superſtitibus Communis, illoſquè apponere in vtraque Platea, videlicet, S. Antonij, & S. Martini, & ibidem vendi facere ſecundum Taxam ab ipſis Superſtitibus habitam, ſeu Conuentionem Appaltatorum, nec liceat Piſces deinde ſeligere ad vendendum extra Plateas. Quòd ſi pretium, vt ſupra, taxatum, ſiue conuentum non ſit, ſed cuilibet vendere liceat, vt venditores ab exceſſiuo pretio arceantur, Volumus pretium ſemel ab ipſis venditoribus impoſitum, nec minui, nec augeri poſſe, ſed donec Piſces ſuperſint, eodem pretio vendi. Quòd ſi Piſces quocumque caſu putrefiant, liceat Superſtitibus ad flumen proijci facere: Et ſi in prædictis caſibus vendentes contrafecerint, pœnam decem librarum incurrant, & amiſsionis Piſcium. Prædicta tamen non procedant in venditione Piſciũ Fluminis, qui liberè à quocumque abſque ſolutione alicuius Gabellæ vendi valeant.

DE PONDERIBVS, ET MENSVRIS. Rub. XIX.

OMnes Mercatores, Artifices, & quæuis aliæ perſonæ, quæ ad pondus vendunt, vna eademquè Libra, nempe vnciarum XII. vti debeant, & omnia, & ſingula Pondera, ac Menſuræ ſint, & eſſe debeant adæquata, iuſtata, & bullata per Officialem deputatum Bulla Communis Eugubij, quæ Bulla ſingulis annis renouari debeat; Et omnes, qui ad pōdus vendunt, habere debeant penſiles Stateras, ſeu Bilancias, cum ſuſtinente Annulo in eorum Apothecis; ſiue Apothecarum ſcamnis cum ponderibus diſtinctè iuſtatis: Quòd ſi quis venditor repertus fuerit habere Bilancias, Stateram, Paſſum, MediamEminam, Barile, Boccale, vel alias Menſuras, ſiue pondera non iuſtata, vel adæquata, ac Bullata, vt ſupra dictum eſt, pœnam XXV. librarum incurrat, & plus etiam arbitrio Iudicis fraudis, & perſonæ qualitate inſpecta, & damnum quocumque caſu Emptori emendare cogatur: Menſura verò iuſtetur, & adæquetur, & ſi iuſtari non poſsit, rumpatur, ſiue igne comburatur. Si verò aliquis inuentus fuerit habere dicta Pondera, vel Menſuras iuſtas, & adæquatas,

non

non tamen bullatas, puniatur in libris decem, pro qualibet vice, & quilibet poſsit accuſare, & denunciare, & Quartam partem pœnæ lucretur.

Declarantes, quòd Salma Vini ſit, & eſſe debeat duorum Barilium: Barile verò capacitatis XXIV. Boccalium. Boccale capacitatis librarum ſex, Medium, librarum trium, & Folietta vnius libræ cum dimidia, iuxta Menſuras, quæ in Palatio Communis aſſeruantur: Emina verò Grani eſt regulariter ponderis librarum CL. & in menſuratione Grani adhibenda eſt Raſoria, ſecus autem in alijs Bladis, & Leguminibus, quæ ad culmam menſurari debent, Sicut etiam Caſtaneæ, Glandes, Remola, & ſimilia: Sextarium verò Calcis ſit, & eſſe debeat capacitatis Eminarum duarum ad Culmam.

DE STATVTIS ARTIFICVM. Rub. XX.

ARtifices non poſsint aliquas Conſtitutiones, ſiue Statuta facere, quæ licita, & honeſta non ſint, & Detrimentum aliquod publicum, ſiue priuatum contineant, ſiue etiam præſentibus Statutis aduerſentur: Sed illa præſententur Conſilio Generali, in quo eligi debeant duo Viri periti ſuper eorum Admiſsione, & demum pro illorum Obſeruatione à Sereniſſimo Duce Noſtro fuerint confirmata.

DE MONOPOLIIS. Rub. XXI.

VT rerum omnium venalium Copia quantum fieri poteſt in Ciuitate manuteneatur, Monopolia omnia in ſingulis Artibus omnino prohiberi volumus, & qui ea fecerint per Iudices repellantur, & facti qualitate inſpecta eorum arbitrio puniantur.

DE MERCATO FACIENDO. Rub. XXII.

QValibet die Sabbati, ſi de ea die Feſtum Solemne non ſit, alioquin die præcedenti Mercatum fieri Volumus in Platea Magna, ibiquè res omnes venales exponi ad vendendum: Nulla etiam Executio, tam realis, quam perſonalis, ea die fieri poſsit pro debito Ciuili publico, vel priuato, ſed cuilibet liberum acceſsum concedi volumus, & quicquid contra præmiſſa factum fuerit, ſit penitus nullum, & Officialis, qui contrafecerit, poenam librarum decem qualibet vice incurrat.

DE EMENTIBVS RES FVRTIVAS. Rub. XXIII.

QVi ſcienter emerit Animalia, vel alias quaſcumque Res furto ſubſtractas, cogatur ſummariè dictas Res Domino reſtituere, abſque aliqua refectione pretij, & pœnam L. Librar. incurrat, ſiue etiam grauiorē, Iudicis arbitrio facti qualitate inſpecta. Quòd ſi Emptor probauerit ſe emiſſe publicè in Foro, vel venalia, aut venales fuiſſe alibi publicè expoſitas, aut bannitas ad Sonum Tubæ per publicum Præconem in locis publicis, non cogatur Domino reſtituere abſque prætij refectione, & Venditorem eidem Domino indicare debeat, Niſi appareret Emptorem de furto informatum eſſe, quòd tamen in dubio in publicis Emptionibus præſumendum non erit.

QVOD VIAE CIVITATIS SINGVLIS MENSIBVS Mundentur. Rub. XXIV.

QVolibet menſe Viæ omnes tam principales, quam aliæ Ciuitatis Eugubij mundari debeant per Ciues ante eorum Domos, habitationes, & Apothecas, & propterea omnes teneantur immunditias, ſiue alia quecumque impedimenta amouere, & ad flumen aſportari facere, ad poenam quadraginta ſolidorum cuilibet inobedienti, ſtatim de facto exigendam: Vtque talis Diſpoſitio executioni demandetur, Magiſtratus in principio cuiuſcumque Menſis id banniri faciat cum poena prædicta termino trium dierum, ad hoc vt Executores dictam poenam exigere valeant.

DE CLOACIS PVBLICIS, ET PRIVATIS Rub. XXV.

VT Aqua in Vijs publicis ſine damno Ciuium adiacenti decurrat; Magiſtratus diligenter curet Publicas Cloacas manuteneri, & cum opus fuerit mundari, & ſumptibus Vicinorum reaptari mandet. Quilibet etiam habens Cloacas, Aquarolos, vel Neceſſaria debeat ita tenere, quod non decurrant in Vias publicas, eaquè ab omni foetore claudere, & liberare, ad pœnam x. librarum quoties moniti contrafecerint, & reaptari omnino cogantur.

DE VIIS, ET ALIIS LOCIS PVBLICIS NON ALIENANDIS, Vel permutandis. Rub. XXVI.

VIæ, & alia loca Publica alienari, ſiue cōcedi non poſſint à Magiſtratu, niſi Re maturè diſcuſſa in Conſilio generali, & illius accedente Conſenſu. Quòd ſi quis velit extra Ciuitatem aliquam Viam publicam de vno loco ad alium immutare, Volumus à Magiſtratu cum aſſenſu DD. Deputatorum concedi poſſe, ſi Viæ melioratio Syndici relatione habita, interſit, & habeatur Conſenſus adiacentium loco, vbi dicta Via mutanda ſit, illaquè prius per dictum Syndicum fuerit terminata,& extructa: Alioquin immutantes pœnam xxv. librarum incurrant, & in priſtinum reſtituere cogantur.

DE VIIS PVBLICIS, ET VICINALIBVS EXTRA CIVITATEM, Et de earum latitudine. Rub. XXVII.

NVllus ædificet, aut impedimentum aliquod apponat in Vijs Publicis, ſeu Vicinalibus exiſtentibus extra Ciuitatem, per quod vſus earum impediatur, & qui contrafecerit pœnam x. librarum incurrat, & viam ſuis ſumptibus liberare, & in priſtinum reſtituere teneatur.

Viæ autem principales, quæ Reales appellantur, exiſtentes prope Ciuitatem per vnum milliarium ſint, & eſſe debeant latitudinis pedum xxv. vltra verò vnum milliarium pedum xx. Viæ autem, quæ Communes, ſeu Publicæ dicuntur, ſint latitudinis pedum XII. Sicut etiam Viæ Vicinales eſſe debeant pedum VI. Semitæ verò pedū III. & ita per Magiſtratum, & Viarum Superſtites manuteneri debeant.

DE IMMVNDITIIS IN VIIS NON PROIICIENDIS. Rub. XXVIII.

NEmo audeat in aliqua Via, vel Platea Ciuitatis letamen, ſpazzaturam domus, Animalia mortua, & ſimiles immunditias proijcere, vel proiectas habere, ſiue aquam immundam, & ſimilia in vias deijcere, ad pœnam quadraginta ſolidorum pro qualibet vice, & qui monitus prædicta non abſtulerit, pœna duplicetur, & nihilominus ea ſuis ſumptibus tollere, & locum omnino mundare cogatur: Excipimus autem eos,qui aliquid in via haberent occaſione fabricæ, donec fabricam compleuerint, & non vlterius, dummodo non occupent maiorem partem Viæ, taliter quòd per eam quis etiam cum Beſtijs tranſire non poſsit.

DE

DE PANNIS, ET ALIIS NON LAVANDIS IN PVBLICIS Fontibus. Rub. XXIX.

NVllus audeat lauare Pannos,Coria, aut quæcumque alia in publicis Fontibus, ſiue eorum Pantanis Ciuitatis Eugubij, & qui contrafecerit, puniatur vice qualibet in libris v. & quilibet poſſit denunciare, vel accuſare eiuſque Iuramento credatur cum vno teſte, & lucretur tertiam partem pœnæ,aliam verò tertiam habeant Executores, & Reſiduum inſtaurationi Fontis applicetur.

QVOD NON MACERETVR PROPE CIVITATEM, NEC Inciglietur in ea. Rub. XXX.

NVllus in poſterum Linum, vel Canepam audeat macerare prope Ciuitatem per ſpatium quarti vnius Milliaris: Sicut etiam incigliare non poſſit in Ciuitate, & Vijs publicis ad pœnam vtroque caſu decem librarum, Communi, & Executoribus pro parte applicandam.

DE BALCONE, PONTE, SIVE SCALIS IN VIIS NON Faciendis. Rub. XXXI.

AD tollendam Deformitatem,quæ hactenus à multis ob priuatam cõmoditatem Ciuitati illata eſt, Statuimus, & Ordinamus quòd Nullus in poſterum facere audeat Balconem in Domo, ſiue iam factum inſtaurare, vel etiam Pontem aliquem facere, ſiue Horticellum ſuper Vijs publicis, aut Scalas extra Domos in dictis Vijs ad pœnam xxv. librarum quoties contrafecerit: Niſi tamen Magiſtratus cum aſſiſtentia Superſtitum Viarum propter neceſſitatem vnum, vel duos Scalinos ad ſummum fieri permitteret: Pons autem ſi in aliquo Viculo faciendus ſit, de licentia ſolùm Generalis Conſilij conſtrui poſſit.

DE PARIETE. Rub. XXXII.

CVicumque liceat Muro ſibi propinquo liberè vti, eiquè tigna,aliaquè ad ipſum AEdificium neceſſaria iniungere, etiam ſi is ad vicinum ſuum in totum pertineat, Dum tamen Murus ſit ſufficiens, eiuſquè AEdificijs nullo pacto officiat, & dimidium pretij eiuſdem Muri ad AEſtimationem duorum Peritorum per ipſas partes eligendorum, perſoluatur. Quòd ſi aliquis habens communem Parietem voluerit ſuper ipſo fabricare

care, de ſuo proprio id facere poſſit, dum tamen ipſe Murus communis ſit idoneus, & habilis ad tale onus ferendum, aliter teneatur ſuis expenſis fortificare, & hoc caſu eligi etiam debeant duo Periti in Arte iuxta quorum Declarationem Murus ipſe aptetur. Et ſi quis ſuper Muro communi murauerit de ſuo proprio, & alter Socius ſuper eo voluerit ponere, & iniungere, aut altius tollere ſuum AEdificium, liceat ei, etiam ſi Vicini luminibus officiatur, ſoluto pretio dimidiæ partis ponendo per Peritum cōmuniter eligendum, & ex tunc facta ſatisfactione Murus ſit communis. Quòd ſi inter duas Domos parua illa Intercapedo, ſiue diſtantia interſit, Liceat ei, qui priùs in altera earumdem Domorum ædificare cœperit, totū illud ſpatium nullo perſoluto pretio occupare, & Domui ſuæ adiungere, Muroquè Vicini, vt ſupra dictum eſt ſoluto pretio pro medietate communiter vti, dummodo Vicini AEdificia, ſi quæ ſint, illeſa conſeruentur, vel reaptentur, & eius indemnitati prouideatur.

DE STILLICIDIO. Rub. XXXIII.

NEmini liceat fabricare Stillicidium, per quod aqua decurrat ſuper tectum, ſiue AEdificium Vicini, neq; etiam Canale, per quod Aqua pluuia collecta propè, vel ante Domum alicuius cadat, ad pœnam xxv. libr. & reſtitutionis AEdificij in priſtinum Vicino requirente.

DE AEDIFICIO PROPE VICINVM FACIENDO. Rub. XXXIV.

OMnibus liberum eſſe Volumus ſuum tollere AEdificium, etiam quòd Vicini aſpectus impediatur, vel etiam Nouum facere in ſuo Solo, dummodo Vicino non appropinquet ſpatio vnius pedis cum dimidio, vel contra antiquam debitam Seruitutem, ſeu contra conuentiones, & pacta id non fiat, quibus caſibus Iudex cum primùm de prædictis ei conſtet, AEdificium dirui Iuris, & facti remedijs compellat.

DE FENESTRIS PROPE VICINVM FERRANDIS. Rub. XXXV.

QVicumque habuerit aliquam Feneſtram, ſeu foramen adeo latum in Muro aliquo Communi, vel proprio prope Domum Vicini, per quam, ſeu per quod deſcendi facile poſſit in Domum, ſeu Cortile, vel Hortum Vicini, quòd Iudicis arbitrio iudicandum relinquimus, cogi

poſſit

poſſit à Iudice ad petitionem Vicini conquerentis, vt debeat illa ferrari facere, ita & taliter, quòd per illa non poſſit caput mitti, & Vicini Domus in tuto ponatur.

DE VERSATORIO, ET NECESSARIO. Rub. XXXVI.

NVlli liceat Aquæductum, ſiue Verſatorium apertum habere, per quod Aqua in Vias publicas decurrat: Sicut etiam nulli licere Volumus in Muro Communi ex parte ſua fabricari facere Verſatorium, ſiue Neceſſarium, per quod parieti aliquod præiudicium, vel etiam fœtor vicino inferatur, & ſi quis cõtrafecerit Iudex ſtatim illud amoueri faciat.

Si quis verò habeat Verſatorium, ſiue Neceſſarium iam conſtructum in communi pariete, per quod damnum, ſiue fœtor Vicino inferatur, Iudex ſummariè Iuris remedijs Dominum cogat, vt omne damnum, & fœtorem tollere, & amouere faciat, Alioquin AEdificium ipſum tolli, & dirui mandet.

DE DOMIBVS NON DIRVENDIS. Rub. XXXVII

NE Ciuitas ruuinis deformetur, nulla Domus in poſterum prætextu Maleficij diruatur, preter quam in caſu Proditionis, & leſæ Maieſtatis, Sed in caſibus, qui bonorum publicationẽ de Iure Communi, ſiue Municipali requirunt, publicata Fiſco applicetur, aliàs delinquentis hæredibus relinquatur: Addentes itiam quod quis non poſſit propriam Domum ratione dominij diruere, & deuaſtare ad vendendum Cuppos, Lateres, Ligna, Ferramenta, & ſimilia, ſed integram alienare teneatur, poena L. librarum quoties fuerit contrafactum, Niſi tamen Domus totalem ruinam minaretur, & Dominus illam propter eius paupertatem reficere aut ſuſtinere non poſſit, & emptorem præmiſſo publico Banno, non inueniret, quo caſu de licentia prius habita à D. Locumtenente, & Magiſtratu eam diruere valeat. Declarantes, quòd ſi quis haberet aliquam Domunculam, illam occaſione ampliandi propriam Domum vel Hortum cum conſenſu Magiſtratus diruere poſſit.

DE MORTVIS SEPELIENDIS. Rub. XXXVIII.

LAudabilis conſuetudo in Mortuis ſepeliendis nonnullis ab hinc annis inducta omnino obſeruanda erit, & quòd impenſa, quæ olim extrinſecus ad pompam non ſine Ciuium iactura fieri ſolebat, ad Suffragia pro Animarum ſalute in Eccleſijs porrigenda iuxta cuiuſcumque conditionem hæredum arbitrio conuertatur. Volumus etiam quod Aſcendentes omnes, Deſcendentes, & Conſanguinei primi gradus non poſſint exire de Domo ad aſſociandum Cadauera Defunctorum ad Eccleſias, ſed die ſequenti, vel alijs, quibus Officia pro Defunctis celebrantur, adeſſe poſſint, ibiquè pro ſalute Animarum Defunctorum, & Propinquorum ſuorum Deum Opt. Max. exorare debeant.

Declarantes etiam, quòd Ciuium cadauera extra Ciuitatem, Defunctorum poſſint intra Ciuitatem exportari, & in proprijs Sepulchris, & Eccleſijs, vnà cum Maioribus condi, & ſepeliri, Niſi tamen aliqua ſuſpitio Cadaueris, vel temporis qualitas, & occaſio aliter ſuaderet, quòd Iudicũ, & Magiſtratus arbitrio iudicandum erit.

DE FAMVLIS COGENDIS AD SERVITII TEMPVS Implendum. Rub. XXXIX.

FAmuli, & Famulæ Artificum, & aliorum ſi promiſerint pro certo tẽpore alicui inſeruire Domi, ſiue in aliqua Apotheca, teneantur conuentum tempus complere, dummodo Dominus illis mercedem conuentã ſoluat, & non aliter quàm conuentum eſt, eorum opera vtatur, & ſi conuenerint, condecentia præbeant Alimenta, & ad hoc Famuli, & Famulæ, ſicut etiam Domini ad perſoluendum mercedem per Iudices iuris, & facti remedijs compellantur: Et ſi dicti Famuli, vel Famulæ damnum aliquod Dominis intulerint, illud emendare etiam cum Salarij retentione cogantur.

DE MERETRICIBVS. Rub. XXXX.

SI Mulier aliqua reperiatur in Ciuitate Eugubij, quæ impudicam duxerit Vitam, & ſui corporis quæſtum palam fecerit, de qua Vicini conquerantur, tunc ex dicto loco, & Vicinia, ſi ibidem perſonæ honeſtæ inhabitent, talis Mulier expellatur, & ſi Domum propriam inhabitet, eam vendere cogatur, & debeat ſe conferre ad alium locum à Meretricibus habitari ſolitum, & ad id ſummariè per Iudices iuris, & facti remedijs

compellatur. Nulla etiam dictarum Meretricum audeat in Eccleſijs ſe ponere, & intromittere cum Mulieribus honeſtis, ſed ab eis ſeparatim ſtare debeat, ſub pœna libr. x. quoties contrafecerit.

DE CIRCVLATORIBVS, SIVE CERETANIS VLTRA Triduum non permittendis. Rub. XXXXI.

QVia ſæpe experimur Circulatores, ſiue Ceretanos ſub prætextu Medicamentorum, & aliarum rerum ab eis vendendarum Iocis, & Mendacijs non paruam pecuniarum quantitatem à Ciuitate extrahere; Volumus eos abſque licentia D. Locumtenentis ad vendendum non admitti, quæ ad triduum tantùm detur, & non vlterius, quo elapſo à Ciuitate recedere debeant, & compellantur ad pœnam libr. x. qualibet die contrafecerint, cuius medietas Denuncianti, & Executori concedatur, altera verò Fiſco applicetur.

QVOD PORCI PER CIVITATEM IRE NON Permittantur. Rub. XXXXII.

QVi Porcos in Ciuitate, vel Burgis nutriunt, nullatenus ſinant eos per Ciuitatem, vel Burgos diſcurrere, aut vagari, ſed illos Domi recluſos habere debeant ſub pœna 40. ſolidorum pro quolibet Porco vice qualibet perſoluenda, & nihilominus teneatur Dominus ad emendationem damni, Si quod fecerint, & propterea liceat cuilibet damnum Paſſo Porcos capere, & recludere, donec ei fuerit ſatisfactum, aut ſaltem præſtita cautio de ſatisfaciendo: Exceptis tamen Porcis duobus S. Antonij, qui ob vtilitatem dictæ Eccleſiæ ali permittantur per Ciuitatem. Scrofas autem nemo audeat tenere in Ciuitate, vel Burgis, aliàs vltra damni emendationem pœnam V. librarum incurrat.

DE INTERFICIENTIBVS LVPVM. Rub. XXXXIII.

SI quis in Comitatu quocumque modo Lupum interfecerit, habeat à Communi Eugubij florenum vnum, Si verò in Territorio Caſtrorum occiderit, dictum florenum ab illa Vniuerſitate cōſequi poſſit, & debeat.

TAXA MERCEDVM EXECVTORVM. Rub. XLIV.

NE Ciues, & Diſtrictuales propter nimiam Executorum cupiditatem grauentur, Sed Taxa Mercedum à Sereniſſimis Ducibus approbata omnino ſeruetur, atque omnibus innoteſcat; Volumus illam in præſenti Volumine Statutorum de verbo ad verbum deſcribere, & regiſtrare, prout etiam extat in Tabella in Audientia Palatij. Videlicet.

Se alcuno de gl'Vffiziali, & Eſſecutori farà legitimamente per la licenza datali, alcuna Eſſecutione, ò pegno reale, per Cauſe Ciuili, nella Città, ò Borghi di eſſa, habbia per ſua mercede quattro bolognini per ciaſcun pegno, & vn ſoldo al Balìo, che ſarà con eſſo di qualunque quantità ſia fatta detta eſſecutione, & nel Contado l'Vffitiale, & Eſſecutore habbia bolognini cinque per ciaſcun pegno, & il Balìo ſoldi doi, e non più, laqual mercede s'intenda quando faranno li ſopradetti pegni in diuerſe Ville, ò Caſtelli: ma quando nella medeſima Villa, ò Caſtello faranno più pegni, all'hora habbino ſolamente l'eſſecutione, come l'haueſſero fatta nella Città, ſotto pena di reſtituire il doppio di quel che haueſſero hauto, e di perdere la giuſta mercede, & in oltre di doi ſcudi per ciaſcuna volta.

Per qualunque eſſecutione perſonale, ò ſoſpetti di fuga, che ſe ritrouaſſero, ò faceſſero prigioni per le ſopradette Cauſe Ciuili, nelli luoghi detti di ſopra, habbino hauere li ſopradetti Eſſecutori, & Balij altretanto di quella mercede, che di ſopra è ſtata taſſata per qualunque quantità ſia l'eſſecutione, e non più ſotto la detta pena.

Per Sequeſtri, tenute poſeſſi, che faranno ſecondo le conceſſioni, che haueranno haute, habbino ſolamente quella mercede, che è detta di ſopra nell'eſſecutioni reali per le Cauſe Ciuili, ſotto la detta pena.

Per Raccomandationi, ò Confirmationi di coloro, che fuſſero ritenuti prigioni ad inſtanza d'altri Creditori, habbin ahouer ſolamente vn bolognino per ciaſcuna raccomandatione, ſotto la detta pena.

Che per qualunque eſſecutione reale, & perſonale, che ſi faceſſe nelle Città, e Borghi d'eſſa, contro perſona particolare, per paglia, legne, impoſte de guaſtatori, & Acquedotto della Muraglia di Peſaro, & altre impoſte ordinarie, & ſtraordinarie, che da S. A. S. o dall'Illuſtre Communità s'imponeſſero per l'auuenire, ò fuſſero già impoſte per il paſſato, non poſſa hauer l'Eſſecutore più che vn bolognino per ciaſcun pegno, & vn quattrino al Balio, & ſe il debito ſarà da bolognini 20. in giù, e da bol. 20 in sù, per ſino à bolog. 80. bolog. 2. all'Vffitiale, e quattrini doi al Balio

per ciaſcun pegno, e da quella ſomma in sù vn groſſo all'Vffitiale, e quattrini quattro al Balio per qualunque ſomma ſia nella Città di Gubbio, e Borghi, e per le eſſecutioni, che ſaranno fatte nel Contado ſi raddoppi la detta mercede, con riſerua però, ſe li pegni ſaranno fatti nelle medeſime Ville, ò Caſtelli, come ſi è detto dell'Eſſecutioni Ciuili, ſotto le dette pene.

Per l'Eſſecutioni reali, & perſonali, di ſicurtà, ò precetti, ò altre pene, che naſceranno per contratti,e cõuentioni delle parti,habbia hauere il ſopradetto Eſſecutore ſolo vn ſoldo per fiorino, tanto di quella quantità, che è applicata alla Camera, quanto di quella, che ſi deue alla Parte oſſeruante, laqual mercede detto Eſſecutore habbia hauere quando il Fiſco, e la parte ſaranno ſodisfatti di quello, che deuono hauere, ò per rata di quello ſi pagaſſe, e non altrimente, ſotto la detta pena.

Che quando il Giudice per diſubidiẽza per qualche parola,ò atto,che haueſſe detta, ò fatto, ordinarà, che ſia menato prigione per caſtigo, ò pena di quella loro inobedienza, ò per teſtimonio, informatione, ouero perche contra di loro ſi cercaſſe alcun altro delitto, in quel caſo debbino hauere gl'Eſſecutori quella mercede, che dal medeſimo Giudice ſarà loro taſſata, conſiderata la qualità della pena, e la cauſa della retentione, purche la mercede non ecceda la ſomma di trè giuli.

Per l'eſſecutioni reali, e perſonali, che ſi faranno contro gli Vffitiali preſenti, paſſati, ò futuri debitori della Camera, ò della Communità di Gubbio per cagione di Datij, Gabelle, Offitij di qualſiuoglia ſorte, come del Sale, della Carne, del Paſſo, Damno dato, e ſimili, habbino gli Eſſecutori per lor mercede vn ſoldo per fiorino, e non più per quella quãtità, che ſaranno debitori.

Per Eſſecutioni reali, e perſonali fatte per cauſa di multe, purche citati non ſiano comparſi, à preſentarſi auanti al Giudice, ò a rinouar ſicurtà, ò da altri loro comandamenti, debbino hauere gli Eſſecutori per la lor mercede groſſi doi per ciaſcheduna multa di qualunque quantità ſi ſia, & in qualunque luogho ſia fatta l'eſſecutione, e queſta mercede habbi hauere dopò che hauerà fatto il pegno idoneo, e gli Condennati haueranno ſupplicato, ò dato ſicurtà di ſupplicare per la detta condennatione

Per l'Eſſecutioni perſonali contro alcuno, che haueſſe commeſſo alcun delitto,per ilquale fuſſe impoſta, ò ſi doueſſe imporre per li Statuti, ò Decreti ſolamente la pena corporale, ancorche all'hora non ſia fatta la condennatione, debba hauere per ſua cattura, ſubito, che l'hauerà ritenuto prigione, vn fiorino per l'eſſecutione fatta, e ſe l'eſſecutione ſarà fatta dopò la condennatione in detta pena corporale,habbia hauere fiorini doi,

c non

e non più, e la medeſima mercede habbia hauere, ancorche ſe la pena del delitto fuſſe Alternatiua, cioè pecuniaria, ò corporale, in caſo che il delinquente non pagaſſe in frà il tempo, ma ſe la pena foſſe parte pecuniaria, e parte corporale poſſi hauere tanto per libra, come è taſſato qui di ſotto nella pena pecuniaria.

Et in caſo, che alcuno compariſſe ſpontaneamente auanti alcun Giudice, & il Giudice comandaſſe, che foſſe tenuto prigione, e così di ſua voluntà vi andaſſe, ſe la pena del delitto, del quale è imputato foſſe la pena della vita, habbia hauere l'Eſſecutore groſſi cinque, e per qualunque altro delitto ſi ſia groſſi dui, e non più.

Per Cattura fatta di alcuno, che portaſſe le Armi contro li Decreti di S. A. S. non poſſa hauer l'Eſſecutore altra mercede, ſe non quella del guadagno dell'Armi, intendendo ſolamente dell'offenſiue, e della parte della pena, che li ſarà data da i medeſimi Decreti, riſeruata la gratia di S.A.S. ma quando haueſſe licenza di poterla portare, all'hora non poſſa hauere ne anco eſſecutione alcuna.

Per l'Eſſecutioni fatte perſonali contra Cōdannati per alcun delitto in pena pecuniaria, habbia hauer l'eſſecutore vn quattrin per libra di quella quantità, che ſarà condennato, ò veramente vn bolognin per fiorino della quantità, che entrarà in Camera, dopò che lui ſarà gratiato, e non altrimente, ne prima, che la Camera ſia ſodisfatta.

Per l'eſſecutioni reali, e pegni fatti nella Città, e ſuoi Borghi contro condennati per cauſe Criminali, ò Danni dati in pena pecuniaria, habbia hauere bolognini cinque da libre trenta in giù, e da libre 30. in sù vn quattrino per libra a buon conto di quanto ſi potrà ritrahere dall'iſpeditione di dette pene, di modo che non ſia pagato l'Eſſecutore, ſe non per rata di quello, che entrarà in Camera, Ne poſſa conſeguire intieramente la ſua mercede, ſe il pegno che hauerà fatto non ſarà baſtante alla ſodiſfattione della pena, ma per rata del retratto, che ſe ne farà, come ſi è detto di ſopra, ſotto la pena di doi ſcudi, e della perdita dell'eſſecutione ogni volta, che contrafarāno, e per le ſopradette eſſecutioni fatte nel Contado habbi hauere altretanto di quello, che è detto di ſopra, con riſerua ſe l'eſſecutioni ſaranno fatte in vn medemo Caſtello, ò Villa, che all'hora ſia pagato come l'haueſſe fatto nella Città, come ſi è detto di ſopra dell'eſſecutioni Ciuili.

Che li pegni quali detti Eſſecutori haueranno fatto per qual cauſa ſi ſia, tanto nel Contado, quanto nella Città ſiano obligati per termine di due giorni conſignarli al Depoſitario della Città, ò laſciarli in man del Sindico di Caſtelli, ò Ville, con ordine, che il Sabbato ſeguente l'habbia

à por-

a portare al medeſimo Depoſitario, ſotto la detta pena.

Che detti Eſſecutori non poſſino, ne debbino hauere, ne far pagare ferratura, e sferratura da alcuno, che da loro foſſe ritenuto prigione, ſe dal Giudice della Cauſa non hauerà hauta licenza in ſcritto di douerli metter li ferri; laqual licenza il Giudice la poſſa ſolamente concedere quando il Carcerato ſarà imputato di alcun delitto, per ilquale veniſſe condennato in pena corporale, ò veramente la pena foſſe pecuniaria, & il Carcerato non voleſſe dar ſicurtà de tuto carcere,& in quei caſi,ne' quali doueſſe legitimamente eſſer pagato della ferratura; e sferratura, debba hauere vno ſcudo doue foſſe la pena corporale, e doue foſſe pecuniaria mezo ſcudo.

La Mercede della prigionia ſia in ogni caſo, vn bolognino il giorno,come è vſato ſempre.

Che l'Eſſecutore non poſſa, ne debba hauere la ſua mercede, ſe non quãdo con effetto hauerà fatto l'eſſecutione intieramente.

Che non debba hauere la mercede dell'eſſecutione più di vna volta per vna medeſima cauſa, ancorche l'haueſſe fatta più volte, ma il debitore nõ haueſſe ſodisfatto intieramente il creditore per difetto, e colpa di detto eſſecutore.

Che douendo pigliare la perſona, e non la pigliando non poſſa, ne debba hauere mercede alcuna, e perciò non poſſa pigliare la robba, e maſſimamente le armi di quella perſona, che deuono pigliare, ſe non in quanto biſognaſſe per ſeruitio della Camera, ò d'altri, per chi faceſſe l'eſſecutione, deponendo detta robba in mano del Depoſitario de pegni, da darſi poi à chi ſarà di ragione.

Che pigliando alcuna perſona, che haueſſe armi, denari, & altre robbe adoſſo, debba l'eſſecutore ſubito con inuentario deporle medeſimamente in mano del Depoſitario de pegni, da darſi poi à chi ſarà di ragione, come di ſopra.

Che in caſo debba hauere rata alcuna di pena per virtù dello Statuto, ò Decreto, ò Bando, s'intenda, che habbia hauere ſolamente la rata del gratiato, cioè hauendo riſpetto alla quantità, che il delinquente deue pagare per la gratia, e non a tutta la pena.

Che non habbia hauer mercede alcuna per l'eſſecutione, oue hà la rata della pena, ma ſia contento di quella rata ſola, eccetto in caſo che il delinquente haueſſe gratia libera, nel quale habbia l'eſſecutione, e mercede, come di ſopra nell'altro Capitolo.

Che non poſſa hauere, ne fare alcuna Eſſecutione Ciuile, e Criminale, reale, e perſonale, ſe non ha licenza dal Giudice, eccetto doue trouaſſe il delin-

delinquente in flagranti crimine, ò che foſſe notorio delinquente, ò condennato, ſotto la pena ſopradetta.

Che detti Eſſecutori non poſſino mancare di non far l'eſſecutioni in frà termine di otto giorni al più, dal dì, che ſaranno ricercati nelle Cauſe Ciuili, ſotto pena di doi ſcudi, e non debbino pigliare più delle ſopradette mercedi ordinateli, ancorche dal Creditore, ò Debitore li foſſe offerto di vantaggio, e contrafacendo ſiano tenuti alla pena di reſtituire il doppio, e mancando di eſſeguire nel modo ſudetto, ſe li debba ritenere del lor ſalario immediate.

Che il Notario de Maleſitij per l'inuentari, che farà de beni de delinquenti, in caſo, nelquale per la forma de Statuti, ò Decreti di S.A.S. foſſe la pena di confiſcatione de beni, debba hauere nella Città, ò Contado vn Fiorino per ſua mercede, e non più, & in caſo, che alcuno foſſe ferito, ò che per ſimili ferite non ne ſeguiſſe la morte, debba hauere groſſi cinque nella Città, e Contado, e non più, ſe dal Medico non ſarà giudicato con Giuramento, che la ferita foſſe mortale, e non altrimente, ſotto la pena di reſtituire il doppio di quel che in ſimili caſi haueſſe hauto; Dichiarando, che per vn medeſimo delitto, facendo in vna Caſa diuerſi inuentarij, ouero per più delitti, ò delinquenti, facendo vn Inuentario ſolo, non debba hauere ſe non vn Fiorino, come ſe foſſe vn ſolo Inuentario, & vn ſol delitto

Per le Caſſature, e Mercedi del Notario della Camera, ſi dichiara, che per le pene Criminali ordinarie de delitti, debba hauere il medeſimo, tanto per lettera, ſecondo la Taſſa Vecchia nella Gabella; laqual coſa s'intenda ſolamente nelle pene Criminali, ogni volta, che inſieme con la pena del delitto, foſſe anco la pena di hauer portato l'Armi, ò altri ſimil caſi, debba hauer ſolamente per la caſſatura della pena dell'armi vn giulio, e non più, e nel reſto la caſſatura ordinaria. E quando alcuno foſſe cōdennato per le Armi ſolamente ſenz'altra pena, all'hora ſia lecito al Notario hauer per caſſatura la mercede delle pene corporali, ò d'altro, che foſſe ricerco colui, che haueſſe portato le Armi.

Per la caſſatura di qual multa ſi ſia per non eſſer comparſo à i precetti del Giudice, ò non haueſſe in tempo rinouate le Sicurtà, ò fuſſe ſtato contumace in qualunque modo ſi ſia, debba hauere detto Notaro per la ſua caſſatura vn Giulio per multa, per qualunque quantità ſi ſia.

Per le riſposte da farſi auanti al Giudice, li Notari non poſſino hauere ſe non mezo groſſo per riſpoſta, e non più.

Che quando occorreſſe, che li Giudici faceſſero mettere, ò ritener prigione alcun teſtimonio per hauer la verità, vogliamo, che in tal caſo gli Eſſecutori, Barigello, ò altri in neſſun modo habbino coſa alcuna, ne anco

la pri-

la prigionia, ſe non conſtaſſe, che gli haueſſe detto il falſo.

Che comandando il Giudice, che alcuno vada in Palazzo prigione, e colui andandoui da ſe ſteſſo, non poſſa eſſer aſtretto à pagare cattura alcuna, ma ſolamente la prigionia.

Che ne anco per cattura, ò prigionia ſi poſſa far pagare più a foreſtieri, che à quelli della Città, ma ſiano trattati egualmente, come ſi è fatto ſino al preſente.

Et naſcendo alcuna differenza intorno alli Capitoli già fatti, il Giudice della cauſa la debba dechiarare, dalla cui dechiaratione l'Eſſecutore non poſſa altrimente reclamare, ma debba ſtarſi principalmente a detta dichiaratione. Friuola tamen appellatione non obſtante.

Et perche poco giouarebbe poner le leggi, e pene contra detti Eſſecutori, e Barigello contrafacendo à detti Capitoli, e non ſe li faceſſe pagare, però ogni volta che alcun di loro incorrerà in alcuna di dette pene impoſte, il Giudice ſenz'altra ſolennità, faccia vn bullettino al Camerlengo facendo ritenere del Salario del Barigello la detta pena incorſa in quel Meſe, ſenz'aſpettare altrimente il Sindicato.

Supradicta Capitula Confirmamus, Concedimus, & Obſeruari mandamus G. V. D.

Innoc.

Iacob.

Vrbini Die 2. Settemb. 1566. Nicolaus.

Auuertino ancora gl'Eſſecutori di non riſcuotere i Grauami di quei Giorni, ò Settimane, che non ſono ſtati à Caſa del Debitore, ma che vi vadino con effetto à far i pegni, & à grauarlo conforme alla Pronuntia del Giudice, acciò il Creditore venga quanto prima ſatisfatto.

NEll'Eſſecutioni Camerali la Taſſa delle Mercedi, tanto de gl'Eſſecutori della Città, come del Bargello di Campagna, è preſcritta per Decreto Ducale, ſotto il dì 22. di Gennaio 1613. Regiſtrato nel Libro de i Decreti à car. 372.

DE GABELLA PASSAGII. Rub. XLV.

CVrandum eſt etiam à Magiſtratu, & Reuiſore Ducali, quòd Publicani in exactione Gabellæ Paſſagij modum non excedant, Sed illius Taxa, quæ deſcripta eſt in Gabella Palatij, quadam adhibita ſemper equitate, per eos ſeruetur: Et quia valde prolixa eſt, & aliqua indiget Reformatione, Ideo illam noluimus in hoc Volumine inſerere, & regiſtrare.

FINIS QVINTI LIBRI.

STA-

STATVTORVM CIVITATIS EVGVBII

LIBER SEXTVS.

DE DAMNO DATO.

DE OFFICIO, ET AVCTORITATE OFFICIALIS MAIORIS. Rub. I.

ET Agricultura Artium omnium Innocentiſſima, ac Mortalium victui maximè neceſſaria, debita diligentia valeat exerceri, & conſeruari, Curandum eſt in primis. Quòd ad Officium Damni Dati admittatur, & eligatur Ciuis bonæ conditionis, & famæ, Qui deinde obtentis Litteris Patentibus à Sereniſſimo Duce Noſtro, eas, antequàm ſuum Officium exerceat, præſentare debeat DD. Confalonerio, & Conſulibus, & Iurare in manibus Cancellarij ſe benè, fideliter, ac diligenter ſuum Officium exercere velle, Statuta, & Ordines Ciuitatis Eugubij obſeruare omni fraude, & colluſione remota: Et propterea idoneum Fideiuſſorem præſtare teneatur ad effectum reſtituendi in Syndicatu, ſi quid indebitè per eum fuerit exactum: Quæ omnia in Libro Reformationum per Cancellarium redigantur. Suſcepto deinde Officio plenam habeat facultatem procedendi, mulctandi, examinandi, & decidendi de omnibus, & Singulis Damnis Datis perſonaliter, vel cum Beſtijs in bonis, & rebus alienis, Perſonam, & Animalia coram ſe præſentari facere in Ciuitate, & recipiat idoneum Fideiuſſorem de ſoluendo condemnationem, & damno emendando: Quòd ſi perſona, quæ damnum dederit, vel cuius fuerint Animalia idoneum Fideiuſſorem dare voluerit extra Ciuitatem, teneatur eum recipere, & ipſum Damnum dantem, ſiue Animalia relaxare, ac deinde procedere, & condemnare ſecundum formam Statutorum. Officiali autem de his, quæ ipſe viderit, credatur ſolum pro quantitate quinque librarum, quo caſu ſi per Partem petatur, tenebitur talem Inuẽtionem cum ſuis qualitatibus, deſignando Perſonas, & Beſtias, eius Iuramento confirmare: Vltra verò dictam quantitatem credatur Officiali ſaltem cum vno Teſte fide digno, qui talem Inuentionem cum Iuramento, ſi Pars petierit, confirmauerint.

Poſſit etiam Officialis fama publica præcedente, vel Relatione habita à fide digno procedere per viam Inquiſitionis: Item per Denunciationes, Accuſationes, & Querelas Damnum paſſi, prout dicetur infra, ſub Rub. De Modo, & Forma procedendi in Damnis Datis.

Quòd ſi Officialis, ſiue eius Officiales Inuentionem aliquam deduxerint, quæ falſa reperiatur, vltra damni emendationem Accuſato faciendam, pœnam ſcutorum vigintiquinque incurrat; Nec illum amplius durante eorum Officio accuſare poſſint.

Quare Magiſtratus cum aſſenſu etiam Conſilij illorum aggrauijs prouideat, Aſſignando Guardiam aſſiſtentem Officiali, cum aliquali prouiſione, Videlicet vnam pro parte Leuantis, & aliam pro parte Ponentis, vel etiam aliter, prout ſibi magis videbitur expedire: Et propterea Officialis finito Officio pro exceſsibus etiam ſuorum Officialium ſtabit ad Syndicatum.

DE OFFICIO SVPERSTITVM DAMNI DATI. Rub. II.

ELigantur ad Annum à Magiſtratu Superſtites D.D. Octo Ciues, quorũ Quatuor ſint Notarij, Duo videlicet de quolibet Quarterio, qui ſucceſsiuè ſaltem in bimeſtri Confalonerij eorum Quarterij, teneantur die Sabati, & diebus Feſtiuis, hora ſolita aſsiſtere in Gabella Officialibus D. D. & prouidere, vbi opus fuerit, cum aſsiſtentia, & auctoritate etiam Reuiſoris Ducalis, ſiue Domini Locumtenentis, aut Magiſtratus, ne Ciues, aut Comitatiui aliquo modo in Damnis, ſiue pœnis grauentur, ſed quamprimùm expediri faciant, & ſingulorum indemnitati prout Iuſtitiæ conſentaneum fuerit, prouideant.

DE NOTARIIS D.D. ET EORVM MERCEDE. Rub. III.

NOtarij, duo deputati ad Bancum D. D. ſcribere debeant omnes Inuentiones, Denunciationes, Accuſationes, & Querelas, quæ fierent ad dictum Bancum: Et pariter Reſponſiones, Excuſationes, & Defenſiones Accuſatorum, nec non Teſtium depoſitiones, Sententias, & earum Caſſationes, omneſquè alios Actus, quos fieri contigerit, integrè, ac diligenter deſcribant, nec per alium, quàm per Subſtitutum in Actis ab eis, & à Magiſtratu approbandum valeant annotari. Admoneant Officiales ne errent, nec in aliquo excedant, aliàs deſiſtant à ſcribendo; &

vadant

vadant pro deciſione talis controuerſiæ ad D. Poteſtatem, & eius Votũ omnino exequantur: Sicut etiam, ſi Pars petierit, non poſsit Officialis cauſam expedire, niſi prius conſuluerint D. Poteſtatem, cui dicti Actuarij teneantur gratis Acta oſtendere, ad pœnam quocumque caſu damnorum, & expenſarum Parti reficiendam, & eius Iuramento declarandam: Liceat tamen Parti in executione dicti Voti ſemper habere Recurſum ad D. Locumtenentem.

Pro eorum verò Mercede habeant pro qualibet Reſponſione, in qua fuerit negata Accuſatio, ſiue Inuentio Officialis, & præſtita fideiuſsio. De ſtando Iuri, & Iudicatum ſoluendo bononenos duos, pro qualibet Inuentione, & Accuſatione. Pro Reſponſione ſimplici, bononenum vnum pro qualibet Accuſatione, & Inuentione. Pro caſſatura cuiuslibet Inuētionis, bononenum vnum: Pro caſſatura cuiuslibet accuſæ, bonon. ſex. In cœteris Actis, & alijs quæ fierent pro conſtructione Proceſſus, vſque ad Sententiam incluſiuè ſeruetur Taxa, de qua ſupra Libro II. ſub Rub De Mercede Iudicum, & Actuariorum.

DE OFFICIALIBVS MINORIBVS, ET EORVM MERCEDE. Rub. IV.

MAior Officialis conducere poſsit, & debeat quatuor Officiales Minores à Magiſtratu approbandos. qui bene, ac fideliter ſuum Officium exercere iurent in manibus Cancellarij Communis, & diligenter inuigilent, ne Damna dentur, & cum reuerſi fuerint in Ciuitatem, referant Officiali Maiori, & eius Notarijs, omnes, & Singulas Inuentiones per eos factas dicta die, & duabus præcedentibus, & eas ſcribi faciant per Notarios ad dictum Bancum, quas immediatè ſcribere debeant, ſub pœna V. Libr. cuilibet Notario, & Officiali contrafacienti: Et credatur eis pro ſumma trium Libr. & cum vno Teſte idoneo, vſque ad ſummã V. Libr.

Prædicti verò Officiales contenti ſint Mercede conuenta cum Officiali Maiore, exigenda de pœnis Inuentionum per eos factarum iuxta Taxam, & declarationem à Magiſtratu faciendam, & ſi aliquam fraudem, ſiue extorſionem commiſerint contra damnum Dantes, vltra emendationem Damni, incurrant pœnam decem librarum, pro qualibet vice, & remoueri poſſint, alijquè ſubrogari, ſi id Magiſtratui expedire videatur. Sicut etiam ſi inuentos dare damnum non referant, teneri volumus in duplum damnum Paſſo: Et quilibet admittatur ad eos accuſandum coram Magiſtratu, & lucretur quartam partem prædictæ pœnæ, ac procedatur contra illos ſola facti Veritate inſpecta, compellendo ad ſoluendum

dum dictas pœnas vltra emendationem damni; Et cuilibet Inuento dare damnum prædicta reuelanti remittatur pœna, ad quam tenebatur.

Et quia hactenus Officiales Maiores Inuentiones, & Accuſationes à Maleuolis, ſiue falſis eorum Inſtitoribus recipere ſæpe ſolebant, ac vti proprias proponere, Statuimus, quòd in poſterum non liceat, niſi prædictis Officialibus vti, & ab eis Inuentiones recipere ad pœnam decem Librarũ qualibet vice, à dicto Officiali incurrendam.

DE MODO, ET FORMA PROCEDENDI IN D.D. Et infra quantum tempus Cauſæ debeant expediri. Rub. V.

DIximus ſupra, licere Officiali procedere non ſolum per Inuentionem ab eo, & eius Officialibus factam de D.D. ſed etiam per Inquiſitionem, ſeu Accuſationem, & Querelam ſummariè, & de plano quibuscunque diebus dummodo legitimæ defenſiones nemini denegentur iuxta ordinem infraſcriptum, Videlicet.

Quòd omnes, & Singulæ Inuentiones, & Inquiſitiones ſcribi debeant per Notarios deputatos, in vno Libro, Accuſationes verò, Denunciæ, & Querelæ in alio Libro, qui ſint ligati, cartulati, & expenſis Officialis conficiendi.

Deinde ſi per Inuentionem procedatur, citetur Inuentus ſemel perſonaliter, vel Domi, per Cedulam continentem, Diem, Menſem, & Annũ, in quibus damnum eſſet datum, nomen Officialis, & Accuſati, quantitatem, & qualitatem Beſtiarum, locum damni, cum duobus finibus, & Villam, cum termino quinque dierum ad ſe defendendum, & excuſandum; Et ſi Citatus fuerit contumax in reſpondendo, expectetur per alios quinque dies, qui cenſeantur aſſignati ad faciendum ſuas defenſiones, quibus elapſis, Accuſatus habeatur pro condemnato, iuxta formam Statutorum, abſque alia forma Sententiæ, & contra eumdem procedatur ad Executionem coadamnationis, realiter, & perſonaliter, pro vt Officiali viſum fuerit.

Et ſi Accuſatus comparuerit, admittatur ad defenſiones, & excuſationes, pro vt ſibi expedire videbitur; Quòd ſi Inuentionem negauerit, vel de nullitate dixerit, aut alias exceptiones propoſuerit, aſſignetur ei terminus quinque dierum, ad probandam negatiuam, nullitatem, & alias deductas exceptiones præuia tamen fideiuſſione præſtanda per Accuſatum, de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, & electo loco citationis in Ciuitate; In quo termino poterit Accuſatus ſuas exceptiones probare

per

per Teſtes, & omne aliud genus probationis, citato Officiali in quolibet Actu, qui terminus poſſit prorogari Parte petente ad alios quinque dies, & illis elapſis proceſſus, abſque alia pronuntia habeatur pro publicato, & detur illius copia parti, cum termino quinque dierum ad concordandũ, & opponendum; & aliorum quinque, ad oppoſita probandum, & trium ad allegandum in iure, & poſtea præſentato Proceſſu, feratur Sententia ab Officiali iuxta probationes factas, in Condemnando, vel Abſoluendo Accuſatum, ſecundum Iuris diſpoſitionem, accedente voto D. Prætoris, ſi pars petierit, & lata ſententia, intimetur Parti cum Cedula, continente tenorem dictæ Sententiæ, Et ſi pars aliqua ſenſerit ſe ab ea grauatum, poterit appellare infra quintam diem, à die notificationis ad Dominum Locumtenentem, ſeu ad eundem, vel ad Magiſtratum Recurſum habere; Qui poſſint, & debeant ſummariè de grauamine cognoſcere, & illud emendare infra duos Menſes ad ſummum, pro vt iuſtitia, & equitas ſuadebit.

Quòd ſi in termino quinque dierum Accuſatus nihil probauerit, vel in eodem termino à Sententia non appellauerit, vt ſupra, ipſo citato ad locum electum, procedatur contra eum ad executionem condemnationis, modo quo ſupra, ac ſi eſſet contumax.

Si verò per Accuſationem, ſeu Querelam procedatur, Accuſatus citetur cũ Cedula continente nomen Officialis, Accuſatoris, locum damni, qualitatem, & quantitatem Beſtiarum, Villam, cum duobus finibus, & cum eodem termino ad comparendum, & ſe defendendum; Et ſi citatus contumax fuerit, vel comparuerit, procedatur modo quo ſupra, præcedente ſemper citatione partis in loco electo.

Et quia vt plurimum ſolent teſtes examinari ad inſtantiam Accuſatoris pro verificatione accuſationis ſummariè, abſque citatione Accuſati; Propterea, vt dictus Accuſatus poſſit ſuas legitimas defenſiones facere, poterit, ſi voluerit, habere copiam teſtium examinatorum, cum termino ad repetendum ſuper ſuis interogatorijs, & Officialis, illos repeti faciat ſuis ſumptibus, alias dicti Teſtes nullam fidem faciãt, ac ſi non eſſent examinati.

Et facta dictorum teſtium repetitione, detur Parti petenti illius copia, cum termino quinque dierum ad faciendum ſuas defenſiones, & tunc poterit per alios teſtes, & per omne aliud genus probationis eius intentionem probare, quo caſu Oficialis, ſiue Pars poterit interogatoria exhibere ſuper capitulis, ſiue intentione, ſuper qua teſtes examinari debeant, & completo proceſſu procedatur vſque ad Sententiam, ſeu Appellationem, aut recurſum modo ſuperius reſpectiue expreſſo.

Adden-

Addentes etiam quòd ſi ſecunda ſententia erit conformis cum prima, omnino exequi debeat; Alioquin poterit in partibus diformibus appellare ad Sereniſſimum, & per alium Iudicem per eum, ſiue a Partibus cõmuniter eligendum terminari facere infra duos Menſes.

Declarantes, quòd Cedulæ Inuentionum præſentari debeãt ad ſummũ ſpatio viginti dierum,à die factæ Inuentionis: Accuſationum verò,Denunciationum, & Querelarum, ſpatio duorum Menſium, aliàs nullius ſint roboris, & momenti, & Plazzarius recepta competenti mercede, illas quãprimum præſentare teneatur.

Officialis autem teneatur expedire, & expediri facere, omnes, & Singulas Inuentiones, Accuſationes, & Querelas, factas, & receptas de tempore ſui Officij, infra Menſem poſt completum Proceſſum, ſub pœna decem librarum ſingulo Proceſſu non expedito, exceptis Denuntijs, Accuſationibus, & Inuentionibus factis in vltimo Menſe ſui Officij, quas etiam Succeſſores ad inſtantiam Officialis, vel Partis expedire poterunt, & teneantur.

Addentes inſuper, quòd captis pignoribus pro executione Sententiarum, Officialis notificare debeat, quòd infra triduum reluere debeat, aliàs dicto tempore elapſo, abſque alia citatione vendi poſſint, & deinde infra decem dies, à die notificationis Parti illa reluere liceat, vt in alijs conſtitutum eſt.

INFRA QVOS FINES OFFICIALES PROCEDERE POSSINT Per Inuentionem. Rub. VI.

OFficiales teneantur, & debeant diligenter inueſtigare damna illata perſonaliter, & cum Animalibus à Flumine Laureti, vſque ad Flumen Abbatiæ Epiſcopatus, & à Flumine Sabundæ, vſque ad Montes verſus Ciuitatem, videlicet, donec in illis Poſſeſſiones, & Vineæ exiſtant. Vltra verò prædictos Confines non liceat eis per Inuentionem procedere, ſed per Accuſationem, & Querelam damnum Paſſi, niſi aliqua bona fuerint eis aſſignata in Cuſtodiam, ſiue Guardiam, & talis aſſignatio fuerit annotata in Libro Inuentionum, cum Die, Menſe, & Anno, ac Nomine Aſſignantis, & Teſtibus, excluſis perſonis à Domino nominandis, ac deinde à Syndico Villæ fuerit proclamata coram Populo, ante Fores Eccleſiæ eiuſdem Villæ ad hoc, vt omnibus innoteſcat, & ab eodem Officiali reportetur, & à Notario in Libro annotetur.

DE HIS, QVI ACCVSARE, ET ACCVSARI POSSVNT, Et infra quantum tempus. Rub. VII.

ACcuſare poſſunt de Damnis Datis, Dominus Rei, in qua damnum datum ſit, eius Vxor, Filij, & Nepotes habitantes Domino non contradicente, Quicumque Poſſeſſor, Colonus, ſiue Laborator quarumcumque Poſſeſſionum, Item Tutor, Curator, Actor, Factor, & Adminiſtrator bonorum Eccleſiaſticorum, & Locorum Piorum dummodo ij, qui viderint damnum dare perſonaliter, vel cum Beſtijs in rebus ſuis vbicumq; ſitis, ſint Maiores XIV. Annis, & Accuſatio, ſiue Denunciatio proponatur intra tres Menſes, à die damni illati, & non vlterius, Officialis verò teneatur condemnare, vel abſoluere, pro vt fuerit probatum. Quòd ſi cõtigerit Dominum, & Colonum non concordare in Accuſatione facienda, ſed aliquem ex eis velle remittere, teneatur recuſans ad emendationem damni pro parte reficiendam.

Accuſari autem poſſit Maior Annis ſeptem, qui ſi decimum non expleuerit, teneatur ad emendationem damni, & dimidiam pœnam: Maiores autem teneantur vltra damni emendationem, ad integram pœnam, iuxta diſpoſitionem Statutorum: Poſſit tamen Accuſatus ſuas defenſiones facere, tam ſuper eius Innocentia, quam ſuper quantitate, & extimatione damni, & ſi petierit viſitari damnum, teneatur Officialis, recepta competenti mercede, attenta diſtantia loci, ire ad locum damni, & ſi damnum non inuenerit, ſiue Acuſationem non probauerit, poſſit Accuſatorem in pœnam Accuſati comdemnare.

DE PROBATIONIBVS FACIENDIS IN D.D. Rub. VIII.

AD probandum Damnum aliquod datum perſonaliter, vel cum beſtijs, ſufficiat Iuramentũ Domini Poſſeſſoris, Laboratoris, Factoris, negociorum Geſtoris, & ſimilium bonæ famæ conquerentis, & iurantis ſe vidiſſe, & inueniſſe damnum in re ſua vſque ad quantitatem vnius libræ, & ad totidem pro emendatione damni, ſi tamen infra triduum proponat, & parte petente detur terminus v. dierum ad probandum contrarium, & ſi probetur, Accuſator teneatur ad omne eius damnum, & intereſſe. Ab inde verò ſupra, vſque ad quantitatem decem librarum ſufficiat Iuramẽtum prædictorum cum vno Teſte fide digno, & à decem libris ſupra requiritur Inuentio prædicta de viſu cum duobus Teſtibus: Et quocumq; caſu habeatur pro plena probatione. Addentes quod tam Maſculi, quàm

Fœminæ

Fœminæ Maiores XII. Annis ſint habiles ad teſtificandum.

QVOD DOMINVS REI POSSIT ACCIPERE CLAMYDEM, Et Ferramenta cuilibet inuento dammum darę. Rub. IX.

SI quis inuentus fuerit damnum dare, poſſit Dominus rei, Poſſeſſor, vel Laborator, & ſimilis per ſe, vel quos voluerit, accipere, & auferre Clamydem, & Ferramenta liberè, & ſine pœna, & ſecum portare, & ſi dare noluerit condemnetur in V. Libr. & credatur de tali contentione, & recuſatione Iuramento accipientis: Teneatur tamen notificare Officiali res ablatas, quas reſtituere teneantur præſtita fideiuſſione de ſtando Iuri, & iudicatum ſoluendo.

QVOD LICEAT ANIMALIA IN DAMNIS REPERTA Conducere. Rub. X.

VNicuiquè liceat Beſtias, quas inuenerit damnum dare in bonis ſuis, vel Domini repellere, & ſine pœna conducere ad Officiales, vel Depoſitarium Communis, ſiue ad Hoſpitium eadem die, vel ſequenti, à quibus redimi non poſſint, niſi prius cum Domino Beſtiarum ſe concordauerit, & cum damnum Paſſo, aut præſtiterit idoneum Fideiuſſorem de ſoluendo condemnationem, & damni emendam, de qua Inuentione ſtetur Iuramento Damnum Paſſi: Et ſi Dominus, vel Cuſtos Animalium impedierit conduci, puniatur in X. libr. vltra pœnam, & damni emendationem, & ſi reſiſtentiæ qualitas requirat, grauiori etiam pœna puniri poſſit: Niſi Dominus, vel Cuſtos dicerent velle damnum emendare coram ſaltē vno Teſte fide digno, quo caſu teneatur illi reſtituere, ſi Dominus, vel Cuſtos ſint facultoſi; & idonei ad damni emendam, & credatur dicto illius Teſtis, & Domini cum Iuramento.

DE POENA PERCVTIENTIVM, ET OCCIDENTIVM Animalia. Rub. XI.

QVicumque occiderit, vel percutiendo inutile fecerit Animal minutum, quod gregatim paſcitur, inuentum dare damnum, puniatur pœna trium libr. Si vero Animal ſit groſſum, vti Boues, AEqui, Aſini, & ſimiles, condemnetur in XII. libr. vltra refectionem, vtroque caſu valoris dicti Animalis Domino iuxta extimationem ſtatim faciendam, & ad ſol-

ſoluendum prædicta ſummariè, & de facto cogatur.

DE GVALDARIIS, ET EORVM OFFICIO. Rub. XII.

QVodlibet Caſtrum Ciuitatis Eugubij facere debeat duos Gualdarios: Villa autem Comitatus, habens quatuor fumantes, faciat ſolum vnum Gualdarium, quòd ſi Villa habeat plures fumantes, facere teneatur duos Gualdarios ad VI. Menſes, extrahendos in Cal. Maij, & in Cal. Nouembris, iuxta ordinem, & deſcriptionem fieri ſolitam in eorum Libellis. Caſtra vero in electione Gualdariorum, & Syndicorum obſeruent eorum conſuetudines: Et facta electione teneantur ſub pœna V. Librarum infra quintum diem ſe præſentare coram Notario Maleficiorum, & in manibus ipſius iurare Se bene, ac fideliter ſuum Officium exercere velle. Sumpto deinde Officio, omnia damna illata in eorum Territorio, etiam ſi de nocte à Beſtijs illata fuerint, diligeter videant, ſecus ſi à perſonis, quo caſu de furto criminaliter agi poſſit: Et in abſentia alicuius ex dictis Gualdarijs ſuppleat alius habilis de familia abſentis, & in viſitando damnum accuſari non poſſint: Et infra X. dies damni æſtimationem, ſi qualitas damni ita permittat, Domino damnum paſſo dare teneantur, receptis pro eorum mercede bononenis duobus, aliàs expectetur tempus debitum pro verificatione damni. Adhibeant tamen prius omnem diligentiam inueniendi damnum dantes, quibus, quatenus inditia ſufficientia, vrgeant damnum imponant, & ad dictum effectum debeant primum innoteſcere omnibus extra Eccleſiam, dum ad Sacrum audiendum conueniunt. Quòd ſi prædictis non obſtantibus damnum dantes non inueniant, debeant dicti Gualdarij imponere damnum hominibus Villæ per fumum, in qua damnum fuerit commiſſum, computatis eorum perſonis pro rata. Aduertentes tamen, quòd in Damnis Datis cum Beſtijs, non grauentur per fumum qui Beſtias non habuerint: Quòd ſi fuerint negligentes in prædictis omnibus adimplendis poſtquam fuerint requiſiti, incurrant pœnam V. Librar. & teneantur ad emendationem damni; Et ſi minus legitimè damnum ipſum æſtimauerint, Volumus per Officialem ad Partis inſtantiam reuideri poſſe, & debere, cuius declarationi omnino ſtandum erit, & Officialis pro viatico habere debeat groſſum vnum pro quolibet miliario, & expenſas.

Declarantes, quòd ſi tale damnum pro parte fuerit factum à Domino, Gualdarius, ſiue Officialis teneatur detrahere ratam dicti damni iuxtà iuramentum ipſius Domini.

Statuimus etiam, quòd dicti Gualdarij teneantur petere damnum quibus fuerit poſitum, tam à damnum Dante, quàm ab Hominibus Villæ, aſſignando terminum octo dierum ad ſolutionem faciendam, quibus elapſis, ſi damnum non fuerit emendatum, liceat Domino accuſare tam dãnum Dantes, quàm Homines dictæ Villæ: Et teneantur ad pœnam iuxta formam Statutorum, & emendationem damni pro ratâ cuilibet iniuncta.

Præterea Volumus, quòd Gualdarij, & Officiales damnum dantes per loca eorum Gualdariæ in poſſeſſionibus, & alibi, puniantur in duplum pœnæ à Statutis ſancitæ, & damnum emendet iuxta declarationem faciendam per duos Homines de Villa à Magiſtratu eligendos. Addentes etiam quòd ſi damnum fuerit datum in aliquo loco non ſubiecto alicui Villæ, illud reuideri poſſit, & debeat per Gualdarium Villæ vicinioris, & quòd pro emendatione damni poſſit ciuiliter procedi etiam coram alijs Iudicibus ordinarijs.

Declarantes etiam quòd Maior ſeptuaginta annis, vel Minor decem, & octo ad Gualdariam faciendam cogi non poſſint, niſi tamen hominum penuria id requirat, quod Magiſtratus arbitrio Iudicandum erit.

DE QVERELANTIBVS. Rub. XIII.

QVicumque voluerit exponere querelam de aliquo damno ſibi illato, antequàm ſcribatur, debeat iurare, quòd damnum ſit datum in tali re, & quòd neſcit quis fecerit damnum. Et deinde ſcribatur Querela, & procedatur in ea iuxta formam Statutorum. Quòd ſi talis Querela non ſit vera, & Gualdarius ad quem ſpectat videre damnum, atteſtetur ſuo Iuramento non inueniſſe, ſeu aliàs Accuſatores Querelam non probauerint, Talis Querelans, & Accuſator puniantur in pœnam, ad quam teneretur, qui damnum dediſſet, vltra intereſſe Partis. Et Officialis poſſit eam de facto ab illis exigere.

DE POENA AMOVENTIS TERMINVM. Rub. XIV.

QVi Terminum alicuius Poſſeſſionis fraudolenter amouere, euellere, ſeu quomodocumque corrumpere, vel mutare auſus fuerit, vltra refectionem intereſſe Parti ſtatim faciendam, pœnâ Scutorum xxv. & maiorem iuxta facti qualitate Iudicis arbitrio, vice qualibet incurrat, quam ſi ſoluere non poſſit, corporaliter etiã plectatur, & Terminus in priſtinum

ſtinum locum reponatur : Et ſi de delicto non conſtet , Volumus in dubio procedi poſſe contra Vicinum intereſſe habentem, præcedentibus aliquibus inditijs, ad dictam pœnam . Reliqua de Terminis, vide infra ſub Rub. De Terminis ponendis .

DE POENA INCIDENTIVM VITES. Rub. XV.

QVi doloſe Vineam , Arbuſtum , ſiue Pergulam , vel eorum Partem inciderit , vel aliter corruperit , ſi quidem vltra decem Vites id commiſerit, ad Triremes Quinquennio tranſmittatur : Si verò inciderit à tribus Vitibus ſupra condemnetur in Libr. C. & fuſtigetur per Ciuitatem : Quòd ſi inciderit tres Vites , ſiue pauciores in libris xxv. pro qualibet Vite condemnetur, & in Exilium per Annum mittatur, Et quocumque caſu damnum Parti læſæ reſarcire cogatur . De prædictis verò Iudex tam ad Partis Querelam , quam ex Officio diligenter inquirere poſſit , & debeat .

DE POENA CAPIENTIS, AVT OCCIDENTIS Columbos. Rub. XVI.

SI quis auſu temerario præſūpſerit Columbos, ſeu Pipiones Archibuſio, Baliſta, vel alio inſtrumenti genere occidere , vel etiam retibus, laqueis, aut quouis alio modo aucupatus fuerit ad Palearia, Venatia , & ſimilia, duobus funis ictibus publicè plectatur , & Pœnam Scutorum xxv. vicè qualibet incurrat , & pro quolibet Pipione Iulios duos Domino ſoluere teneatur: De prædictis verò quilibet poſſit accuſare , & denunciare, & lucretur quartam partem pœnæ , & credatur eius Iuramento cum vno Teſte idoneo , Et Iudex debeat de prædictis diligenter inquirere, dummodo tempore ſui Officij, vel ante per annum dumtaxat cõmiſſa fuerint.

DE POENA OCCVPANTIS, VEL DESTRVENTIS, SIVE Mutantis Vias. Rub. XVII.

SI quis auſus fuerit occupare , vel deſtruere aliquam Viam publicam, vel eius partem , ſiue etiam Vicinalem in Comitatu Eugubij eam laborando, vel aliter, puniatur pro Via publica in xxv. libr. & pro Vicinali in x. libr. & Viam reducat in priſtinum ſtatum, & quilibet poſſit accuſare, & habeat tertiam partem pœnæ : Et ad requiſitionem cuiuslibet Vi-

cini Officialis, & Syndicus Communis habita debita informatione teneantur illàm iterum terminari, & aperiri facere.

QVOD NEMO PLANTET IVXTA VIAS PVBLICAS, AVT Arbores in ijs incidat. Rub. XVIII

NVllus etiam audeat plantare Sepes, aut Arbores quaſcumque, & ſimilia iuxta Vias publicas per vnum pedem cum dimidio. Sicut etiam Arbores quaſcunque exiſtentes in Vijs publicis incidere, aut amouere nemo poſſit, Sed Communis eſſe cenſeantur, non obſtante vſu, ſiue præſcriptione per temporis lapſum allegata ad pœnam quocunque caſu x. libr. Reſtitutionis loci in priſtinum, & Arborum amotarum Communi faciendæ: Poſſit tamen proximior Vicinus habere fructus dd. Arborum abſque poena ſalua proprietate Communi.

QVOD NEMO PROIICIAT SAXA, VEL IMMVNDITIAS IN Vias publicas. Rub. XIX.

NEmo in poſterum Agros expurgando ſaxa, & alias immunditias, ſiue imbrigamenta proijcere debeat in Vias publicas, & in illis exiſtentia per adiacentes ex eorum parte omnino remoueri debeant, ad hoc vt quilibet per eas liberè, etiam cum beſtijs tranſire valeat, ſed prædicta ad vicinum flumen exportari faciat, vel in Agro ipſo fodiat termino octo dierum ab Officiali, ſeu Syndico Cōmunis aſſignando, ad poenam v. libr. pro qualibet vice de facto ab inobediente exigendam, & vlterius per eoſdem grauari poſſit qualibet die, donec pareat.

QVOD TRANSEVNDO PER BONA ALTERIVS Ius Eundi non præſcribatur. Rub. XX.

ANtiquis Conſtitutionibus inhærentes, Volumus quòd ſi quis longi, ſiue longiſſimi temporis ſpatio, ſciente etiam, & patiente Domino tranſierit per bona, vel terras alterius, non cenſeatur Ius aliquod tranſeūdi acquiſiuiſſe, vel Præſcripſiſſe, ſed per Dominum quandocumq; repelli, & prohiberi poſſe: Niſi tamen ſeruitus probaretur, vel Via, ſiue aditus aliunde ad propria bona non adeſſet, quo caſu Iuris preſumptione ſeruitutem conſtitutam eſſe cenſendum erit. Reliqua ad Vias ſpectantia habes ſupra Libr. V. ſub Rub. de Vijs, & alijs locis.

QVOD

QVOD NEMO FODIAT PROPE MVRVM, VEL GRIPPVM Alterius. Rub. XXI.

NEmo debeat fodere, vel zappare prope Domum, Murum, vel Grippum alterius, ita quòd Domus, Murus, vel Grippus poſſint vllo modo deſtrui, vel alamari, ſed dimiſſo ſpatio arbitrio boni Viri, & qui contrafecerit in X. Libr. qualibet vice condemnetur, & damnum emendare ſtatim per Iudices compellatur.

DE FOSSATIS FACIENDIS, ET SCARICANDIS. Rub. XXII.

FOſſata, per quæ iuxta Vias vadit Aqua, Officialis, ſeu Syndicus, tam ex eorum Officio, quàm ad petitionem Vicinorum, & aliorum cõpetenti termino aſſignato Vicino adherenti mundari, & ſcaricari faciant, ita vt Aqua Vias publicas nullo modo impediat, ad pœnam pro qualibet vice libr. decem, Fiſco, & Accuſatori cum Executore pro parte applicandam. In Foſſatis autem de nouo faciendis, vel in iam factis ſcaricandis nullus audeat Vias publicas vllo modo reſtringere, ſiue occupare ad pœnam V. Libr. Communi applicandam.

Addentes etiam, quòd vbi opus fuerit, ad viam conſeruandam facere noua Foſſata ad omne mandatum Syndici Communis quis facere teneatur ad pœnam X. Librarum.

QVOD AQVA EX AGRIS NON DIRIGATVR IN VIAS Publicas. Rub. XXIII.

ITem ad conſeruationem Viarum, Nullus audeat dirigere Aquam per Sulcos vltra modum antiquum in Vias publicas, niſi priùs faciat Foſſatum iuxta Agrum, abſquè vlla occupatione Viæ, per quod commodè dirigatur Aqua, illudquè Singulis Annis faciat expurgari, ad poenam decem Librarum, pro qualibet vice à Syndico, vel Officiali facta monitione, exigendam.

QVOD NEMO DERIVET AQVAM IN REM ALTERIVS. Rub. XXIV.

SI quis doloſe deriuauerit, vel deriuari fecerit Aquam in rem alterius, puniatur in libris x. & emendet damnum, curſumquè Aquæ in priſtinum

num ſtatum reducat, & intelligatur deriuaſſe ſi in terreno ſuo verſus terrenum alterius factum fuerit Foſſatum, vel Sulcus, vbi non conſueuit eſſe. Addimus inſuper quod nullus audeat, vel præſumat quouis quæſito colore deriuare Aquam Fluminis alicuius, vel foſſati de loco ſuo, vnde ſolita eſt ire, & ad alium locum tranſmittere, ſeu aliquod obſtaculum apponere per quod Aqua in alium locũ inducatur ad pœnam xx. libr. & emendationis damni, & nihilominus cogatur per Poteſtatem ad reducendum Aquã per priſtinum ſtatum, & quilibet poſſit de prædictis accuſare, & denunciare, & Poteſtas ex Officio inquirere, & de prædictis culpabiles condemnare.

DE PVTEIS, FONTIBVS, ET LAVATORIIS MVNDANDIS. Rub. XXV.

PVtei; Fontes, & Lauatoria exiſtentes, ſiue exiſtentia in Diſtrictu Eugubij ad vſum publicum deſtinata debeant mundari, ſcaricari, & manuteneri per conuicinos commoditatem ex illis habẽtes, & per eoſdẽ aptetur Via neceſſaria ad eundum, Aqua dirigatur per Foſſata, & impedimenta quæcumque remoueantur: Et ad prædicta Syndicus Cõmunis, & Officialis D. D. poena decem librarum conuicinos inobedientes pro virili, qualibet vice compellant.

DE SEPE PENDENTE SVPRA VIAM. Rub. XXVI.

HAbens Sepem iuxta Viam debeat illam tenere in bono ſtatu, ita quod non ſe extendat ſupra Viam, & offendere, ſiue impedire poſſit tranſeuntes, Equeſtres, vel pedeſtres, ſiue cum Beſtijs onuſtis, Feno, Palea, & ſimilibus, ſed ad petitionem cuiuſlibet teneatur Viam expeditam reddere ad poenam cõtrafacienti L. ſolidorum pro qualibet vice à Syndico, ſiue Officiali exigendam Alioquin dictus Syndicus eandem Sepem remittere, & remolire poſſit expenſis dicti Contumacis.

QVOD ARBORVM RAMI, ET SEPES PENDENTES INTER Vicinos remoliri debeant. Rub. XXVII.

SI Arbores ramos emiſerint vltra terminum, teneatur Dominus ad requiſitionem Vicini eos incidere, & Sepem etiam remittere, & remolire, alias poenam v. libr. vice qualibet incurrat, & ſi incidere, ſiue remittere diſtulerit, Iudicis arbitrio grauetur.

DE

DE CAPRIS IN PLANO NON DETINENDIS. Rub. XXVIII

NEmo in poſterum quouis pretextu audeat Capras detinere in Plano Eugubij, vbi Arbuſta, & Vineæ ſint, vel ſi vicina, vel vicinæ exiſtant, quod Magiſtratus arbitrio iudicandum relinquimus: Aliàs vltra damni emendationem, pœnam v. librarum pro ſingulis Capris incurrat, cuius medietas Accuſatori, & Executori, altera verò Communi applicetur, & nihilominus Capras remouere teneatur.

QVOD VENATORES NON INTRENT POSSESSIONES, Vel Vineas. Rub. XXIX.

QVicumque iuerit ad venandum, & ſecum Canes duxerit intrans Poſſeſſiones, Vineas, vel Hortos alicuius à Cal. Auguſti per totũ Menſem Octobris, ſeu Canes intrare permiſerit, ſoluat pro qualibet vice libras tres, & pro quolibet Cane libr. 1. & damnum in duplum Domino emendare teneatur.

DE POENA OFFICIALIS, ET COMPONENTIVM IN D.D. Rub. XXX.

EXperientia docet Officiales ſæpe certa pecuniarum ſumma recepta ſe cum multis compoſuiſſe, ad hoc vt illorum Beſtiæ liberè, & ſine metu pœnæ vagari, & damnum facere poſſint in graue præiudicium aliorum: Ideo Volumus quòd ſi in poſterum dicti Officiales prædicta committant, vltra pœnam xxv. ſcutorum pro quolibet, & qualibet vice incurrendam, tribus funis ictibus publicè plectantur, nec vllo modo dictam cõpoſitionem exigere valeant, ſed exactam reddere teneantur. Qui verò cum illis compoſuerint, eandem pœnam pecuniariam incurrant, ac Beſtias proprias amittant Fiſco Sereniſſimi applicandas: Et ad probandum prædicta ſufficiat vnus Teſtis fide dignus, & ſi aliquis ex componentibus id reuelauerit, omnis pœna eidem remittatur, & Quartam partem pœnæ ab Officiali ſoluendæ lucretur, & nihilominus quocumque caſu, tam Officialis, quàm Componens teneatur totale damnum Parti emendare.

DE POENA DEPOPVLANTIVM. Rub. XXXI.

DEpopulatores Agrorum, qui diabolico ſpiritu ducti damnum notabiliter, & per modum Guaſti intulerint, grauius puniri debent: Et Ideo ſi quis Segetes, Hortos, & ſimilia inciderit, & deuaſtare auſus fuerit, Volumus quòd eidem vigore præſentis Statuti vltra damni emendationem in duplum faciendam, pœna ordinaria reſpectiuè duplicetur, & ſi facinoris qualitas id requirat poſſit, & debeat D. Poteſtas ad Partis querelam, & ex Officio procedere, inquirere, & pœna etiam corporis afflictiua acrius delinquentem punire.

DE EMENDATIONE DAMNORVM. Rub. XXXII.

QVia Sæpe per Officiales proceditur ad pœnam ſibi tangentem, & damnum Parti negligunt emendare; Volumus quòd Officialis declaret in eadem Sententia damni quantitatem Parti reficiendam, illudquè cum effectu ſummariè, & de facto ſimul cum pœna Parti emendari curet, alioquin non caſſetur eis condemnatio, & Officialis de ſuo teneatur.

DE REVISIONIBVS CONDEMNATIONVM OFFICIALIS. Rub. XXXIII.

SI quis ſenſerit ſe grauatum per Sententiam Officialis, vel per aliud quodcumquè grauamen illatum, etiam cum Voto Prætoris, poſſit infra triduum à die Pignoris capti, ſiue à die notificationis Sententiæ cum Cedula, per viam Recurſus appellare ad D. Locumtenentem, etiam quòd dictus Appellans ſit contumax, & coram eo dicere de Nullitate, & Iniuſtitia, & alias defenſiones facere pro iuſtificatione Appellationis, & Recurſus: Qui D. Locumtenens teneatur dictam Cauſam Appellationis terminare infra duos Menſes, ſi tamen Proceſſus non fuerit fabricatus coram Officiali, ſed fabricari contigerit coram D. Locumtenente, aliàs teneatur infra Menſem cauſam expedire.

QVOD PATER PRO FILIO, ET DOMINVS PRO Famulo teneatur. Rub. XXXIV.

FIlius Familias, vel Filia habitantes cum Patre, ſi damnum dederint, & non habeant vnde ſoluant, teneatur Pater ad emendationē damni,

& poenæ

& pœnæ ſolutionem ; Sicut etiam Dominus pro Famulo, Famula, vel Cuſtode, ſi ij non ſint ſoluendo, vſque ad quantitatem C. ſolidorum, & ſi pro illis ſoluere ſit coactus, ab eiſdem recuperare valeat, & in eadem Sententia reficere Domino condemnentur. Niſi damnum eſſet datum de cõſenſu, & mandato Domini, vel eo ſciente, & non prohibente, quo caſu Dominus condemnetur ad integram pœnam, vltra emendationem damni faciendam.

DE LICENTIIS DATIS A DOMINO SVPER D. D. Rub. XXXV.

SI quis dixerit pro ſua defenſione habuiſſe licentiam à Domino rei, in qua damnum dederit, credatur ſuper ea Iuramento Domini, & eius, qui damnum dederit, cum vno Teſte pro illa vice tantum: Niſi licentia daretur per Inſtrumentum, vel Apocam ſubſcriptam per vnum Teſtem fide dignum, quo caſu valeat ſolum durante Officio illius anni, & non vlterius.

DE GRATIIS OBTINENDIS A DD. CONFALONERIO, Et Conſulibus. Rub. XXXVI.

IN omnibus Pœnis Damnorum Datorum DD. Confalonerius, & Conſules habeant facultatem gratiandi de medietate pœnarum, prout hactenus obſeruatum eſt, quod ſemper abſque præiudicio emendationis damni intelligendũ erit. Et quilibet Officialis contrafaciens condemnari poſſit à Magiſtratu vice qualibet in X. Libris.

DE SYNDICIS, ET EORVM OFFICIO, AC AETATE. Rub. XXXVII.

SYndici eligantur in qualibet Villa per fumum ad ſex Menſes, Videlicet, in Cal. Maij, & in Cal. Nouembris iuxta ordinem, & deſcriptionem factam in eorum Libellis; Caſtra verò in electione Syndicorum obſeruent eorum conſuetudinem: Nec Minor decem, & octo annis, ſiue Maiores ſexaginta ad tale onus eligi poſſint: Et in principio ſui Officij iurare debeant in forma coram Notario Maleficiorum, Cui, ſiue D. Poteſtati denunciare debeãt omnia Delicta commiſſa in eorum Caſtro, vel Villa, pro vt diximus, ſupra Libro IV. Sub Rub. Quòd Syndici &c. Impoſitiones tam ordinarias, quàm extraordinarias iuxta compartitionem

factam exigere curent, pro conductione Grani, vel Salis Beſtias adduci mandent, Præcepta ad Informãdum Curiam dumtaxat iuxta commiſſionem eis datam per D. Poteſtatem, vel eius Notarium Maleficiorum præſentent: Et ſi fuerunt requiſiti ab Executoribus, vadant ad docendum Domos, in quibus per eos pignora fieri debeant, & eadem pignora ab eiſdem Executoribus eis conſignata infra duos dies ad Ciuitatem portare teneantur: Debeant etiam ad Partis inſtantiam, & cum licentia prius habita à Iudice perquirere Domos cum præſentia Partis, pro reperiendis furtis, & Maleficijs in eorum Caſtris, vel Villis commiſſis, Talemquè diligentiam Iudici ſtatim referre.

Sicut etiam quocumque Bimeſtri ſui Officij ire debeant in Palatium, & notificare Magiſtratui omnes defectus Viarum, Fontium, Pontium, Foſſatorum, & ſimilium exiſtentium in eorum Territorio, ad pœnam xx. ſolid. à quolibet inobediente, qualibet vice à Communi exigendam, ad hoc vt prædictis omnibus poſſit per Magiſtratum prouideri, & illa per Homines eiuſdem Villæ, vel Caſtri, quorum culpa prædicta committantur, quamprimum reparari faciat, iuxta ea, quæ diximus ſupra Libro I. ſub Rub. De Vijs Publicis Fontibus, &c. Et quia in aliquibus Villis paruis eligitur ſolùm Gualdarius, Volumus eundem ad prædicta omnia etiã vti Syndicum teneri.

Officio verò per eos facto, & completo, non cogantur eſſe Gualdarij, niſi poſt annum.

DE POENIS D.D. Rub. XXXVIII.

VT facilius Poenæ in Damnis Datis ſoluendæ omnibus innoteſcant; Volumus eas ſequenti Taxa vulgari ſermone breuiter, ac diſtinctè apponere, & declarare.

E prima laſciando la metà della pena ſolita à gratiarſi dalli SS. Confaloniero, e Conſoli, laquale non ſi comprende nell'infraſcritta Taſſa.

Chi taglia Arbori fruttiferi, deue pagare vno ſcudo per Arbore, purche il detto Arbore, come di Cerqua, Cerro, Farna, Faggio, ò ſimili, ſia nato ſolo, e ſia di groſſezza almeno mezo piede, da miſurarſi doi piedi alto da terra. Fiorini 2. Sol. o

Non fruttiferi la metà meno.

E da detta groſſezza in giù s'intenda Pedagnola, e ſi paghi cinque Groſſi. S. 40

Chi taglia in Selua cedua ſolita à tagliarſi in capo à tanti anni per ogni ſei getti d'honeſta groſſezza, ancorche tutti in vn ceppo. F. 1.

E ſe

E ſe meno per rata.

Chi taglia rami d'Arbori frutiferi per vn ramo. F. 1.

E ſe doi, ò più. F. 2.

Non frutiferi la metà meno.

Chi taglia Arbori da frutti domeſtici, come Pere, Mele, Succini, ò ſimili. F. 2.

Per rami la metà.

Non frutiferi la metà meno.

Chi taglia Arbori da frutti ſaluatichi, come Sorbi, Neſpole ò ſimili. F. 1.

Non frutiferi la metà.

Chi taglia Salci, Pioppi, Albani, Olmi, ò ſimili da far pali. F. 1

Non frutiferi la metà

Chi ſcapezza li ſopradetti Arbori per ciaſcuno di eſſi. S. 40

Chi caua Arbori da piantare, tanto domeſtici, come ſaluatichi in Arboreti, ò Vigne per ciaſcuno. S. 32

Chi caua i poſti ne i luoghi ſudetti la metà più. S. 64

In altri luoghi ſaluatichi. S. 16

Chi caua piantoni d'Oliua in ogni luogo per ciaſcuno. S. 40

Chi caua i piantoni già poſti per ciaſcuno. F. 1

Chi taglia Erba domeſtica, come Sagina, Miglio, Panico, ò ſimili. S. 32

Chi taglia Erba ſaluatica la metà.

Chi toglie Paglia, ò Fieno da i Pagliari. F. 1

In altri luoghi la metà.

Chi toglie Legne, ò Faſcine acatraſtate. S. 60

Non acatraſtate la metà.

Chi toglie Legname da Edificio, come Tauole, Doghe, Vergoli, Decorenti, e ſimili, ſia punito come nello Statuto de Furti.

Chi nega il Nome all'Offitiale. F. 2

Chi trauerſa per Vigne, Arboreti, Horti, e Chiuſure dal principio di Maggio per tutto Ottobre. S. 60

In altri tempi la metà.

Chi trauerſa in altri luoghi, la metà delle dette pene.

Chi trauerſa detti luoghi à Cauallo, l'intiera pena.

Chi trauerſa ne i luoghi detti di ſopra più luoghi vniti, paghi vna pena ſola.

Chi toglie frutti pendenti d'ogni ſorte, come anco Faue, Cecere, Cecio, Biſello, ò ſimili. F. 2

Chi toglie Cauoli Capucci, trè bolognini il piede. S. 6
Gl'altri la metà.
Per ogni Boue, Aſino, Cauallo, Capra, ò Porco in Arboreti, Vigne. S. 24
Campi ſeminati à Grano, ò Biadi, Prati non fenati, e Ghiande. S. 12
In altri luoghi la metà.
Per ogni dieci Pecore in ogni luogo, e tempo. S. 12
Per rodere vn'Iniſto domeſtico, che faccia frutto, ſe perde. F. 1
Se non perde vn Giulio.
Non domeſtichi la metà.
Per rodere Maglioli, ò Palaiole di doi Anni, vn groſſo p ciaſcuno. S. 8
Se di manco tempo la metà.
E ſeccandoſi duplichi la pena.

Chi fa rodere Tagliate con Animali d'ogni ſorte, rifaccia al Patrone per il danno, doi quattrini per Zecca, & all'Offitiale ſi debba la pena delli Animali taſſata nelle Terre ſode.

Che il danno, che ſi deue rifare al Patrone per l'inciſione d'Arbori, ò rami, s'intenda eſſere conforme alla pena douuta all'Offitiale, come in ciaſcuno Capitolo: Ma ſe il danno eccedeſſe detta pena, ſecondo la ſtima de Gualdari, ſi paghi intieramente.

Che il danno d'Erba, ò d'altri frutti, ſi riſaccia al Patrone, conforme alla ſtima.

Che ſe alcuno haueſſe fatto il danno, ſia tenuto all'emenda, e pena di quello intieramente, ſe però non prouaſſe, che altri ancora l'haueſſero dato, nel qual caſo ogn'vno ſia tenuto per la ſua rata.

Che gl'Alleuimi d'ogni ſorte di Beſtiame di trè Meſi, non ſi poſſino accuſare.

Per Polli da Cal. di Maggio per tutto Nouẽb. vn bol. per ciaſcuno S. 2
Per altro tempo la metà.
Per il Cane ſenza vncino da mezo Agoſto per tutte le Vendemie S. 24

Che da Cal. di Nouembre, inſino tutto Marzo, s'intenda la metà di dette pene, cioè doue il danno ſia minore, come nel trauerſare ſeminati, ò ſimili; ma ſe il danno ſia l'iſteſſo, come nel tagliar Legnami, ò ſimili, s'intenda ſempre la medeſima pena.

Che ſia lecito, tanto all'Accuſatore, come al Patrone renuntiare all'Accuſe, auanti l'Eſſecutione della condennatione dell'Accuſato, pagando l'Accuſato all'Offitiale per ſuoi Capoſoldi vn bolognino per libra.

Che ſe le Beſtie paſſando per ſtrada, ò per luoghi proprij ſcappaſſero ne i beni d'altri, & il Cuſtode le remoueſſe ſubito nõ poſſa eſſere accuſato.

Che non ſi potendo paſſare per ſtrade rotte, ò per altro impedimento ſia lecito di paſſare per i beni de i Vicini.

DE

DE OBSERVANTIIS LABORATORVM. Rub. XXXIX.

POSTQVAM De modo procedendi in D. D. pertractauimus: Reliquum eſt, vt aliqua ſubijciamus, quæ cum Colonis, ſiue laboratoribus frequentius accidere ſolent. Volumus igitur, quod ſi inter Dominum, & Colonum partiarium in Apoca, ſiue inſtrumento locationis aliqua pacta, & conuentiones interceſſerint, illa omnino ſeruentur: Si verò ſimpliciter conductio facta ſit, teneantur Coloni ad vſum boni Laboratoris terras aratiuas rumpere per totum Menſem Aprilis, refrangere per totum Menſem Iunij, tranſuerſare per totum Menſem Auguſti, & ſerere, ſeu ſæminare per totum Menſem Nouembris, mundando ſæmen, ſappando grippos, pro vt locorum qualitas requirit, & expurgando debito tempore foſſata ſolita, & conſueta: Quòd ſi culpa veteris Laboratoris aliqua foſſata non ſint facta, ſed valde repleta exiſtant, Dominus ad illa expurganda contribuere debeat: Sicut etiam ſi de nouo fieri ſit neceſſe, Domini expenſis omnino fieri debeant, niſi aliter inter ipſos ſit conuentum. Teneantur etiam proprijs ſumptibus, & expenſis ſolitas terras ſæminare, ac deinde frumenta bene, & diligenter mundare, & curare, ne propria, aut illa, quæ ſunt veteris Laboratoris à beſtijs deuaſtentur, Alioquin ad intereſſe Domino iudicio Gualdarij teneãtur, & ſi ſoluere recuſauerint, per Accuſationem ab Officialibus ad Damni emendationem procedi poſſit.

Item requiſitis prius Dominis metere, & triturare debeant in Area, quæ eſſet in dictis terris, nec poſſint illa ad alium locum, ſiue Aream exportare abſque licentia, & voluntate Dominorum: Et cum frumentum, & alia fuerint triturata, debeant ſine aliqua fraude diuidere in Area ſecundum conſuetudinem, ſeu conuentiones inter ipſos initas, tam de grano, quàm etiam de concimine, ſiue purgatura grani, & de cœteris bladis, & leguminibus, & ſucceſſiuè omnia exportari facere ad Domum Domini expenſis ipſius Coloni; Ac deinde Palearia facere, illaque cuſtodire ad hoc vt nouus Laborator integrè, & ſine damno recipiat: Arbores etiam incidere non poſſint, niſi inutiles, & ad proprium vſum, ſiue indigentiam ignis, nec portare ligna ad vendendum, niſi quatenus à Domino fuerit permiſſum: Damna omnia, quæ in prædijs fieri contingunt, Domino indicare teneantur infra xv. dies à die ſcientiæ, ad hoc vt Dominus poſſit ſe informare de eo, qui Damnum dederit, Aliàs de proprio damnum emendare teneantur: Decimas prædiales æqualiter de Aceruo ſoluant, niſi aliter adſit conſuetudo in loco. Vineas, & Arbuſta, quæ conduxerint teneantur debitis temporibus colere, & omnia adhibere quæ pro illlorum

col-

coltura opportuna, & neceſſaria ſint, & partem conuentam Vuarum, ſeu Vini Domino aſſignare, & ad eius domum proprijs expenſis,vt diximus exportare, & cætera omnia facere teneantur ſecundum conſuetudinem loci. Prædicta vero omnia cenſeantur tacitè conuenta inter Dominum, & Colonũ, ſi inter eos inſtrumento,vel Apoca non fuerint ſigillatim expreſſa.

Quòd ſi Colonus terras vt ſupra non arauerit, nec ſæminauerit,ſiue debitum ſæmen non exibuerit, aut ſæminata non mundauerit, Arbuſta, & Vineas debito modo non excoluerit, & in aliquo prædictorum defecerit, teneatur Domino ad totale intereſſe arbitrio duorum Hominum communiter eligendorum, & nihilominus in libr. x. pro quolibet caſu contrauentionis puniri poſſit.

Curent etiam, quod Beſtiamina tam groſſa, quàm minuta diligenter cuſtodiantur, & ad illorum multiplicationem ſæmen eiſdem debito tempore dari, & exhiberi faciant, vt in eorum diſceſſu abſque præiudicio Domini reaſſignent, Alioquin ad eius intereſſe teneantur.

Declarantes quod omnes de familia maſculi maiores quatuordecim annis tam ad prædictum intereſſe,quàm ad alia debita cum Domino contracta teneantur.

QVOD DOMINI PRAEFERANTVR IN FRVCTIBVS ALIIS Creditoribus, Et quod Pars Coloni vendi non poſſit. Rub. XXXX.

VOlumus etiam quòd Domini præferantur in fructibus pendentibus, ſiue perceptis pro eorum creditis alijs creditoribus, etiam anterioribus tempore: Et ideo Colonus in vltimo anno laborerij fructus cuiuſcumque generis de prædio amouere non poſſit abſque conſenſu, & licentia Domini, donec cum illo computa non ſolidauerit, & Domino ſatisfecerit. Sicut etiam Statuimus, & Ordinamus quòd Domini nullomodo poſſint uendere, vel alienare etiam expreſſe, portionem fructuum ſpectantem ad Colonum, ſed illa eidem reſeruata omnino cenſeatur.

QVOD COLONVS TENEATVR AD MESSEM, SIVE Vindemiam requirere Dominum. Rub. XXXXI.

COlonus partiarius ad Meſſem non accedat, frumentum, & alia blada in Area non expurget, nec vindemiare, ſiue Muſtum exprimere non audeat, niſi prius per duos dies id Domino, ſiue conductori, aut eo abſente illius Procuratori, Factori, ſiue Attinentibus denunciauerit ad

pœnam

pœnam vltra damni emendationem peritorum æſtimatione faciendam, xx. libr. vice qualibet incurrendam, cuius medietas Domino, altera vero Fiſco applicetur. Item omnino curet in Meſſe, ne altius quam decet, frumenta, & blada ſecentur, alioquin ad intereſſe Domino, vel nouo Laboratori illum teneri Volumus arbitrio duorum Hominum communiter eligendorum.

QVOD NVLLVS APPROPINQVET TERMINO, LABORERIO, Sepe, vel Plantis. Rub. XXXXII.

NE Termini de facili curuentur, ſiue euellantur, Statuimus quòd nullus in laborando appropinquet Termino per vnum pedem cum dimidio in Plano, ita quòd terrenum ſaudum prope illum remaneat: Si verò terrenum pendeat, per duos pedes. Sicut etiam quòd Sepes, ſiue quæcumque Arbòres per Vicinum non ponantur, niſi prædicto ſpatio relicto, ad pœnam contrafacienti quocumque caſu x. libr. & repoſitionis ſuo loco faciendæ.

DE TERMINIS PONENDIS, SEV REAPTANDIS INTER Vicinos. Rub. XXXXIII.

SI inter Prædia Vicinorum Termini curuati reperiantur, vel etiam fuerint extracti, Prætor vltra pœnam de qua diximus ſupra hoc eodem Libro ſub Rub. XIIII. quamprimum mandet eligi à Partibus duos Homines, qui infra decem dies eos reaptare, vel de nouo apponere debeant: Quòd ſi cõcordes non ſint, Tertius à partibus eligatur, qui dictæ terminationi adeſſe debeat, & ſi aliqua Partium ſenſerit ſe grauatam, poſſit termino tridui a die ſcientiæ appellare, & recurſum habere ad D. Poteſtatem, & coram eo petere de nouo reuideri, & terminari per alios Homines vt ſupra eligendos: Quòd ſi ſecunda Terminatio fuerit conformis cum prima, omnino obſeruanda erit, nec Partes amplius reclamare valeant, pœna x. libr. Cameræ Ducali applicanda. Si verò fuerit difformis poſſit Pars, vt ſupra, iterum recurrere ad Dominum Poteſtatem pro electione, ſeu nominatione nouorum Hominum, & quod deinde per eos fuerit terminatum omnino ratum, ac firmum eſſe cenſeatur.

QVO TEMPORE LABORATORES DEBEANT A LABORERIO Licentiari. Rub. XLIV.

DOminus ſi prædium, vel terras, etiam ſi in eo ſint Arbuſta, vel Vinee à Colono, ſeu Laboratore auferre voluerit, vel etiam ſi Colonus terras, vt ſupra, renuntiare velit, teneantur eorum voluntatem declarare vſque ad medietatem Menſis Auguſti, aliàs elapſo dicto tempore intelligatur inter eos facta tacita reconductio cum eiſdem pactis, & conditionibus, cum quibus dictæ Terræ fuerunt date ad colendum: Si verò Dominus, vel Colonus Arbuſta, & Vineas auferre, vel renunciare velint, teneantur id facere, & notificare per totum Menſem Octobris, aliàs prædicta cenſeantur reconducta per alium Annum ſubſequentem, cum eiſdem pactis, & conuentionibus, quibus antea locata fuerunt. Quòd ſi Colonus notabiliter prædijs, & beſtijs damnum inferat, vt indemnitati Dominorum prouideatur. Volumus eundem Colonum quocumque tempore Iudicis arbitrio, & auctoritate expelli poſſe.

Addentes etiam, ne fructus ab vtroque Colono, videlicet Nouo, & Veteri auferantur, & damnificentur in præiudicium Domini, quòd Colonus vltimo Anno remoto frumento ab Area, non habeat regreſſum ad cæteros fructus, ſed nouo Laboratori reſeruati cenſeantur, niſi aliter inter ipſos conuentum ſit: Et ſi Coloni contra conuentionem cum Domino factam aliquas Arbores inciderint, vel aliud damnum dederint, illos teneri Volumus in ſingulis damnis, pro vt habetur ſupra de Damnis D.

DE RESIGNATIONE, ET AESTIMATIONE STRAMINVM. Rub. XLV.

AD tollendum difficultates, quæ in dies oriuntur inter Dominum, & Colonum, necnon inter Veterem, & Nouum, Volumus quòd omnia Stramina conſignari, & reſignari debeant, iuxta vſum, & conſuetudinem loci, niſi aliter inter Partes in conductione conuentum ſit: Quòd ſi dicta Stramina fuerint æſtimata, eodẽ modo reddi, & reſignari debeant Nouo Laboratori, & ſi deficiant, Colonus teneatur Domino pro medietate ad rationem bononenor. XII. pro qualibet Salma Palearum, quæ ſit, & eſſe debeat ponderis librarum tercentum: Fœnum verò ſi deficiat, ad rationem Groſſorum V. pro qualibet Salma, ponderis librarum centumquinquaginta: Et ad eandem rationem Dominus ſi illa ſuperſint, Laboratori pro medietate ſoluere teneatur: Nec poſſit Colonus contra voluntatem Domini illa extra Prædium exportare, ſed dicto pretio ſit contentus.

tus. Quòd ſi contigerit Colonum in ingreſſu Stramina non habuiſſe, nihilominus ſi in diſceſſu reperiantur, Volumus per eum auferri non poſſe, ſed cum Domino diuidere, & pro rata eum tangente iuxta æſtimationem per homines quocumque caſu faciendam, pretium eidem, vt ſupra perſolui.

DE DIVISIONE QVORVMCVMQVE BESTIAMINVM. Rub. XLVI.

COloni cum recedunt à Prædijs, ſi Animalia maiora cuiuſcumque generis habuerint æſtimata, teneantur in eorum diſceſſu iuxta æſtimationem faciendam per Homines communiter eligendos, Domino reſignare, & pro medietate ſupplere, ſiue participare de vtili in eis exiſtente, quod, & in Suibus obſeruandum eſt: Minuta verò Animalia in capita recepta, in capita reſtituere, adeo vt etiam Agni, & AEdi in locum Ouium, & Caprarum eo tempore ſubrogari poſſint; Et ſi de numero aſſignato aliqua deficiant, Coloni ſi abſque eorum culpa id factum ſit, & illorum pelles Domino reſignauerint, teneantur ad medietatem pretij deficientium, ſiue demortuorum, Quod in poſterum ad tollendas Partium ſubtilitates, Volumus eſſe ad rationem Iuliorum ſeptẽ pro qualibet Oue, vel Agno, pro quolibet Caſtrato Iuliorum X. & pro qualibet Capra Iuliorum XII. Si verò culpa ipſius Coloni Animalia Maiora, ſiue Minuta perierint, ad integrum pretium illum teneri Volumus, & Mandamus: Quòd ſi vltra numerum aſſignatum aliqua Animalia minuta in Grege reperiantur, illa æqualiter diuidi debeant, nec poſſint per Colonum à Prædijs remoueri, ſi Dominus pro ſe retinere velit, & pretium ad dictam rationem Colono ſoluere ſit paratus, Niſi tamen in prædictis caſibus aliter inter Partes conuentum ſit.

DE SOCCITIS FACIENDIS. Rub XLVII.

SOccitæ Animalium ſemper ſecundum vſum, & conſuetudinem bonæ Soccitæ factæ intelligantur, etiam quòd in ſcriptura non ſit expreſſum: Videlicet quòd recipiens Animalia teneatur, & debeat omni diligentia, & ſollicitudine illa cuſtodire, ſeu cuſtodiri facere, & gubernare, ita quod ſua culpa, & defectu damnum aliquod non incurrant, aliàs teneatur illud de ſuo reficere, & emendare. Quòd ſi damnum abſque eius culpa euenerit, communiter refici debeat: Sicut etiam quicquid vtilitatis, & lucri euenerit, tam in fructibus, quàm in Sorte, totum inter ipſos

pro rata parte ſortiri: Et recipiens teneatur illa toto tempore retinere, nec excuſari, aut renunciare poſſit, niſi propter longam infirmitatem, paupertatem ſuperuenientem, vel capturam perſonalem, ſeu inimicitiam, vel mortem: Quibus caſibus pro rata temporis diuiſio inter eos facienda erit.

Quòd ſi Diuiſio Beſtiaminum in Nundinis facienda ſit; Volumus Socium teneri ad ponendum partitum Domino ſuper illorum electione cum depoſitione medietatis pretij, Et ſi Socius defferat ad requiſitionem Domini ponere Partitum, liceat Domino facta proteſtatione cogere Socium ad ponendum Partitum, & ad diuiſionem prædictam infra quindecim dies ab vltima die Nundinarum incohandos: Quibus elapſis Soccita reconducta cenſeatur. Si verò Socius male tractauerit Animalia, eo quia nolit, aut non poſſit eis neceſſaria ſubminiſtrare, aut aliter illa grauaret; Valeat alter petere eorumdem diuiſionem, æſtimatione facienda per homines communiter eligendos, & pretio inter eos calculato, & refecto.

QVOD STATVTA GIVITATIS EVGVBII OBSERVENTVR In toto eius Diſtrictu, & illis deficientibus Ius Commune. Rub. XLVIII.

VOlumus præſentia Statuta inuiolabiliter obſeruari inter Ciues, Incolas, & Diſtrictuales: Niſi in aliquo loco Diſtrictus in caſu contingenti aliter per particularia Statuta, ſiue Conſtitutiones fuerit prouiſum. Et vbi Statuta non diſponunt, ad Ius Ciuile, & Sacros Canones iuxta ſubiectam materiam recurratur.

DE VERBORVM, ET RERVM SIGNIFICATIONE. Rub. XLIX.

DIſtrictus, ſiue Territorium Ciuitatis Eugubij intelligitur comprahendere Oppida, Caſtra, & Villas, quæ Communi Eugubij ſunt ſubiecta.

Menſem, vel Menſes in aſſignatione alicuius termini in Commiſſionibus, & ſimilibus, non triginta dierum ſimpliciter, ſed prout currunt, volumus computari.

Dierum Vtilium appellatione illi dies continentur, quibus Ius redditur, Vbi verò Dierum ſine adiectione vtilium, ſit mentio de continuis, ſiue currentibus diebus intelligatur.

Scutum, ſi aliud non adijcitur, Iuliorum decem intelligitur.

Flo-

Floreni Nomen ſimpliciter prolatum, Iuliorum quinque, ſiue bononenorum quatraginta eſſe dicimus.

Libram in pœnis Delictorum, Iulios duos continere declaramus.

Iulius bononenos octo continet.

Solidum trium Quatrenorum dicimus.

Pondera verò Singula, & Menſuræ deſignantur, & deſcribuntur ſupra ſub Rub. De Ponderibus, & Menſuris.

Et ſic ad Honorem, & Gloriam DEI Omnipotentis, Beatiſſimæ Virginis MARIAE, & S. VBALDI Protectoris Noſtri,
Explicita ſunt præſentia STATVTA;
Quæ ad Publicam Vtilitatem, Ciuitatiſquè Decorem inuiolabiliter obſeruari Auctor enixe rogat
omnes, atque precatur.

LAVS DEO.

196

ERRATA

Ne Te offendant, ſtatim ſuo loco Corrigas.

Pagina 25. Linea 10. præcipe, Lege præcipere. P. 58. l. 32. De Interrogatoris, l. De Interrogatorijs. P. 63. l. 12. reluete. l. reluente. P. 64. l. 6. infectu, l. in effectu. P. 67. l. 15. de Mandato, deleas, & ponas paulo infra l. 29. In Reſponſionibus ad Poſitiones coram Actuario de Mandato. P. 74. l. 14. feriatim, l. ſeriatim. P. 78. l. 18. quintæ partis, l. decimæ partis. P. 104. l. 32. De Interlucutorijs, l. De Interlocutorijs. P. 115 l. 1. Pendentes, l. Pendente. P. 118. l. 12. ſuaderit, l. ſuaderet. P. 127. l. 21. dilationis, l. delationis. P. 185. l. 23. taglia, l. toglie. P. 188. l. 17 prædictam, l. prædictum. Leuiora tuo Iudicio.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I k L M N O P Q R S T V X Y Z
Aa Bb Cc Dd

Omnes ſunt Duerniones.

FRANCISCVS MARIA DVX.

SVpradicta Statuta in omnibus, & per omnia Confirmamus, Approbamus, ac inuiolabiliter obſeruari Mandamus, ijs tamen exceptis, quæ Eccleſiaſticæ Libertati, & Sacris Canonibus aduerſarentur, ac ſaluis ſemper Noſtris Conſtitutionibus, & earum obſeruantia, quibuſcumque alijs in contrarium facientibus non obſtantibus.

Tarq. Vrban.
Oct. Leonar.

Vrbini vlt. Maij
1624.

M. Bonauia

IL DVCA D'VRBINO.

LVogotenente Farete ſapere à coteſto Magiſtrato, che habbiamo inteſo Ser Michelangelo Marini mandato da quella Communità per aggiuſtare il Negotio della Riforma fatta dal Dottor Beni de i Statuti di coteſta Città, & che oltre la Confirmatione, che gli n'habbiamo conceduta, ci contentiamo anco, che poſſi mandare alla Stampa i medeſimi Statuti, con aſſecurare quel Publico, che l'iſteſſo Marini hà complito molto bene, & in tutte le ſue parti alla commiſſione datali, & che Noi habbiamo hauuto principale riguardo à dare ogni poſſibile ſodisfattione al medeſimo Publico, come faremo ſempre con ogni prontezza in tutte l'occaſioni, & di così hauere eſſeguito ci darete auuiſo.

Da Vrbino l'vltimo di Maggio 1624.

Tarq. Vrbanus.
Octau. Leonardus.